

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

4'üncü Toplantı

28 Mayıs 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Komisyon gündemindeki (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ve kanun teklifinin görüşülme sürecine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal ve Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırılığıyla ilgili konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

4.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Komisyonun çalışma usulü ve etki analizi raporuyla ilgili olarak milletvekillerinin yaptıkları açıklamalara ilişkin açıklaması

5.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili düzenleyici etki analizi raporuna ilişkin açıklaması

2.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, CHP Grubu olarak (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili talepleri olduğuna ilişkin açıklaması

3.- İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın, kanun teklifinin görüşmeleri esnasında çıkan tartışma üzerine Komisyonun çalışma usulüyle ilgili bir öneride bulunmak istediğine ilişkin açıklaması

4.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

5.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili etki analizi raporuna ilişkin açıklaması

6.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili etki analizi raporuna ve İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

7.- İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve etki analizi raporlarına ilişkin açıklaması

8.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın ve İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın yapmış oldukları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

9.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı'nın Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki konuşması esnasında yaptığı müdahalesindeki bazı ifadelerine ve özür dilemesini beklediklerine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile 143 Milletvekilinin Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3138)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ADALET KOMİSYONU

---0---

4'üncü Toplantı
28 Mayıs 2025 Çarşamba

----0---

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Adalet Komisyonu saat 14.38'de açılarak üç oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel,

Komisyon gündemindeki (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ve kanun teklifinin görüşülme sürecine,

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal ve Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırılığıyla ilgili konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Komisyonun çalışma usulü ve etki analizi raporuyla ilgili olarak milletvekillerinin yaptıkları açıklamalara,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal, (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili düzenleyici etki analizi raporuna,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, CHP Grubu olarak (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili talepleri olduğuna,

İstanbul Milletvekili Nurettin Alan, kanun teklifinin görüşmeleri esnasında çıkan tartışma üzerine Komisyonun çalışma usulüyle ilgili bir öneride bulunmak istediğine,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Muğla Milletvekili Cumhur Uzun, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili etki analizi raporuna,

Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun, (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili etki analizi raporuna ve İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Şengül Karslı, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve etki analizi raporlarına,

Kars Milletvekili İnan Akgün Alp, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın ve İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın yapmış oldukları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı'nın Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki konuşması esnasında yaptığı müdahalesindeki bazı ifadelerine ve özür dilemesini beklediklerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'nin TBMM İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince öncelikle Anayasa'ya uygunluk yönünden incelenmesine ve usul açısından tartışılmasına,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 5 milletvekilinin, (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'nin TBMM İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığının tetkik edilmesi amacıyla usul açısından tartışılmasına,

İlişkin önerileri kabul edilmedi.

Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile 143 Milletvekilinin Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3138), tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 00.12'de toplantıya son verildi.

28 Mayıs 2024 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.38
BAŞKAN: Cüneyt YÜKSEL (İstanbul)
BAŞKAN VEKİLİ: Orhan KIRCALI (Samsun)
SÖZCÜ: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)
KÂTİP: Oğuzhan KAYA (Çorum)
----- 0 -----

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Saygıdeğer Komisyon üyelerimiz, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcımız, kıymetli bürokratlar, basınımızın güzide temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Komisyonumuzun 28'inci Yasama Dönemi 8'inci Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Komisyon gündemindeki (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ve kanun teklifinin görüşülme sürecine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli milletvekilleri, bugün, 23 Mayıs 2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen (2/3138) esas numaralı Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatçı ile 143 Milletvekilinin Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni görüşmek üzere toplanmış bulunmaktayız.

Bildiğiniz üzere, Komisyonumuz son dönemde reform niteliğinde önemli çalışmalara imza attı. Özellikle yargı reformu strateji belgeleri doğrultusunda hukuk sistemimizin daha etkin, hızlı ve güvenilir işlemesi adına birçok düzenlemeyi hayata geçirdik. Bu kapsamda, temel hak ve özgürlüklerin korunması, hukuk güvenliğinin sağlanması, toplumsal düzenin muhafazası ve yargı sisteminin etkinliğinin artırılması adına önemli değişiklikleri hayata geçirdik. Gerçekleştirdiğimiz titiz ve detaylı çalışmalarla adalet sistemimizin daha da güçlenmesine önemli katkılarda bulunduk.

Bugün gündemimize aldığımız kanun teklifi de yine bu doğrultuda 2025 yılında yayımlanan Dördüncü Yargı Reformu Stratejisi dikkate alınarak Meclis Başkanlığına sunulmuştur. Söz konusu strateji belgesinde ceza adaleti sisteminin caydırıcılığının artırılması temel amaçlar arasında sayılmıştır. Bu kapsamda belirlenen faaliyetler arasında trafikte işlenen suçlar ile trafik güvenliğini tehlikeye uğratan kabahatlerin yaptırımlarının caydırıcılık ilkesi göz önüne alınarak yeniden düzenlenmesi, trafikte saldırı amacıyla araçtan inme gibi davranışların sürücü belgesinin geri alınması da dâhil olmak üzere müstakil yaptırıma bağlanması ve ölümlü veya yaralanmalı trafik kazalarında zaruret dışında olay yerinin terk edilmesinin ayrı bir suç olarak düzenlenmesi yer almaktadır. Teklifimiz, bu hedefler doğrultusunda hazırlanmıştır ve takdirlerinize sunulmuştur.

Kıymetli katılımcılar, kanun teklifimiz, ölümlü ve yaralanmalı trafik kazalarının önlenmesi ve kara yolu trafik güvenliğinin artırılmasını amaçlamaktadır. Ülkemizde alınan tüm tedbirlere rağmen sadece 2024 yılında -ki az sonra hem İçişleri Bakanlığımız hem kanun teklifi sahibi milletvekillerimiz bu bilgileri verecekler bize- 6 binden fazla vatandaşımız trafik kazalarında hayatını kaybetmiş ve yaklaşık 386 bin vatandaşımız ise çeşitli derecelerde yaralanmıştır. Bu vahim tablo, trafik kazalarının yol açtığı can kayıpları ile sosyoekonomik kayıpları azaltmayı ve trafik güvenliğini en üst düzeye çıkarmayı her zamankinden daha fazla gerekli kılmaktadır.

36 maddeden oluşan bu kanun teklifiyle, trafik güvenliğini tehdit eden davranışlara karşı caydırıcılığın artırılması, teknolojik gelişmelere uyum sağlanması ve uygulamada karşılaşılan aksaklıkların giderilmesi hedeflenmektedir. Bu doğrultuda, teklifle, öncelikle ölümlü veya yaralanmalı trafik kazalarında zaruret dışında trafik zabıtasının iznini almadan olay yerinden ayrılan sürücülere idari para cezasına ek olarak bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası öngörülmektedir. Alkol veya uyuşturucu madde etkisinde araç kullanımı gibi toplumsal tehlike oluşturan eylemlere karşı cezai yaptırımlar artırılmaktadır. Hız ihlallerine yönelik kademeli ceza sistemi getirilerek 1 kilometre/saat hız artışının bile ölüm riskini 4 kat artırdığı bilimsel verileri ışığında hızın doğrudan ölümler üzerindeki etkisinin azaltılması arzulanmaktadır. Plaka sahteciliği, plakasız araç kullanımı, tescilsiz veya trafikten çekilmiş araçla trafiğe çıkılması gibi fiillere karşı cezalar yeniden düzenlenmektedir. Kırmızı ışık ihlali, makas atma ve kavşak önceliğine uymama, şerit ihlali, ters yön kullanımı ve konvoy şeklinde yolları kapatma gibi kasıtlı trafik düzeni bozucu eylemlere karşı hem idari hem de adli yaptırımlar getirilmektedir. Yine, ambulans ve itfaiye araçlarının geçiş üstünlüğüne riayet edilmemesi -burada sadece bir kural ihlali oralı olarak görülmemekte- zamanla yarışmanın söz konusu olduğu hayat kurtarma sürecini de engellemektedir ki bu teklifte ambulans ve itfaiye gibi geçiş üstünlüğü bulunan araçların yolunun kesilmesine, hareket kabiliyetlerinin engellenmesine yönelik etkin ve uygulanabilir yaptırımlar getirilmektedir. Sosyal medyada trafik kural ihlallerinin teşvik edilmesini engellemek amacıyla da düzenleme yapıldığı görülmektedir.

Değerli milletvekilleri, tabii, bugünkü toplantımızda, bildiğiniz üzere önce teklifin tümü üzerinde görüşme yapacağız. Bu görüşmelerde ilk olarak teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere teklifin ilk imza sahiplerine söz vereceğim. Ardından, talebi hâlinde yürütmeyi temsilen Sayın Bakan Yardımcısına söz vereceğim ve varsa İç Tüzük'ün 38'inci maddesi uyarınca verilmiş olan Anayasa'ya aykırılık önergelerini işleme alacağım.

Tabii, burada, siz değerli katılımcılarla bugün yapacağımız görüşmelerin özellikle ülkemizin trafik güvenliği açısından son derece önemli olduğuna ben inanıyorum. Burada, siz değerli milletvekillerimizin ve katılımcıların kıymetli katkıları, teklifin daha sağlıklı değerlendirilmesi ve uygulamada doğabilecek sorunların önlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Yine, tabii, tekraren, katılımınız ve katkılarınız için şimdiden hepinize teşekkür ediyorum ve görüşmelerimizin de verimli geçmesini diliyorum.

Burada -az önce belirttim- Anayasa'ya aykırılık önergelerini işleme aldıktan sonra istem sırasına göre söz talep eden Komisyon üyelerimize söz vereceğim ve diğer milletvekillerinin söz taleplerini karşılayacağım. Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından maddeleri üzerindeki görüşmelere geçeceğiz.

Şimdi, teklifin tümü üzerindeki görüşmelere başlıyoruz.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere ilk sözü teklifin ilk imza sahiplerinden Afyonkarahisar Milletvekilimiz Sayın İbrahim Yurdunuseven'e veriyorum.

Buyurun Sayın Yurdunuseven...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - İbrahim Bey'den özür diliyorum...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili düzenleyici etki analizi raporuna ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bizim takip etmemiz açısından mümkünse bu kanun teklifinin düzenleyici etki analiz raporunu bize verirseniz veya bize dağıtırsanız Değerli Vekilim konuşurken biz hiç olmazsa takip ederiz. Yani bu etki analiz raporu bize dağıtılmadı. Düzenleyici etki analizi raporu varsa...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Siz dilekçe verdiniz; değil mi?

2.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, CHP Grubu olarak (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili talepleri olduğuna ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım, bu konuda bizim hem Anayasa'ya aykırılık -İç Tüzük 38 gereği- hem de tali -İçişleri Komisyonuna- komisyona, Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmesiyle ilgili, bir de Türkiye Büyük Millet Meclisi Kanunlar ve Kararlar Başkanlığına ön norm denetiminin yapılıp yapılmadığına ilişkin, etki analizine ilişkin taleplerimiz var, CHP Grubu olarak taleplerimiz var, kurumsal anlamda taleplerimiz var. Bu konuda da karar verilmesini talep edeceğiz sizden.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALAR (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal ve Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Usule ilişkin dilekçeleri, talepleri daha sonra karşılayacağım ama değerli milletvekillerimiz, bu konudaki tutumumu daha önceki toplantılarımızda açıklamıştım. Verilen benzer mahiyetteki dilekçelere veya daha sonra verilecek dilekçelere, daha önceki dilekçelere de yazılı olarak cevap vermiş ve Komisyon üyelerimizi bilgilendirmek için bu cevabı önceki toplantımızda okutarak bilgilerinize sunmuştum. Bu konuda Başkanlığımızca yapılacak başka bir işlem bulunmamaktadır.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile 143 Milletvekilinin Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3138) ⁽¹⁾

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, kanun teklifinin görüşmelerine başlıyoruz.

Buyurun Sayın Yurdunuseven.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Komisyon üyesi değerli milletvekillerimiz, Sayın Bakan Yardımcımız, sayın bürokratlarımız, değerli basın mensupları ve kıymetli katılımcılar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekilleri olarak verdiğimiz (2/3138) esas numaralı 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşmeleri için bir araya gelmiş bulunmaktayız.

Değerli milletvekilleri, görüşmelerine başladığımız teklif, kara yolları trafik güvenliğinin artırılması açısından önemli bir adım niteliğindedir. Bu teklifin amacı, trafik güvenliğini doğrudan tehdit eden davranışlara yönelik yaptırımların caydırıcılığını artırmak, teknolojik gelişmelere uyum sağlamak ve uygulamada karşılaşılan aksaklıkları gidermektir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; trafik güvenliği, istisnasız 86 milyon vatandaşımızın hayatını doğrudan etkileyen hayati bir konudur. Trafik kazaları sonucunda meydana gelen ölüm ve yaralanma sayılarındaki artış ise toplumsal ve ekonomik kayıpların ciddi boyutlara ulaşmasına neden olmaktadır. Öncelikle şunu belirtmek isterim ki trafik güvenliği bir kamu güvenliği meselesidir. Dünya genelinde her yıl yaklaşık 1 milyon 200 bin kişi trafik kazaları sonucu hayatını kaybetmekte, 50 milyonu aşkın kişi ise yaralanmaktadır. Tüm ülkeler, trafik kazalarını en aza indirmek için büyük bir çaba sarf etmektedir. Bu konuda size birkaç sayısal bilgi vermek istiyorum: Ülkemizde 2002 yılında 66 milyon nüfus, 9 milyon kayıtlı araç varken 9.172 ölüm gerçekleşmiştir trafik kazalarında. 2024 yılında -geçen senenin son verilerine göre- nüfusumuz 86 milyon, araç sayımız 31 milyon, 6 bin 351 ölümlü kaza meydana gelmiştir.

Bu kazaları da şöyle açacak olursak, daha doğrusu, başka sayılarla karşılaştıracak olursak: Geçen sene -2024 yıl içindeki- can kayıplarımız 6.351 demiştik; eğer kasten öldürme suçlarına bakarsak 1.958 kasten öldürme gerçekleşmiş 2024 yılı içerisinde ki bu sayının 3 katı trafik kazaları nedeniyle ölüm; uyuşturucu maddeden ölüm sayısı 330, yaklaşık 19 katı; terörle sivil şehidimiz 8, bu da yaklaşık 794 katı. Yine, 6.351 ölümün ayrıntılarına bakacak olursak 3.657 ölüm hız ihlalinden, 1.315 ölüm şerit

⁽¹⁾ (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

izleme ve değiştirme kurallarına uymamaktan, 588 ölüm arkadan çarpma, 555 ölüm geçiş önceliği, 256'sı dönüş kurallarını ihlal, 137'si kırmızı ışık ihlali ve diğerleri de 1.233 olmak üzere trafik kazası nedeniyle toplam 6.351 ölüm gerçekleşmiştir.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından kamuoyuna açıklanan 2021-2030 Karayolu Trafik Güvenliği Strateji Belgesi çerçevesinde belirlenen temel hedef, Dünya Sağlık Örgütünün küresel ölçekli önenebilir halk sağlığı sorunu olarak tanımladığı trafik kazalarına bağlı ölüm ve ağır yaralanmaları yüzde 50 oranında azaltmak ve nihayetinde uzun vadede sıfır can kaybı vizyonuna ulaşmaktır. 2021-2030 Karayolu Trafik Güvenliği Strateji Belgesi ile 2021-2023 Karayolu Trafik Güvenliği Eylem Planı ve 2024-2027 Karayolu Trafik Güvenliği Eylem Planı kapsamında yapılması hedeflenen faaliyetlerin çoğu da gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, 2025-2029 Yargı Reformu Strateji Belgesi'nde de trafik güvenliğini artırmaya yönelik pek çok hedef yer almaktadır. Bugün burada görüşmelerine başladığımız kanun teklifinin yasalaşmasıyla birlikte söz konusu eylem planlarında hedeflenen faaliyetlerin büyük bir kısmını da gerçekleştirmiş olacağız.

Kara yolu ulaşımı, günlük hayatın vazgeçilmez bir parçası olduğu kadar insan hayatını olumsuz etkileyen trafik kazaları nedeniyle küresel ölçekteki sorunların ilk sıralarında yer almaktadır. Bu kanun teklifiyle hedefimiz trafikte sıfır can kaybıdır. Sürücülerimizin büyük çoğunluğu trafik kurallarına uymaktadır ama kural tanımayan küçük bir azınlık hem kendi canını hem sevdiklerinin canını hem de diğer masumların canını hiçe saymaktadır. Bu azınlık gruba yönelik caydırıcı olmamız şart çünkü yapılan bütün çalışmalar gösteriyor ki caydırıcılık arttıkça kaza sayıları ve trafik ihlalleri azalmaktadır.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; trafikte can kayıplarını önlemek, güvenli sürüş kültürünü iyileştirmek ve caydırıcılığı en üst seviyeye taşımak amacıyla hazırladığımız kanun teklifi, yürürlük ve yürütme maddeleri dâhil toplam 36 maddeden oluşmakta. Hazırlanan bu teklifle, mevcut kanunun 32 maddesinde değişiklik öngörülmekte, yine 2918 sayılı Karayolları Kanunu'na da 1 ek madde ile 1 geçiçi madde eklenmektedir.

Teklifin hazırlık sürecinde katkıları sebebiyle başta İçişleri Bakanlığımız ve Sayın Bakan Yardımcımıza, tüm bakanlıklarımızdan katkıda bulunan değerli bürokratlarımıza, kolluk kuvvetlerimize, görüş alışverişinde bulunduğumuz ve bizden görüşlerini esirgemeyen diğer bakanlıklarımızın bürokratlarına, çok kıymetli akademisyenlere, sivil toplum kuruluşlarının değerli temsilcilerine teşekkür ediyorum. Kanun teklifimiz Gazi Meclisimiz tarafından onaylandığında ihlalden kaynaklanan trafik kazalarına keskin bir neşter olacak ve birçok faciaya da "Dur!" diyecektir.

Kıymetli milletvekilleri, değerli katılımcılar; şimdi, size teklifte yer alan düzenlemelerle ilgili kısa bir bilgi vermek istiyorum.

Söz konusu kanun teklifiyle, öncelikle hız sınırlarını aşanlara, şerit ihlali yapan ve kara yolunda makas ve drift atanlara, emniyet şeridini ve banketlerini ihlal edenlere, motosikletlerle akrobatik hareket yapanlara, kara yolunda mevzuata aykırı yarış ve koşu yapanlara, ambulans ve itfaiye gibi geçiş üstünlüğü bulunan araçlara yol vermeyenlere, kara yollarında ters istikamette araç sürenlere, kolluğun "Dur!" ikazına uymayarak kaçanlara, ağırlık ve boyut denetimlerine girmeyenlere ve denetim yapılmasını engelleyenlere, araçlarda mevzuata aykırı teknik değişiklik yapanlara, trafik ışıklarına ısrarla uymayanlara, plakasız veya sahte plakayla trafiğe çıkanlara, tescil plakası almadan araç kullananlara veya tescil plakasında değişiklik yapanlara, takograf veya taksimetre kullanma zorunluluğuna aykırı davrananlara, sürücü belgesiz motorlu araç kullananlar ile sürücü belgesi alındığı veya iptal edildiği hâde motorlu araç kullanmaya devam edenlere; emniyet kemeri, kask, koruma başlığı ve koruma gözlüğü, çocuk bağlama sistemi veya diğer koruyucu sistemleri kullanmayanlara; alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin etkisinde araç kullananlara, geçiş üstünlüğü hakkını keyfi olarak gereksiz kullananlara, saldırı amacıyla ısrarlı araç takibi yapanlara veya bu amaçla araçtan inenlere -ki bu, son zamanda fazlalaştı, bunu da özellikle söylemek istiyorum- düğün, konvoy gibi nedenlerle keyfi olarak kara yolunun ulaşımına kapatılmasına neden olanlara; araçlar arasındaki güvenli mesafeye uymayanlara, kavşaklarda geçiş üstünlüğüne uymayanlara, araçlarda çevredekileri rahatsız edecek derecede gürültü çıkaracak şekilde değişiklik yapanlara, çevredekileri rahatsız edecek derecede yüksek sesle müzik dinleyenlere, arkadan çarpma veya devrilmeye karşı koruyucu yapı bulundurmayanlara; ses, müzik, görüntü ve haberleşme cihazlarını mevzuatta belirlenen şartlara aykırı kullananlara; seyir hâinde cep ve araç telefonu gibi haberleşme cihazlarını kullananlara, mevzuata aykırı korsan yolcu taşımacılığı yapanlara, ölümlü ve yaralanmalı kazalarda zaruret dışında kaza yerini terk edenlere yönelik caydırıcı cezalar ve trafik güvenliğini düzenleyen bazı maddeler kapsamında değişiklikler öngörülmektedir.

İfade etmek gerekir ki teklifle öngörülen bu değişiklikler yapılırken kanunda yer alan tüm cezaların artırımı şeklinde bir yöntem izlenmemiş, sahada trafik güvenliğini tehlikeye düşüren hususlarda caydırıcılığın artırılmasına yönelik bazı yaptırımların kademelendirilmesi ve ağırlaştırılması amaçlanmıştır.

Ayrıca, teklifle, trafik kural ihlallerini sosyal medyada paylaşarak özendirmenin engellenmesi, idari para cezasına karşı karar tutanaklarında görevli personelin açık kimliği yerine personel tanıtım numarasının yer alması, kış lastiği uygulamasının kapsamının genişletilmesi, ölümlü veya yaralanmalı trafik kazalarına zaruret dışında trafik zabıtasının iznini almadan olay yerinden ayrılan sürücülere hapis cezası getirilmesi, motorlu bisikletlerin zorunlu mali sigorta kapsamına alınması, yabancı uyruklu kişilere uygulanan ve ölkemizden çıkışına kadar tahsil edilemeyen idari para cezalarının bu kişilerin tekrar yurda girişi sırasında tahsis edilebilmesi, tahsil edilememesi hâinde ise yabancının yurda girişine izin verilmemesi gibi hususlarda düzenlemeler yapılmaktadır.

Bu değişikliklerle birlikte sadece cezalar değil devletin kararlılığı da artırılmaktadır. Görüşmelerine başlayacağımız bu teklif, sadece cezaları artıran değil trafikte sorumluluk bilincini güçlendiren, ihlale kararlı şekilde müdahale eden, caydırıcı ve adaletli bir dönüşüm paketidir.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; teklifimizin ölkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyor, müzakerelere vereceğiniz katkılar nedeniyle şimdiden hepinize çok teşekkür ediyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAşKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Yurdunuseven.

şimdi İçişleri Bakan Yardımcımız Sayın Münir Karaloğlu'na söz veriyorum.

Buyurun Sayın Karaloğlu.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Çok Değerli Adalet Komisyonu Başkanımız, çok değerli Komisyon üyelerimiz, değerli milletvekillerimiz; ben de hem Bakanlığım hem şahsım adına saygılarımı, hürmetlerimi arz ediyorum. İçişleri Bakanımız Sayın Ali Yerlikaya'nın da selamlarını ve hürmetlerini ileterek sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; yasa teklifinin sahibi olarak sayın milletvekilimiz aslında bütün detaylarından bahsetti ama ben sadece İçişleri Bakanlığı olayın denetleme kısmında ağırlıklı olarak görev aldığımız trafik alanıyla ilgili, denetleme alanıyla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, 2021 yılında Sayın Cumhurbaşkanımızın yayınlamış olduğu Karayolu Trafik Güvenliği Strateji Belgesi var. O belgede 2030 yılına kadar trafik kazalarındaki ölüm sayısını yüzde 50 azaltma, 2050 yılında da bunu sıfıra indirme noktasında topluma bir taahhüdü var Sayın Cumhurbaşkanımızın. Bunu yerine getirme noktasında en ağır görevi olan bakanlıklardan bir tanesi de trafik kurallarının denetlenmesi noktasında kolluk vasıtasıyla yaptığımız görev dolayısıyla biziz. Biz,

2023 yılı sonu, 2024 yılında Sayın Bakanımızın da büyük gayretleri ve teşvikleriyle trafikte yeni bir anlayışla meseleye yaklaşmaya çalıştık. 2023 yılında 6.458 vatandaşımız hayatını kaybetmişti; bu, gerçekten çok büyük bir rakamdı, kabul edilebilir bir rakam değildi. Bunu mutlaka aşağı çekmek için ne yapabiliriz diye düşündüğümüzde, öncelikle, trafikteki personelin niteliğini ve sayısını artırmakla başladık. Personel sayısını yüzde 50 civarında, araç sayısını yüzde 50 civarında, radar sayısını ve polisin kullanmış olduğu yaka kamerası sayısını yüzde 36 civarında arttırmamıza rağmen 2024 yılı sonunda sadece yüzde 3'lük bir azalma sağlayabildik. Az önce sayın milletvekilimizin de ifade ettiği gibi maalesef 2024 yılında trafik kazalarında 6.351 vatandaşımızın hayatı son bulmuş oldu.

Buradan varmış olduğumuz bir netice, bizim trafik cezalarındaki caydırıcılığın yeterli olmadığı, mutlaka trafik cezalarıyla ilgili yeni bir düzenlemeye ihtiyaç olduğuydu. Sayın milletvekillerimizin hazırlamış olduğu kanun teklifine de bizim teknik desteğimiz oldu.

Değerli milletvekilleri, geçen sene Meclisimizden geçen, yasa dışı çakar kullanımıyla ilgili 1 maddelik bir düzenleme olmuştu. O düzenlemede yasa dışı çakar kullananlara verilen cezalar artırılmış, 6.439 TL olan ceza 138 bin TL'ye çıkarılmıştı. Bunun etki analizini yaptığımızda, 30 Kasım 2023-25 Mayıs 2024 ile 30 Kasım 2024-25 Mayıs 2025 dönemleri yani aynı dönemler mukayese edildiğinde yasa dışı çakar kullanımının Türkiye'de yüzde 80 azaldığını gördük. O düzenlemede, 2'nci kez yasa dışı çakar kullananlara verilen ceza 276 bin lira olarak öngörülmüştü ve sadece o dönemde tek 1 kişinin 2'nci kez yasa dışı çakar kullandığını gördük. Bu da cezaların caydırıcı olduğunda vatandaşın trafik kurallarına daha dikkatli uyduğunu ve bu yolla trafik kurallarına uyulması dolayısıyla da inşallah trafikteki can kayıplarını hızlı bir şekilde aşağıya çekerek o hedeflediğimiz 2030 yılındaki yüzde 50 azalmayı sağlarız diye temenni ediyoruz.

Önemli bir çalışma, 86 milyon vatandaşımızın tamamını ilgilendiren bir çalışma. İnşallah, yasalaştığında trafik kurallarına uyma noktasında toplumumuzun daha dikkatli olacağını temenni ediyorum.

Ben katkı veren bütün milletvekillerimize şimdiden teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Karaloğlu.

Şimdi, teklifin tümü üzerinde söz talep eden Komisyon üyelerine istem sırasına göre söz vereceğim ama ondan önce görsel basını dışarı davet ediyorum, yazılı basın salonda kalabilir.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, Anayasa'ya aykırılık...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, evet, İç Tüzük'ün 38'inci maddesi uyarınca verilmiş olan Anayasa'ya aykırılığa ilişkin 2 adet önerge vardır, önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3138) esas numaralı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin TBMM İç Tüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince öncelikle Anayasa'ya uygunluk yönünden incelenmesini ve usul açısından tartışılmasını arz ve teklif ederim.

İdris Şahin
Ankara

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3138) esas sayılı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin TBMM İç Tüzük madde 38 gereğince Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığının tetkik edilmesi amacıyla usul açısından tartışılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın
Gizem Özcan
Muğla

İsmail Atakan Ünver
Karaman
Cumhur Uzun
Muğla

Turan Taşkın Özer
İstanbul
İnan Akgün Alp
Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergelerin gerekçelerini açıklamak üzere ilk önce Sayın Şahin'e söz veriyorum. Buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Değerli Başkanım, teşekkür ediyorum.

Kıymetli milletvekili arkadaşlarım, Değerli Bakan Yardımcım, kıymetli bürokratlarımız, sivil toplumun değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İç Tüzük'ümüzün 38'inci maddesinde çok açık bir hüküm var. Komisyonlar kendilerine havale edilen tekliflerin Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bu noktada söz konusu kanun teklifi hakkında Kanunlar ve Kararlar Başkanlığından Anayasa'ya uygunluk değerlendirmesi alınıp alınmadığını sormak istiyorum çünkü Komisyon üyeleri olarak bize Kanunlar ve Kararlar Başkanlığından Anayasa'ya uygunluk noktasında bir veri ulaşmış değil. Bu konuda bir uygunluk değerlendirmesi tarafımıza iletilmediği için Anayasa'ya uygunluğu denetlenmemiş bir teklifle karşı karşıya olduğumuzu ifade etmek isterim.

Öte yandan, teklifin çeşitli maddelerinde Anayasa Mahkemesi kararlarına referans verilmiş. Mesela 18'inci ve 31'inci maddelerde bu yönde referanslar var. Ayrıca, referans verilmemiş olsa da teklifin 6'ncı, 9'uncu ve 30'uncu maddeleri hakkında Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu kararlar söz konusu. Hangi kararlar diye soracak olursanız; 29 Kasım 2012 tarihli karar, 12 Temmuz 2017 tarihli karar. Bu 3 madde bakımından da Anayasa Mahkemesi kararlarına uyulmuş mu? Hem Komisyon üyesi hem teklif sahibi olan milletvekili arkadaşlarımız hem de bu metnin hazırlanmasında katkıda bulunan bürokratlar bu konuya dikkat çekmişler mi, doğrusu öğrenmek isterim.

Özellikle 6'ncı madde bakımından maddenin 11'inci fıkrasıyla sürücünün işlettiği araçta bir ihlal tespit edilmesi hâlinde sürücü aynı zamanda işleten değilse işletene sürücüye verilen cezanın 2 katı tutarında idari para cezası uygulanması öngörülmektedir. Bu uygulama, işletenin doğrudan bir kusurunun olup olmadığına bakılmaksızın cezalandırılmasına yol açabilecek bir içeriktedir.

Anayasa Mahkemesi, 12/7/2017 tarihinde 2017/122 sayılı Karar'ında aynı maddedeki benzer bir düzenlemede suçun işlenmesine katkısı ya da etkisi ortaya konulmayan araç sahibine doğrudan ceza verilmesini, Anayasa'nın 38'inci maddesinde güvence altına alınan cezaların şahsiliği ilkesi ve hukuki belirlilik ilkesi bakımından Anayasa'nın 2'nci maddesine açıkça aykırı bulmuş ve bu düzenlemeyi iptal etmiştir. Benzer şekilde, teklifin 18'inci maddesinde de aynı gerekçeyle Anayasa Mahkemesi kararının gereği karşılanmamaktadır.

Anayasa Mahkemesinin önceki içtihadı ışığında bu teklif yasalaşırsa yapılacak başvuruda iptal edilme ihtimali çok yüksektir. Kanun koyucunun Anayasa Mahkemesi kararlarını dikkate alarak kusur, fiil, ceza üçgeninde açık ve gerekçeli bir illiyet tesis edilmesi ve bu eylemin o kişi tarafından gerçekleştiğinin kanıtlanması yükümlülükleri yerine getirilmemiştir.

Değerli Başkanım, uzunca süredir görüyoruz ki Parlamentoda yapılan düzenlemeler Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarında son günlerine kadar beklenip Anayasa Mahkemesinin kararları sağlıklı bir şekilde değerlendirilmeden "mış" gibi yapılarak süre kazanmaya matuf düzenlemeler içermektedir. Burada yapılan da işin açıkçası budur çünkü 2017/122 sayılı Karar son derece açık ve nettir. Bu konunun da yasa teklifinde bulunan arkadaşımızın ve bürokratların gözünden kaçtığı kanaatindeyim çünkü hepimizi bağlayan yegâne burada Anayasa var ve Anayasa Mahkemesinin kararları da hepimizi bağlamalı.

Diğer yandan, söz konusu kanun teklifi, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 88'inci maddesinde düzenlenen kanun yapma usulüne de açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Bilindiği üzere 2017 Anayasa değişikliğiyle, Bakanlar Kurulu kavramı yürürlükten kaldırılmış ve Bakanlar Kurulunun kanun tasarısı sunma yetkisi sona ermiştir. Bu değişiklikte birlikte hukuk sistemimizde tasarı kurumu da ortadan kalkmış, kanun teklifi verme yetkisi yalnızca milletvekili arkadaşlarımıza tanınmıştır ancak bu kanun teklifinin hazırlanış sürecine ilişkin olarak kamuoyuna yansıyan basın açıklamaları... Bakınız, dün, benim ilk defa şahit olduğum bir uygulama yaptınız Sayın Başkan, sizi tebrik ediyorum. Geçtiğimiz dönemlerde biz farklı Komisyonlarda görevler yaptık, Anayasa Komisyonunda yaptık, İçişleri Komisyonunda yaptık, pek çok araştırma komisyonunun sözcülüğünde bulunduk ama hiçbir zaman bu şekilde, kamu görevlileri de çağrılmak suretiyle Komisyon üyelerinin bir çalışma öncesinde bilgilendirildiğine şahitlik etmemiştik. Bu nedenle, tutumunuzdan dolayı sizi tebrik ediyorum ama dün biz burada aynı zamanda kanun teklifi sahibi arkadaşlarımızın bir kısım konulara yeterince vâkıf olduklarına ama bir kısım düzenlemelere ise yeterince vâkıf olmadıklarına çalışma ortamı içerisinde bizatihi şahitlik ettik. O nedenle, kanun teklifinin hazırlanış sürecine ilişkin olarak kamuoyuna yansıyan basın açıklamaları hiç olmazsa Parlamentoya saygı gereği İçişleri Bakanlığı tarafından yapılmamalı arkadaşlar. Madem böyle bir düşünceniz var, bir kanun teklifi vereceksiniz; bu kanun teklifini verecek olan milletvekili arkadaşımızın manevî şahsiyetine duyacağınız saygı nedeniyle hiç olmazsa bu açıklamaları önceden siz yapmayın, bu kanun teklifini veren arkadaşımız yapsın ve kamuoyunu milletvekili arkadaşlarımız bilgilendirsin. Bakanlığın bilgilendirdiği konularda tamamlayıcı imza atan arkadaşlarımızı da zor durumda bırakıyorsunuz, bunu da özellikle ifade etmek isterim. Her ne kadar teklif usulen bazı milletvekillerinin... Artık onu söyledim, eşmiyorum çünkü gördüm ben, İbrahim Bey teklifle alakalı gerçekten emek vermiş, çalışmış ama yine söylüyorum, sadece İbrahim Bey için değil bütün milletvekillerimizin onurunun korunması adına bu tür kanun tekliflerinin bakanlık tarafından önceden kamuoyuyla bilgilendirilmemesini hassaten istirham ediyorum.

Ayrıca, teklifin, konusu itibarıyla esas komisyon olarak İçişleri Komisyonunda görüşülmesi gerekirken başka bir Komisyona sevk edilmesi de usul bakımından ayrı bir tartışmayı beraberinde getirmektedir. Bu hususun da not edilmesinde fayda var. Değerli Başkanım, Adalet Komisyonu Başkanlığı olarak bu görüşmeleri yapıyoruz ama karşımızda yürütmenin temsilcisi olarak çok değerli İçişleri Bakan Yardımcımız var. Bu görüntü bile aslına bakarsanız bu kanun teklifinin İçişleri Komisyonunda görüşülmesi gerekliliğini bize net olarak ortaya koyuyor. Dolayısıyla, bu hususta da ben bu kanun teklifinin asıl görüşülmesi gereken Komisyonun İçişleri Komisyonu olduğunu düşünüyorum.

Diğer bir nokta, teklif metni, Anayasa'mızın 2'nci maddesinde yer alan ve değiştirilmesi yasaklanan hükmün içerdiği hukuk devleti ilkesini de ihlal etmektedir. Neden dersiniz çünkü hukuk devletinin önemli unsurlarından biri belirlilik ve hukuki güvenlik ilkesidir. Teklifte yer alan bazı düzenlemelerde kavramların yoruma açık ve uygulamada farklılık yaratabilecek şekilde tasarlanmış olması hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik ilkeleri bakımından tartışma doğurmaktadır. Özellikle teklifin 33'üncü maddesi bakımından "övme" ve "özendirme" gibi ifadeler... Kime göre övme, kime göre özendirme? Bu hususların net bir şekilde ifade edilmesi ve en azından Komisyon ve Genel Kurul aşamalarında bu övme ve özendirmenin örnekleme yöntemiyle bu kanun teklifinin altına dercedilmesi gerekir. Uygulayıcısı açısından subjektif değerlendirmelere açık hâle gelmekte ve normun sınırlarının muğlak kalmasına sebep olabilmektedir. Bu da vatandaşlarımızın hangi somut davranışlarının yaptırıma tabi olacağını önceden bilememelerine neden olarak hukuk devleti ilkesini ihlal edeceği gibi ifade özgürlüğünü de yok edecektir. Özellikle son günlerde

ifade özgürlüğünün kısıtlanması konusunda iktidarın son derece katı bir tutum sergilediğini hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla, burada, yargının tarafsız ve bağımsız olduğu bir ülkede tam manasıyla bu belirlilik ilkesinin netleştirilmesi ve ülkenin yargısında bir problem varsa burada müphem bir alan kalırsa da çok büyük tehlike yaratacağını da özellikle ifade etmek isterim.

Madde gerekçesinde düzenlemeyle ihbar amacıyla yapılan paylaşımlar ile haber niteliğinde olan paylaşımların yasaklanmadığı, sadece trafik kural ihlali yapmayı özendirmek amacıyla bu görüntüleri alenen yaymanın ve övmenin yasaklandığı ifade edilse de maddenin yazım dili yanlış; hem de uygulamada bu hususların nasıl uygulandığını hepimiz gayet iyi biliyoruz.

Tüm bu nedenlerle, İç Tüzük'ün 38'inci maddesinin açık hükmü yani "Bir Komisyon, bir teklifin Anayasa'ya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder." hükmü uyarınca madde müzakerelerinin reddedilmesi gerektiğini not düşmek isterim.

Sayın Başkanım, yine, burada sivil toplum temsilcileri var, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığını doğrudan ilgilendiren konular görüşülüyor. Bizim burada hem İçişleri Komisyonunun tali komisyon olarak raporunu görmemiz gerekirdi hem de Ulaştırma Komisyonunun biz tali komisyon olarak bu kanun teklifine ne dediğini bilerek bu kanun teklifini görüşseydik fevkalade iyi olurdu ama gördüğüm kadarıyla her iki Komisyonun da tali raporları Komisyonumuza intikal etmiş değil.

Maddelere geçildiğinde daha detaylı değerlendirme mutlaka yapacağız ama Anayasa'ya aykırılık noktasındaki bu önerimizin kabulünü saygılarımla arz ve talep ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, çok teşekkür ediyoruz Sayın Şahin.

Şimdi söz Süleyman Bey'de.

Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, değerli üyeler; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, burada bulunan bürokratları da tanımak isteriz. Kimler katıldı, kimler katılmadı yani katılanların hangi yetkileri var; onu da söylerseniz onları da tanımış oluruz. Başlamadan önce, Anayasa'ya aykırılıkla ilgili görüşlerimi sunmadan önce, kimler var, kimler katıldı diye sormak istiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül, burada, biliyorsunuz, bir katılımcı cetvelimiz var.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - O katılımcı cetvelinde kimlerin katıldığı zaten tespitli.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - O cetvel de bizim üyelerimize dağıtılırsa biz de öğreniriz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tabii, tabii. Şimdi, kendilerini de tanıtabilirler.

Az önce Sayın Şahin de dile getirdi, burada İçişleri Bakanlığımızın yetkilileri var.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - O cetveller bir tek sizde var, onu diyor yani.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hayır, uzmanlarımızda da var.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yani üyelere dağıtılırsa...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Süleyman Bey de görüyor burada cetveli zaten.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ama görmem önemli değil yani bilmiyoruz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ben görmüyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sen de görebilirsin.

Evet, buradaki değerli katılımcılar kendilerini bir tanıtınsınlar.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım, düzenleyici etki analiz raporunu gönderecektiniz, gelmedi.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Devam edeyim mi Başkanım?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak Anayasa'ya aykırılık talebimizle ilgili açıklamalarda bulunacağız.

Üzülerek belirtmek istiyorum ki nitelikli yasamayla ilgili, 27'nci Dönem bitti, 28'inci Döneme geldik, bu konuda büyük sorunlarımız var. Nasıl sorunlarımız var? Karayolları Trafik Kanunu'yla ilgili bir düzenleme var 36 maddelik. Bu maddelerle ilgili düzenlemede İçişleri Bakanlığına bağlı kuruluşların temsilcilerinden başka bir STK'den sadece Şoförler Odası temsilcisi var, bir de Ulaştırma Bakanlığı temsilcisi var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Adalet Bakanlığımızdan da var.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Adalet Bakanlığı temsilcisi Adalet Komisyonunda görüşüldüğü için Mevzuat Genel Müdür Yardımcısı olarak "Hadi o da bulunsun." diye gelmiş bir örnek. Böyle bir şey olamaz, nitelikli yasamada böyle bir şey olamaz. Bizim anlamadığımız nokta şu: Ticaret Kanunu düzenlemeleri Plan ve Bütçe Komisyonuna gidiyor, TCK'yle ilgili düzenlemeler İçişleri Komisyonuna gidiyor ama Adalet Komisyonuna gelmesi gerekli yasal düzenlemeler, yasal teklifler gelmiyor, İçişleri Bakanlığının, İçişleri Komisyonunun bakması gereken Karayolları Trafik Kanunu'yla ilgili düzenleme asli komisyon olarak bize geliyor. Yani burada Türkiye Büyük Millet Meclisinin, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle birlikte yasamanın ve yargının yürütmeye bağlı olduğunun en büyük örneklerinden biri. Anayasa 88, Anayasa 88 açık. Bu madde düzenlemesi 2017 referandumuyla yapılırken ne vardı? "Kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkilidir." Yok arkadaşlar ya, yok, böyle bir şey yok ya! Sarayda kurullar var, Sağlık Kurulu, Eğitim Kurulu, Hukuk Kurulu orada hazırlanıyor, bakanlık bürokrasisi bir kenara itiliyor, ondan sonra da komisyonlara gönderiliyor, bunu defalarca söylüyoruz. Gelen düzenlemelerin de birçok maddesi Anayasa'ya aykırı. Cumhuriyet Halk Partili ve muhalefet partili arkadaşlar Anayasa'ya aykırılık iddialarını defalarca ortaya koyuyoruz, sonra Anayasa Mahkemesine gidiyoruz, Anayasa Mahkemesi iptal ediyor, yine geliyor ya da gelmiyor ya da süreler erteleniyor yani bu dönüşüp devam ediyor. Yasamanın etkinliği ve milletvekillerinin itibarı, etkili yasama açıkça 2017 referandumundan sonra, 2018'den sonra bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde tam anlamıyla bir kenara itildi. Anayasa'ya uymaktan bahsediliyor, Anayasa'ya aykırılıkları söylüyoruz ama sivil anayasa yapımından bahsediliyor. Ya, arkadaşlar, sivil anayasa yapımından bahsediyorsunuz

ama ilk önce bu Anayasa'ya uyun. Anayasa'ya uygun olarak yapılan İç Tüzük maddelerine uyun. 38'inci maddeye bakıyoruz, İç Tüzük 38'e, Anayasa'ya aykırılık konusunda -bunu defalarca söylüyoruz- Türkiye Büyük Millet Meclisi Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı tarafından ön norm denetiminin yapılıp yapılmadığı, yapıldıysa buna ilişkin görüş yazıları, bu çerçevede etki analizi yapıp yapılmadığı, yapıldıysa bir nüshasının bütün komisyon üyelerine dağıtılmasını istiyoruz ve bu konuda talepte bulunuyoruz, bu taleplerimiz, bizce, İç Tüzük hükümlerine aykırı ve Anayasa'ya aykırı olarak reddediliyor. Önümüze gelen metnin Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırılığı konusunda açıklamalarda bulunuyoruz ve biraz sonra da açıklamalarda bulunacağız, daha sonra diyoruz ki: "Adalet Komisyonunun bu gelen kanun teklifinde tali komisyon olması gerekiyor, bu gelen kanun teklifinde İçişleri Komisyonun asli komisyon olması gerekiyor." Bir adım atıyoruz, bize geldi, biz çalışma yapıyoruz, diyoruz ki: "Burada parasal birçok miktar var, cezalar var, artış var, bütçe var, bunlarla ilgili Plan ve Bütçe Komisyonuna, tali komisyona gitmesi gerekir." diye talepte bulunuyoruz ancak bu taleplerimiz kabul görmüyor. İlginçtir, tali komisyon olarak Ulaştırma Komisyonu ve İçişleri Komisyonu da cevap veriyor, bu cevabında "Biz görüşmeyeceğiz, tali komisyon raporunu hazırlamayacağız, görüşmeyeceğiz, gündeme almayacağız." diyor. Yani Karayolları Trafik Kanunu'yla ilgili bir kanun teklifinde trafik güvenliğinin olduğu ve Adalet Komisyonunda şu anda bürokratların yüzde 99'unun İçişleri Bakanlığı bürokratları olduğu yerde İçişleri Komisyonu diyor ki: "Biz tali komisyon olarak görev yapmayacağız, görüşmeyeceğiz, gündeme almayacağız." diye Adalet Komisyonuna yazı gönderiyor. Böyle bir şey olabilir mi? Böyle bir şey olamaz. Baştan yanlış, baştan düğmeler yanlış ilikleniyor. İşte, bu sistem sorunu arkadaşlar, bu iş sistem sorunu. Siz çıkın Yargı Strateji Belgesi'ni 4 defa yayınlayın, arkasından İnsan Hakları Eylem Planı olarak bir çalışma koyun, sonra 2021 yılında Karayolu Trafik Güvenliği Strateji Belgesi'ni Sayın Cumhurbaşkanı tarafından açıklayın, ne yaparsanız yapın, uygulamaya bakın, uygulamaya bakın arkadaşlar. Şu anda elimizde bulunan kanun teklifi trafik cezalarını artırmakla, tahsilatı sağlamakla yani trafik güvenliğini sağlamaya, çalışmaya yönelik bir kanun teklifi. Cezalar artınca suçlar azalıyor mu arkadaşlar, azalıyor mu, iniyor mu?

Siz çıkıyorsunuz, emekliye yüzde 15,5; asgari ücrete yüzde 30 veriyorsunuz, millet şu anda 14.449 lira emekli maaşı alıyor, asgari ücretli açlık sınırının dörtte 1 altında, sonra altlarında bir araba varsa buradan çıkıp -örnek veriyorum- Cumhuriyet Halk Partisi Genel Merkezine kadar giderken en az 30 bin lira cezaya maruz bırakıyorsunuz. Ya, ödeyebilecekler mi bunlar? Bu vatandaş bu cezaları nasıl ödeyecek? Ekonomik anlamda bu konuda öngörülebilirlik, belirlilik, hukuki güvenlik, ölçümleme konusunda etki analizi yapıldı mı?

Türkiye'de araç sayısını söylüyorsunuz ama araçların yaşları konusunda, Sayın Bakan Yardımcım, bu konuda bilgi veririsiniz. Bu araçların yaşları da önemli. 600, 700, 1.000 liralık araçla çıkacak, 30 kilometre, 31 kilometre yapacak, 38 kilometre yapacak, 40 kilometre hız yapacak, ceza yiyecek, arabayı bırakıp gidecek, o hâle getirdiniz yani vatandaş şu anda o hâle getirdiniz bu cezalarla.

Bir de şu var: 2025 bütçesinde 50 milyar trafik cezaları hedefini tutuyorsunuz, bir bakıyorsunuz, üç ayda 25-30 milyara ulaşmışsınız. Ya, arkadaşlar, halkta bir algı var, Aydın'dan Kars'a kadar, Hakkâri'den İstanbul'a kadar halkta algı şu: "Bütçe açığını acaba Karayolları Trafik Kanunu'ndaki bu cezalarla, her cadde başında bulunan genel zabıta ya da trafik zabıtasıyla kesilen paralarla mı kapatacaksınız?" diye halkta bir algı var. Cebinde para yok ki vatandaşın, yok. Şimdi, buradan yola çıkarak bu taleplerimizi yine reddedeceksiniz, etki analizini reddedeceksiniz, Anayasa'ya aykırılıkla ilgili iddialarımızı reddedeceksiniz ama biz bunu söyleyeceğiz, söylemeye devam edeceğiz.

Bakınız, arkadaşlar, İç Tüzük madde 38 gereğince "Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler." maddesi var. "Bir komisyon, bir teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder." hükmü mevcut. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu noktada söz konusu kanun teklifi hakkında Kanunlar ve Kararlar Daire Başkanlığından Anayasa'ya uygunluk değerlendirmesi ve etki analizi alınıp alınmadığını her zaman soruyoruz, cevap alamıyoruz ancak açıkça gördüğümüz üzere Anayasa'ya uygunluğu denetlenmemiş bir teklifle karşı karşıya olduğumuzu hepimiz biliyoruz. Bu cezaların uygulanması hâlinde bütçeye, sosyal, ekonomik ve ticari hayata nasıl bir etki yapması bekleniyor, buna ilişkin bir etki analizini bütün Komisyon üyeleri olarak görmek istiyoruz arkadaşlar. Çok önemli, soru açık: Bu cezalar uygulanırsa bütçeye, sosyal, ekonomik ve ticari hayata nasıl bir etki yapması bekleniyor, buna ilişkin etki analizi istiyoruz ama diyeceksiniz ki: "Veremiyoruz." Veremezsiniz, 19 Marttaki darbeye Ekrem İmamoğlu'nu siyasi olarak rakip olmayı engellemek amacıyla 60 milyar dolar Merkez Bankasından eriten siyasi zihniyet şeffaf da değildir, hesap verebilir bir zihniyet değildir ve bunu görüyoruz, bunu yaşıyoruz. Bu nedenle biz diyoruz ki Cumhuriyet Halk Partisi olarak: 2'nci madde sosyal hukuk devleti ilkesine, 5'inci madde devletin temel amaç ve görevleri maddesine, 7'nci madde yasama yetkisine... Ya, arkadaş, müsadere ya, müsadere, müsadereyi alıyorsunuz siz, mülki amire veriyorsunuz. Müsadere yetkisi yargının elinden alınabilir mi? Madde 9 yargı yetkisine, madde 10 kanun önünde eşitlik ilkesine, madde 11 Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine, madde 13 temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması ilkesine... Temel hakların sınırlandırılması ilkesinde yönetmeliklerle düzenleme yapıyorsunuz. Ya, temel hak ve özgürlükler Anayasa'nın ruhuna ve özgürlük maddelerinin içeriğine engel olmamak şartıyla kanunla sınırlandırılabilir ama yönetmelikle sınırlandırılıyor. Madde 49 çalışma hakkı ve ödevi ilkesine... Ya, biliyor musunuz arkadaşlar, şimdi, yargı reformu geliyor ya, bunun içinde şoför arkadaşlar var, ekonomik olarak ekmeğini şoförlükle kazanan binlerce insan var, ehliyeti elinden alınmış ve çalışma hakları sınırlandırılmış, bunlarla ilgili herhangi bir şey var mı, var mı bunda? Yok. Gelecek pakette var mı, şu anda hazırlanıp da anlaşılmadığınız pakette var mı, infaz indiriminde var mı? Orada da yok. Çalışma hakkı ve ödevi ilkesine, kanunların teklif edilmesiyle ilgili 88'inci maddeye, madde 104'e, Cumhurbaşkanının görev yetkileri... "Cumhurbaşkanı belirler." diyorsunuz, belirler, belirliyor Cumhurbaşkanı kararnamesiyle, biz gidiyoruz iptal ettiriyoruz, ondan sonra gelip aynısını kanunla çıkarıyorsunuz. Yok, arkadaş, artık yürütmenin yasama üzerindeki müdahalesine son vermek durumundayız yani Cumhurbaşkanlığı karamameleriyle bu memleket idare edilmez. Anayasa Mahkemesinin kararlarıyla, açıkça ihlal kararlarıyla bu ortaya çıktı ama ısrar ediyorsunuz. Ve idarenin bütünlüğü ve kamu tüzel kişiliği maddelerine, madde 123'e açıkça aykırıdır bu kanun teklifi.

Anayasal çerçevede orantılı, ölçülü, adaletli olma ilkelerine uygun olmayan, ceza adaleti ve eşitliğine aykırı, yoksula ağır, zengine hafif gelen, sosyal adalet ilkesini zedeleyen bir anlayış taşıyan, mülki amirlere devrettiği müsadere yetkisiyle yargı

yetkisini çiğneyen, Cumhurbaşkanına tanıdığı geniş artırım yetkileriyle yasama Meclisini etkisizleştiren, yasama yetkisini yönetmelikler eliyle idareye devreden, yeterince irdelenmeyen yaptırımlar neticesinde ehliyeti iptal edilen vatandaşların kimi zaman anayasal çalışma hakkını gasbeden bu düzenleme bizce Anayasa'ya açıkça aykırıdır.

Bu çerçevede, bu düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığından dolayı geri çekilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Bülül.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Başkanım, Anayasa'ya aykırılık...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Anayasa'ya aykırılıkla ilgili mi?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Komisyon üyelerine saygılarımı arz ediyorum. Komisyonumuza bugün katkı veren kıymetli bürokratlara da hoş geldiniz diyorum.

Sayın Başkanım, görüşülmekte olan kanun teklifinin çerçeve 2'nci maddesi Anayasa'nın 2, 13 ve 35'inci maddelerine aykırılık teşkil etmektedir. Bu maddeye ilişkin Anayasa'ya aykırılık iddiamızın gerekçesini arz ediyorum efendim.

Türk Medeni Kanunu'nun 599'uncu maddesi uyarınca "Mirasçılar, mirasbırakanın ölümü ile mirası bir bütün olarak, kanun gereğince kazanırlar." Yine aynı maddenin ikinci fıkrası uyarınca "Mirasbırakanın taşınır ve taşınmazlar üzerindeki zilyetliklerini doğrudan doğruya kazanırlar."

Görüşülmekte olan teklifin 2'nci maddesinde yapılan düzenleme, araç sahibinin vefat etmesi hâlinde kendisine miras yoluyla intikal eden araç mirasçılar adına tescil edilmeden zilyetliği üzerinde doğrudan tasarruf edilmesini engellemektedir. Miras hukukunun "Mirasın kazanılması" başlıklı genel hükmüne ve bu kapsamda mülkiyet hakkını düzenleyen Anayasa'nın 35'inci maddesine ve miras hakkı da temel haklardan olduğundan ve yapılan düzenleme bu hakkın özüne dokunduğundan aynı zamanda Anayasa'nın 13'üncü maddesine aykırılık teşkil ettiğini düşünüyoruz. Bu gerekçeyle teklifin 2'nci maddesine Anayasa'ya aykırılık iddiasında bulunuyor, maddenin teklif metninden çıkarılmasını talep ediyoruz.

Sayın Başkanım, bir de İç Tüzük'e bir aykırılık iddiamız vardır, onu da arz ediyorum. Kıymetli milletvekilleri, 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu henüz bir ek bütçeyle revize edilmedi ama teklif sahibi milletvekilleri burada aslında bir Karayolları Trafik Kanunu getirmemişler, aslında bir ek bütçe öneriyorlar. Bu nedenle, bunun Plan ve Bütçe Komisyonuna gitmesi gerekir. Bazı veriler vereceğim ve bu iddiamızı gerekçelendirmeye çalışacağım.

Sayın milletvekilleri, 2025 yılı merkezî bütçesinde Hükûmet trafik cezalarından sadece 68 milyar lira gelir hedefliyordu, bu şekilde bir kanun çıkardık. 2023 yılında yeniden değerlendirme oranı yüzde 122,9, 2024 yılında yeniden değerlendirme oranı yüzde 58,46, 2025 yılı için yeniden değerlendirme oranı yüzde 43,9 oranında öngörülmüştü ve 2023 yılında hedeflediği trafik cezalarını elde edemeyen Hükûmetiniz 2024 yılında gaza basmış ve 150 milyar lira toplam para cezası tahsil etmişti. Bu yıl, 2025 yılında tahsil edilmesi hedeflenen toplam para cezası miktarı 262 milyar liradır. Bunun 68 milyar lirasının sadece trafik cezalarından elde edileceği düşünülmektedir. Oysa bugün Komisyonumuza sunulan teklif metniyle mevcut kanunda bin lira, 2 bin lira civarlarında öngörülen trafik cezaları 46 bin liralara çıkarılmıştır, bazı kalemlerde 46 kat artış vardır. Eğer teklif bu hâliyle yasalaşacak olursa 68 milyar liralık gelir hedefi 1 trilyon lira civarına yükselecektir ki 2025 yılı merkezî bütçesi için önemli bir kalem teşkil etmektedir. Bu nedenle, biz bunu aslında ek bütçe sayıyoruz, örtülü bir ek bütçe sayıyoruz. Meclisimizin gündeminde çok sayıda bekleyen, görüşülmeyi bekleyen kanun teklifi varken, halkımız Kurban Bayramı arifesinde yargı paketlerinde bir infaz düzenlemesi bekliyorken, Kurban Bayramı öncesi memleketlerine gidecek, yola çıkacak vatandaşlarımıza önemli miktarda bir trafik cezasını kesme, tahakkuk ettirme telaşında olacak ki Hükûmet bütün bu yoğunluğu bir kenara bırakmış ve hiçbir acelesi olmayan bu kanunu hem Komisyonumuza hem Meclisimize dayatmaktadır.

Anılan gerekçelerle hem İç Tüzük'e hem de Anayasa'ya aykırılık ihtiva eden teklif metninin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'müzün 38'inci maddesi uyarınca geri çekilmesini arz ve talep ediyorum.

Geneli üzerinde söz hakkı tekrar bana gelirse bir değerlendirme daha yapmak istiyorum efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Alp.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Ben teşekkür ederim Başkanım.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Geneli üzerinde Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Geneli üzerinde...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Anayasa'ya aykırılık konusunda...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Anayasa'ya aykırılık mı, geneli üzerine mi?

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Geneli üzerine.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şu anda Anayasa'ya aykırılığı...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - O yüzden değil...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam.

Anayasa'ya aykırılıkla ilgili başka söz talebi var mıydı?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Var Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlar, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla ve hürmetle selamlıyorum ben.

Anayasa'ya aykırılıkla ilgili 6'ncı maddedeki genel zabıta görevi verilmesinde belirlilik ilkesi olmadığı için Anayasa'ya aykırı yani buradan müphem subjektif bir kavram var, objektif değil.

İki: Değerli Başkanım, madde 20'de, değerli milletvekili arkadaşımızın belirttiği gibi, mirasçılık belgesi... Çoğu zaman bazı insanlar miras kalan aracın nerede olduğunu bilemiyor, haberi dahi olmayabiliyor ve haberi olmayan araçtan dolayı miras kalmışsa ve haberi olmadığı hâlde bu cezanın kesilmesi hem mülkiyet hakkının ihlali hem de Anayasa'mızdaki adil yargılanma hakkı açısından bir ihlal teşkil eder, Anayasa'yla çelişir bu. Yani onun için bu 20'nci maddedeki o mirasçılarla ilgili hüküm hakikaten riskli bir hüküm.

Üç: Madde 21, tescilsiz ve hurda araçların trafiğe çıkarılması. Burada orantılılık açısından hurda araç ile sadece tescilsiz araç arasındaki tehlike düzeyi farklıdır. Cezanın aynılaştırılması burada eşitlik ve orantılılık ilkesiyle çelişmektedir.

Madde 23'te, burada, sahte, okunamaz, plakasız araç... Şimdi, değerli arkadaşlar, otoban gibi vesaire belki "Bu yollar temiz." diyebilirsiniz. Yani Değerli Valimiz ülkenin değişik yerlerinde Kaymakamlık yaptı, Valilik yaptı. Şimdi, yağmur yağdı ve o araçların arka...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Tanal, bunlar esasa ilişkin değil mi?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Anayasa'yla ilgili Beyefendi, esasla ilgisi yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Tanal, şu anda Anayasa'ya aykırılığı tartışıyoruz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - E, Anayasa'ya aykırılığı... Ben size Anayasa'nın deyimini söylüyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Geneli üzerinde de ben daha sonra size söz vereceğim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değil üstat, Anayasa'ya aykırılığı söylüyorum.

"Ölçülülük, orantılılık" diyor, Anayasa'mızın 13'üncü maddesindeki ifadesini kullanarak söylüyorum ben, farklı bir kavram söylemiyorum.

Geliyoruz, madde 23'te yine aynı şekilde, burada şu söyleniyor: "Sahte, okunamaz plaka..." vesaire. Okunamaz plakadan kastımız, yağmur yağdı, aşırı yağış var; o yollardaki çamur nedeniyle arkaya sıçırıyorsa hakikaten okunamayan duruma gelen plakalar var. Bu kasıt olmayacak şekilde, bu şekilde oluyor, olmuyor değil. Şimdi bu maddeyi motamot olarak uyguladığımız zaman kasıt olmayan ve yağmur yağışı nedeniyle kışın çoğu yerde de okunmayabiliyor. Burada bir belirlilik yok, mümkünse bu kavramı belirli hâle getirmek lazım. Madde 23 yine burada Anayasa'mızdaki belirlilik ilkesine aykırılık teşkil ediyor.

Madde 25'te yine aynı şekilde buradaki müeyyide ağırlaştırılmış olup yine ölçülülük ve belirlilik ilkesine aykırılık teşkil ediyor.

Geliyoruz, Madde 31'de ağırlaştırılmış yaptırımlar var, ölçülülük ilkesi açısından bu tartışmalı bir konu. Sizden istirham ediyorum, bunu yine gözden geçirmekte fayda var.

Araç üzerindeki değişiklikler... Hepinizin araçlarında cam filmi var, bu cam filmlerinin hepsi bu kapsama girecek. Yani mümkün olduğu kadar biraz daha netleştirip belirlemekte fayda var.

Geliyoruz, burada trafik zabıtası refakatiyle bedel getirilmesi. Değerli arkadaşlar, şimdi, yollarda ağır yük vesaire açısından bu ne olur biliyor musunuz? Bu bir nevi vergiye giriyor. Vergi düzenlemesi kanunla olur, burada bu işi zabıtaya terk ederseniz bu hükme aykırı, Anayasa'ya aykırı.

Geliyoruz madde 36'da sürücü belgesi olmayanlara para cezası vesaire veriliyor ancak burada yine ekonomik gerçeklikle uyuşmaz bu. Anayasa'mızdaki mülkiyet hakkı ve ölçülülük ilkelerine aykırılığı teşkil etmiş olacak.

Şimdi, geliyoruz, burada, bazı cezalarda geriye doğru gidiliyor. Cezalar hep ileriye yönelik yapılır arkadaşlar, geriye yönelik yapılmaz ve bununla ilgili bu yine Anayasa'ya aykırılık teşkil ediyor.

Şimdi, trafik cezasında bu ehliyetin iadesiyle ilgili "Para cezasını ödemededen ehliyet verilmez." deniliyor. Ya, arkadaşlar, burada zengin, fakir ayrımı yapıyorsunuz, sınıf ayrımı yapıyorsunuz. Kişinin süresi bitmişse, para cezasını yatıramamışsa, yatıramamış olabilir... Yani biz ne yaptık, Çek Kanunu'nu biz niçin şeyden çıkardık? Yani kişi ödeyemiyorsa karşılıksız çeki o dönem... Ekonomik suça ekonomik ceza verilir, burada "Ekonomik suça ekonomik ceza verilir." Anayasa'nın ilkesine taban tabana zıt.

Onun için, sizden istirham ediyorum, bu belirttiğimiz konuların göz önüne alınarak, Anayasa'ya aykırı olan hususların geri çekilmesini... Değerli Başkanım, benim sizden istirhamım, ısrarla bunu üçüncü sefer söylüyorum; bu kanunun düzenlenmesiyle ilgili Kanunlar ve Kararların bir değerlendirme raporu var, bu değerlendirme raporunun bize verilmesini, bir; iki, bu kanunla ilgili etki analiz raporunu trafik ile ilgili değerli İçişleri Bakanlığı temsilcileri bize vereceğini söylediler. Ne oldu bilemiyorum ama şu anda bilgisayarlarına bakıyorlar. Bize verecek misiniz üstadım, bilgisayarınıza bakmaya devam mı edeceksiniz? Etki analiz raporunu verecektiniz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Tanal, Anayasa'ya aykırılıkla ilgili sözleriniz bitti mi?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Üstat, özür dilerim, siz vereceğinizi söylediniz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben cevap vereceğim şimdi Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Etki analiz raporunu şimdi Bakanlık yetkilisi İçişleri Bakan Yardımcısına bakıyor, İçişleri Bakan Yardımcısı ona bakıyor. Şimdi böyle bir şey olmaz arkadaşlar, devlette gizli bir şey olmaz. Bu hazırlanan raporlar Meclisle paylaşılır, bu özel mülkiyet değil. Netice itibarıyla devlet böyle olmaz ki, birbirinin gözüne bakarak değil yani Allah bize bu dili vermiş, yasa da kanun da devlet de bize bu yetkiyi vermişse arkadaşlarımıza bu konuda "evet" veya "hayır" cevabını istiyorum.

Teşekkür ederim.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Tanal.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırılığıyla ilgili konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Aslında bu konuyu defalarca konuştuk, ben cevap da verdim ama ısrarla, tabii, Sayın Tanal bu konuyu tekrar Komisyonumuzun gündemine getiriyor. Şimdi, bu konudaki tutumumuzu da daha önce açıkça ifade

ettiğimi düşünüyorum. Önceki toplantımızda da aslında konuya ilişkin verilen dilekçeye ben sonradan yazılı olarak cevap verdim. Bu konuda başka söz talepleri varsa da maalesef karşılamayacağım, onu belirtmek istiyorum.

Şimdi, ön norm...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Başkanım, "Yazılı cevap vereceğim." dediniz bu konuda.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Verildi, verildi CHP'ye.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ama Başkanım, "Yazılıp cevap vereceğim." deyip vermiyorsunuz, bunu ne yapacağız?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye...

Şimdi, ön norm denetimiyle ilgili de daha önce de açıkladım, Kanunlar ve Kararlar Başkanlığınca hazırlanmış Anayasa'ya uygunluğuna ilişkin bir norm denetimi raporu bulunmamakta. Etki analiziyle ilgili de görüştüğümüz kanun teklifine ilişkin olarak Komisyonumuza iletilmiş bir etki analizi raporu bulunmamaktadır.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Bakan Yardımcımız etki analizi raporundan örnek verdi Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu konuda Başkanlığımızca yapılacak başka bir işlem de bulunmamaktadır, tekrar ifade ediyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Bakan Yardımcımız konuşmasında etki analizi raporundan örnek verdi. Yanlış mı söylüyorum Sayın Bakan Yardımcım? Lütfen, olur mu ama yani şimdi. Demek ki böyle bir rapor var ve siz vermiyorsunuz Başkanım.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile 143 Milletvekilinin Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3138) (Devam)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, arkadaşlar, Anayasa'ya aykırılıkla ilgili önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Evet, şimdi İç Tüzük'ün 34'üncü maddesi uyarınca verilmiş 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3138) esas no.lu Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18'inci maddeleri trafik idari para cezalarını içermektedir.

Bu çerçevede, İç Tüzük 34 gereği tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmesini ve rapor alınmasını talep ediyoruz.

Süleyman Bülbül
Aydın
Gizem Özcan
Muğla

İsmail Atakan Ünver
Karaman
Cumhur Uzun
Muğla

Turan Taşkın Özer
İstanbul
İnan Akgün Alp
Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Önergeyle ilgili...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım, İç Tüzük 38 ihlal edilmekte, İç Tüzük 34 de ihlal edilmekte yani açık ve net, burada artırılan cezalar var, bütçe var. Biraz önce bahsettiğimiz gibi, 2025'te yeniden değerlendirme oranı yüzde 44,93'tü, 2026'da da yeniden değerlendirme oranı yine belli edilecek; arkasından yüzde 300'e varan ceza artırımları var. Yani bu yasa teklifinin mutlaka Plan ve Bütçe Komisyonuna tali komisyon olarak gönderilmesi gerekiyor. Yani 34'üncü madde açık ve net, bu bir.

İkincisi, Sayın Bakanım açıkça "Etki analizi var." diyor ama siz "Etki analizi bize verilmedi." diyorsunuz. "Etki analizi var." denilip de verilmediyse demek ki biz burada şu anda nitelikli yasama açısından yanlış bir şey yapıyoruz. Yani bu yasal düzenlemelerin etki analizini bilmek zorundayız. Biz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak, Komisyon üyeleri olarak var olan, size iletilmeyen, etki analizini bilmediğimiz bir yasa teklifi görüşmelerinin doğru olmadığı kanısındayız ve etki analizi konusunda ara verilip yasa teklifinin etki analizinin tarafımıza, üyelere verilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet başka söz almak isteyen var mı bu önergeyle ilgili? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Başkanım, etki analiziyle ilgili Bakan "Var." diyor.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Bir ara verelim Başkanım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bir ara verin, Bakan Yardımcısı "Var." diyor.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Başkanım, Bakan Yardımcımız "Var." dedi, oradan örnek verdi, okudu; onu istiyoruz, siz "Yok." diyorsunuz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bana ulaşan yok.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Arkadaşlar, ben burada Bakanla karşı karşıyayım, zaten "Var." dedi sayın yetkili arkadaşlarımız, "Çekiyoruz, birer sayı çoğaltacağız..."

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Başkanım, ara verelim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Arkadaşlar, bir saniye...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bakan Bey düzeltecek mi acaba? Bakan Bey, düzeltiyor musunuz?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Açıklama mı yapacaksınız Sayın Bakanım?

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar, değerli milletvekillerimiz; benim "etki analizi" dediğim o yasa dışı çakar olayında geçen sene Meclisimizin artırmış olduğu ceza sonrasında ihlallerin yüzde 80 düşmesiyle ilgili etki analiz raporundan bahsettim. Yasanın tamamı üzerindeki etki analizi...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Yani bu değişikliklerle ilgili...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Benim bahsettiğimden bahsediyorum. Ben yasanın...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - O zaman bir şey sorabilir miyiz Sayın Bakanım?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Bu değişikliklerle ilgili etki analizi raporu yok mu?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Hangisiyle ilgili?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Bu mevcut yasa teklifiyle ilgili.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Efendim, Komisyon Başkanımıza...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Var mı, yok mu efendim? Çok basit bir soru soruyoruz.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Efendim, benim bahsettiğim, bana "Etki analizi raporu var." dediniz, ben cevap veriyorum.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Tamam, ben de soruyu yineliyorum.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Siz "Var." dediniz Bakanım.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Dedim, dediğimi söylüyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Cevap veriyor Sayın Bakan Yardımcımız, karşılıklı... Yahu "Çakarla ilgili var." diyor ya.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Çakarla ilgili etki analizi raporu yaptık, cezaların artırılmasının ihlalleri azalttığını söyledim, o etki analizi raporuyla ilgili.

Teşekkür ediyorum.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ben söz istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Bakanım, çok basit ve çok tekil bir soru soracağım: Biraz önce dediniz ki: "Ben Türkiye Büyük Millet Meclisinde çakarlı araç kullanımıyla ilgili yapılan değişikliklerle alakalı etki analizi raporundan bahsettim." Ben de size soru soruyorum: Mevcut kanun değişikliğiyle alakalı yani şu kanun değişikliğiyle alakalı etki analizi raporunuz var mı, yok mu? Yani "evet" veya "hayır" hani, çok basit bir cevabı var, dallandırmaya gerek yok, varsa "Var." dersiniz, yoksa "Yok." bu kadar.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bakan Yardımcımız açıklamayı yaptı.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Yapmadı efendim, ben soru soruyorum, bir şey demedi.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - "Yok." diyor, "Yok."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Daha önce yaptı ama.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - "Yok." mu diyorsunuz efendim, "Yok." mu?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - "Yok." diyor.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - "Yok." diyor musunuz?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan etki analizi var mı?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, burası mahkeme değil.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ya, ben size sormadım sayın vekillerim, ben Sayın Bakanıma sordum; o da bana ya "var" ya da "yok" diyecek, bu kadar basit.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Mahkeme mi burası ya!

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Başkanına sormadım ben, Sayın Bakanıma sordum.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Senin soruna, niye "var" veya "yok" diye cevap verecek?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ben kendisine soruyorum, size sormuyorum Vekilim.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Hayır bana sormuyorsunuz da...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Tamam, bırakın kendisi cevap versin, siz onun avukatı mısınız?

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Avukatı falan değilim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - E, tamam, niye cevap veriyorsunuz? Bırakın, kendisi cevap versin o zaman. Niye araya giriyorsun, yahu neden araya giriyorsun? Söz hakkı bende, soru sordum, niye şimdi araya giriyorsun? Soru sordum, cevap versin, araya niye giriyorsun?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Araya niye giriyorsun? Lütfen...

Sayın Bakanım "evet" ya da "hayır" bir cevap alabilir miyim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Özer.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Bakanım, bir cevap alabilir miyim?

(Mikrofon Başkan tarafından kapatıldı)

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Evet, arkadaşlar, yazılı basın da burada, sesimi de kapattınız.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Böyle bir usul yok.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ama ben cevap alamadım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ama öyle bir usul yok yani.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Başkanım, ben cevap alamadım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bakın, bu tarafla kavga ediyorsunuz, böyle bir usul yok ki!

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Araya giriyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Böyle bir usul yok ki, oraya da söyledim, "Susun." diye.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - O zaman cevap alabilir miyim? Cevap almak istiyorum Sayın Bakanım. Sayın Bakanım, cevap verecek misiniz? Bu kadar yani! Belli ki Sayın Bakan "Yok." ya da "Var." bile diyemiyor.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın, kanun teklifinin görüşmeleri esnasında çıkan tartışma üzerine Komisyonun çalışma usulüyle ilgili bir öneride bulunmak istediğine ilişkin açıklaması

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Söz mü istiyorsunuz?

Sayın Alan, buyurun.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Adalet Komisyonumuz olarak birçok kanunu birlikte çalışarak çıkardık, burada yirmi buçuk saatlik toplantılar da yaptık, hakikaten verimli -buradaki arkadaşlarımızın çoğu hukukçu- toplantılar yaptık ancak ben, hepinizin bildiği bir şeyi de affınıza sığınarak tekrar etmek isterim: Hukukta usul esasla eş değer gider. Yani en zor geçtiğimiz derslerden biri de usul hukukudur. Komisyonumuzda elbette ki İç Tüzük'ten kaynaklanan bir usul vardır ama Komisyonumuz kendi kararlarıyla da birtakım usuller belirleyebilir. Ben bu sözümde Komisyonumuzun çalışma usulüne ilişkin âcizane bir öneride bulunmak istiyorum; eğer sizler de takdir ederseniz, uygun görürseniz, o şekilde çalışmayı önereceğim.

Birincisi: Komisyonunda öncelikli söz sırasının Komisyon üyelerine verilmesi hususunu, Komisyon üyelerinin konuşmalarının süresiz olmasını ancak bu süresizliğin de bir sınırlamaya tabii tutularak dönerek konuşulmasını... Belli sürelerle süresiz olsun, onar dakika sürelerle tur atarak Komisyon üyeleri istediği kadar konuşabilir şeklinde... Komisyon üyesi olmayan sayın vekillerimizin, her turun sonunda onlara da beşer dakika belki konuşma süresi vererek en azından hem belli konularda derli toplu konuşma imkânı buluruz dağılmadan. Komisyonumuzun takdirlerine bu hususu arz ediyorum Sayın Başkanım. Komisyonunda üyelerimize onar dakika, tur döndükten sonra tekrar onar dakika olabilir; üye olmayan sayın vekillerimize de beşer dakika söz verilmesini Komisyonun takdirlerine arz ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz Sayın Alan.

4.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, bu konuda bir düşüncemiz var bizim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Bülbül.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Adalet Komisyonunda 28'inci Dönemdeyiz. Bizim burada tartışma olacak, burada tartışma olmadan bir şeyler çıkarmak zorunda değiliz, tartışacağız tabii ki ama tartışma oldu diye gelen milletvekillerimizin, Komisyon üyelerinin sesini süreyle sınırlamak kadar antidemokratik bir şey olamaz, böyle bir şey yaşamadık biz iki dönemden beri. Yani ne olacak, böyle bir şey olabilir mi!

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Mikrofonumu kapatınız Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Efendim, böyle bir karar alınmadı zaten, milletvekilimiz fikrini söylüyor. Sayın Bülbül, böyle bir karar alınmadı zaten.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ben bu nedenle, bu teklifin Adalet Komisyonunun demokratik yapısına uygun olmadığı kanaatindeyim. Böyle bir teklifin olmaması gerektiği düşüncesindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Başkanım, mikrofonumu kapattınız ya!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sözleriniz bitmişti, diğer milletvekilimize söz verdim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Hayır, bitmemişti

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Özer, ne zaman söz isterseniz söz veririm.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ama cevabımı alamadım ben. Ben bu cevabı kendisinden duymak istiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Daha evvel vermişti Sayın Bakan Yardımcımız cevabını.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Vermedi, bana söyleyin "Var." ya da "Yok." desin, niye demiyor? Efendim, niye koruyorsunuz. Anlayamıyorum ben, neden böyle davrandığınızı anlayamıyorum Sayın Başkan. Kendisi bana "Var." ya da "Yok." diyecek, bırakmıyorsunuz siz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Uzun, buyurun.

5.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili etki analizi raporuna ilişkin açıklaması

CUMHUR UZUN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli bürokratlarımız; Adalet Komisyonu olarak yakından bildiğiniz üzere, geçmiş toplantılarda çok uzun saatler, hatta, ara vermeden yirmi buçuk saate varan çalışmalar yaptık. Bu çalışmalarda en temel öğelerden bir tanesi, hiçbir Komisyon üyemizin sesi, konuşması kısılmaksızın, Sayın Başkanımızın bu konudaki anlayışı ve sabrıyla burada olması gerektiği gibi, bütün fikirlerin, bütün katkılarının sunulduğu çalışmalar yapmamızdı. Ben o çalışmalarımızdan edindiğim tecrübeyle öncelikle Sayın Başkanımıza seslenmek istiyorum: O çalışmaların verimliliğini daha da artırmak adına, yirmi buçuk saat kesintisiz çalışma yerine daha insani

şartlarda ve insani ihtiyaçları da dikkate alan aralarla çalışmalarımızı sürdürmemizin öncelikle daha verimli olacağını düşünüyorum ama Komisyonumuzun bu geniş çalışma saatleri arasında hiç kimsenin sözünün kesilmeden, sınırlanmadan, bütün söyleneceklerin, bütün katkıların konabildiği çalışma şeklinde devam etmesini istihham edeceğim. Komisyon üyelerimizin bu konudaki taleplerinin bu doğrultuda olduğunu biliyorum.

İkincil olarak, bu etki analizi meselesi: Her yasanın ruhunda, hazırlanırken nelerden etkilendiği ve nelerin bu yasanın doğumuna sebep olduğunu bu yasa teklifini yasalastırarak olan bütün milletvekillerimizin bilmeye hakkı var. Bakın, biraz önce Sayın Bakan Yardımcımız yapmış olduğu konuşmada daha önceden yapılan bir düzenlemenin nasıl bir etki yarattığını, nasıl olumlu bir etki yarattığını etki analizi değerlendirmesinin sonucuna göre ortaya koydu. Bugün burada vereceğimiz kararlarla yapacağımız kanun çalışmalarında tartışacağımız konuların iyiye ya da kötüye, toplumun huzur ve barışına ya da aksaklıklara sebep olacağını bilebilmenin yolu bu etki analizlerini bilebilmek ve bunları bildikten sonra değerlendirebilmekle mümkün. O nedenle, hazırda varsa bunların burada bu işi yapan insanlardan sakınılmasının hiçbir anlamı yok. Varsa verilsin; ha, eğer yoksa bu bir eksiklik olur, bu eksikliği gidermek için ara verebiliriz, sonrasında pişman olmaktansa etki analizlerini dağıtırız. Bakın, biz yaptığımız konuşmalarda da bir olumsuzluk ortaya koymak isteyebiliriz fakat etki analizini gördüğümüzde düzelebileceğine ilişkin bu hüküm gelir ise fikrimiz değişebilir. O nedenle, bunun varlığını tespit edelim, dağıtılması için gerekirse ara verelim, dağıtalım, yapacağımız konuşmaları da ona göre belirleyelim diyor, hepinize çalışmalarınızda başarılar diliyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hakan Bey, buyurun.

6.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili etki analizi raporuna ve İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; bu benim ilk dönem vekilliğim, bu sebeple, bu Adalet Komisyonu toplantılarının başından beri muhalefet vekillerimizde etki analizi raporunun tartışması sürüyor ve bu bayağı bir zaman alıyor. Birinci sorum Sayın Başkana: Nezaketinize teşekkür ediyorum, istenen sözü veriyorsunuz ancak bu konuda bugüne kadar herhangi bir çalışma niye yapmıyorsunuz? Şimdi Mahmut Bey gösteriyor "Bu AK PARTİ Grubuna dağıtılmış." diyor. Böyle bir şey var mı yok mu, onu da size soruyorum.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Dağıtılmadı.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - "Evet." veya "Hayır." fazla uzatmadan. Doğru mu, yanlış mı, soruyorum. Eğer AK PARTİ Grubuna dağıtılmış, bize dağıtılmamışsa ben şu andan itibaren muhalefet olarak bu toplantıya katılmamızın gerekli olmadığını düşünüyorum. Bunun da sizden cevabını bekliyorum.

Nurettin Bey'in teklifine gelince... Bence değerlendirilmeli. Gerçekten, bu komisyonlar bu kanunların mutfağıdır. Efendim, şöyle: Komisyon üyelerimiz, milletvekillerimiz Komisyonda konuşabilir ama gerçekten buna Genel Kuruldaki gibi bir üst limit konulursa en azından o konuşan arkadaşımız daha önemli konuları konuşur. Yani sınırsız olunca burada gerçekten zaman kaybı olduğunu, bu konuda da usulü ve çerçevesi Komisyonun takdirinde olan bir kural konulması gerektiğini düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Karşı, buyurun.

7.- İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve etki analizi raporlarına ilişkin açıklaması

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Çok teşekkür ederim.

Tabii, bütün milletvekillerinin Komisyonda konuşma hakkı var ama kanun teklifi trafik güvenliğini kara yollarında sağlamaya yönelik bir içerikte. Kanun teklifine imza koyan milletvekilimiz de gerekçesini ayrıntılı izah etti. Buradaki arkadaşlar da şahit olmuştu, ben de HSK seçimlerinin yapıldığı Komisyona yakın zamanda geçirdiğim ağır bir trafik kazası sonrası katılmıştım. Her birimiz bunun mağduru olabiliriz. Ama hepimizin bildiği üzere, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde teklif verme yetkisi milletvekillerinde. Bir kanun yapabilmek için illa bir etki analizinin mevzuatta ön şart olmadığını hepimiz çok iyi biliyoruz. Kanun teklifini veren de Bakanlık değil, burada sanki Bakanlığın bir açığını bulmuşsunuz, bir suç işlemiş gibi, işte "Basın burada, söyle." gibi üslubumuzu da gereksiz yere değiştireceğimiz bir konu değil bu, hepimizi çok iyi biliyoruz. Bence kanun teklifinin içeriğine geçip kanun teklifinin içeriğini daha iyi nasıl yapabiliriz, insanımıza, topluma bu güvenliği daha iyi nasıl sağlayabiliriz, maddeler üzerinde bunu değerlendirmek lazım. Herhangi bir sivil toplum örgütünün bize gelmesiyle veya bizim sahada vatandaşlarla temasımızda bir sorunu bize aktarmasıyla veya her birimizin kendi alanındaki bir hususta ayrıntılı bir çalışma yapmasıyla bir teklif getirmesi mümkün. Bu teklifi getirirken de mevzuatın hiçbir yerinde ön şart olarak etki analizi gerekmiyor. Belli konularda konunun kapsamını daha iyi anlamak adına etki analizine ihtiyaç duyup tereddüt edilen yerlerde sonuç raporlarının bize yol gösterici olacağı bir gerçek ama dediğim gibi, bu bir ön şart değil ve bu da mevcut sistemde Bakanlığa yüklenmiş bir görev değil. Ancak kara yollarında trafik güvenliğinde bu masanın etrafında herkes aynı, ortak fikirleri paylaşabilir. Gelin, bugün de öyle yapalım, daha az insanın canı yansın, daha az zarar verelim ve görelim, bunu konuşalım. "Etki analizini hadi ver, hadi söyle..." Bir kere, Bakanlığın yetkisinde değil bu, kanun yapmak için buna ihtiyaç yok, kanun teklifini de milletvekili verir. "Milletvekili bir kanun teklifi verirken etki analizi yapmak zorundadır, raporu da ekine eklemek gerekir." diye yazan bir madde varsa da ne olur söyleyin, ben öğreneyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Alp.

8.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın ve İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın yapmış oldukları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, şimdi, Sayın Alan'ın Komisyon üyelerinin sözlerinin süreyle sınırlandırılması, Komisyon üyesi olmayan sayın milletvekillerinin de söz haklarının sınırlandırılması teklifi -üzülerek söylüyorum ki- AK PARTİ'nin son dönemde siyaset yapma biçiminin bir tezahürü aslında. Nedir o biçim? Şimdi, muhalefet burada bir talepte bulunuyor, iktidar partisi milletvekilleri o talebi karşılamak veya cevabını söylemek yerine muhalefetin söz hakkını sınırlandırmayı

hemen düşünüyorum. Şimdi biz o kadar şanssız bir dönemin Adalet Komisyonu üyeleri ki siz çok kıymetli bir kariyerdensiniz, saygımız var, burada ülkenin çok saygın hukukçuları var ama tarihimizde belki de adalet olan inancın en düşük olduğu dönemlerdeyiz ve bizler de Adalet Komisyonunun üyeleri. Anayasa Mahkemesi burada yaptığımız kanunların neredeyse çok büyük bir çoğunluğunu iptal ediyor. İptal edilen kanunları biz sanki iptal gerekçesini göz ardı ederek yeniden çıkarıyoruz, yeniden iptal ediyor, bu süre içerisinde zaman geçiyor, ülke zaman kaybediyor ve biz bu dönemin Adalet Komisyonuyuz. Çözüm olarak bula bula birbirimizin söz hakkını sınırlamayı mı buluyoruz?

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Alp "Sınırsız olsun." dedim, tutanaklarda öyle geçiyor.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - "On dakika" dediniz.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Dönüşümlü, sınırsız.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Tamam.

Komisyon üyesi olmayan kıymetli hukukçu milletvekillerimiz Komisyona son derece pozitif katkı sunuyorlar. Sayın Tanal konuştu. Sayın Tanal'ın konuşmasından sonra hemen aklımıza söz hakkını sınırlamak mı geliyor? Olmaz, olmaz Sayın Vekilim.

"Etki analizi raporu kanunun neresinde geçiyor?" diye sordu, İç Tüzük'ümüzün 34'üncü maddesinde geçiyor. 34'üncü maddesinde "Havale edilen bir teklif başka bir Komisyonun ihtisası dâhilinde görülürse gerekçeli olarak teklif o Komisyona havale edilir." diyor mu? Diyor. Etki analizi raporu bize bir başka komisyonun ihtisasını işaret edebilir mi? Edebilir. Az önceki konuşmamızda söyledik, bütçe gerçekleri ortada, bu teklifin getirdiği bütçe büyüklüğü ortada ve Plan ve Bütçe Komisyonunun ihtisasını dâhil görebilme ihtimali ortada. Etki analizi raporu bize bu konuda kanaat verecektir. Komisyon üyelerinin bunu görmek istemesi kadar normal bir şey yok. Bu kadar basit bir tartışmayı uzatmanın hiçbir âlemi yok. Çıkarılır etki analiz raporu, onu da tartışırız. Ve Komisyon üyelerinin ses hakkının kısıtlanması hele hele Adalet Komisyonuna hiç yakışmayacak bir hareket olur, biz bu düşünceye karşıyız efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Komisyonun çalışma usulü ve etki analizi raporuyla ilgili olarak milletvekillerinin yaptıkları açıklamalara ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar, bu konuyu uzun uzun tartıştık.

Şimdi arkadaşlar, şunu ifade etmek istiyorum: Burada bir değerli milletvekilimiz kendi fikrini ifade etti, burada hepiniz, ister iktidar ister muhalefet partisi olsun, fikirlerinizi ifade ediyorsunuz. Tüm Komisyon çalışmalarımızda hiçbir şekilde bir zaman sınırlaması, tahdidi koymadık, böyle bir usulümüz olmadı, özellikle Adalet Komisyonunda. Benden önceki arkadaşların da aynı şekilde davrandığını biliyorum. Ben daha önce yine Adalet Komisyonunda çalıştım, orada da böyle bir usul olmadı. Bunun sebebi de şu: Hepimiz değerli hukukçularız, tabii, herkesin fikrine sonsuz saygı duyuyoruz, herkesin birbirinin fikrine ve zamanına da saygı duyduğunu da biliyorum. Dolayısıyla, biz bunu zaten kendi aramızda herhangi bir tahdit koymadan yapıyoruz.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Ama Komisyon üyesinin sözünü kesebiliyorsunuz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bugüne kadar öyle bir şey yapmadık.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Turan Bey konuşurken...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hayır, söz veriyorum, bunda hiçbir şey yok ama böyle bir usul de yok. O yüzden, gereken açıklamayı da yaptım, yazılı olarak da verdim. Yani bunu daha fazla devam ettirmenin bir anlamı olmadığını düşünüyorum. Herkes kendi fikrini de söyledi ama bunun yazılı açıklamasını da yaptık, bunu da söyledik. Onun için, bu konuyu burada bitirelim lütfen.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, iki dakika söz verebilir misiniz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Tanal, vereceğim daha sonra.

Değerli milletvekillerimiz, şimdi, teklifin tümü üzerinde söz talep eden Komisyon üyelerine istem sırasına göre söz vereceğim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Üstadım, usul hakkında iki dakika söz verir misiniz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli Vekilim, yeterince söz verildi, yeterince konuştunuz, daha önceki toplantılarda da konuştunuz. Bakın, bununla ilgili yazılı cevap bile verdim. Yani bunun ötesinde, artık sadece Komisyonun gereksiz yere...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Efendim, usul açısından bir dakika...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Efendim, tamam, geneli üzerinde konuşacaksınız zaten, geneli üzerinde konuşacağız.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Usul esastan önce gelir.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile 143 Milletvekilinin Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3138) (Devam)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tümü üzerinde söz talep eden Komisyon üyelerimize istem sırasına göre söz vereceğim.

Geneli üzerinde buyurun Sayın Kunt.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli bürokratlar, Sayın Bakan Yardımcısı, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, bugün burada Karayolları Trafik Kanunu'nu görüşmek üzere toplandık. Tekrar ediyorum: Aslında böylesi önemli günlerde, böylesi beklentinin yüksek olduğu günlerde biz Adalet Komisyonu olarak Karayolları Trafik Kanunu'nu görüşmek üzere toplandık. Ancak bu masada, bu Komisyonda, bu Mecliste halkın muazzam bir beklentisi vardı yani bizden şu an milyonlar ciddi bir beklenti içerisindeydi. Neydi bu beklenti? Onuncu yargı paketinin bir an önce, bayramdan önce bu Komisyona gelmesi ve Genel Kurulda görüşülerek kanunlaşması isteniyordu ve bekleniyordu. Aslında bu beklenti nasıl oluştu, o serüvene de gitmek gerekiyor. Halk durduk yere böyle bir beklenti içerisinde girmediydi, böyle bir umut içerisinde girmediydi. Sayın Adalet Bakanı ona uzatılan her

mikrofona büyük büyük laflar etti, açıklamalarda bulundu. Ne dedi açıklamalarında? "Mükerrerden tutun da ayrımcı Covid düzenlemesine kadar birçok başlık üzerinde çalışıyoruz ve en kısa sürede bu çalışmalarımızı bitireceğiz ve Meclise sunacağız." dedi. En son da "Biz çalışmalarımızı bitirdik, Meclise sunduk, yakın tarihte gelecek." dedi. Bunu sadece Sayın Adalet Bakanı mı söyledi? Hayır, iktidarın vekilleri de çıkmış oldukları her kanalda buna dair uzun uzun değerlendirmeler yaptılar. Hâliyle, halkın da yıllardır beklemiş olduğu bu teklifin bayramdan önce bu Komisyonda görüşülmesi kanaatine varıldı ve Adalet Komisyonu üyeleri olmamızdan kaynaklı olarak da halk bizleri arıyor. Abartısız söylüyorum arkadaşlar -böyle bir arama- akıl almaz bir şekilde bir baskılama söz konusu. Fakat ne oldu? Biz bugün burada neyi konuşuyoruz? Karayolları Trafik Kanunu'nu konuşuyoruz, halkın beklentisi olan kanuna dair tek bir söz etmiyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Kunt, bu kanun teklifi de önemli.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Önemini açıklayacağım, önemsiz diye bir şey demedim Sayın Başkan, birazdan ona da geleceğim, elbette ki bu kanun teklifi de önemli ama neye göre önemli olduğunu da birazdan tartışacağız. Fakat insanlar onuncu yargı paketinin bayramdan önce bu Komisyondan çıkmasını istiyordu. 50 bin kişiyi etkileyecek, yaşamlarını etkileyecek kanundan bahsediyorum, kıyasını yapabilir miyiz acaba? Ben önemsizdir demiyorum. Ben o zaman size şöyle sorayım madem öyle diyorsanız: Sizce para cezasının 200 bin lira olması mı şu aşamada önemli yoksa bir kişinin cezaevinde kalıp kalmaması mı, üç yıl denetime tabi tutulması mı önemli?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Kunt, henüz Komisyonumuza gelmedi, gelir gelmez onu da gündemimize alacağız.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - İki birbiriyle yarışmaz.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Bence yarışır, pekâlâ yarışır.

Bence birbirimizi kesmeyelim. Biz sizi sabahtan beri sabırla dinliyoruz, bitiminde varsa eleştiriniz zaten yaparsınız.

Evet, bunca beklenti varken maalesef ki biz burada Karayolları Trafik Kanunu'nu konuşacağız. Nedir bu beklenti? Ağır hasta mahpusların durumuna ilişkin bir beklenti var. Cezaevleri ölüm evine dönüşmüş ve bununla ilgili beklenti var. Yıllardır tutulan siyasi mahpuslarla ilgili bir beklenti var. Yine Covid yasasının mağdurlarına dair beklenti var. Mükerrere özgü kanunla ilgili beklenti var. Ve yine TCK 220 yani örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemeye ilgili maddeyle -Anayasa Mahkemesinin üç defa iptal ettiği madde- ve 314/3'le ilgili bir beklenti var. Halk nefesini tutmuş, bu Komisyondan, bu Meclisten adaletin bir kırıntısı gelir diye bekliyor. Adalet Bakanı büyük büyük açıklamalar yapıyor fakat maalesef hiçbir şekilde bunu gündeminize almadınız.

Peki, bunu sadece gündeminize almamakla mı kaldınız? Almamakla da kalmadınız, almış olduğumuz bir duyuma göre onuncu yargı paketi, bayramdan önce gelir-gelmez tartışması net olmamakla birlikte, Covid düzenlemesi bu paketten çıkarılmış diye bir duyum aldık. Eğer böylesi bir şey varsa, bu pakette Covid yasası gelmeyecekse o zaman dönüp size de vicdanınıza da sorarız: Adalet Bakanı gittiği her yerde böylesi açıklamalar yapmışken, siz iktidar vekilleri olarak bulunduğunuz her yerden böyle açıklamalar yapmışken nasıl olur da böyle bir eşitsizlik yasası, bu kadar insanı mağdur eden yasa onuncu yargı paketinde gelmez? Cevabını bittikten sonra alırsam da sevinirim.

Evet, değerli arkadaşlar, bu ülkenin infaz adaletinden nasibini almamış düzeni görmezden gelerek aslında eşitlikten, hukuktan, vicdandan söz edemezsiniz. "İnfazda adalet, infazda eşitlik" diye meydanlarda konuşup da, bugün bu ülkede cezaevlerindeki yakıcı gerçekliği görmeden konuşamazsınız burada. Yine, yalnızca ikiyüzlülük değil, bu bir siyasi sorumluluktur. Eğer siz bu bahsettiğimiz şekliyle, Covid yasası dâhil olmak üzere, mükerrerler dâhil olmak üzere, siyasi tutsaklar dâhil olmak üzere, Anayasa Mahkemesi kararına rağmen 220 dâhil olmak üzere, buna dair bu düzenlemeyi onuncu yargı paketinde yapmazsanız halk bunun hesabını size sorar. Bakın, yirmi iki yıldır sizi iktidara getiren bir halk gerçekliği var. Az önce iktidar vekilleri konuşurken "Evet, etki analizi olmamış olabilir ama sonuçta biz yasaları halkın taleplerine göre yapıyoruz." dedi. Peki, bundan âlâ talep mi olabilir, bundan âlâ istek mi olabilir? Daha ne olabilir insanların bu anlamdaki talebini yükseltebilmesi için? O yüzden biz tekrardan yineliyoruz: Bayramdan önce, bir an önce bu Komisyona, onuncu yargı paketiyle birlikte, Covid yasası, 220, 314, hasta tutsaklar, yine mükerrirlere özgü yasalarla ilgili kısmın onuncu yargı paketiyle bu Mecliste, bu Komisyonda konuşulup, Adalet Komisyonunda bitirilip Meclise gelmesini talep ediyoruz; derhâl bunun yapılması gerektiğini ifade ediyoruz.

Evet, değerli arkadaşlar, bunun dışında şunu da ifade etmek gerekiyor: Biliyorsunuz ki 1 Ekimde başlayan ve 27 Şubatta sayın Abdullah Öcalan'ın çağrısıyla tarihî bir boyuta evrilen ve 12 Mayıs'ta da aslında PKK'nin fesih ve silah bırakma kararıyla bu topraklar için büyük bir umut vadeden sürecin değerlerini kavramayan her siyasetçi bu ülkeye, bu halka, bu tarihsel döneme karşı hesap vermeye mahkûmdur ve barış ihtimali varken susanlar, adalet imkânı varken kaçanlar halkın önüne umut değil aslında oyalama koyanlar bu halkın vicdanında mahkûm edilmişlerdir ve bu süreçten sonra da bunu baltalamak isteyenlerin tamamı da mahkûm edilecektir. Bugün bu Komisyona getirilen Trafik Kanunu -içeriğinden bağımsız olarak bunu söylüyorum- bu halka karşı duyarsızlığın, bu ülkenin gerçek acılarını köreltmüş bir politik aklın bir simgesidir. Gerçek gündem konuşmadan kaçınmanın, halkı oyalamanın bir adıdır. Bu halkın aklıyla, vicdanıyla dalga geçer gibi önümüze bu düzenlemeyi getirmenizi eleştirdiğimizi ifade ediyoruz.

Yine, Sayın Başkan, değerli üyeler; sözlerimi şununla aslında bitirmek istiyorum bu boyut üzerinden. Adaletin olmadığı bir ülke direksiyonu olmayan bir araca benzer. Siz o direksiyonu kırdıkça uçuruma sürüklüyorsunuz bu ülkeyi. Şimdi bir son çıkıştayız ve bu çıkışın gerekliliğinin de bu Meclisteki, bu Komisyondaki üyelerinin tamamına ait olduğunu ifade etmek istiyorum.

Evet değerli arkadaşlar, değerli Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in bence yurdunu az sevdiğini düşünüyorum bu paketle birlikte bu kadar beklenti olmasından kaynaklı.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - O şahsi görüşün, böyle isim üzerinden böyle bir şey yapılamaz.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Neden bunu söylüyorsunuz? İzah edeceğim.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Kınıyorum sizi, isim üzerinden böyle bir şey yapılamaz.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hayır, neden, izah edeceğim. Bence yeteri kadar sevmiyorsunuz. Neden sevmiyorsunuz? Çünkü bunca bir beklenti varken, bunca bir istek varken Karayolları Trafik Kanunu'nda tamamen aslında devletin kasasının, azalan kasasının, politik saiklerle yok edilen kasasının bununla birlikte doldurulmasından kaynaklı bunu ifade ediyorum.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Ayıp denen bir şey var.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Neden ifade ediyorum? Bunca beklenti varken önümüze bir Karayolları Trafik Kanunu geliyor ve bu Karayolları Trafik Kanunu'nda da görüyoruz ki hiçbir şekilde aslında halkın... İşte az önce ölümlerden bahsedildi, 1 milyon 200 bin kişinin bu Karayolları düzenlemesindeki eksikliklerden kaynaklı, kazalardan kaynaklı yaşamını yitirdiğinden bahsetti. Peki, bunun çözümü trafik ışık kurallarının cezasını artırmaktan mı geçer? Trafik cezasını fahiş miktarlara arttırmaktan mı geçer? Geçmez. Birçok arkadaşımız Avrupa'yı ziyaret etmiştir ve orada trafik kanunlarını, kurallarını görmüşlerdir. Ara sokaklarda bile yaya geçidinden geçerken yaya üstünlüğü diye bir şey var. Peki, sizce bu para cezasından dolayı mı bu insanlar da bu kültür oturdu? Tabii ki hayır. Bir kere buna dair eğitim sisteminde köklü değişiklik yapılması gerekiyor. Para cezalarını artırarak bu soruna cevap bulamayız, bu soruna çözüm bulamayız yani 1 milyon insan yaşamından edilmiş bu aslında trafik kurallarına uymamaktan kaynaklı. Bizim çözümümüz nedir bununla ilgili? Hadi para cezalarını artıralım. Eğer gerçek bir çözüm istiyorsanız biz size çözümü söyleyelim. Bence siz de çok iyi biliyorsunuz çözümü ama biz tekrarlayalım. Nedir bunun çözümü? İlkokuldan başlayarak aslında eğitim sisteminde trafik kurallarını vermektir. Bir kültürdür bu, bu kültürü inşa etmek gerekiyor.

Bir diğeri ise, bakıyoruz ehliyet alımlarına. Bölgeden biliyoruz bunu. Bölgede okuma yazma bilmeyen kişilerin dahi ehliyeti var. Nasıl aldılar bu ehliyetleri? Şu an mevcut ehliyet sınavlarının nasıl olduğunu görüyoruz. Bunlar nasıl yapıldı, nasıl alındı? Buna dair köklü bir değişiklik olmadan, para cezalarını üst sınırdan vererek böylesi bir çözümü elde edemeyeceğimizi ifade etmek istiyorum.

Sonuç olarak, tek tek maddelerde de bu değerlendirmeleri yapacağız. Bu hâliyle bitirmek istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Kunt.

Şimdi, evet, Sayın Olgun, buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, kıymetli bürokratlar, değerli Komisyon üyeleri; bu teklifin Meclise geliş şekli de komisyon gündemine alınış zamanı da yanlıştır. Genel Kurulun gündemi zaten yoğun, birçok teklif sırasını beklerken, bayram arifesine sıkıştırılmış bir düzenlemeyle karşı karşıyayız. Bu kanun teklifinin yürürlük maddesine baktığımızda, bugün bile yasalassa en erken iki ay sonra yürürlüğe girecek. O hâlde, bu telaş neden? Buradan teklif sahibi milletvekillerine açıkça soruyorum: Neden iki ay sonra yürürlüğe girecek bir kanun için Komisyonu ve Meclisi oyalıyorsunuz? Vatandaş merak ediyor, ben de merak ediyorum: Her gün umutla haber bekleyen 31 Temmuz yasa mağdurlarının, infaz paketi bekleyen 10 binlerce insanın taleplerini duymayan bu Meclis neden bu kanunu alelacele gündeme alıyor? Bayram öncesi "müjde" diye umut aşılana infaz paketini konuşmamız gerekirken, neden burada bunu tartışıyoruz? Ben söyleyeyim: Bunun tek sorumlusu memleketin Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanı her mikrofon gördüğünde "bağımsız ve tarafsız yargı" kelimesinden başka bir şey söylemeyip, arada bir de bu infaz paketiyle ilgili vatandaşa umut dağıtmıştır. Geldiğimiz noktada da henüz bir kanun taslağını alıp bu Meclisin huzuruna koyamamış, en son çare de "AKP Grubuna bir taslak verdim." diyerek iki üç aydır da onunla oyalanmaktadır. Bu sebeple, bence, bu yasalardan önce, bu memlekette Adalet Bakanının değişmesi, adaletle duyarlı bir Bakanın gelmesi daha iyi olacaktır.

Gelelim kanun teklifine. Şahsımın ve partimin tavrı nettir: Doğru işler desteklenir, yanlışlara da en sert muhalefet yapılır. Bizim derdimiz milletin derdidir, hesabımız şahsi değil, millet adınadır. Trafik cezaları vatandaşımızın gözünde artık bir soygun aracı hâline gelmiştir. Sokakta şu cümleleri herkes duyuyor: "Devletin kasası boşaldı, polisler sokağa indi, cezalar yağdırılıyor." İşte bu algı iktidarın sorumluluğudur. Buradan güvenlik güçlerimize, polisimize, askerimize bir teşekkür etmek istiyorum. Onlar görevlerini yapıyorlar; görevleri zor, sorumlulukları büyük ama burada tartıştığımız konu görev yapan personelin niyeti değil, uygulamaların, sistemin adaletli olup olmadığıdır yani mesele, devletin vatandaşı korumak için mi, yoksa vatandaşı cezalandırmak için mi bu denetimleri yaptığıdır. Cezalar caydırıcılık için vardır. Elbette ki kurallara uymayana yaptırım uygulanır ama mesele şudur: Cezayı toplumu bilinçlendirmek ve kazaları önlemek için mi kesiyoruz, yoksa kasayı doldurmak için mi? Bakın, hız sınırını aşan biri elbette sorumludur ama örnek verelim: 82 kilometreyle giden bir vatandaşa 80 kilometre sınırı için ceza kesiyorsanız, bunu bir de yolun eğilimli, inişli olduğu bir noktada yapıyorsanız vatandaşın gözünde bu bir önlem değil, bir tuzak olur ya da kavşakların hemen öncesinde, ani hız düşüşü gerektiren yerlerde radar koyuyorsanız bu bir önleyici tedbir olmaktan çıkıyor. İşte, bizim meselemiz budur. Kuralları uygularken de denetim yaparken de ceza yazarken de insaf, denge ve adalet gözetilmeli.

Buradan bir konuya daha değinmek istiyorum. Dün, bilgilendirme toplantısında Sayın İçişleri Bakan Yardımcımıza net bir soru sormuştum, dedim ki: "Sayın Bakan, Karayolları Trafik Kanunu'nun 79'uncu maddesi açık, diyor ki: 'Elektronik Denetleme Sistemi, EDS aracılığıyla yapılan trafik kontrollerinden elde edilen gelirlerin bir bölümü ilgili belediyeye aktarılır.' Bakın, EDS dediğimiz sistem, hepimizin bildiği radarlar, kırmızı ışık kameraları, hız tespit cihazları yani trafikteki denetimlerin dijital hâli. Devlet, vatandaşın hız limitini aşıp aşmadığını, kırmızı ışıkta geçip geçmediğini bu sistemle tespit ediyor, ceza kesiyor. Peki, o cezanın geliri nereye gidiyor? İşte, kanun diyor ki: Bunun bir kısmı sözleşmeler gereği ilgili belediyeye gidecek yani o yolun bakımını yapan, tabelayı diken, o ışığı yakan belediyeye destek olacak. Ama ne oluyor? Kanun var ama keyflik var. Belediye hakkını alamıyor. Mesela benim seçim bölgem olan Afyonkarahisar'ın Çay ilçesi ve Sultandağı ilçesi Dereçine beldesi -dün isimleri sorulmuştu, bugün çıkarttım- tam bir yıldır aylık tahakkuk eden ve devletin ödemesi gereken paralar Emniyet Genel Müdürlüğü Strateji Dairesi Başkanlığınca buralara gönderilmiyor. Bir yıldır EDS gelirlerinden pay alamıyorlar. Neden?" Dün Sayın Komisyon Başkanımız da bu sorunun cevabının bugün verileceğini söylemişti. Bu sorunun cevabını dün sordum, bugün burada da tekrar soruyorum, burada da aynı soruyu tekrarlıyorum. Bu kanunda da güzel şeyler var, doğru düzenlemeler var. Peki, bunları da keyfi mi uygulayacaksınız diyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Olgun.

Sayın Bakan Yardımcım, şimdi mi cevap vermek istersiniz yoksa konuşmalar bittikten sonra mı?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - En sonda ver.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Vekilim, ben soru sordum, lütfen versin ya, sen her şeye müdahale etme yani.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Senin parayı versinler abi, sen ne yapacaksın.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ben parayı diyorum işte.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Parayı ver Sayın Bakanım.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Parayı soruyorum zaten ya.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Başka söz isteyen var mıydı?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Var Başkanım. Allah izin verirse yani Milliyetçi Hareket Partisi bir konuşsun ya.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Öztürk.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; öncelikle hoş geldiniz Sayın Bakanım ve değerli bürokratlar, kıymetli Komisyonumuzun Başkan ve üyeleri. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin genel gerekçesinde de belirtildiği üzere, elimizde kaygı verici veriler bulunmaktadır. Trafik kazası nedeniyle sadece 2024 yılı içerisinde 6.351 vatandaşımızı kaybettik, 385.117 kişi ise çeşitli derecelerde yaralandı. Bu rakamlar her şeyden önce toplumsal bir acıyı ifade etmektedir. Dolayısıyla bu tablo hepimize bir sorumluluk yüklemekte hem de yasa koyucu olarak önleyici tedbirleri alma zorunluluğunu beraberinde getirmektedir. Karayolları Trafik Kanunu'nda yapılması planlanan değişikliklerle trafikte ciddi güvenlik zafiyetine neden olan bazı davranışlara yönelik cezaların ağırlaştırıldığını görüyoruz; sahte plaka kullanımı, plakasız araçla trafiğe çıkmak, makas atmak, drift yapmak, ters yönde araç kullanmak gibi bilerek ve isteyerek yapılan ve diğer insanların hayatını doğrudan etkileyen ve tehlikeye atan bu tip eylemlerle etkin bir mücadele edilmesi elbette ki büyük bir önem taşımaktadır. Bu anlamda ben de 19 Kasım 2024 tarih ve (2/2696) sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunduğum Kanun Teklifi'yle, ilk imza sahibi olarak sunduğum kanun teklifiyle, trafikte makas atan yani trafiği tehlikeye sokacak şekilde ardı ardına birden fazla şerit değiştiren araç sürücülerine yönelik cezalarla ilgili düzenleme yapılmasını teklif etmiştim. Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinde de bu hususla ilgili bir düzenlemeye gidilmesi son derece memnuniyet vericidir.

Yine, Meclis gündemine şahsımın sunduğu aynı kanun teklifinde alkol ve uyuşturucu madde etkisinde araç kullanan sürücülere Türk Ceza Kanunu uyarınca hapis cezasının artırılmasını teklif etmekteydim. Dolayısıyla trafikte can ve mal güvenliğini tehlikeye sokacak şekilde araç kullanan sürücülere yönelik cezai yaptırımların artırılmasını caydırıcılık açısından son derece önemli görmekteyiz ve bu konuda gerek görüştüğümüz kanun teklifinde gerekse de ilgili diğer kanunlarda değişiklik yapılmasının toplumun huzuru bakımından mecburiyet olduğunu da ifade etmek gerekir.

Sizlerin de malumudur ki araçların teknik olarak güvenilirliği trafik güvenliğini de doğrudan etkilemektedir. Halk arasında "pert" olarak ifade edilen ağır hasarlı araçların trafikte güvenlik zafiyeti oluşturduğu ise aşikârdır. Her ne kadar ağır hasarlı araçlar onarım geçirse de bu onarımın yeterli olup olmadığının tam olarak takibi ve tespiti tartışma konusudur. Bu bakımdan yine 19 Kasım 2024 tarih ve 2695 sayılı Kanun Teklifi'mle Karayolları Trafik Kanunu'nun 30'uncu maddesine eklenecek bir fıkra ile trafik kazası veya doğal afet sonucu ağır hasarlı hâle gelen araçların trafiğe çıkarılmasının yasaklanması gerektiğini, 85'inci maddeye eklenecek fıkra ile da ağır hasarlı araçların yalnızca hurda mahiyetinde satışının yapılabileceğini ve bu anlamda sigorta şirketlerinin de bu amaç haricinde satış yapmasının önüne geçilmesini önermiştim. Bu hususta da sunduğum tekliflerin mevcut kanun teklifiyle birleştirilmesi gerektiğini belirtmek isterim Sayın Başkanım.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 47'nci maddesindeki değişiklikle "Sabit veya seyir hâlinde yürütülen denetimlerde zabitanın uyarı ve işaretlerine rağmen dur ikazına uymayarak kaçanlara 200 bin Türk lirası idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri altmış gün süreyle geri alınır ve araç altmış gün süreyle trafikten men edilir." ibaresi yer almaktadır. 4 Şubat 2025 tarih ve 2897 sayılı Meclis Başkanlığına sunduğum kanun teklifinde de aynı maddede değişiklik yapılmasını ve dur ihtarına uymayan araç sürücülerine yönelik para cezasının artırılmasını teklif etmiştim. Mevcut kanun teklifinde yine bu hususta bir düzenlemeye gidilmesini de memnuniyetle karşıladığımı vurgulamak isterim. Bu anlamda, görüşmekte olduğumuz düzenlemeye ek bir maddeyle "1 Temmuz 2026 tarihinden sonra kara yollarında Karayolları Trafik Yönetmeliği'nde belirtilen usul ve esaslara uygun olarak psikoteknik değerlendirme ve psikiyatri muayenesine tabi tutulmayan ve psikoteknik değerlendirme ve psikiyatri muayenesinde başarısız olan kişilerin kara yolunda ticari olarak tescil edilmiş motorlu taşıtları sürmesi yasaktır." şeklinde bir ibare ve mevcut Karayolları Trafik Kanunu'nun 41'inci maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere psikoteknik açıdan sağlıklı olma şartı aranacağına dair usul ve esasların Karayolları Trafik Yönetmeliği'yle belirleneceğine dair bir ibarenin eklenmesi tarafımızca teklif edilmektedir Sayın Başkanım, Sayın Bakanım.

Kanun teklifinin geneline baktığımızda, bu amaçla da bunların gerçekleşmesi hâlinde -dün de ifade ettim, bugün de yine ifade ediyorum- özellikle ticari araçların, ticari taksiden tutun öğrenci servisine, kamyonu, kamyonete, ticari amaçla kullanılan kara yollarındaki her türlü aracın araç şoförlerinin psikoteknik ve psikiyatri uzmanı görüşüyle ehliyet yenilemelerinde alması zorunluluğunun getirilmesi birçok psikopat nitelikli kişiliklerin araç şoförü olarak, özellikle can taşıyan öğrenci servisi gibi, insan taşıyan araçlar gibi, bunun önüne geçecektir yani dolayısıyla bu raporu alamayanların Karayolları Trafik Kanunu'nda ticari amaçlı bir araç kullanmasının önüne geçilecektir. Bunu Komisyonumuzun dikkatine sunuyor ve bu konuda da hızlı bir şekilde bir düzenleme yapılması veya mevcut kanun teklifine ek bir maddeyle eklenmesi gerektiğini ifade etmek isterim.

Yine kanun teklifinin geneline baktığımızda, teklifin sadece mevcut sorunlara çözüm üretmekle kalmadığını, aynı zamanda gelecekte yaşanabilecek sorunların da önüne geçmeyi amaçlayan bir düzenleme olduğunu söylememiz mümkündür. Bu teklifin hazırlanmasındaki temel saikin, ülkemizde kara yolu trafik güvenliğini artırmak, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliği en üst seviyeye taşımak ve çağın gereklerine uygun, caydırıcılığı yüksek bir trafik düzenini tesis etmek olduğu gayet açıktır. Komisyonumuzda görüşülen bu düzenlemenin hep birlikte daha güvenli yollar, daha sağlıklı bir trafik kültürü ve daha huzurlu bir toplum inşa etmemize katkı sağlayacağına inanıyorum.

Az evvelki tartışmalara girmek istemiyorum; etki raporu vardır, yoktur... Olsa ne, olmasa ne? Yani...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Size geldi mi o etki raporu?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Etki raporu bizde yok, etki raporu bizde yok da nihayetinde etki raporunu kim hazırlıyor? Etki raporunu hazırlayacak kişiler zaten buradalar; zaten bu konuda, kanunun hazırlanmasında, mutlaka bu uzman olanların,

gerek Jandarma Trafik gerek Emniyet Polis Trafik gerekse İçişleri Bakanlığındaki uzmanların zaten görüşü alınarak bu kanun hazırlanıyor yani buradaki bizim işte...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bize ihtiyaç yok mu yani? Bize ihtiyaç yok, nasılsa onlar hazırlayacak.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Örnek veriyorum Sayın Yurdunuseven.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Vekilim, onlar hazırlayacak, bize ihtiyaç yok yani.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Ağabey, bu işin uzmanı biz değiliz. Şimdi, örnek veriyorum, kanun teklifimizin imza sahibi olan Sayın İbrahim Yurdunuseven'e bu şekilde bir etki raporu zaten hazırla desen nasıl hazırlayacak? Elindeki imkânları filan... Tabii ki devletten yardım alacak. Devletin ilgili birimleri bu konuda zaten, bu metnin bu hâline gelmesi için birçok hazırlık yapıyorlar.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Anayasa 88...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Yapmış oldukları bir hazırlık sonucu zaten bu kanun teklifi metin hâline dönüşüyor. Dolayısıyla, bu etki raporunu, bu ÇED raporu değil ki yani bu havaya, iklime, bilmem şuraya buraya ne yapacağı olarak değerlendiresek. Bunun toplumdaki sadece sosyolojik etkilerini biz siyasetçi olarak kendimiz tartışabiliriz, o da zaten kanun yapıcının görevidir. Diğer taraftan bürokratin böyle bir görevi yok; etki raporu olsa ne, olmasa ne? Yani kanun teklifi hazırlayacak bir milletvekili olarak ben hiçbir şekilde etki raporu hazırlamıyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ama 88'e gerek yok (!)

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Maddenin gerekçesini ve genel gerekçeyi zaten biz imzalayıp kanun teklifi olarak Meclis Başkanlığına sunuyoruz Süleyman ağabey, o açıdan yani. Ha, ben olsam o raporu veririm yani. Bence Sayın Bakanım, o raporu al, ver, herkes görür orada ne yazıyor. Demin Mahmut Tanal'da vardı, o ele geçirmiş. Dolayısıyla baktım ben "Orada ne var?" diye. İşte "Şu trafik ihlalinin ne kadar ölüm var, yaralanma var." o tip şeyleri yazıyor. Bu verileri zaten Google'a girdiğimiz zaman Google'da da bulabiliriz, öyle değil mi İbrahim Bey? Her yerde var bunlar. Hani sekiz bilinmeyenli bir denklemi çözmüyoruz yani o raporu görmekle. Onu her yerde görebiliyoruz.

Ben şu anda bunları söylemek istiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyoruz.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Kanun teklifimizin hayırlı olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Vekilim, dünkü görüşmede "Devletin ali menfaatleri gereği bu yasal düzenleme gerekli." demişti İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşaviri. Siz de mi böyle düşünüyorsunuz? Hazırlanan şeyde, kanun teklifi hazırlanmışsa yani "Burada devletin ali menfaatleri vardır, bakmaya gerek yok." mu diyorsun? Anayasa 88 yok mu diyorsun?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Ben milletin ali menfaatlerini düşünürüm. Can ve mal güvenliğini devlet korumak zorundadır yani. Dolayısıyla hem vatandaşın can güvenliğini sağlamak hem de işte mal güvenliğini sağlamak bakımından böyle tedbirler alınmasını gayet doğru buluyoruz Süleyman ağabey.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyoruz Sayın Öztürk.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Uyuşturucu maddeyle, alkollü araç kullananlara yasaklama getiriyor, bunda bir şey yok. Adam oturuyor, 10 bin lira hesap veriyor, rakı içiyor, 100 lira taksit parası verip evine gitmiyor, alkollü araç sürüyor. Ya, 100 lira daha ver de taksitle git eve mesela.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, Sayın Öztürk, gayet iyi anlattınız, teşekkür ediyoruz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bu son cümleliz...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, Sayın Bülbül, biraz sonra zaten söz alacaksınız ya, orada bunları ifade edersiniz. Sayın Şahin, buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Dün çalışmalarda klima oldukça kuvvetli çalışmış, o yüzden biraz hepimizi etkiledi, en azından beni etkiledi.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok geçmiş olsun.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bu arada bir arkadaşımızın sırasına girdik. Çok teşekkür ediyoruz öncelikle bu nezaketinizden dolayı.

Geneli üzerinde YENİ YOL Grubu adına düşüncelerimi paylaşmak istiyorum.

Değerli Başkanım, öncelikle emeği geçen bütün arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz. Tabii ki kanun teklifinin birinci, ikinci imza sahipleri başta olmak kaydıyla, bürokrasiden destek sunan tüm arkadaşlarımıza emekleri, gayretleri için teşekkürler.

Şimdi, geneli üzerindeki görüşlerimde, öncelikle teklifin içeriğine bakıldığında, esas olarak trafik denetimi, trafik zabıtasının yetkileri, idari para cezaları gibi İçişleri Bakanlığını doğrudan ilgilendiren düzenlemeler içerdiğini görüyoruz. Yine, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile İçişleri Komisyonuna havale yapılmış olmasına rağmen buralardan bu kanun teklifine dair sağlıklı bir tali komisyon raporunun sunulmadığını da üzümlere ifade ediyorum ki müşahede ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, bütün amacımız, ülkemize de bir kanun teklifini sağlıklı bir şekilde vücuda getirmek, bu konuda da kanun teklifinin paydaşlarının maksimum düzeyde bu işe katkı sağlamasını beklemek. Tabii ki burada pek fazla idari para cezaları var, mali konuları ihtiva eden pek çok düzenleme var. Bu konuda da Plan ve Bütçe Komisyonunun en çalışkan milletvekillerinden birisi yanımda oturuyor, dedim ki: "Başkanım, siz bunu görüştünüz mü?" Zaten oraya tali komisyon olarak gönderilmediği gibi Plan ve Bütçe Komisyonuna da havale edilmemiş bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Bu yönüyle teklifin İçişleri Bakanlığının görev alanına girdiği açıktır, komisyon olarak da İçişleri Komisyonu bakmalıdır. Esas komisyon İçişleri Komisyonu. Konunun uzmanlık alanı ve yerinde ele alınabilmesi açısından usul ve teknik gereklilikleri ihtiva eden bir düzenleme söz konusu. Zaten salonda da görüyoruz ki Adalet Bakanlığında sadece bir arkadaşımız, onun dışında tüm yetkililer İçişleri Bakanlığının personeli. Ancak teklif gerekçelendirilmeden ve kanun yapım tekniğiyle bağdaşmayan bir biçimde biz bugün Adalet Komisyonunda, esas komisyon olarak sevk edildi ve görüşüyoruz. Bu nedenle, kamuoyunda doğrudan etki yaratacak idari yaptırımlar içeren bu düzenlemenin teknik yetkinliğe sahip İçişleri Komisyonunda görüşünün geçmeden yasallaştırılması hem usul hem de içerik bakımından eleştiriye açık olacaktır. Emin olun, bu konu sürekli olarak da gündemde tutulacaktır.

Öte yandan, Karayolları Trafik Kanunu'nda değişiklik öngörülen kanun teklifinde özellikle belirli trafik ihlalleri için öngörülen idari para cezalarının artırılması ve belirli trafik ihlal türlerinin kademelendirilmesi yönünde düzenlemeler önerilmektedir. Anayasa'nın 2'nci maddesinde öngörülen hukuk devletinin temel unsurlarından biri olan belirlilik ilkesi bu tür düzenlemelerde büyük önem arz etmektedir. Zira belirlilik ilkesi kanuni düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir tereddüde yer bırakmayacak şekilde açık, net, anlaşılır ve öngörülebilir olmasını, ayrıca keyfiliğe yol açmayacak bir içeriğe sahip olmasını zorunlu kılmaktadır. Öngörülen maddi cezaların hangi kritere göre belirlendiği teklifte belli değildir, bu husus ciddi tartışmaların konusu olacaktır. Özellikle teklifin 33'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılması gerektiğini, hem de Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiğini ifade etmiştik. Zira "övmek" ve "özendirme" gibi ifadeler uygulayıcı açısından subjektif değerlendirmelere açık hâle gelmekte ve normun sınırlarının muğlak kalmasına sebep olacaktır. Öte yandan, idari yaptırımlar açısından ölçülü olmak koşuluyla hangi eylemlerin kabahat sayılacağı, bunlara uygulanacak yaptırımın türü ve ölçüsü, yaptırımın ağırlaştırıcı ve hafifletici nedenlerinin belirlenmesi gibi konularda kanun koyucunun takdir yetkisi bulunmaktadır ancak bu yetki, kabahat ile yaptırım arasında adil dengenin korunması sorumluluğunu da beraberinde getirir.

Teklifte bazı fiiller için öngörülen idari para cezalarının önceki düzenlemelere kıyasla önemli ölçüde artırıldığı görülmektedir. Bu yaptırımların ölçülü ve makul olması gerekir. Zira son yıllarda artan denetimlerde cezaların caydırıcılığı tartışma yaratırken trafik cezaları hazine için önemli bir kaynak hâline gelmiş durumdadır. "Şüyu vukuundan beterdir." sözünü biraz önce Hakan Şeref Olgun Bey ifade etti. Yani siz ne yaparsanız yapın, istediğiniz kadar "Dengeli, orantılı bir ceza yaptırımında bulunuyoruz, hazine için bu tahsilatların hiçbir önemi yok." deseniz de vatandaş, şoför esnafı ve özellikle direksiyona geçen her bir vatandaş trafik cezalarını hazine için önemli bir kaynak olarak görüyor ve her seferinde de belki haklı belki haksız bir şekilde eleştirilerine devam ediyor. Bu nedenle 2024 yılının ilk dört ayında 10 milyar 511 milyon 970 bin liralık trafik cezası tahsilatı ve bu yıl 21 milyar 216 milyon 831 bin TL'ye ulaşmış cezalar sene başında yeniden değerlendirme oranı olan yüzde 43,9 oranında artırılırken kesilen cezalardan hazineye sağlanan kaynak geçen yılın aynı dönemine göre yaklaşık yüzde 102 oranında artmıştır.

Değerli Başkanım, kıymetli milletvekili arkadaşlarımız; şimdi, hepimizin devletin kurumlarına güvenmesi gerekiyor. İşte burada 43,9 oranındaki artırımı yapılırken TÜİK'in verilerine göre enflasyon oranları üzerinden bir değerlendirme yapıldığından bahsediyoruz. Oysa enflasyon oranında düzenleme yapılmış iken yeniden bir değerlendirme yapılması da işin açıkçası hem kanunu teklif eden arkadaşların hem de kamu bürokrasisinin devletin belirlemiş olduğu enflasyon oranlarına inanmadığını bize göstermektedir. Yani TÜİK'in makyajlı rakamlarıyla milletimizi aldattığının çok net bir göstergesidir buradaki düzenleme. Bize göre teklifin amacı trafik güvenliği değil. Elbette ki trafik güvenliğiyle alakalı atılmış olan adımlar, öneriler de var, bunu da son derece kıymetli ve değerli buluyoruz. Ancak öne çıkan amacın hazineye gelir sağlamak olduğu noktasında bir kanaat de henüz daha kanun teklifinin görüşmeleri Komisyonunda devam ederken kamuoyu tarafından satın alınmış durumda. Teklifte bazı fiiller için öngörülen idari para cezalarının önceki düzenlemelere kıyasla önemli ölçüde artırıldığını görüyoruz. Evet, bizler yıllara sâri olarak verilere güvenmediğimizi ya da bu tarihten sonra ekonomide öngörülemez bir değişim olacağını delaletidir bu yüksek oranda artışların sebebi. Çünkü ortada 43,9 oranında bir değerlendirme var iken bunun katbekat daha fazlasının idari para cezalarına hükmedilmiş olması ekonomide iktidarın nereye savrulduğunu, nereye gideceğini öngörememesinden kaynaklı olarak bir ön alma olarak görüyoruz.

Sunulan kanun teklifi, ceza hukukunun temel ilkelerinden biri olan cezaların bireyselleştirilmesi ilkesine de açıkça aykırıdır. Teklifte cezalar sabit miktarlarla belirlenmekte, failin gelir durumu, yaşam koşulları veya ekonomik kırılganlığı hiçbir biçimde dikkate alınmamaktadır. Bu yaklaşım, adaleti sağlamak bir yana, sosyoekonomik eşitsizlikleri derinleştirmektedir. Zengin için sabit ceza yalnızca ödenilebilir bir bedel yani ek maliyet niteliğindedir, yoksul için ise aynı ceza yaşam krizine, borç sarmalına veya hukuki güvencesizliğe dönüşmektedir. Değerli Başkanım, ben Ankara'da her türlü otomobil, otobüs, taksi, minibüs esnafıyla sürekli iç içe olan bir kardeşinizim Ankara Milletvekili olarak. Burada da işte Şoförler Odasının temsilcisi arkadaşımız var -bizi de sanki onun memleketi tam karşılık bulsun diye 29 plakaya oturtmuşlar- dolayısıyla Ercan Bey burada. Şimdi Allah için söylüyorum, yani buradaki değerlendirmeleri yaparken o şoför esnafının ne tür bir sıkıntı içerisinde olduğunu hiç düşünerek bu arkadaşlarımız bu idari para cezalarını acaba öngördü mü? Minibüscü esnafının nasıl bir perişanlık içerisinde olduğunu, taksici esnafının nasıl bir perişanlık içerisinde olduğunu, hele hele özel halk otobüsleri ve servisçi esnafının devletin denetimleri altında nasıl bir sıklıkla evine ekmek götürmekte çok büyük zorluk yaşadığını acaba biliyor muyuz? İşte, keşke onları dinleyerek bu idari para cezalarını ve yaptırımları onlardan da alınacak bir görüş doğrultusunda düzenlemiş olsaydık hakkaniyetli bir yaklaşım olurdu. Çünkü bu kanuni düzenleme sadece direksiyona keyfi oturanlar için değil, aynı zamanda geçimini şoförlük mesleğinden sağlayanlar için de yapılıyor. Oysa cezaların caydırıcılığı yalnızca miktarına değil, kişide yarattığı etkiye bağlıdır. Örneğin, Almanya'da trafik cezaları genellikle sabit tarifelidir ancak tekrarlanan ihlaller ve tehlikeli durumlar söz konusuysa failin ekonomik ve sosyal durumu değerlendirilerek ceza artırılabilir. Bu uygulama sistemin esnekliğini ve adalet boyutunu güçlendirmektedir. Bu nedenle, adil bir ceza politikası için en azından cezaların alt sınırlarının asgari ücrete oranlı olarak belirlenmesi ve bu sınırların kademeli bir sistemle artırılması gerekmektedir; aksi takdirde hukuk, adaleti sağlamak yerine, güçlü olanın kuralları aşabileceği, zayıf olanın ise kurallarla ezileceği bir düzene dönüşecektir. Kaldı ki ceza artışlarının ardından trafik kazalarının azaldığına dair net bir korelasyon verisi sunulmamaktadır. Değerli Bakan Yardımcımız burada yasa dışı çakar örneğini verdi doğal olarak ama yasa dışı çakar örneği emsal teşkil etmez arkadaşlar. Yasa dışı çakarı kullananlara bir baktığınız zaman, arkası sıvazlanan insanlar olduğunu gayet iyi biliyoruz, Bakanlıktaki bir yönetim değişikliği nedeniyle biraz daha bu işin üzerine gidilmesinden kaynaklı olarak buradaki oranın çok yükseldiğinin de farkındayız. Son dönemdeki İçişleri Bakanlığının çakarla mücadeleye yönelik vermiş olduğu mücadeleyi de takdirle karşıladığımızı ifade etmek isterim. Ben yıllara sâri olarak Parlamentoda bulunan bir milletvekili olarak hiçbir şekilde ne iktidar vekili iken ne de muhalefetteyken çakar kullanmadım, buna da ihtiyaç duymadım. Çakar bir zafiyet göstergesidir. Belki İstanbul'daki yoğun trafik açısından değerlendirilebilir ama baktığınız zaman bunu hak edenin değil, hak etmeyen insanların kullandığını fazlasıyla görüyoruz, geçmiş dönemde de iktidarın bu tip isimleri kolladığının, gözettiğinin gayet iyi farkındayız. O nedenle, sadece çakarla kıyasın doğru olmadığı kanaatindeyim, bunu çok daha çeşitlendirebiliriz. "Ceza artışlarının ardından trafik kazalarının azaldığına dair net bir korelasyon..." dedik. Aksine, hız ihlallerine yönelik milyonlarca cezai işlem

yapılmasına rağmen hız kaynaklı ölümler 2024'te hâlâ yüksek seyretmektedir. Bu da gösteriyor ki cezaların artışı tek başına çözüm değildir. Yapısal sorunlara, denetim zafiyetine ve eğitim eksikliğine çözüm üretilmediği sürece caydırıcılığın sınırlı kalacağı unutulmamalıdır.

Son olarak, idari denetim mekanizmalarında ciddi boşluklar bulunmaktadır. Radar kontrolleri ve alkol testleri hem sıklık hem de kapsam açısından yetersiz kalmaktadır. Kentsel alanlarda dahi denetim yoğunluğu düşüken kırsal bölgelerde bu uygulamalar neredeyse yok denecek düzeydedir. Bu durum, trafik kurallarının ihlal edilmesini kolaylaştırmakta ve caydırıcılığı azaltmaktadır. Bu bağlamda, ceza artışlarının ardından trafik kazalarının azaldığına dair net bir korelasyon verisi sunulmadı, aksine hız ihlallerine yönelik milyonlarca cezai işlem yapılmasına rağmen hız kaynaklı ölümler 2024'te hâlâ yüksek seyretmektedir. Dün Bakanlığın vermiş olduğu veri son derece kıymetlidir. Bölünmüş yollarla trafik kazalarındaki ölüm oranının nasıl düştüğü çok net bir şekilde görülmüştür. Bu, iktidarın yaptığı olumlu hizmetlerden biridir. Bu da gösteriyor ki cezaların artışı tek başına çözüm değil. Yapısal sorunlara, denetim zafiyetine ve eğitim eksikliğine çözüm üretilmediği sürece caydırıcılığın sınırlı kalacağı unutulmamalıdır.

Son olarak, Değerli Başkanım, OECD'nin yani Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün Bir Bakışta Hükümet-2023 Raporu'na göre yargıya güvende Türkiye 38 ülke arasından 36'ncı. 2010'da yüzde 59 olan yargıya güven 2020'de yüzde 37'ye inmiş, 2022'de yüzde 33'e. Şimdi de 36'ncı ülke olmuşuz. Bunu niçin söyledim, biliyor musunuz? Dört aydır milletin aklıyla dalga geçen bir yargı sistemiyle karşı karşıyayız. Adalet Bakanlığı ve iktidar ortaklarının bir kısım açıklamalarıyla beklentiye düşen vatandaşların talepleri: "Kanun teklifi Meclise gitti mi, gitmedi mi?" "İlmzaya açıldı mı, açılmadı mı?" "Bu var mı, yok mu?" Milletin aklıyla dalga geçmeyi bırakın, devlet işi ciddiyet ister ve devlet adamlarının ağızından çıkan bir söz de mutlaka yerine getirilmelidir. Aynen macunun tüpten çıkması gibi bir şeydir, asla geri dönüş olmaz. O nedenle iktidar sahiplerini sorumluluğa ve verdikleri sözlerin arkasında durmaya davet ediyoruz. Hükümlü, tutuklu, içeridekiler ve dışarıdaki yakınları büyük bir beklenti içerisinde beklemektedir, Adalet Komisyonumuzun, Parlamentonun adım atması arzu edilmektedir. Bu adımı atacak olan hiç şüphesiz ki iktidar ortaklarıdır. Biz de -elçiye zeval olmaz- vatandaşın bu taleplerini bir kez daha dillendiriyoruz ve diyoruz ki: Vatandaşımızın aklıyla dalga geçmeyin, onların umutlarını törpülemeyin, onları kandırmayın.

Şu an itibarıyla üzülerek ifade ediyorum ki infaz yasasıyla alakalı beklenti içerisinde olan vatandaşlarımız iktidar ortakları tarafından kandırılmaktadır diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Arada söz verdiğiniz için Değerli Başkanım ve fedakârlık yapan arkadaşım da tekrardan şükranlarımı sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Şahin, geçmiş olsun bu arada.

Sayın Özcan'a söz vereceğim.

Buyurun Sayın Özcan.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Karayolları Trafik Kanunu'nda yapılacak yeni düzenlemeleri konuşmak üzere Adalet Komisyonu olarak bir araya geldik ama maddelere geçtiğimizde bunlarla ilgili, bu düzenlemelere dair itirazlarımızı ve sorularımızı elbette dile getireceğiz. Ancak bu noktada izninizle adalet sistemimizde yaşadığımız yapısal krize dair de bazı genel değerlendirmelerde bulunmak isterim. Şayet Türkiye Büyük Millet Meclisi halk iradesinin vücut bulduğu en yüce makam, Adalet Komisyonu da bu iradeyi adaletin tesisi yönünde yönlendirecek bir yasama mutfağı ise -ki biz öyle olduğuna inanıyoruz- o hâlde atılacak her adımın adaletin bugünkü durumunu gözetenerek şekillenmesi gerekir. Bu bağlamda, Türkiye'de adaletin yalnızca niteliksel değil, aynı zamanda çok derin niceliksel kriz yaşadığını da kabul etmemiz gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, elimde adaletle ilişkin bazı çarpıcı istatistikler var. Her şeyden önce hukukun üstünlüğü meselesi yalnız teknik bir hukuk tartışması değil, devletin meşruiyetiyle, yurttaşın güveniyle, demokrasinin derinliğiyle doğrudan ilgili. Oxford destekli "Our World in Data" araştırmasına göre, 2024 yılı itibarıyla Türkiye'nin hukukun üstünlüğüne dair puanı yalnızca 0,18. Karşılaştırma yapmak gerekirse yapılan hukuk tarihi çalışmalarına göre 1789 yılında Türkiye'nin bu alandaki puanı 0,20'ydı yani hukukun üstünlüğü bakımından neredeyse III. Selim ve Tanzimat öncesi düzeye gerilemiş durumdayız. Tekrar etmek istiyorum: Hukukun üstünlüğü bakımından neredeyse III. Selim ve Tanzimat öncesi düzeye gerilemiş durumdayız.

Başka bir örnek ise Dünya Adalet Projesi'nin 2023 Raporu'na göre Türkiye'nin hukukun üstünlüğü açısından 142 ülke arasında 117'nci sırada oluşu. Bu sıralama hem bölgesel hem de küresel ortalamanın altında olduğumuz anlamına da geliyor.

Kısacası, hukukun taşıyıcı sütunları derin bir aşınma ve deformasyonla karşı karşıya. Yurttaş açısından ise bu tablo her geçen gün daha fazla keyfiyet, daha az güvenlik ve daha çok belirsizlik demek.

Değerli milletvekilleri, 2024 yılına dair adalet istatistikleri bu niteliksel krizin ne kadar yayıldığını da gösteren çarpıcı niceliksel veriler sunuyor. Adli yargı ilk derece mahkemelerinde görev yapan 10.413 hâkim yalnızca bu yıl içinde 9 milyon 300 bin dosyayla karşı karşıya kaldı. Bu, hâkim başına düşen yıllık ortalama dosyanın 892'ye çıktığı anlamına geliyor. 2021'de bu sayı 710'du yani sadece üç yılda yüzde 25'lik bir artış söz konusu. Hesapladığımızda, 1 hâkim her iş gününde ortalama 3 ila 4 dosyada karar vermek zorunda kalıyor. Bu dosyalara hâkim başına sadece 1,5 ila 2 saat arası zaman ayrılabilir yani hâkimlerimiz adalet üretmiyor, dosya tüketmek zorunda kalıyor. Bu iş yükü altında adil, dikkatli ve gerekçeli bir yargılama yapılması mümkün mü? Dahası, bu yoğunluk sadece iş günü verimliliğini değil, aynı zamanda adaletin zamanında tecelli etmesini de engelliyor. Örneğin, asliye ceza mahkemelerinde 1 dosyanın görülme süresi ortalama 220 gün, devreden dosyaların elden çıkarılma süresi 225 gün ve 2024 yılında çıkan dosyaların gelen dosyalara oranı yalnızca yüzde 61,8. Bu şu demek: Her 10 dosyadan 4'ü bir sonraki yıla devrediliyor. Yargı artık kendi yükünü zor taşıyor hâle gelmiş durumda. Bu tablo sadece yoğunluk anlamına gelmiyor, aynı zamanda hukuken nitelsiz uygulamalarla mahkûmiyet anlamına da geliyor. Yüksek iş yükü altında ezilen bir yargı mensubunun ne delilleri hakkıyla incelemesi ne tarafları sabırla dinlemesi ne de içtihatlarla uygun bir gerekçe oluşturmaya mümkün olmuyor. Bu, yalnızca adli hataların artması değil, masum insanların yıllarca yargılamaya tabi tutulması, suçluların cezasız kalması, adaletin askıya alınması demek.

Değerli milletvekilleri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Türkiye hakkında verdiği ihlal kararlarının büyük çoğunluğu da yalnızca makul sürede yargılanma hakkının ihlalinden kaynaklanıyor. Bu veriler, adaletin geciktiği değil, yapısal sorunlarımız

nedeniyle bilinçli biçimde ertelendiği bir sistemle de karşı karşıya olduğumuzu gösteriyor. Adaletin geciktiği yerde hukuk, cezalandırma değil, süründürme aracına dönüşüyor. Bu noktada, sorumluluğumuz çok açıktır: Yargının dosya yükünü hafifletmek, hâkim savcılarını nitelikli yetişmesini sağlamak, kararlarını baskından uzak biçimde almalarını mümkün kılacak kurumsal ortamları hep birlikte yaratmak zorundayız çünkü yasa ne kadar iyi yazılırsa yazılsın, yargı onu uygulayacak kapasiteden ve motivasyondan yoksulsa hukuk kâğıt üzerinde kalmaya mahkûmdur. Ve unutmayalım, hukuk güvenliği çökerse toplum kendi adaletini aramaya başlar; bu arayış çoğu zaman hukuk dışı mecralarda gerçekleşir.

Bugün burada adaleti konuşurken yöneten ile yönetilen arasındaki sınırın hukukla mı, keyfiyetle mi çizileceğini konuşuyoruz ve bu bağlamda yargının siyasallaşması meselesi artık sadece teorik bir tartışma değil, somut, yaşanmış, kurumsallaşmış bir gerçekliktir. Bunun en çarpıcı örneğini de 19 Mart yargı darbesiyle gördük. Hani diyorlar ya, talimatlı yazarlar hep diyor: "Bütün mesele Ekrem İmamoğlu meselesi değil." Hayır, tam da mesele Ekrem İmamoğlu meselesi. 19 Mart 2025'teki yargı darbesi, Türkiye'de adaletin ne denli siyasallaştığını ve yargının bir baskı aracına dönüştüğünü açık şekilde gözler önüne serdi. İlk dalgada 106 kişi hakkında gözaltı kararı verilmişti, 31'i tutuklandı. Bu sayı, sıradan bir yolsuzluk soruşturmasından çok öte, bir siyasi tasfiye ve İstanbul Büyükşehir Belediyesinin çalışmalarını felç etmeye dönük organize bir saldırının büyüklüğünü de ortaya koymakta. Ardından gelen ikinci dalgada 52 kişi gözaltına alındı, 18'i tutuklandı, birçok kişi ise konutu terk etmeme gibi ev hapsi cezalarına mahkûm edildi. Üçüncü ve dördüncü dalgalarla birlikte, çalışanlar, bürokratlar ve yöneticiler hukuki sürecin ötesinde bir yargı tacizine maruz bırakıldı ve belediyenin yönetim ve hizmet üretme kapasitesi sistematik bir biçimde tahrip edildi. Bu operasyonlar yalnızca bir yargı soruşturması değil, aynı zamanda halkın seçilmiş iradesine yönelik açık bir darbe. Siyasallaşmış yargının, hukukunu bir intikam aracı hâline getirmesi, adaletin temel işlevini tahrip etmekle kalmıyor, kamusal alanda da kamusal yönetimde de kaos ve güvensizlik ne yazık ki üretiyor. Siyasi rakiplerin hedef alınması, yargının bağımsızlığına ve toplumun adalete olan inancına vurulmuş ağır bir darbe. Bu dosyalar ve operasyonlar, adaletin çöküşünün, hukukun siyasetin vesayeti altına girmesinin simgeleri olarak da hafızalara kazınacak. 19 Mart yargı darbesi, halkın iradesine karşı nasıl bir sistematik müdahale geliştirildiğini ve yargının nasıl bir siyasi baskı aygıtı hâline getirildiğini gözler önüne seren bir süreç. Yargılanan İmamoğlu değil, halk. O yüzden de işte mesele, tam da Ekrem İmamoğlu meselesi. Mesele, milyonlarca yurttaşın seçimle ifade ettiği iradenin mahkeme kararı kılıfı altında boğulmak istenmesi. Hukuk yürütmenin arka bahçesi hâline getirildiğinde yurttaşın adalete duyduğu güven de sandığa duyduğu inanç da ne yazık ki paramparça oluyor.

İmamoğlu'nun Beylikdüzü dosyasına bakacak olursak; Türkiye'de yargının nasıl bir yargı tacizi aracı hâline döndüğünün yine diğer bir örneği olarak karşımıza çıkıyor. Dava 12 Ocak 2023 tarihinde açıldı, ilk duruşma 15 Haziran 2023'te yapıldı, son duruşma ise 8 Ocak 2025'te gerçekleşti. Öngörülen yargılama süresi 409 günken tam 2 katı kadar süre yani 821 güne yaklaşan bir yargılama süreci söz konusu. Son iki duruşma arasında tam 94 günlük süre yani yaklaşık 3 ayı aşkın bir ara bırakıldı. Bu durum da, tabii, Dördüncü Yargı Reformu Strateji Belgesi'nin, duruşmalar arasında iki aydan fazla ara verilmemesi hedefinin de açık bir ihlali. Ve bu sürecin gösterdiği şey aslında çok net: Yargı, adaleti tesis etmekten ziyade, bir baskı, bir sindirme ve siyasallaştırma aracı olarak kullanılmakta. İktidarın karşısında olan her kesimin üzerine bu tür yargı tacizleriyle gidilmektedir. Unutmayalım ki eğer yargıçlar hukuka göre değil siyasilere göre pozisyon alıyorsa orada artık hukuk yoktur, sadece tahakküm vardır. İşte bu nedenle Heraklitos'un yıllar önce söylediği uyarıyı bir kez daha hatırlatma ihtiyacı duyuyoruz bugün: "Adaletsizliği bir yangından daha çabuk önlemeliyiz." Çünkü bu yangın sadece adliyelere değil, toplumsal vicdanı da yakıyor ve biz bu yangına karşı durmak zorundayız; çünkü adalet yoksa kanunlar kâğıttır, çünkü yargı siyasetin sopası olursa hukuk devleti ayakta kalmaz ve çünkü eğer bu ülkede bir kişi halkın oylarıyla kazanmasına rağmen siyasi saiklerle yargı eliyle tasfiye edilmek isteniyorsa artık hiçbir yurttaşın güvende olduğunu söyleyemeyiz, çünkü adaletin yandığı yerde kurumlar küllere döner, toplum ise çatışmalı fay hatları üzerinden var olmaya çalışır. Bu, toplumsal barışımızı tehdit eder. Adaleti yeniden tesis etmek sadece hukukçuların değil, bu Meclisin de tarihî sorumluluğudur. Ya bu sorumluluğu cesaretle üstleneceğiz ya da adaletin külleri arasında bir hukuk devletini kaybedeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Söz talebi Emine Hanım'ın.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Sayın Başkanım, öncelikle ben teklifi veren İbrahim Yurdunuseven, Adil Biçer ve diğer arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum çünkü bu yasa teklifi, trafik güvenliğini önceleyen, insan odaklı, insan hayatını önceleyen bir teklif. Öncelikle bu açıdan teşekkür ediyorum.

Burada aslında karşılaştırmalı kanununa baktığımız zaman, çok asıl bir değişiklik yok, genelde cezaların artırılmasına yönelik değişiklikler var. Hangi cezalar artırılıyor? Plakasız araç kullanan, sahte plaka kullanan, ters istikamette araç kullanan, makas atan, kırmızı ışıkta geçen, "Durl" ikazına uymayan, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerle araç süren, drift yapan, yayaya vurup kaçan, bunlara baktığımız zaman, bu cezaların gerçekten caydırıcı olması... Hız sınırını aşan... Bu hız sınırının aşılmasında da aslında kademeli artışa göre cezaların verilmesi de bence hakkaniyetli yani hız sınırını 10 kilometre aşmak ile 20 aşmak, 30 aşmak, 40 aşmak, buna göre cezanın kademeli olması da bence hakkaniyetli.

Biz, hiçbir canımızı trafik kazalarında kaybetmek istemiyoruz. Tabii ki cezaların caydırıcılığı yanında, toplumda bu konuda bilincin, duyarlılığın artırılması da önemli. Ki ilkokulda 4'üncü ve 5'inci sınıflarda trafik güvenliği dersi veriliyor. Yine, İçişleri Bakanlığımızın okullarda verdiği eğitimler var, liselerde seçmeli dersler var ama bu konuda bence, sivil toplum kuruluşlarımızın, devletin, kamunun, üniversitelerin, hepimizin üzerinde bir sorumluluğu var toplumsal bilincin oluşturulması noktasında. Ama cezaların artırılmasının da caydırıcı olacağına da düşünüyorum.

Tabii, az önce, şoförlük mesleğinden geçimini sağlayanlar da ben inanıyorum ki elbette ki sahte plaka kullanmayacaklardır, ters istikamette gitmeyeceklerdir, makas atmayacaklardır. Ben çoğu zaman eve kendim aracımı kullanarak gidiyordum ve gerçekten o aracı kullanırken makas atanlar, drift atanlar ciddi bir tehlike arz ediyor ve ben bazen bunu gördüğümde gerçekten cezaların artırılması gerektiğini kalbimden geçiriyordum.

Tabii ki caydırıcılık önemli ama aynı zamanda bu bilincin oluşturulması da önemli; yayanın, insan hayatının değerliliğinin oluşturulması da önemli. Bununla ilgili çalışmaları da paralel yürütmek gerektiğine de inanıyorum.

Ben, tekrar yasanın her birimiz için, ülkemiz için, milletimiz için hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Yavuz Gözgeç.

Komisyon üyelerimizden söz almak isteyen?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Geneli üzerine değil mi?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Geneli üzerine.

Sayın Özer, buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; tabii, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Danışmanlarımla üzerinde çalıştığımız metin 8 sayfa bir kanunun geneli üzerinde değerlendirme içeriyor ama biz burada ne konuşursak konuşalım, neticede geldiği şekliyle geçeceği için çok uzun konuşmayı gerekli görmüyorum. Bunu açık açık söyleyeyim.

Bu kanun teklifi, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hangi hâliyle geçerse geçsin, ne şekilde uygulanabileceğini de sorgulayacağız yani bunu uygulamayı bırakın, daha bunu uygulamıyoruz, Anayasa'yı uygulamıyoruz. O yüzden, hani burada ne yaparsak yapalım, hangi konuyu konuşursak konuşalım bununla ilgili, bir geçerliliği olacağını düşünmüyorum ama şunu söyleyebilirim: Toplumda bir adalet duygusu değil, bir tahsilat duygusu uyandıran bir kanun teklifi olduğunu söyleyebilirim. Herhâlde acil para ihtiyacı var, dolayısıyla böyle bir kanun teklifi gelmiş bu kadar acil konuların önüne; bir İnfaz Kanunu düzenlemesi bekliyor insanlar. Biz cezaevlerini geziyoruz bu aralar bol bol iktidarın yürütmekte, iktidarın demeyeyim de savcılarının yürütmekte olduğu kanunsuz soruşturmalar dolayısıyla. Orada infaz koruma memurlarıyla bol bol görüşüyoruz, sizlere de gidip görüşmenizi öneririm, hani kendileriyle gidin konuşun; 3600 ek göstergeleri hâlâ verilmemiş. Mesela, onu bekliyor infaz koruma memurları. Betonun içinde yıllarca görev yapıyorlar, meslek hastalıkları var, bu konularla ilgili düzenlemeler bekliyorlar ama biz burada bir tahsilat kanunu düzenliyoruz.

Şimdi bunları geçelim. İstanbul Büyükşehir Belediyesine yönelik bir soruşturma var biliyorsunuz. Ben, buna bir "hukuk süreci" diyemem, buradaki kimsenin bir "hukuk süreci" diyebileceğini de düşünmüyorum. AKP iktidarının tükenen iktidarını, meşruiyetini yargı makyajıyla bir örtme çabasından başka bir şey değil. Sandıkta yenildiler, sandıkta yendik, Türkiye'nin 1'inci partisi olduk, masada hırçınlaştınız -sandıkta yenilince insan masada hırçınlaşıyor- ve yargının içerisinde çöreklenmiş bir yapıyı kurşun asker gibi oraya dizip, halkın iradesine doğrulttunuz. Bunun başka bir açıklaması yok. 3 kez seçimde, sandıkta galip gelmiş Ekrem İmamoğlu'nu, doğal lideri, doğal lider, artı partimizin 15,5 milyon oy alarak ön seçimde Cumhurbaşkanı adayı olmuş doğal liderini masada, masabaşı oyunlarla, yargıyı siyasallaştırarak tutukladınız. Savcılık "gizli tanık" "adı gizlenen tanık" adı altında, sadece duyduklarını ya da düşündüklerini söyleyenlerin konuştuklarını delil kabul etti. Takip ediyorsunuz ama konuşamazsınız, partiniz yasakladı, biliyorum, bu konuda konuşamazsınız. Gerçeğe aykırı MASAK verileri ortalara döküldü. Neredeyse bir ilçenin tamamını kapsayan; bakın, bir ilçenin tamamını kapsayan baz verilerinden HTS kayıtları çekip insanların cezaevine attınız. Devlet elinde bunlar mutlak bir kanıtmiş gibi öyle televizyonlara saçıldı ki o da ayrı bir konu yani "soruşturmanın gizliliği" diye bir mesele var; maşallah, ifadeleri dahi bizim elimize gelmeden, avukatların eline gitmeden yandaş medyada, yandaş basında böyle sayfa sayfa izliyoruz. Cumhurbaşkanı çıktı, kullandığı metaforlarla soruşturmanın seyrini değiştirdi, "heybedeki turp" dedi, "dananın kuyruğu" dedi, en son bir "ahtapot" dedi. Yahu, döndük, baktık, İBB'nin ayniyatçısını tutukladınız. Böyle bir şey olur mu? Metaforların gölgesinde bir senaryoyu hep beraber izliyoruz, buradaki herkes izliyor. Vicdanlara da sesleniyorum, özellikle size Sayın Başkanım, siz profesörsünüz adalet konusunda, özellikle size sesleniyorum, hani bir şey yapabileceğini düşünmüyorum ama seslenmek istiyorum. O yüzden, bu operasyonlar; içerikleri, yöntemleri itibarıyla bir ceza soruşturması değildir. Açıkça söylüyorum: Politik hedefleri olan yargısal bir kuşatma planıyla karşı karşıyayız. Sadece Ekrem İmamoğlu değil, sadece İstanbul Büyükşehir Belediyesinin bürokratları değil, aynı zamanda Cumhuriyet Halk Partisi de yargısal bir kuşatma planıyla karşı karşıya duruyor. Ne zamanlaması, ne hedef aldığı kişiler bir tesadüf. 2024 yerel seçimlerinde 3'üncü kez... Bakın, 1 değil, 1'inci kazandık, iptal ettiniz. Ne diyordu o zaman siyasiler? İsimlerini vermeyeyim, herkes hatırlıyor. "Neden iptal edildi? Çünkü çaldılar." Ne çıktı, kim neyi çalmış? Vay efendim, neymiş? Sandık görevlileri terör örgütü üyesiymiş; hangisi sorumlu tutuldu, hangisi yargılandı? Yok, biri bile yargılanmadı. 2'nci seçimi yaptık, 806 bin oy fark. O kadar başarılı işler yapıldı ki İstanbul'da... Bilenler biliyor, görmek istemeyenler görmüyor sadece. 3'üncü seçim yapıldı; iktidar kanadı bütün güvendiği bakanlarını, adaylarını İstanbul'a yolladı. Ne oldu? 1 milyon oy fark. Yani vatandaş bir teveccüh gösteriyor ki oy veriyor değil mi arkadaşlar? Hiçbir şey yapılmasa oy vermezdi herhâlde. 1 milyon oy fark. Ekrem İmamoğlu Cumhurbaşkanlığı seçimleri için doğal bir lider olarak şekillendi; yetmedi, ön seçimden de 15,5 milyon vatandaşın -bizi bile şaşırtan- oyunu aldı; insanlar çocuğunun çocuğunun elini tutarak pikniğe gelir gibi o sandıklara geldiler, oylar verdiler. Ne yaptınız bu gerçeğin önüne geçmek için? Diplomasını iptal ettiler, diplomasını iptal ettiniz. Yetmedi, terörle ilişkilendirdiniz. İkisi de tutmadı, şimdi yolsuzluk çemberiyle Sayın Başkanımızı, Ekrem İmamoğlu'nu, bürokrat arkadaşlarını, hatta işini doğru düzgün yapan iş adamlarını bile yolsuzlukla suçluyorsunuz. Tutmadı, tutmayacak arkadaşlar, istediğiniz kadar suçlayın, tarih bugünleri yazacak; bu konuşmayı da o yüzden yapıyorum, kayıtlara geçsin diye yapıyorum. Öyle bir soruşturma ki bakın, devletin iki birimi arasındaki gerginliği bile gözler önüne serdi. Soruşturmayı mali suçlar bürosu yürütüyordu; bir baktık, bir dalgada İl Jandarma Komutanlığı devreye girdi, ifadeleri jandarma almaya başladı. Biz şunu gördük: Savcılık ile Emniyet arasında problem var. İstanbul'da bir başsavcı var, paralel Adalet Bakanı gibi hareket ediyor zaten; İstanbul İl Emniyet Müdürünü orada istemediğini sağır sultan duydu, hepiniz duymuşsunuzdur eminim. Böyle bir soruşturmayı Emniyetle birlikte yürütüyor. Şimdi, bu durum bile abesle iştigalken düşünün ki ne kadar sorunlu bir soruşturmanın yürütüldüğü ortada olsun.

Savcılığın abeslikleri bitmiyor arkadaşlar. Görüyorsunuz, bir etkin pişmanlık meselesi var, böyle joker gibi cebinden durmadan etkin pişmanlık çıkarıyor; joker gibi etkin pişmanlık kozunu kullanıyor. Aldığı ifadeleri beğenmiyor, 2'nci ifadeyi alıyor, 3'üncü ifadeyi alıyor. Etkin pişmanlığı kullananların etkin pişmanlığın yasal hükümlerinden haberi yok, ne olduğunu bilmiyorlar,

birçoğu yanlış. Örneğin, rüşvet suçlamasında etkin pişmanlık olay gerçekleşmeden yapılması gereken bir şey; orada da etkin pişmanlığı kullandırıyor savcılık. Bu yüzden günde 2 kere ifade veren mi ararsınız, 3 kere ifade veren mi ararsınız, ilk ifadesinde söylediğini 2'nci ifadesinde değiştiren mi ararsınız, 2 ifadesinde söylediğini 3'üncü ifadesinde başka şekilde söyleyen mi ararsınız; bunun adı açıkça delil üretmektir arkadaşlar.

Bakın, bir meseleye değinmek istiyorum, özellikle değinmek istiyorum bir meseleye; buradan okuyacağım. Şimdi, bakın, dün bir televizyon kanalında kendisini gazeteci olarak addeden bir şahıs, MASAK raporuna göre İBB'nin Muhtarlık İşleri Daire Başkanı Yavuz Saltık'ın hesabına iş adamlarından 2,7 milyon TL, bir şirketten de 1,7 milyon TL rüşvet geldiğini iddia etmiş. Bakın, alenen yanıltıcı bir bilgi arkadaşlar, alenen yanıltıcı bir bilgi; Saltık'ın hesabına altı yılda yatan toplam 2,7 milyon TL'nin daire başkanı maaşı olduğu, diğer kısmının da huzur hakkı olduğu ortaya çıkmış. Şimdi, bu şahıs bu bilgiyi alenen yayıyor. Ne yaptılar, savcılık ne yaptı arkadaşlar? Bakın, ben milletvekiliyim, siz de milletvekilisiniz; ben bir "tweet" atıyorum Başkanım, yanıltıcı bilgiyi alenen yazmaktan fezleke, yargı organlarını aşağılamaktan fezleke... Şimdi, bunun yaptığı benim yaptığımdan 10 kat daha ağır bir şey; neden hiçbir işlem yapılmıyor? İşte, nedeni çok basit, biraz önce arkadaşlarımız açıkladı, 38 ülkede adalete güven endeksinde 36'ncıyız; bu kadar basit, tartışacak başka hiçbir konu yok.

Ya, Kadriye Kasapoğlu, Özel Kalem Müdürümüz; İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanının Özel Kalem Müdürüne "Belediye bürokratlarıyla neden telefonla konuştun?" diye soru soruyorlar; isteyene getirir gösteririm ifadeyi, tüm ifadeler burada var. İlk dalgada gözaltına alıyorsunuz, "Belediye bürokratlarıyla niye konuştun?" diye soruyorsunuz, ikinci dalgada tekrar gözaltına alıyorsunuz; 12 yaşında çocuğu var, o çocuğun önünde annesini 2 kez... Çocuğuyla beraber yaşayan, bekâr bir anne, altına basarak, vurgulayarak söylüyorum; annesini çocuğunun önünden, evinden 2 kez alıyorsunuz. Ya, böyle bir vicdan olur mu, böyle bir duygusuzluk, insanlık dışı hareket olur mu? Bir gün sonra da çocuğunun doğum günü; çocuğu doğum gününü kutladı annesi olmadan, bravo, tebrik ediyoruz(!) Gözaltına alındığı ilk sorgusunda ikinci el arabasının daha önceki sahiplerini soruyorsunuz ya "Yunanistan'a girmiş, çıkmış; neden?" Özel Kalem Müdürü de diyor ki: "Bilmiyorum, o araba o zaman benim değildi." Kendisine ait olmayan... Ya, bu kadar ciddiyetsiz bir soruşturma, bu kadar delilleri yetersiz olan, bu kadar sıkıntılı bir soruşturma olur mu? Görmüyorsunuz, görmeyin; tarihe not düşsün diye söylüyorum; burası Adalet Komisyonu ya, bunları duyun. 2'nci gözaltı işleminde Ekrem İmamoğlu'nun uzun süredir kullanmadığı -ben Ekrem Bey'in yakın bir çalışma arkadaşımı, bire bir şahidim ya- neredeyse İstanbul'un tamamı tarafından bilinen ve yaklaşık iki yıldır da belediye sekretaryasına yönlendirilmiş telefonu gidip Kadriye Hanım'a soruyorsunuz, aldığınız cevabı beğenmiyorsunuz, tutukluyorsunuz. Ne güzel ya! Ne güzel bir şey, savcı istiyor, hâkim de "Hadi, tutuklayın, atın içeri gitsin." Bu kadar basit; kolay sanılıyor o dört duvar, neyse...

Ekrem Başkanın bir harita mühendisi danışmanı var, Yakup Öner. İkinci dalgada tutuklandı, gereksiz, lüzumsuz yere o da tutuklandı, olsun; şoförünü aldılar. Şimdi, sorulan şu, savcılık: "Ne iş yapıyorsunuz?" "Yakup Öner'in şoförüym." "Yakup Öner'le telefonda neden bu kadar görüştünüz?" Arkadaşlar iyi dinleyin, iyi; cevap: "Çünkü Yakup Öner'in şoförüym." "Serhat Ataç'la aranızdaki para transferinin -Serhat Ataç arkadaşı- nedeni nedir?" "Kendisi arkadaşımdır, birbirimize borç alır veririz." Cüzi rakamlar... "Habib Akhan isimli şahısla para transferinizin nedeni nedir?" "Kendisi eski Antalya AKP İl Başkanındır, avukatımdır, vekâletim vardır. Vekâlet ilişkisi sebebiyle para ödedim." Tutuklandı; şoförü tutukladılar ya, inanılır gibi değil. 3 yaşında oğlu var, rahatsız bir eşi var. Kim düşünüyor evdekileri? Hiç kimse. Çok örnek var; işte, biraz önce Yavuz Saltık. Bir beyan arkadaşlar; adamın biri çıkmış "Binaya çantayla girdi, binadan çantasız çıktı, şu kadar da para verdi." demiş. Biri bir şey söyledi diye Yavuz Saltık'ı tutukladınız ya; ne teknik takip ne fiziki takip ne bir tespit ne bir görüş, hiçbir şey yok, hiçbir şey yok ama tutuklandı, cezaevinde şu an.

Arif Gürkan Alpay, anne ve babasını dinlemenizi öneririm, açın Twitter'da var, sosyal medyada görürsünüz, açın bakın. Yirmi beş yıllık devlet memuru, genel sekreter yardımcısı, İBB'nin en önemli koltuklarından birinde oturuyor, bir tane arabası var; öyle imzalar atıyor ki, bir tane arabası var. Kendisine bağlı olmayan birimlere ilişkin ihaleler soruluyor "Bu birimler bana bağlı değil, benim yetki alanımda değil." demesine rağmen tutuklanıyor ki ilk dalgada gözaltına alınmış; daha o da ayrı bir konu. Tavsiye ederim arkadaşlar, vekil olarak bir gidin, bakın. Bir gidin, Vatan Emniyetin Mali Suçlar Şubenin eksi 2'nci katta mı, 3'üncü katta mı bulunan nezarethanesine bir bakın ya; bir gidin bakın ya, koşulları bir görün çok isterim. Dört gün insanları orada, nezarethanede tutacaksınız, götürüp adliyenin eksi 7'nci katında nezarete tutacaksınız, eziyet edersesine bekletip ifadesini alacaksınız, serbest bırakacaksınız, aynı isimleri alıp iki sayfalık ifade için dört gün daha nezarete tutacaksınız; bunun adı vicdansızlıktır, bunun başka hiçbir açıklaması yoktur. Duymazsınız, bilmezsiniz ama artık hepsinin bizim nazariitibarımızda bir madalyası var. Bugün Arif Gürkan Alpay'ın annesi "Benim oğlum madalya taktı." diyebiliyorsa hepsinin birer madalyası var. Bunu unutmayın, bu tarih bunları yazacak. Böylesi bir kötülüğü ne bizim aklımız kabul ediyor ne vicdanımız. Eminim, burada da bunun ne olduğunu çok iyi bildiğinizi biliyorum. Bu kötülüğü de işte bu iktidar yarattı, bu iktidar yarattı bu kötülüğü.

Sonuç olarak, burası Adalet Komisyonu ve yürütülen soruşturma... Sadece o değil, birçok adaletsizlik, birçok hukuksuzluk, hukuk devleti refleksi değildir değerli milletvekilleri. Bu merkezî otoritenin yerel iradeyi yok etme çabasıdır. Bunun başka ne bir tanımı vardır ne bir açıklaması vardır. Bunun adına adalet denmez, bu bir hesaplama; ben buna hesaplama diyorum, böyle adalet olmaz çünkü. Yaşananları gidin görün, böyle adalet olmaz, böyle bir dünya yok. Bunun adı hukuk değil, bunun adı da vesayet; bu kadar basit. Adam seçilmiş, kazanmış, iptal et; bir daha seçilmiş, beş yıl geçmiş, bir daha seçilmiş, Cumhurbaşkanlığına doğru koşar adım gidiyor -anketler ortada ya, neden çekindiğinizi, gerildiğinizi anlıyoruz, tabii ki biliyoruz yani- Cumhurbaşkanlığına doğru gidiyor, tutukluyorsun. Bir dönün bakın, dönün bakın AKBİL yolsuzluğuna, bir dönün bakın billboard yolsuzluklarına, dönün bakın tamam mı? Recep Tayyip Erdoğan da yolsuzluklarla suçlandı değerli vekiller ama tutuksuz yargılandı. Tutuksuz yargılama esastır, tutuklama bir tedbirdir. Bunların birçoğu bürokrat ya, "Büyükşehir Belediye Başkanının kaçma şüphesi" diye bir şey mi olur ya? Kaçsa işinize gelir zaten, adamı tutukladılar ya; böyle bir şey olmaz. Ama eminim, bu ülkenin hâlâ vicdanlı yargıçları, susan değil, direnen kamu görevlileri var; gerçekten var, direniyor, içten içe direniyor, biliyoruz ve elbette bu ülkenin sandığı bekleyen milyonlarca yurttaşı var. O sandık gelecek, o sandık geldiği zaman sonuçları hep beraber göreceğiz diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Özer.

Komisyonumuzun üyesi değil ama ilk önce Karabük Milletvekilimiz Sayın Akay'a...

CEVDET AKAY (Karabük) - Komisyon üyelerimiz müsaade ederlerse...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun Sayın Akay.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan Yardımcım, kıymetli bürokratlar; ben de hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Kanun teklifi üzerine Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi olarak söz almış bulunmaktayım. Tabii ki bu kanun teklifinin Plan ve Bütçe Komisyonunda da görüşülmesini arzu ederdik ama Plan ve Bütçe Komisyonuna son zamanlarda özellikle bir sürü torba yasa geliyor, aşağı yukarı 152 madde görüştük ve bunların bir kısmının Adalet Komisyonunda ve Anayasa Komisyonunda da görüşülmesi gerekirdi hatta ana komisyon olarak bu komisyonlara gelmesi gerekiyordu. Şimdi, böyle bir keşmekeşlik devam ediyor maalesef. Bu maddelerin çoğu da Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen ve kanunla düzenlenmesi gereken hususlar olduğuyla ilgili durumları ve yoğun tempoda devam ediyor. Bugün de kanun teklifinde caydırıcılık açısından trafik cezalarıyla ilgili gerçekten önemli maddeler var; bir kısmına katılıyoruz. Umarım 2030 ve 2050 hedeflerine uygun şekliyle ölüm ve yaralanma sayılarında aşağıya çekilmeler olur. Tabii ki çok ciddi parasal tutarlarda cezalarda artışlar söz konusu. Ben bir örnek vereceğim size, bütçe büyüklüğü açısından da karşılaştırdığımızda durumu hep beraber göreceğiz. Şimdi, 2025 yılında 14,7 trilyonluk bir kamu büyüklüğü var; 12,8 trilyon da kamu geliri hedefleniyor. 2025 Nisan sonu itibarıyla da 4,2 trilyon kamu harcaması olmuş, 3,3 trilyon da vergi geliri oluşmuş. Şimdi, böyle baktığımız zaman, hedeflerde gördüğümüz, örneğin, 2025 yılında 55 milyarlık trafik para cezasından beklenen bir para var, 55 milyar. Bu büyüklüğe baktığımız zaman... Ki bunun üzerinde bir tahsilat gerçekleşecek, bir sürü bakanlıktan daha fazla bir gelirden bahsediyoruz. Örneğin, Ticaret Bakanlığı'nda 56 milyarlık bir bütçe büyüklüğü vardı, Dışişleri Bakanlığı'nda 39 milyar, Enerji Bakanlığı'nda 45 milyar, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nda da 53 milyar. Sayın Bakan Yardımcımız da burada yani İçişleri Bakanlığının da bütçe büyüklüğü 96 milyar civarında. Şimdi, artışlardan sonra baktığımız zaman, Nisan 2025 sonu itibarıyla 21 milyarlık bir trafik cezası tahsilatı görünüyor. Bu, 2024'le karşılaştırıldığında tahsilat tahakkuk oranında geriye gidiş var. Yani 2024'te 43 milyar bir tahsilat olmuş, bunlar kesinleşen rakamlar ama tahakkuk eden 72,1 milyarmış yüzde 60,5'ken tahsilat tahakkuk oranı, en son yüzde 30,6'ya inmiş Sayın Bakan Yardımcım. Hani bu durumun siz yukarı doğru çıkışını, tahakkuk tahsilat miktarının artmasını ve caydırıcılık özelliğiyle de trafik cezalarıyla ilgili, işte, ölüm ve yaralanmaların aşağı gelmesini engellemeye çalışıyorsunuz. Şimdi, baktığımız zaman, gerçekten buradaki tutarlar çok ciddi şekliyle artıyor.

Birkaç örnek vereceğim size. Şimdi, bu kanun teklifinde 14'üncü ve 19'uncu maddede dikkatimizi çeken bazı hususlar var. Örneğin, 90 kilometre sınırında 120 kilometreyle gidilirse eski kanundaki duruma göre yani yüzde 33 aşım olduğunda 4.512 TL ödeniyor idi; şimdi, şehir içinde 30 kilometre aşım nedeniyle 12 bin TL'lik bir para cezasından, trafik cezasından bahsediyoruz. 7.488 TL daha fazla ödenecek, yüzde 166 oranında bir artış. Yani daha 2025 Ocak ayı içerisinde yeniden değerlemeyi uygulayarak trafik para cezalarında yüzde 43,93'lük bir artış zaten realize olmuştu; bunun üstüne bu. Bir örnek daha vereyim burada; yine 90 kilometre sınırında 142 kilometreyle gidildiğinde -eski kanunda bu, yani bu kanun teklifiyle değişecek- yüzde 57 aşım nedeniyle 9,267 TL ödeniyordu; şimdi, 10,733 TL ödenecek, yüzde 115... Diğer başka bir olayda da yüzde 223'e varan artışlar var.

Trafikteki araç sayısını söylediniz, 31 milyon civarında bir araçtan bahsettiniz 86 milyon nüfusa göre. Şimdi, bu araçların çoğu dar gelirli kullandığı ama tabii ki son derecede ultra lüks araç kullanan gruplar da var. Bir asgari ücretliye göre baktığımız zaman bu cezaların ödenebilmesiyle ilgili hakikaten sıkıntılar var. Vergi yükü almış başını gitmiş, dolaylı-dolaysız vergiler ayırımında yüzde 65'lik oran en son 2025 Nisan sonu itibarıyla yüzde 70'e çıkmış. Yani az kazanan az, çok kazanan çok vergi almamız gerekirken bu uygulama yok. Ben bu cezalarda da aynı durumu göreceğim. Şimdi, buradaki rakamlara baktığımız zaman, bu tempoyla giderse 63 milyarlık bir trafik cezası tahsilatı olması lazım. Şimdi, buna baktığımız zaman da bu, vergi gelirlerine oranladığımız zaman da bütçe açısından da binde 5'e tekabül eden bir rakam. Tutarlar -yüzde 200, yüzde 166 gibi artışlardan bahsettim- 2 kat artarsa 120 milyarlık bir tutar, o da binde 9, yüzde 1'e gelir. Hani 3 kat arttığını düşünürseniz de 180 milyara ulaştığı zaman da yüzde 1,5'a gelir yani çok ciddi tutarlar. İlk başta belki etki analizi burada yok ama ben tahminen söylüyorum; tahsilat rakamları, gelir tutarları artacaktır ama canı yanan halk tabii ki. Amacım, bir taraf hasıl olurken buradaki hususlara dikkat ederek biraz geri düşüş başlayacaktır ama enflasyon oranı yüksek olduğu için bu tutar sürekli artarak parasal büyüklük açısından da devam edecektir. Burada kronik problem, ülkemizde bütçe açığı; 885,5 milyar nisan sonu itibarıyla yani 1 trilyon 931 milyarlık bir yıl sonu hedefi varken bütçe açığı olarak şu anda zaten onun çok büyük bir bölümü, yüzde 47'si gerçekleşmiş durumda. Bu tempoyla giderse de 2,6 trilyon olacak. 724 milyar faiz gideri var. Bütçe açığının yüzde 82'si faiz giderinden kaynaklanıyor. Bizim buna çözüm bulmamız lazım, bu tür problemleri ortadan kaldırmamız lazım. Buradaki, kanun teklifindeki maddelere baktığımız zaman Anayasa'ya aykırı durumları zaten kıymetli vekiller izah etti. O konuyla ilgili zaten hiçbir komisyonda Meclis İçtüzüğü'nün 38'inci maddesine uygun şekliyle yeterince değerlendirme ve işleme alınma yapılmıyor. Bazı hususlara dikkat edilse zaten bu kanun tekliflerinin bu şekliyle burada görüşülmemesi gerekirdi.

Buradaki hususta da, yine 19'uncu madde de kış lastiği uygulamasıyla ilgili genişletiliyor; ticari araçlar haricinde herkesin kullandığı araçlara da kar lastiği takılma zorunluluğu getiriliyor, buradaki cezalar da bir hayli artırılıyor. Gördüğümüz zaman da 2 lastik 6 bin TL olmuş; buradaki ceza tutarı yanlış hatırlıyorsam ciddi boyutlarda arttı, rakamı yanlış vermek istemiyorum.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - 6 bin TL.

CEVDET AKAY (Karabük) - Değil mi, 6 bin TL, evet. Dolayısıyla bir asgari ücretli bunu nasıl ödeyecek? Yani 600-700 bin TL'lik arabaya binen bir kişi -Sayın Vekilim örnek verdi- nasıl ödeyecek? Biz asgari ücretin artırılmasını beklerken maalesef yine sıkıntılı durumlarla karşılaşacağız. Bu uygulama, perakende ticarete zaten denendi. Fahiş fiyat stokçuluk uygulamasıyla ilgili olarak cezalar 10 kat kadar arttı ama fiyatların aşağı gelmesine ve enflasyonun düşmesine sebep teşkil etmedi. Korkarım ki bu para cezaları caydırıcılık özelliğiyle ilgili olarak devam ederken halkı biraz daha sıkıntıya sokabilir; özellikle bu 14'üncü ve 19'uncu maddeyle ilgili, hız sınırı ve limitleriyle ilgili... Burada da şöyle bir durum var: Yani kilometre başına cezada artırım var, aralıklarla

kilometre belirtiliyor işte; bu hangi sıklıkla belirtiliyor? Bu maddenin özellikle gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Umarım, anlatıldığı şekliyle ölüm sayısını ve yaralanma sayısını aşağı çeken bir düzenleme olur ama ben, bütçe açığının finansmanında da bu trafik cezalarının, para cezaları ki para cezaları da 261,7 milyar olarak 2025 yılında hedeflenmiş, tahmin edilmiş. Yine, işte onun da bu 55 milyarlık kısmı tahmin edilmiş trafik cezaları olarak. Bu tutarlar bir taraftan bütçeye destek verirken ama cezalar yoluyla değil, bu olayların kamudaki israfın bitirilmesiyle, kaynakların etkin ve verimli kullanılmasıyla, faiz giderlerinin aşağı çekilmesiyle, net borçlanma hasılatı yaratılarak bu ülkede yani üretimi, istihdamı, ihracatı artırıcı... Borçlanırsınız, borç alırsınız ama buralara kullanarak bu gelirlerle faizi ödeyip anaparayı da aşağı çekerek bütçe disiplini sağlamak ve bu bütçeyi de faiz, anapara ve kur sarmalından kurtarmak olmalı. Bu konuyla ilgili çalışmalarını da yapmamız ve ekonomik tedbirleri almamız, rasyonel politikalar uygulamamızın çok çok önemli olduğunu ifade ediyorum.

Söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Biz teşekkür ediyoruz Sayın Akay.

Şimdi, tekrar Komisyon üyelerimize döneceğim.

Sayın Uçar, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben de Komisyonun değerli üyelerini ve değerli bürokratları selamlıyorum.

Tabii, genel olarak pakete ilişkin dün bir değerlendirme toplantısı, daha doğrusu bilgilendirme toplantısı yapılmış, orada da kısmen maddelerine ilişkin kısmi paylaşımda bulunmuştuk. Açıkçası o bilgilendirme toplantılarını da Komisyon olarak sık sık yapıyorsunuz, bu anlamda ben önemsiyorum, teşekkür de ediyoruz. Genele ilişkin olarak tabii ki Dilan Vekilimin de söylediği gibi aslında toplumun, halkın beklentisi hele hele bu bayram arifesinde infaza yönelik bir yargı paketi iken bugün maalesef Karayollarına ilişkin, Karayolları Trafik Kanunu'na ilişkin bir yargı paketini görüşmek üzere toplandık. Bu paketi önemsemiyoruz anlamına gelmiyor ama şu an toplumun yoğun bir şekilde beklentisi olan infaza dair bir beklentiye bir karşılık vermek gerekiyordu ki bu karşılığı, bu beklentiye oluşturan da sadece toplumun beklentisi değildi, aynı zamanda Adalet Bakanlığının ve ilgili iktidar milletvekillerinin açıklamalarından da bu beklenti kamuoyunda yoğun bir şekilde oluştu, şimdi bir beklenti oluşturduktan sonra bir noktadan sonra hâlâ buna ilişkin bir paketin Meclise sunulmamış olması bence sorundur. Aynı zamanda Dilan Vekilimiz söyledi, bizim almış olduğumuz bir duyuma göre sunulması muhtemel olan pakette Covid yasasına ilişkin, bu eşitsizliği ortaya koyan kanunlardan biri olan Covid yasasına ilişkin bir düzenleme daha önce Bakanın kendisi tarafından da açıklanmış olmasına rağmen paketten çıkarıldığı yönünde bir duyum aldık. Dilan Vekilim bunu gayet iyi bir şekilde ifade etti ama ben tekrar söyleyeyim. Toplumun beklentisi bu yöndedir, Covid yasasının da bu paketten çıkarılmadan -tekrardan değerlendirilerek- pakete dâhil edilerek ve bayram öncesinde de yasalaşması sağlanarak Meclise getirilmesi önemlidir, elzemdir diyorum; bu noktadaki iyi niyetimizi hâlâ koruduğumuzu da belirtmek gerekiyor.

Tabii, bunun dışında, ülkede hakikaten yargısal olarak birçok sorun yaşanıyor ama yaşanan süreç, 1 Ekimde başlayıp 27 Şubatta açıklanan barış ve demokratik toplum inşasına ilişkin çağrıyla birlikte aslında meseleye biz sadece salt birkaç yasada, kanunda yapılacak düzenleme olarak bakmıyoruz, mesele ülkedeki bütün halkların, bütün toplumların bir arada yaşamını kuvvetlendirecek, güçlendirecek ve bin yıllık kardeşliği pekiştirecek genel bir bakış açısıyla ve bütün sahici bir yaklaşımla bir toplum sözleşmesini birlikte yapmaktır. O yüzden mesele bizim için sadece bir infaz paketinde yapılacak olan düzenleme değil, genel bir bakış açısıyla toplumun tamamının dâhil edilebildiği -ki bunun içine Anayasa da dâhildir- herkesin içinde kendisini görebileceği ve aidiyet hissedebileceği bir ortak yasayı, bir toplum sözleşmesini birlikte yapmasıdır. O yüzden ülkede yaşanan sorunların çözümünün de olduğunu görüyoruz, söylüyoruz.

Pakete ilişkin olarak da elbette maddelere geçtiğimiz zaman bazı maddelere ilişkin önerilerimiz, değerlendirmelerimiz olacaktır ama genel olarak şunu söylemek lazım: Bizde de aynı kanaat söz konusudur, bu getirilen teklifle aslında caydırıcılık her ne kadar amaçlanmışsa da aslında vergisel anlamda vatandaşın, toplumun sırtına yeni bir yük yüklenmeye çalışılmaktadır ve bu yük maalesef daha önceki bu en azından Karayolları Trafik Kanunu'ndan kaynaklı cezalara ilişkin çok daha ağır bir yükümlülük öngörmektedir. Bunun temel olarak yaklaşımının yeni bir kaynak arayışı olduğunu daha önce burada bulunan vekil arkadaşlar ifade etti, biz de aynı şekilde buna katıldığımızı belirtmek istiyoruz çünkü bunun başka bir açıklaması yoktur. Zira sadece trafik kazaları, 2 ülkede trafik kazalarının çok yoğun yaşandığını hepimiz biliyoruz. Örneğin, Avrupa Ulaşım Güvenlik Konseyinin raporuna göre Türkiye yine her zaman olduğu gibi listede 1'inci sırayı paylaşıyor, 1'inci sırada ve Türkiye'de yaşanan kazaları oransal olarak paylaştığında Türkiye'de bu 78 iken İsveç'te mesela 21 civarlarında. Bunun birçok sebebi var ama bunun sebebi yalnızca trafik cezalarını artırmakla yetinmek değildir yani caydırıcılık dediğimiz sadece trafik cezalarını katbekat bir artırım sağlayarak toplumun trafik kazaları yaşamaması için ya da trafikte nasıl yaklaşması gerektiğine ilişkin bir belirleyicilik ortaya çıkartılamaz. Bu, sadece demin de söylediğimiz gibi devletin bütçesine katkı sağlamayı amaçlayan bir düzenlemedir. Zira bu caydırıcılığı sağlamanın yolu eğer toplumda trafik kazalarına yönelik, vatandaşın araç kullanırken ya da trafikteyken uyması gereken kurallara yönelik bir hakiki ve sahici bir yaklaşım düşünülüyorsa sadece cezaları artırmakla değil, bunun eğitim kısmı vardır, sağlık kısmı vardır, bunun aynı zamanda zihinsel bir yaklaşım meselesi olduğu görülmelidir.

Aynı zamanda bu pakette aslında biz çok net bir şekilde söyleyebiliriz ki devletin yapması gereken yükümlülükler maalesef bu pakette gizleniyor, sadece vatandaşa vatandaş sorumlu, suçlu gösterilerek bir noktada devletin sorumlulukları gizleniyor. Burada sadece vatandaşın yapmış olduğu hatalardan kaynaklı meydana gelen trafik kazalarından söz etmiyoruz, aynı zamanda devletin yükümlülüğü gereği yollarda yapması gereken yükümlülüklerini yerine getirmemesinden kaynaklı kazalar da vardır ama bunun için en başta toplumda ciddi manada bir zihinsel dönüşüme sebep bulmak gerekmektedir. Bu da elbette bir eğitim süreciyle, daha ilkökul yaşlarından itibaren başlamak üzere bir eğitim süreciyle başlar. Altyapı dediğimiz, özellikle yollarda kazaların oluşmasına engel olabilecek her türlü tedbirin alınması gerekir, bu noktada da ciddi manada sorunlar vardır. Eğitimden söz ettik, zihinsel dönüşümden söz ettik ve dediğimiz gibi cezaların önüne geçebilecek sosyal, psikolojik yöntemlerin uygulanması gerekmektedir. Ayrıca hapis cezalarından bahsediyoruz. Dün burada da kısmen bahsetmiştim, mesela bir trafik kazası meydana geldikten sonra -yaralamalı veya ölümlü fark etmiyor- basit taksirle yargılanma gibi bir durum söz konusudur ki bu, aslında kişinin

sırf tutuklanması kazadan dolayı değil, yaşanabilecek kargaşadan ya da taraflar arasında doğabilecek husumetlerin önüne geçebilmek için kısa süreli yaşanan tutuklamalardır ama sonrasında yargılamalar neticesinde verilen cezalar hiçbir zaman bilinçli taksir düzeyine ulaşmamış, basit taksir düzeyinde kalmış. Verilen cezalar çok cüzi miktarda kalmış, en nihayetinde ya para cezasına ya HAGB'ye ya da ertelemeye tabi tutularak, ertelenerek vatanadaş, aslında, bir noktada bu trafik kazalarından kaynaklı meydana gelen sonuçlardan biri olan cezai yaptırımdan aslında hak ettiği, olması gereken sonuçla karşı karşıya kalmamıştır. Bir kere, yapılacaksa, en başta cezai anlamda, meydana gelen trafik kazalarındaki yargılamaların sonucunda işin basit taksirle yargılanmasının önüne geçecek, yargısal anlamda, cezai anlamda da düzenlemelerin yapılması elzemdir. Tabii, yine cezalar, burada ceza miktarları belirtilirken burada birçok milletvekilim paylaştı, en son üstadım da rakamsal olarak da ayrıntılı olarak paylaştı, katbekat 150 kat, 200 kat, 10 kat gibi miktarlardan söz ediyoruz, artışlardan söz ediyoruz. Bunun da aslında yine ceza hukuku anlamında ve idare hukuku anlamında da maalesef yine Anayasa'yı açıkça ihlal ettiğini de arkadaşlar ifade etti. Ben sadece burada somut bir örnek olarak kayda geçsin diye söylüyorum. Mesela Türk Ceza Kanunu'nun 52'nci maddesi adli para cezasının alt ve üst sınırını belirler, "beş günden yedi yüz otuz güne" diye ifade eder ve günlük 100 lirayla en fazla 500 TL olarak bunu belirler. Bir ceza aldığınızda bunun bir yıllık karşılığı yedi yüz otuz gün üzerinden vurduğunuzda 146 bin TL gibi bir miktara denk gelir. Bakın, bir cezanın yıllık karşılığından söz ediyoruz ama biz burada bir ehliyetin devlet tarafından ya da mahkeme kararıyla alınmasından sonra ikinci bir ihlalde 200 bin TL gibi miktardan söz ediyoruz, fahiş, devasa miktarlardan söz ediyoruz. Bir tarafta Türk Ceza Kanunu'nun öngördüğü, 52'nci maddede öngördüğü, adli para cezalarında bir yıllık maksimum sınır 146 bin TL iken ama tek bir fiille, tek bir trafik cezasıyla vatandaşa 200 bin TL gibi fahiş cezalar verilebilecek yani dolayısıyla burada adli para cezası ile idari para cezası arasındaki orantı doğru belirlenmiş değil, tıpkı yasanın tümüne bakılırken aslında bu dengenin gözetilmediği gibi.

Yine, çözüm noktasında eğer bir yaklaşım isteniyorsa Avrupa modelleri incelenmelidir. Mesela Avrupa'da, sanırım Amerika, Kanada gibi ülkelerde uygulanan bir sistem, alkollü araç kullanan bir kişi cezai işlem uygulandıktan sonra ikinci bir kez aracını kullanılmadan önce aracına takılan alkol kilidi testini uyguladıktan sonra ve alkol kilidinde herhangi bir alkol belirtisi yoksa o zaman aracını kullanabiliyor. Mesela bunun gibi örnekler uygulanabilir mi? Uygulanabilir ama biz bunu uygulamaktansa vatandaşa 200 bin TL gibi çok aşırı yüksek miktarlarda ceza uygulayarak caydırıcılığı sağlayabileceğimizi düşünüyoruz, yanılıyorz.

Yine, mesela, Avrupa'nın bazı ülkelerinde uygulanan kişinin ekonomik ve sosyal durumuna göre cezai işlemin uygulanması gibi durum söz konusudur. Bir asgari ücretli 18 bin TL alıyorken ona bir hız sınırında -az önce arkadaşlar söyledi- 30 bin, 40 bin, 50 bin gibi devasa miktarların verilebileceği bir ceza miktarından söz ediliyor ama bir asgari ücretlinin bir hız sınırına girmesinden sonra ödeyeceği bu miktar hakikaten enteresandır yani buna doğru yaklaşmak lazım ve kişinin ekonomik ve sosyal durumuna göre Avrupa'daki örnekler de dikkate alınarak yeni bir uygulamanın hayata geçirebileceğini düşünüyoruz.

Yine, rehabilitasyon süreci de doğru uygulanmalıdır. Mesela Avrupa'da yine bunun örnekleri vardır, uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisinde araç kullanan bir kişiye verilen cezadan sonra belli bir süre o kişi bir rehabilitasyon sürecinden geçer o rehabilitasyon sürecini tamamladıktan sonra tekrar aracı kullanılabilir. İşin özü, demek istediğimiz, aslında, genel olarak yapılmak istenen eğer caydırıcılıksa bunun yolunun cezaları artırmak olmadığı anlaşılmalı, görülmeli, işin ekonomik, sosyal, hukuki boyutları da tüm boyutlarıyla birlikte ele alınmalı ve kanunlar arasında Anayasa'nın da ilgili hükümleri gözetilerek kanunlar arasında çelişkilere sebebiyet vermeyecek şekilde düzenlemeler yapılmalıdır.

Yine, az önce söylediğim bir hususa ayrıca detaylı bir şekilde girmek istiyorum çünkü dün bilgilendirme toplantısında bu kısma gireceğimi özellikle belirtmiştim. Niye bunu önemsiyoruz? Zırhlı araçlarla ilgili yaşanan kazalardan bahsetmiştik -ki bu genelde kurdistan bölgesinde yaşanan, Van'da, Amed'de, Batman'da yaşanan kazalar- İnsan Hakları Derneğinin 7 Haziran 2023 yılında açıkladığı bir raporu var; son on beş yılda 21 çocuğun zırhlı araçlardan kaynaklı yaralandığını, 44 kişinin de vefat ettiğini açıklayan bir raporu var. İnsan Hakları Derneğinin 2023 yılındaki raporu. Tabii, bu 2023'ten sonraki yaşanan kazaları söylemiyorum. Bu zırhlı araçlardan dolayı meydana gelen kazalardan sonra peki yargılama nasıl yürüdü? Çoğu zaman yargılama ilgili kolluk görevlisinin, jandarmanın, polislin KYOK'la yani kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlarla sonuçlanmasına ya da ceza kovuşturma aşamasına dönmüşse kovuşturma aşamasında adli para cezasına, çok cüzi miktarlarla ya da çoğunlukla beraatla sonuçlanmasına giden bir soruşturma süreçlerini hepimiz biliyoruz. Mesela, örnek olarak, Şırnak Silopi'de 2017 yılında yaşanan bir kazadan, bir zırhlı araç tarafından gerçekleşen kazadan bahsetmek gerekiyor. 2017 yılında Silopi'de bir zırhlı araç gece evin içine girerek 2 çocuğun ölümüne sebep oluyor, uykusunda ölümlerine sebep oluyor; Muhammet ve Furkan Yıldırım kardeşlerden söz ediyorum. Peki, yargılama ne oldu? Kolluk görevlisinin sanırım ehliyeti de yok ama en son yargılama neticesinde bu kazayı gerçekleştiren kolluk görevlisine sadece 19 bin lira gibi ceza verilip bu ceza da erteleniyor. Bakın, kişinin evine giriliyor, orada uykusunda 2 çocuk zırhlı aracın eve girerek çarpması sonrası vefat ediyor ve polise, bu kamu görevlisine verilen ceza sadece 19 bin lira ve bu ceza da erteleniyor.

Yine, Diyarbakır'da 2019'da yine zırhlı bir aracın çarpması sonrası 5 yaşındaki Efe Tektakin hayatını kaybetti. Bunda da üç yıl sonra, bakın tam üç yıl sonra bir keşif yapılıyor, üç yıl sonraki -keşif mahallini de dikkate aldığınız zaman birçok değişikliğin de olabileceğini gözettiğinizde- yapılan keşiften sonra alınan raporda kusurlu olan çocuğun babası olarak gösteriliyor. Çocuğun babası kusurlu olarak gösterildiği için polis memuru yine beraat ettiriliyor. Şimdi son olarak geçen hafta Van'da yaşanan bir durum vardı, bunu dün kısmen anlattım. Yine, geçen hafta -Hacıbekir Mahallesi'ni Sayın İçişleri Bakan Yardımcımız eski Van Valisi olduğu için bilir "Xaçort" deriz biz- bir mahalle arasından hızlı bir şekilde çıkan bir zırhlı araç, bir panzer, tali yoldan çıkmasına rağmen ana yolda devam eden bir motosiklette bulunan 2 kişiye, gence çarpıyor, biri 13-14, biri 17-18 yaşlarında. İki çocuk yaralandı, birinin şükür tedavisi hızlı bir şekilde yapıldı, bir iki kırıkla evine gönderildi ama diğerinin tedavisi hâlâ devam ediyor; Sabahattin Koçak ve İnanç Salgür. Sabahattin Koçak hâlâ tedavi altında ve birkaç ameliyat daha olması gerekiyor. Şimdi, bu meseleyi niye özellikle anlattım yani bu Van'da gerçekleşen son olayı? Biz bununla ilgili hızlı bir şekilde zaten hemen il örgütümüzle, belediye eş başkanlarımızla birlikte hastaneye gidip ziyaretlerimizi yaptık ve olayın aslına dair bütün bilgileri de olayın şahitlerinden de öğrenerek aldık. Mesela, olayın şahitlerinden biri polis ile zırhlı araç sürücüsü arasında yaşanan tartışmayı aktarırken aynen şöyle ifade etti: "Trafik polisi zırhlı araç sürücüsüne diyor ki: 'Kusurlu olan sensin, bu kadar hızlı bir şekilde bu tali

yoldan çıkmaman lazım, çıkıyorsan da dikkat etmen lazım." Ama biz hastanedekeyken tedavi yürüten hastanenin bir gece şefi dediğimiz -artık şu an ismini hatırlamıyorum- ilgili kişiyle bir görüşme yapmak istedik, kendisi telefonla bizi aradığında şu ifadeyi verdi, şu bilgiyi verdi: Motosikleti kullanan gençlerin duran zırlı araca gidip çarpması sonrası kazanın meydana geldiğine dair bir kanaatini belirtiyor. Bakın, bir hem kendi haddi olmayan, kendi uhdesinde olmayan, kendisinin söz kuramayacağı bir alanda söz kuruyor, motosikletli aracın duran zırlı araca çarptığını söylüyor, öbür taraftan yine tedavinin devam ettiğini söylüyor ama yeterli bilgiye de sahip değil. Şimdi, bu doktorun yaklaşımı niye mesele? Doktorun yaklaşımı arasında o zırlı aracı kullananların ya da o çocukları hastaneye götürülenlerin hastane yöneticilerine vermiş olduğu bilgiden kaynaklanıyor. İşte, "cezasızlık zırlı" dediğimiz ah tam da orada başlıyor. Olayın başladığı yerden hastane aşamasına kadar cezasızlık örgüsü tam da böyle işleniyor. Oradaki o zırlı aracı kullanan kamu görevlisinin aklanması için, yargılanması neticesinde hakkında herhangi bir ceza verilmemesi için bütün kamu görevlileri hep birlikte hareket ediyor. Bir kere burada bu zihinsel dönüşüm sağlanacaksa en başta bu sağlanmalı. İHD'nin eğer 2023 yılında paylaştığı 21'i çocuk, 44 kişinin zırlı araçlardan kaynaklı hayatını kaybettiğine dair bir raporu varsa bunun üzerine gidilmeli. Zırlı araçları kullananların vermiş oldukları zararlardan kaynaklı ciddi manada İçişleri Bakanlığının ya da ilgili bakanlıkların ilgili personellerine yoğun bir şekilde artık eğitim mi dersiniz, bilinçlendirme mi dersiniz, ne dersiniz bilmiyorum ama bu tür kasti durumlardan vazgeçmeleri ve artık zırlı araçlarla meydana gelen kazalarda zırlı araçları kullanmalarındaki dikkatsizliklerine, kasıtlarına son vermeleri sağlanmalı ve yine adli makamların da bu tür kazalara karışanlara yönelik aklayıcı, cezasızlıkla sonuçlanan yargılamalarından vazgeçmesi gerekiyor, koruyucu bir huydan vazgeçilmesi gerekiyor.

Ben bunun dışında, bir de son olarak yine buna, bu cezasızlık algısına ilişkin olarak bunun paralelinde yine aynı şeyi genel olarak da söylüyorum çünkü trafik kazalarında maalesef buna da çoğu zaman buradaki herkes de şahit olmuştur diye düşünüyorum, trafik kazasına karışan kişi, aracı kullanan ve birinin ölümüne ya da yaralanmasına sebep olan kişi yoksul biriyse yargının her türlü sopasına maruz kalıyor ama eğer bu kişi zengin, mal varlığı iyi biriyse ya da kamuda, devlette, yargıda herhangi bir tanıdığı varsa bir şekilde kendisini aklatabiliyor. Dolayısıyla, burada da yine ceza adaletinde bireysel bir yaklaşımdan vazgeçilmesi gerekiyor. Bütün toplumun cezasızlık algısını yıkacak düzenlemeler yapılması gerekiyor.

Ve yine Komisyonumuzun doğrudan ilgisi yok ama bu gelen Karayolları Trafik Kanunu İçişleri Bakanlığından geldiği için yine ifade edebileceğimiz başka bir husustur. Yine aynı şekilde hem İçişleri Bakanlığını bağlayan hem Karayollarını da bağlayan bir husustur. Bugün özellikle Van'dan mesela bir örnek verecek olursam, Van'ın Erciş ilçesinin Çelebibağı Mahallesi'nden Van merkeze gelmek isteyen bir kişi dört ya da beş ayrı kontrol noktasından geçer. Artık bu tamamen keyfi, vatandaşa zulmeden bir noktaya tekabül ediyor. Buna da bir an önce son verilmesi gerekiyor. Bir kontrol yaparsın ama bunu sadece 100 kilometrelik bir mesafede dört ya da beş defa yapıyorsan artık bu hukuk değildir, bu tedbir değildir, bu ciddi manada vatandaşı keyfi uygulamalarla eza etmektir, bundan da vazgeçilmesi gerekmektedir diyoruz.

Dediğimiz gibi, genel olarak biz bu Karayolları Trafik Kanunu'na ilişkin yapılmak istenen düzenleme genel olarak caydırıcılığı cezaları artırarak öngörüyorsa da caydırıcılığı sağlayacak olan cezaları artırmak değildir, iyi bir eğitim sistemiyle, meseleye sosyal, psikolojik bir yaklaşımla, iyi bir rehabilitasyon yöntemiyle bunu sağlayabilmek gerekmektedir. Eğer caydırıcılığı sağlayacaksa bunu yapmalıyız, aksi hâlde sadece para cezalarıyla, para cezalarındaki artışlarla bunun sağlanamayacağını bilmesi gerekmektedir.

Ben de, diğer hususlara ilişkin olarak Dilan Vekilim zaten epey ayrıntılı beyanda bulunduğu için genele ilişkin girmiyorum. Yine, az önce de söylediğim gibi, maddelere ilişkin paylaşacağım hususlar olduğunda maddeler kısmında tekrar değiniriz.

Tekrardan teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Uçar.

Buyurun Sayın Uluay.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, sizi ve Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, teklif veren sayın milletvekillerimiz Yusuf Ahlatçı, İbrahim Yurdunuseven ve Adil Biçer vekillerimize teşekkür ediyorum, gerçekten memleketimizin ihtiyacı olan bir düzenlemeyi önümüze getirdiler. Tabii, değişik yorumlar yapıldı, bunlardan bir kısmından faydalandık biz de. Öncelikle, teklifte sadece trafik kazalarının para cezasıyla engellenmeye çalışılmadığı, aracın trafikten men edilmesi ve sürücü belgelerinin geri alınması tedbirlerinin de uygulanmış olması aslında burada yapılan birçok yorumu da izale etmektedir çünkü genellikle yorumlarda işte, dar gelirlielerin ekonomik gelirlerinin cezalar karşısında yaşayacağı sıkıntılar dile getirilmiş ancak dar gelirliyle ilgili olmayan, sadece ödemeye ilgili olmayan sürücü belgesinin geri alınması ya da aracın trafikten men edilmesi gibi tedbirlerin de uygulanmış olması bu konudaki endişeleri gidermektedir.

Diğer bir mesele, genellikle, işte, bunun bütçeye şu anki trafik cezalarından öngörülen miktarın belki 100 kat, belki 200 kat daha fazlasının kanun düzenlemesiyle gireceği yönünde birtakım endişeler var, daha doğrusu endişe demeyeyim de görüşler var. Buradaki düzenlemede trafik ihlallerinin aynı şekilde devam etmesi yönünde değil, zaten bu düzenleme trafik ihlallerini daha aza indirerek belki de bütçeye girecek olan trafik cezaları daha da azalacak. Keşke, gönül ister ki hiç kimse trafik ihlali yapmasın, bu kalemde de bütçeye hiç para girmesin ama maalesef bunları engellemek için de bu tür tedbirlerin alınması gerekir diye düşünüyoruz. Her bayram ya da her tatil döneminde artık ne kadar kişinin öleceğine dair toto tutulmasını istemiyoruz. İnşallah, ülkemiz trafik ihlallerinden kimsenin hayatını kaybetmediği günlere kavuşur diye umut ediyoruz.

Tabii, gelen tepkilerden bir kısmı daha önemli kanunların olduğu yönündeydi ancak hiçbir kanun başka bir kanunun alternatifi değildir. Bu kanun da başka bir özellikle infaz kanununun alternatifi değil, infaz kanunu da sırası geldiğinde inşallah görüşülecektir diyorum.

Yine, şunu da söylemeden geçmeyeceğim: Teklif veren sayın milletvekillerimizden İbrahim Bey'in gerçekten yurdunu sevdiğini düşünüyoruz çünkü insan hayatı her şeyin önündedir ve bu da insan hayatıyla ilgili bir düzenleme olduğu için, yurdunu ve insanları sevdiği için böyle bir kanuna öncülük ettiğini düşünüyoruz kendisinin.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sanki bütçeyi seviyormuş gibi geliyor.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Bütçeyi sevseydi insanların daha çok trafik ihlali yapmasının önünü açacak uygulamalar yapardı ancak bu kanun insanların trafik ihlali yapmasını engellemeyi amaçlamaktadır. Dolayısıyla, para toplamayı değil, insanlar trafik ihlalleri yapmasınlar, biz de para toplamayalım amacı güdülmektedir.

Konumuzla çok ilgili değil ama zapta geçsin diye yapılan birtakım konuşmalar var. Bende zapta geçsin diye birtakım görüşlerimi dile getirmek istiyorum. Tabii, İstanbul merkezli soruşturmada özellikle partimiz taraf yapılmaya çalışılıyor bu tür konuşmalarla. Şimdi, bizim bunlara, ithamlara verecek cevabımız illaki vardır ancak cevap verdiğimiz zaman taraf durumuna düşeceğiz, cevap vermediğimiz zaman cevap vermedi durumuna düşüyoruz. İşin açıkçası usta bir siyaset geliştirildi, biz de bu arada iki arada bir derede sonucu bekliyoruz. Cevap verirse taraf olacağız ancak devam eden bir yargı sürecinde biz taraf değiliz, bundan sonra da taraf olmayı düşünmüyoruz. Bu manada, taraf olmadığımız için bu tür ithamlara cevap vermediğimiz hususunun da zapta geçmesini ben özellikle vurgulamak istiyorum.

Kanunun maddelerinde gerekirse tekrar söz alırım, şimdilik teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Uluay.

Buyurun Sayın Tüfenkci.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Başkanım, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, Değerli Başkanım, Değerli Bakan Yardımcımız; gerçekten hazırlanan kanun teklifi günümüzde birçok vatandaşımızın da beklediği 2918 sayılı Trafik Kanunu'ndaki aksaklıkları giderme bakımından çalışılan bir kanun. Elbette ki Komisyonumuzun değerli üyelerinin de katkılarıyla ben inanıyorum ki toplumdaki beklenti büyük ölçüde giderilecek. Esasında buradaki para cezalarının yüksek olması ceza ile eylem arasındaki adaleti sağlamak ve caydırıcılığı sağlama anlamında önemli. Hiçbir zaman trafik cezalarından bir bütçe oluşturma gibi bir mantıkla hareket edildiğini zannetmiyorum ne Hükümetimiz ne de... Hiçbir cezada öyle olmaz yani bu işten, o zaman Türk Ceza Kanunu'na göre kesilen cezalardan veya başka idari para cezalarından bütçe oluşturma gibi bir mantık hem Ceza Kanunu'na hem beklentiye hem de hukuk mantığına ters bir hareket. Dolayısıyla, yasayı hazırlayanlar da bu anlamda bunu düşünmemişlerdir.

Ben inşallah Komisyonumuzun güzel çalışmalarıyla toplumun beklentilerini gideren güzel bir yasa çalışması olur diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi Sayın Uzun, buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bir kez daha Komisyonumuzun değerli üyelerini ve misafir bürokratlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'nin gündemiyle ilgili yapılan eleştirilere katıldığımı ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum. Gerçekten ülkemizin birçok sorunu ve bu sorunların çözüm bekleyen ve bu çözümü de Türkiye Büyük Millet Meclisinden ve öncelikle de Komisyonumuzdan bekleyen bir yapısı var. Bu konuların görüşülüp çözüme kavuşturulmadığı ya da onların yerine trafik cezalarının artırılmasıyla ilgili ihtiyaçların gündeme getirilmiş olması aslında bir takdim tehir diyebilirim. Elbette bu sorunların çözümü de buralarda aranacak ama ülkenin gündeminin ve gündemde aciliyet kesbeden konuların çözümünü öncelikle üretmek zorunda olduğumuzu ve bizden bu tür görevler beklendiğini bildiğimizi, farkında olduğumuzu ama bunu karşılayamadığımızı ifade etmek isterim. Bununla ilgili iktidar milletvekili arkadaşlarımızın Türkiye gündemine ilişkin konuları getirerek mesaimizi onun üzerinden harcamamızın hem ülkemize hem yurttaşlarımıza daha yararlı olacağını ifade ederek genel olarak belirtmek isterim.

Bu yasanın geneline baktığımızda, yasal düzenlemeyle cezaların artırılmasıyla çözüm arandığına, sorunların giderilmesinin ceza yaptırımlarının artırılması suretiyle bulunduğu ilişkin temel bir felsefeye dayanıyor. Peki, bu felsefe doğru mu? Ben bu yasayı hazırlayan arkadaşlarımızdan farklı olarak bunun mutlak çözüme ilişkin doğru bir felsefe olmadığını ifade etmek istiyorum. Bize hangi ceza artırıldığı için hangi davranışların artık pek görülmediğine ilişkin bir analiz değerlendirilmesi her bir noktada sunulmadığından, bununla ilgili kendi düşüncelerinin, bu yasayı hazırlarken egemen olan "Artırdığımızda önüne geçiyoruz." anlayışının nasıl egemen olduğuna ilişkin bir bilgi bende yok. Bu analizler sizlere de dağıtılmadığı için, sanıyorum Komisyon üyesi olan arkadaşlarımızın hiçbirinde yok ya da birçoğunda yok.

Ceza oranının artırılması caydırıcılık noktasında belirli yere kadar hizmet eder. Ben, 2007 yılındaki -dünkü bilgilendirme toplantısında da gündeme geldiği üzere- ölümlü trafik kaza sayısının 2025 yılında hâlâ ve ne mutlu ki erişilmediğine ilişkin bir bilgiye sahip oldum yani 2007 yılında ölümlü trafik kazası sayısı rakamları var, ifade ettiler ancak 2025 yılında hâlâ ve iyi ki o sayılara erişilmemiş durumda; araç artmış, nüfus artmış. Peki, temel neden nedir diye baktığımızda, 2007 yılında sahip olduğumuz bölünmüş yol uzunluğu x kilometre iken 2025 yılında sahip olduğumuz bölünmüş yol uzunluğu "x çarpı 15" boyutunda. Dolayısıyla, biz ölümlü trafik kazalarına birden fazla ölüm ya da bir ölüm, birden fazla yaralama var ise on beş yıla kadar cezai yaptırım getirdik 2005 yılında. Bu yaptırımın ölümlerin önüne geçtiğini söylemek mümkün değilken kara yollarında yapılan fiziki bir düzenlemeyle ölümlü trafik kazalarının önüne geçebildiğimiz, hatta trafik kaza sayılarının azalmasına neden olduğumuz gibi bir gerçekle karşı karşıyayız. O nedenle, topluma daha iyi hizmet edebilmek istiyorsak... Ki bugünkü konumuzun temel ögesi trafik kazasında bir canımızın daha kaybedilmemesi felsefesine dayanıyor. Bunu sağlamanın yol ve yöntemlerini sadece cezayı artırmak suretiyle aramanın doğru olmadığını ifade etmek isterim. Nasıl ölümlü trafik kazalarının önüne bölünmüş yollarla geçmek gibi bir noktayı başarabilmişsek bugün bu yasayla getirmeye çalıştığımız bir kısım önlemleri de... Fiziki olarak getirebileceğimiz imkânlar var ve bunların üzerinde çalışma yapılması gerekiyor.

Cezayı artırmak kolaycı bir yaklaşım. Örneğin, emniyet kemerini takmamanın cezasını belki burada artırıyoruz; sürücünden sonra yolcuya geçtik -kronolojik olarak hatırlatmak isterim- yani sürücü emniyet kemeri zorunluluğundan yolcu emniyet kemeri zorunluluğuna, daha sonra aynı araç içinde arkada yolcu olarak taşınan kişilerin de emniyet kemeri takma zorunluluğuna gittik, bunları kademe kademe yapageldik fakat teknik olarak bugün hâlâ emniyet kemerini takmayan, emniyet kemeri takmadığı için de ceza ödemek durumunda kalan ve bizim de ceza miktarlarını artırmak suretiyle mücadele etmeye devam ettiğimiz bir hâlimiz var.

Oysa bugün ve bugünün tekniğinde emniyet kemeri takılmadan çalışmayan araçlar var arkadaşlar yani siz, araç içindeki emniyet kemeri yerine takmadığınız takdirde o aracı süremiyorsunuz. Ha, emniyet kemeri olması gereken şekilde takmamak suretiyle takmış gibi bir çözüm üretebilen pratik zekâyâ sahip bir toplumuz, o gerçekleri de unutmamak lazım.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - "Ölüm tokası" diyorlar ona.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Arkadan takıyorlar.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Evet, onu diyorum.

Bu, alınabilir önlemlerden, geliştirilebilir önlemlerden ve cezayı artırmak suretiyle yapacağımız mücadeleden çok daha iyi ve bir canın daha kaybedilmemesi adına önemli sonuçlar yaratabilecek bir durum yaratacak.

Biraz önce -yanılmıyorsam- Zülküf Vekilim de ifade etti; alkol testi uygulanmak suretiyle özellikle toplu taşıma araçlarında şoför direksiyona oturduğunda öncelikle bir cihaza üflüyor, eğer üflediği cihaz alkolle ilgili bir sorununun olmadığını tespit eder ise o araç çalışıyor, aksi takdirde çalışmıyor ve ilerlemiyor. Bu tekniklerden yararlanmak zorundayız. Bunlar var yani yeni keşfettiğimiz ya da keşfedeceğimiz şeyler değil, belki kafa yorarsak yine ölümlerin önüne geçebilecek yeni hâller de yaratabiliriz; bunlara çalışmamız lazım.

Ben, size başka bir alandan bir örnek vereceğim. Birçok kişi hatırlayacaktır, Ankara'da kış aylarında hava kirliliği nedeniyle büyük problemler yaşanıyordu ve hava kirliliğine sebep olan yerlere ceza kesmek suretiyle bir mücadele anlayışı vardı fakat Ankara'daki hava kirliliği, yazılan cezalar ve o cezaların büyüklüğüyle çözülmedi, Ankara'ya temiz yakıt getirmek suretiyle çözüldü. Bir başka alanda bakın nasıl çözdüğümüzü ifade... Ha, trafiği ilgilendiren kısmı... Yanılmıyorsam İstanbul ya da Ankara'da, ikisinden birinde -geçmiş dönem olduğu için hatırlamakta zorlandım- tek plakaların bir gün, sonu çiftle biten plakaların belirli bir gün trafiğe çıkması suretiyle hava kirliliğiyle mücadele edildiği yıllar oldu bu ülkede ama sonuç, bambaşka bir yerde temiz yakıtın bulunması, temiz yakıtın ortaya konulması suretiyle çözüldü. O nedenle, bir canın daha kaybedilmemesi olgusunu doğru yerlerde, doğru şekilde aramak durumunda olduğumuzu ifade etmek isterim.

Bu kanun teklifinin Anayasa'ya aykırılığıyla ilgili ilk irdelenmesi gereken konu olması nedeniyle sözler söylendi ve hepsi haklı. Ben, o haklı olunan değinmelere tekrar değinecek değilim ama başka bir şey söyleyeceğim: Bu Komisyonu oluşturan herkes hukukçu ve kendi alanında yetkinliklerini ortaya koymuş hukukçular. Anayasa Komisyonundan gitmiş, Genel Kurula indirilmiş bir teklifin Genel Kurulda kabul edildikten sonra gittiği Anayasa Mahkemesinden dönmesi bir hukukçu olarak benim zoruma gidiyor arkadaşlar. Anayasa Mahkemesinin... Anayasa Komisyonundaki ya da Adalet Komisyonundaki hukukçu arkadaşların böyle bir yasanın oluşumu sırasında Anayasa'ya aykırılığı nasıl göremediğini bizlere kendi içlerinden ifade ettiklerini düşünüyorum. Sizi bilmem ama benim bu Komisyondan geçmiş bir teklifin Anayasa Mahkemesinden dönmesi hukukçu olarak kibrime dokunuyor. Öte yandan, Anayasa Mahkemesinden gelmiş olan ve Komisyonumuza, Genel Kurulumuza, yasama organına süre verilmiş olan bazı kanunların yine Anayasa Mahkemesindeki iptal kararlarının gerekçelerine hiç uymayan bir vaziyette çıkarılarak tekrar gönderilmesi, Anayasa Mahkemesinde görev yapan kişiler nezdinde Komisyonumuzun ağırlığını hafifletiyor; ben buna razı değilim.

O nedenle, Adalet Komisyonundan Anayasa Komisyonuna gitmesi gereken bir bölüm var ise bunun tereddütsüz gönderilmesi, o Komisyonun değerlendirmesi alındıktan sonra Komisyonumuzda Anayasa'ya da uygunluğu konusunda oluşacak tam bir vicdani kanaatle ve hukukçu sorumluluğumuzla bir daha Anayasa Mahkemesine gitmemesi ya da giderse de iptal edilmeyeceğinden emin olduğumuz hâlleri yaratmak ödevi altındayız diye düşünüyorum.

Eğer cezalar gerçekten orantılı ise o takdirde toplum üzerinde bir etki yaratır; abartılı cezalar bir süre sonra tahsil edilemez ya da abartılı hâlleri nedeniyle uygulanamaz hâle gelir. Siz, bugün bir çocuğa bisiklet çaldığı için "Bisikletler hiç çalınmasın." diye ömür boyu hapis cezası verirsiniz cezayı artırmış olursunuz belki ama hiçbir mahkemeden ve kamu vicdanından bisiklet çalan çocuğu ömür boyu hapse atma kararı çıkmaz, uygulayamazsınız. O nedenle, cezaların caydırıcılık etkileri kendilerinin orantılı olmaları zorunluluğunu da beraberinde getirir; buna özellikle dikkat etmek durumundayız hukukçular olarak.

Mayıs ayındayız, 2025'in ortasındayız. Getirilen teklifteki ceza miktarlarını bugünün alım gücündeki paralara göre kıyaslıyor ve miktarlandırıyoruz. Oysa biz biliyoruz ki her yıl idari para cezaları ve trafik cezaları, parayla ifade edilen cezalar yeniden değerlendirme uygulamasıyla farklı rakamlara ulaşıyor. Yeniden değerlendirme, enflasyonist bir ülke olduğumuz gerçeğinde kaçınılmaz bir sonuç. Mayıs ayında yaptığımız bu yasa teklifinin yasalaşma sürecinden sonra yılbaşında yeniden değerlemeye tabi tutulacağını da unutmamak lazım ve bu, ceza adaleti açısından Karayolları Trafik Kanunu'nda başka idari cezalar için öngörülmüş olan para miktarlarıyla birlikte yeni düzenlemeye çalıştığımız para miktarlarını kıyaslama mecburiyeti getirir. Eğer buralarda bir aşırılık, bir oransızlık olur ise yarın çıkacak sonuçlarda "Buna bu ceza verilirken buna bu ceza veriliyor." diye eleştiriye ve abartıya sebep olur; bu da mesleğini ya da yaşamını adalete adanmış biz hukukçular için olur ve bunun eleştirisinin altından kurtulamayız. Bu yönüyle de gözden geçirmek mecburiyetindeyiz.

Son olarak... Belki espri olarak algılayanlar olacaktır ama bu da bir gerçek, yarın öbür gün bu da konuşulur. Sayın Başkanım, burasını özellikle söylüyorum: Bu kanunda yapacağımız ve toplumun vicdanına oturmayacak en küçük bir hata bizi "Kendileri bu yaptırımdan muaf olan vekillerin yaptığı yasa." suçlamasıyla karşı karşıya bırakır, "Mevcut milletvekilleri, milletvekili olarak kendilerine uygulanmayacak bu yasa için şöyle yapmışlar, böyle yapmışlar." denir; hepimiz adına söylüyorum, hiç hak etmediğimiz bir eleştiri olur. O nedenle, hassasiyetimizi...

Bize uygulanmadığını bildiğimiz ve toplumun bildiği, en kolay eleştirebilecekleri nokta olan bu noktada bir kez daha dikkatli davranmaya, toplumda abartı yarattığı hissi uyandıracak davranışlardan ve düzenlemelerden kaçınmaya davet ediyorum.

Bütün hazırunu bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Uzun.

Sayın Ünver, buyurun.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Başkanım, öncelikle, ben de Komisyonumuzu ve kıymetli bürokratları saygıyla selamlıyorum.

Ben de bu kanun teklifiyle ilgili olarak geneli üzerinde şunu söylemek -tabii ki defalarca da söylendi- tekrar etmek istiyorum: Getirilen cezaların miktarı gerçekten çok yüksek yani bu, cezanın ölçülülüğü kriterine, orantılı olacağı kriterine, fiile orantılılık prensibine aykırı olacak; aynı zamanda, insafsız olduğunu da düşünüyorum.

Süleyman Bülbül Vekilimiz de konuşmasında ifade etti, ülkemizde -elimde bu noktada bir veri yok ama İçişleri Bakanlığında mutlaka vardır- trafikte olan araçların büyük çoğunluğunun beş yaş üzeri olduğu noktasında bir bilgi hatırlıyorum. Yani ülkemizin ekonomik koşullar nedeniyle beş yıldan daha yaşlı araçlar trafikte yoğun bir şekilde dolaşıyor. Şimdi, bu araçların da hâliyle ederleri, bedelleri de düşük yani birçok aracın, belki de yarından fazlasının, belki yüzde 70'inin-80'inin 1 milyonun altında araç olduğu noktasında bir tahminim var. Bu konuda İçişleri Bakanlığımızın elinde daha kesin rakamlı bir bilgi varsa paylaşırsa memnun oluruz. Şimdi, bu noktada 500 bin, 600 bin, 400 bin, 800 bin ederindeki araçlarla ilgili olarak ve bunların sürücüleriyle ilgili olarak 141 bin, 150 bin, 370 bin gibi neredeyse araçların yarı fiyatını aşan oranlarda ceza öngörülmesi, cezaların ölçülülüğü prensibine bence aykırı. Bu konuda bu ceza miktarlarını gözden geçirmenin faydalı olacağını ifade etmek istiyorum. Yani bu cezaları uygularsak, aynı zamanda vatandaşın gelir düzeyini de dikkate aldığımızda 14.500 lira emekli maaşı alan bir vatandaş, 22 bin lira asgari ücret alan bir işçi, 50 bin lira, 55 bin lira, 60 bin lira düzeyinde maaş alan memurları düşündüğümüz zaman gerçekten böyle bir cezaya veya benzeri cezalara muhatap olması ailelerin yıkımına sebep olacak. Tabii, burada, bu teknik işin bu yönünün yanı sıra bir siyasi eleştiriyi yapmak da bizim hakkımız. AKP yarattığı ekonomik kriz ve buhranla insanların ev ve araba edinme hayallerine son verdi. Son iki yıllık krizin artan şiddeti, insanlara artık ev ve araba hayali kurdurmuyor. Bu sebeple, şimdi, bu fahiş cezalarla da elinde olan aracını da herkes satıp kurtulacak; artık ulaşımını neyle sağlayacağız, onu hep beraber göreceğiz.

Şimdi, bunun yanı sıra, bu kanunda -tabii, maddeleri ayrı ayrı değerlendiririz ama- dikkatimi çeken bir madde var, taslak metnin ek 20'nci maddesi: "Bu Kanunun idari yaptırıma bağlayarak yasakladığı bir eylemi basın, yayın, internet, sosyal ve dijital medya veya diğer elektronik cihazlar yoluyla paylaşarak trafik kural ihlali yapmaya özendiren görüntüleri alenen yaymak ve övmek yasaktır. Bu madde hükümlerine uymayanlara 25.000 Türk lirası idari para cezası verilir."

Şimdi, bu kanunun görüşmeleri başladığından beri -veya kanunun bakanlık temsilcileri ve kanununun ilk imzacıları- ne diyoruz: Trafik kazalarını önlemek, can kayıplarını önlemek için biz bu düzenlemeyi getirdik diyoruz. Bu düzenlemeyle, bu ek maddeyle, sebep olan hangi can kaybı, hangi kaza veya bu noktadaki istatistiki bilgiyi de bizimle paylaşırsanız memnun oluruz; bu maddenin sevk ediliş sebebi olarak.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hangi madde Sayın Ünver?

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Ek 20'nci madde Sayın Başkanım.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sosyal medya gibi yerlerde paylaşmak, övmek.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Evet, övmeye ilgili.

Şimdi, tabii, biz beyanları esas almak durumundayız ama kanun düzenlenirken yapılan bazı -ne diyelim- hinlikleri de yakalamak bizim görevimiz. Burada bir milletvekili olarak bunu da dile getirmek istiyorum. En azından ben kendi adıma bu kanunun uygulaması noktasındaki şüpheyi dile getireyim.

Teklifin ek 10'uncu maddesinde, bu konvoylar, kol hâlinde araç sürmeler falan, bunlarla ilgili bir düzenleme var. Şimdi, bu ek 20'nci maddeden hareketle, konvoyu yaptılar; kim yaptı; mesela Yozgat'taki çiftçiler yaptı.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Düğünlerde yapılıyor.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Düğünlerde yaptı ama bu düğünleri dikkate alacaklarını çok düşünmüyorum.

Yozgat'taki çiftçiler yaptı, traktörleriyle çıktılar yola; "Dur!" dediniz, 90'ar bin lira ceza yazdınız, ondan sonra çıktı internette, sosyal medyada, televizyonda bazı siyasiler, mesela CHP'li siyasetçiler bunu övdü, bazı gazeteciler övdü, ne olacak? Ek 20'nci maddeyle 25 bin daha; öyle mi, değil mi? Değilse "değil" deyin. ("Öyle, öyle!" sesleri) Öyle mi? Bence öyle.

Şimdi, işte, sabahtan beri konuşuyoruz; o muydu, bu muydu, adalet nereye gitti, hukuk nereye geldi, yargı nasıl işliyor diye konuşuyoruz. Şimdi, böyle yasa yaparsak yargı böyle işler. AKP'nin yasa yaparken bile özgürlüklere, hukuka, demokrasiye saygısı olmadığını burada görüyoruz. Eğer bunu imzacı milletvekili arkadaşlarımız önerdilerse bu ithamım onlara; Bakanlık temsilcileri önerdiyse ithamım Bakanlığa. Demokrasiye saygı duyun, insanların Anayasa'ya uygun protesto hakkını kullanmasından rahatsız olmayın. Bu noktada, bu düzenlemenin mutlaka bu kanundan çıkarılması gerekmektedir; bunu ben ifade edeyim.

Şimdi, elimde, 2025-2029 yıllarını kapsayan "Yargı Reformu Stratejisi Belgesi var Adalet Bakanlığının. Burada diyor ki Adalet Bakanlığı: Tutuklamanın, istisnai bir koruma tedbiri olduğunu ortaya koyan bir dizi mevzuat düzenlemesi, bunların en önemlilerindendir." Tutuklama istisnadır. Öyle mi?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Normalde öyle.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - "Reform sürecinin önemli bir amacı da yatırım ortamının daha da iyileştirilmesi olacaktır. Bu çerçevede hukuki güvenlik ve öngörülebilirliğin güçlendirilmesi hedeflenmektedir." Yargı Stratejisi Belgesi'nde "işte, bugüne kadar yaptıklarımız" diye ifade ediliyor, madde 25. Hukuk güvenliği varmış Türkiye'de, öngörülebilirliğin güçlendirilmesi, yatırımları artırması hedefleniyormuş. Öyle mi? 55 milyar doları niye yaktınız o zamanın 19 Martta?

"Soruşturma aşaması için ayrı bir azami tutukluluk süresi belirlenerek bu sürelerin aşılması hâlinde tutukluluğun yasa gereğince sona ermesi sağlanmıştır." Kavala; tahliyesine karar verildi, başka bir suçtan tutuklandı. Bu sürenin, burada yazan ilkenin uygulaması var mı? Ahmet Özer; terör suçundan tutuklandı, arkasından yedek suçlama, yolsuzlukla ilgili bir iddiadan dolayı tekrar tutuklandı. Yazmak kolay ama uygulamak...

"Tutuklama nedeninin var sayılabilmesi için somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı şart koşulmuştur.

"Adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını gösteren delillerin somut olgularla gerekçelendirilerek kararda gösterilmesi zorunluluğu getirilmiştir." Yani tutuklamanın şartlarının zorunlu olarak kararda gösterilmesi gerekir diyor.

Ayrıca şunu da söyleyeyim: Adli kontrol verilebilmesi için tutuklamanın şartlarının gerçekleşmesi gerekir. Bugünkü uygulamada biz "Adli kontrol verildi." diye seviniyoruz bazı işlerde. Hakaret suçunda o noktaya gelmiş ki yargı uygulaması, hakaret

suçunda, yatarı olmayan bir suçta "Adli kontrol verildi." diye sevinir noktaya getirmiş AKP yargısı Türkiye'yi, bizleri. Tutuklamanın şartlarının somut olması gerektiği yerde adli kontrolün şartlarının da somut olması gerektiğini ifade ediyor. Bu, Adalet ve Kalkınma Partisinin, Adalet Bakanlığının Yargı Reformu Strateji Belgesi, bugüne kadar yaptıklarını anlatıyor.

Yine o kadar güzel şey yapılmış ki bu belgelerde yazılan; 2002'de 100 bin kişi başına 85 kişi cezaevindeyken, bugün 100 bin kişi başına cezaevindeki kişi sayısı 443'e yükselmiş yani yüzde 420 artmış. Bu tabloya göre Türkiye, Avrupa'nın en önemli suç ülkesi hâline gelmiş. Ne diyoruz? Sizin sloganınız var, meşhur, ben söylemeyeceğim, zaten aklınızdadır.

Şimdi, aylardır "Cezaevlerini boşaltacağız, cezaevlerinde doluluk oranı çok yükseldi." diyor Adalet Bakanlığı ve AK PARTİ'li temsilciler ama bugün geldiğimiz noktada onu da beceremiyor. Beklenen İnfaz Yasası düzenlemesini de maalesef görüyoruz ki getiremeyecek gibi duruyor.

Şimdi, evrensel hukuktan kopmuş, demokrasi iddiasından vazgeçmiş, bir dönem demokrasiyi sadece seçimlerde az ya da çok oy almaya indirilmiş, şimdi ise son yerel seçimde ikinci parti olunca ondan da vazgeçmiş "Demokrasi bizim için amaç değil araçtır. Demokrasi bizim için bir tramvaydır, istediğimiz durağa gelince ineriz." diyen bir anlayışın tahakkümündeki yargı eliyle askıya alınmış özgürlüklerin yeniden kazanılmasının mücadelesini veriyoruz. Siyasallaşan, iktidarın aparatı hâline getirilen, yapılacak siyasi operasyonlara maşa olan yargı mekanizması karşısında siyaset yapmaya, memleketin sorunlarına kendi penceremizden çözümler üretmeye, önermeye çalışıyoruz ama ne yazık ki karşımızdaki siyasi muhataplarımız demokrasiden nasibini almamış -üzülerek söylüyorum- ne yazık ki demokrasiyi içselleştirememiş, sandığa saygı duymayan bir anlayışa sahip. "Millet ne derse o olur." diyenler, seçim kaybedince sandığı kaldırmaya niyetleniyor, kaldıramasa bile elindeki yönetme ve yargıya hükmetme gücüyle kendi rakibini kendisi belirlemeye çalışıyor, buna haddi olduğuna inanıyor. Bu neyin demokrasi, kaçınıcı sınıf demokrasi? Putin demokrasisi, Esad demokrasisi, Orta Doğu, Latin Amerika, Afrika demokrasisi Türkiye'ye yaklaşıyor mu? Bunu mu kendinize reva görüyorsunuz? Eğer sizden önce ülkeyi yönetenler bunu Türkiye'ye ve kendilerine reva görseydi AK PARTİ iktidar olamazdı. AK PARTİ serbest seçimler sayesinde iktidar oldu. Şimdi serbest seçimleri yok etmeye öykünüyor, bindiği dalı kesiyor, kendi meşruiyetini yine kendisi ortadan kaldırıyor, tartışıyor. Kime karşı yapıyor? Zamanında siyasi yasakla siyaset yapması yasaklanan Sayın Erdoğan'ın siyasi yasağının kaldırılmasına katkı veren partiye karşı yapıyor. Bilmeyenler olabilir, unutanlar da olabilir ama o günleri hatırlamak lazım. Sayın Erdoğan siyasi yasak alarak İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığından uzaklaştıktan sonra AK PARTİ'yi kurdu. 2002 seçimlerinde önce İstanbul'dan milletvekili aday oldu; Seçim Kurulu siyasi yasağı nedeniyle adaylığına onay vermedi, listeden çıkarıldı. 2002'de yerine Kemal Unakıtan aday oldu ve seçimler gerçekleştirildi. AK PARTİ, 1'inci parti oldu ve iktidar oldu. Meclise giren diğer parti de Cumhuriyet Halk Partisiydi. O günkü Genel Başkanımız Sayın Baykal "Seçime Genel Başkan olarak girmiş, seçim pusulasında adı yazan bir siyasetçi partisinin başındaysa milletvekili de olmalıdır, hatta Başbakan da olmalıdır." diyerek bir çıkış yaptı ve Anayasa'daki yasak hükmünün kaldırılmasının önünü açtı. Ardından, Siirt'te Fadıl Akgündüz'ün seçilme yeterliliğini taşımadığı için milletvekilliği düşürüldü, AK PARTİ kendi milletvekilini istifa ettirdi ve Cumhuriyet Halk Partisinin de Siirt'te bir milletvekili vardı.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Ekrem Bilek.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Evet, Ekrem Bilek.

Ekrem Bilek istifa ettirildi Cumhuriyet Halk Partisi tarafından ve Siirt'teki milletvekili sayısı boşaldı, tamamen boşaldı ve Anayasa gereğince Siirt seçimleri tekrarlandı, Sayın Erdoğan Siirt'ten milletvekili seçildi, Parlamente'ye girdi ve Başbakan oldu.

Bugün geldiğimiz noktada Cumhuriyet Halk Partisi kendine göre, kendi siyasi anlayışıyla bir siyaset yürütüyor, ülkenin geleceği noktasında siyasi programına göre bazı öneriler getiriyor ama karşımızdaki muhatabımız olan iktidar partisi "İktidarda ben varsam her şey serbest, iktidar da ben yoksam her şey bitsin." anlayışıyla yürüyor. AKP iktidarı bu meyanda kaybettiği seçimi iptal ettiren bir iktidardır. AKP iktidarı açık kanun hükmüne rağmen mühürsüz oylarla referandumu yapan, kazanan bir iktidardır. O zaman YSK: "Oy zarflarında mühre gerek yok." derken referandum bitti, seçim kanunu değiştirildi, mühür şartı kaldırıldı. Madem öyleydi niye kanun değişti? AKP iktidarı, devleti ve devlet olanaklarını seçim propagandasında acımasızca ve sonuna kadar kullanan bir iktidardır. TRT, hepimizin vergisiyle varlığını sürdüren bir yayın kuruluşu. Seçimlerde, seçim sonrasında, şimdi; TRT'yi yönetenler, TRT'ye bu talimatı verenler hiçbir muhalefet partisine, ana muhalefet partisine yirmi saniye, beş saniye, üç saniye yer vermiyor. Bunlar belki seçim kazandırır, belki koltukları korur ama inançlı insanlarız, bunların hepsinin vebali var. Bu vebali, bu işlere göz yumanlar, görmezden gelenler, susanlar, destekleyenler hep beraber çekecektir. AKP iktidarı maalesef bu yaptıklarıyla hakkı, hukuku, adaleti gözetmeyen bir iktidardır.

Şimdi, yargıdan bahsediyoruz, güncel yargı uygulamalarından bahsediyoruz, Adalet Komisyonundayız; işte, bir sürü beklenti varken Karayolları Trafik Kanunu'nu görüşüyoruz. Elbette önemli bir kanun ama görüşülmesi gereken yer İçişleri Komisyonu. Adalet Komisyonunda bunu görüşüyorsak adalete ilişkin de söz söyleme hakkımızı kullanacağız.

Şimdi "FETÖ yargısı" "AKP yargısı" diye iki kavram var. Bugün geldiğimiz noktada ne farkı var? İddiada ve iftirada bulun, itibarsızlaştır, düzmece delil icat et, gizli tanık bul, yalan söylet, hukuku çiğne, tutukla, iddianame değil iftiraname düzenle, dava aç; sonrası, ceza almış mı almamış bir önemli değil, itibarsızlaşsın yeter. FETÖ gitti, onun mağdur ettikleri gitti, yeni mağdurlar geldi ama değişmeyen tek aktör var: AK PARTİ. O zaman cevabını aradığımız soru şu: Bu yöntemleri siz mi FETÖ'den öğrendiniz yoksa zaten bu yöntemler AKP'nin yöntemiymiş de FETÖ'yü taşeron olarak mı kullandı? Aradaki ilişkinin aslı fail-azmettiren ilişkisi olduğu anlaşılıyor. Öyleyse AKP aldatılmamış "Aldatıldık." diyerek herkesi aldatmıştır. Sakıncalı görülen kişi önce iktidar aklı -kimse o akıl- tarafından mahkûm ediliyor, siyaseten temizlenmesine karar veriliyor, sonra düğmeye basılıyor. Sonra, türlü türlü hukuksuzlukla...

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Başkanım, konumuzla, çalışanlarla, Karayollarıyla ne alakası var bu anlattıklarının?

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Ee, Adalet Komisyonundayız yani bunları konuşmayalım mı?

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Ya, Genel Başkanınız Zaman gazetesi önünde basın açıklaması yapmadı mı?

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Ya, sizinkileri sayarsak sonu gelmez. Sizinkileri sayarsak sonu gelmez ya.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Ünver, toparlayayım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ya, ne konuşacağını size mi soracak?

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - İtham yapıyorsunuz.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Tuğrul...
SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Verin, istediğinizi konuşalım o zaman.
İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Sizin FETÖ'yle ilişkilerinizi sayarsak bu işin sonu gelmez Sayın Vekilim.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Ünver, toparlayalım lütfen.
SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Özgürce konuşacak milletvekili burada.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Fahrettin Bey...
İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Ya, dersiniz ki "Bunlar olmadı."
FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Karayolları Trafik Kanunu'yla ne alakası var bu anlattıklarınızın?
İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - İşte, Karayolları Trafik Kanunu'nun Adalet Komisyonu'yla ne alakası var, İçişleri Komisyonunda görüşülsün.
FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Dört saattir konuşuyorsunuz.
İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Adalet Komisyonunda adalet konuşulmasın mı sizin fikrinize göre?
İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Adalet Komisyonunda konuşmayın, Mecliste konuşmayın, televizyonda konuşmayın, meydana çıkmayın, sokakta konuşmayın; nerede konuşacak bu millet ya? Nerede konuşacak bu millet?
ÖMER ÖZMEN (Aydın) - Her yerde konuşuyorsunuz ya, her yerde.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Ünver, toparlayalım lütfen.
Buyurun.
SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Daha durun, daha sabaha kadar konuşacağız, daha durun bakalım.
FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Ya, biz sabaha kadar konuşuruz, ondan da korkmayız Süleyman Vekilim, sabahtan akşama kadar da konuşuruz ama FETÖ'yle omuz omuza dün basın açıklaması yapanlar burada kalkıp bizi FETÖ'yle irtibatlandıramazlar yani.
İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Biz sizi FETÖ'yle irtibatlandırmıyoruz, biz sizin FETÖ'yle iş birliğinizi anlatıyoruz.
FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Zaman gazetesinde basın açıklaması...
İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Başkalarını anlat, bir tek onu mu gördün? Ya, bu kadar siyaset yapmışın, siyasetin içindesin, milletvekilisin, bir tek onu mu gördün?
FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Hepsini, hepsini.
İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Bir tek onu mu gördün? Bir tek onu mu gördün?
FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Kimin neyle ilişkisini, hepsini biliyoruz yani.
İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Ağlayanları görmedin mi?
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.
İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Gördün mü ağlayanları da?
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamamlayalım, toparlayalım lütfen.
İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.
Şimdi, başlangıcında hukuksal icap olmayan işlerde devamında da hukuksal icaplar aranmaz. Burada siyasi icaplar var, yolu temizleme ihtiyacı var; göreceğiz.
Şimdi, hukukçu Sayın Başkan da ifade etti, "Biz hukukçuyuz." dedi, diğer konuşmacılar da ifade etti, "Kıymetli hukukçular bu Komisyon'da var." dedi; ben de katılıyorum, evet. Bir savcı çıkacak, siyasi kimlikle oturduğu Adalet Bakanı Yardımcılığından gelecek, başsavcı yapılacak, sonra ne hukuku ne yargıyı ne adaleti bırakacak, buna da yirmi üç yıllık iktidar sessiz kalacak. Bugün yaşananların Ergenekon davalarından farkı yok; bu savcının yaptığı işlerin hukuksal izahı da yok, hukukta yeri de yok. Bir savcı, başsavcı, Türkiye başsavcısı gibi davranıyor, her konuda kendini yetkili görüyor. "Yetki" dendiği zaman hukukçular anlar yetkinin ne anlama geldiğini.
Şimdi, Ümit Özdağ'ı Antalya'da yaptığı bir konuşmadan sonra Ankara'da gözaltına alıyorlar o iddiayla, sonra yolda iddia değişiyor, Cumhurbaşkanına hakarete dönüşüyor, bakıyorlar, oradan da bir şey çıkmayacak, sonunda Kayseri'de yaptığı bir konuşmada halkı tahrik ve düşmanlığa sevk etmek suçlamasıyla tutuklanıyor. Yahu, Kayseri savcısı yok mu, Antalya savcısı yok mu, Ankara savcısı yok mu? İstanbul'daki başsavcı yani bu iş... Hukuksal anlamda arkadaşlar -hepimiz "hukukçu" diyoruz- bu CMK'nin hangi yetki kuralına uygun bir tutum, işlem? Şimdi "Bu, hukuksal." mı diyeceğiz?
Şimdi, Kent Uzlaşısı diye bir şey var, bir iddia var. Ya, buradaki iddia şu, iddianın özü şu: Sen İstanbul'da AK PARTİ'yi yenecek yöntemi nasıl buldun, niye buldun? Suçlamanın özü bu, sonra kılıf uyduruyorlar. İBB soruşturmasında yapılan yanlışlıkları zaten arkadaşlar ifade etti; hükmü baştan verilmiş, şimdi kılıf aranıyor ama bulunamıyor. Eğer Ergenekon döneminde -dikkatinizi çekiyorum- idam cezası olsa idi, sonradan suçsuz olduğu ortaya çıkan pek çok komutan artık yaşamıyordu, asılarak idam edilecekti, aralarında 26'ncı Genelkurmay Başkanı da olacaktı. Sonra, bu davaların savcısı olanlar "Aldatıldık." dediler, şimdi yine televizyonlarda, orada burada, salonlarda türlü türlü iddiaları dile getiriyorlar; göreceğiz.
Yürütme yargıyı tahakküm altına almış, savcı da durumdan vazife çıkarıyor. Savcı diploma iptalini isteyebilir mi arkadaşlar, soruşturma aşamasında? "Diplomayı iptal et." diye yazı yazıyor, üniversiteye yazı gönderiyor. Savcı "Ekrem İmamoğlu'nun resimlerini asmayın, indirin." diyebilir mi? Masumiyet karinesine ne oldu, lekelenmeme hakkına ne oldu? Sayıştayın yerine geçmiş, dosya dosya inceleme yapıyor; suç ihbarı, suç şüphesi yok, suç icat etme isteği var, öyle talimat almış, "Bir suç bul, İmamoğlu'nu önümden çek." demişler, kim dediyse.
Şimdi deniyor ki: "Anayasa yapalım, demokratik anayasa olsun." Sivil olacakmış; komik ama espri değil trajikomik. Son seçimin 1'inci partisi kim? Cumhuriyet Halk Partisi. O, bu Anayasa sürecinin neresinde? Yok. Partisinin Cumhurbaşkanı adayına yönelik talimatlı, hukuksuz, yargı aracı kılınarak yapılan siyasi darbeyi soruşturmakla meşgul; partisinin yüz akı, demokratik delege tercihiyle Genel Başkanını değiştirebildiği kurultayına yönelik iptal davasıyla, soruşturma dosyalarıyla meşgul. AK PARTİ değil miydi "İktidar partisi olarak kapatma davasına muhatap olduk." diyerek yakının? Şimdi, bizim, son seçimin 1'inci partisi

Cumhuriyet Halk Partisinin durumu ne? AK PARTİ'nin başına öyle bir şey geldiğinde biz iktidar değildik ama şimdi AK PARTİ iktidar, dolayısıyla bu yapılanların sorumluluğu da AK PARTİ'de. "Konuşmayın." diyerek de bunlardan, bu sorumluluklardan kimse kurtulamaz. Anayasa yapılacakmış; ülke batmış, emekli, işçi, memur, emekçi, esnaf, çiftçi, sanayici batmış, ekonomik anlamda herkes tükenmiş ama Sayın Erdoğan'ın dile getirdiği bir anayasa ihtiyacı var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Ünver, sözünüzü kesmek istemiyorum ama toparlayalım.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Toparlıyorum Sayın Başkan, toparlıyorum. Az kaldı, şurada, az kaldı, toparlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Anayasa yapma isteği karşısında soru şu: Mevcut Anayasa'nın engel olduğu şey ne? Onu bilsek belki bu konuda da bir fikir dile getirebiliriz. Zaten ülke ne zaman ekonomik veya siyasi çalkantıya düşsün, Sayın Erdoğan'ın aklına anayasa yapmak geliyor. "Uyulmayan Anayasa'yı yapmaya da gerek var mı?" diye bir soru herkesin aklında. Nasıl olsa ülkeyi yöneten kafasına göre yönetmiyor mu? "Anayasa'da şu yasaklanmış, iktidar yapmaz." diyeceğimiz bir şey yok.

Bakin, daha geçen hafta, Anayasa-Adalet Karma Komisyonunda HSK üyeliğine aday seçimi yaptık. Bırakın Sayın Cumhurbaşkanını, Komisyon çoğunluğunu, hukukçu olan Komisyon milletvekillerini Anayasa bağladı mı? Anayasa'da olmayan bir 3'üncü tur oylama icat edildi ve HSK üyelikleri o şekilde önerildi; şimdi, hepimiz oradaydık. Dolayısıyla iktidar samimiye önce bu konularda samimiyetini göstermeli, zira bu yönde geçmiş sicili çok bozuk.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Ünver.

Şimdi, ilk önce, Komisyon üyesi Sayın Alp, konuşacak mısınız geneli üzerinde?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kanunla ilgili konularla konuşmalarımızı sınırlarsak daha iyi olur yani hukukta ne kadar konu varsa dile getiriyorsunuz ama biz de dinliyoruz.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Başkanım, Adalet Komisyonunda konuşmayalım, nerede konuşalım?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ama gündemimiz Trafik Kanunu.

Buyurun Sayın Alp.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkan, yemekler açılsın da bari öyle konuşayım. Birkaç dakika bekleyelim Başkanım en azından.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki, on beş dakika ara verelim, yemek arası olmuş olsun.

Kapanma Saati: 19.00

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 19.16

BAŞKAN: Cüneyt YÜKSEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Orhan KIRCALI (Samsun)

SÖZCÜ: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)

KÂTİP: Oğuzhan KAYA (Çorum)

----- 0 -----

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, arkadaşlar, toplantıya devam ediyoruz.

Sayın Alp, buyurun.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Başkanım, dün yaptığımız bilgilendirme toplantısı faydalı oldu, tabii herkes görüşlerini bildirdi. Ben orada da söylemiştim ama şimdi de söylemek istiyorum: Hepimizin ailesinde trafik kazalarına kurban verdiğimiz örnekler çok. Dolayısıyla bu kanuna biz bir iktidar-muhalefet ilişkisi gözünden bakmıyoruz aslına bakarsanız çünkü gerekçenin hemen başında diyor ki: "Trafik güvenliğinin sağlanması, trafik kazalarının önlenmesi." İstiyor muyuz? Elbette hepimiz istiyoruz fakat bizim kanunun geneline, ruhuna ve zamanlamasına ilişkin itirazlarımız var.

Geçmiş tecrübelerimizle sabit; ne zaman Türkiye bir uzlaşma arayışında olsa, bir barış arayışında olsa bir cezalandırıcı mantık da kendiliğinden devreye giriyor ne hikmettir anlayamadım. Şimdi Türkiye yine uzlaşma arayışında, bir barış arayışında; herkes kendi cephesinden katkı sunmaya çalışıyor, tartışmalar, olumlu anlamda tartışmalar yapılıyor. Bayram arifesindeyiz, insanlar cezaevlerinden haber bekliyorlar, yol gözlüyorlar, herkes tahliye haberleri bekliyor, infaz düzenlemesine ilişkin gelişmeleri bekliyor. Biz Adalet Komisyonu üyeleri olarak buna hazırlanmışken, aniden karşımıza çok ağır cezalar içeren bir Karayolları Trafik Kanunu Teklifi geldi.

Bu teklifte beni rahatsız eden, eminim hepinizi rahatsız eden veya yarın bu rahatsızlığı hissedeceksiniz çünkü hani ben bu lafı kullanmayı hiç sevmem ama bugün belki yeri geldi "Zulmün artsın." diyor ya yani zulümle abat olunmaz. 200 bin lira trafik cezası yiyen bir emekçi düşünün, bir taksi emekçisi düşünün. Günde bin lira yevmiyeyle çalışıyorsa, iki yüz gün boyunca çalışıp yediği trafik cezasını ödeyecek, sonra gelip size oy kullanacak. Sizce bu size ne getirecek? Bunun gibi kanunlarla AK PARTİ elbette ki topluma o kadar ters düşüyor ki siz böyle iktidarı kaybedeceksiniz; biz bunu biliyoruz ama biz halkımıza üzülüyoruz, halka acıyoruz.

Şimdi, yük fazlalığı getiren bir ticari araç düşünün, yüzde 25 fazla yükleme yapmış olsun. Bir kamyoncu ekmeğinin peşinde koşarken yanaşılıyor bir yüke, yükü yüklüyor, zaten tartılınca kadar kaç kilo olduğunu çoğu zaman bilme imkânı yok. Tartıya girdiği zaman yüzde 25 istiap haddini aşmış olsa 60 bin lira ödeyecek; altmış gün boyunca çalışacak, tek bir cezayı ödeyecek. Bunda bir ceza adaleti yok ama toplumda bir ceza adaleti, bir uzlaşma arayışı var. Siz AK PARTİ olarak topluma biraz ters düştünüz, son zamanlarda sürekli ters düşüyorsunuz aslına bakarsan.

Uzlaşma arayışı demişken -az önce arkadaşlar da bahsetti- bugün İstanbul Şişli Belediye Başkanı Resul Emrah Şahan'ın tutukluluk kararına itirazı görülecek İstanbul'da; kent uzlaşması yapmakla suçlanıyor, o suçtan tutuklu. Savcı iddianame yazdı, kent uzlaşmasını tanımladı. Uzlaşma arıyoruz ya, bakalım kent uzlaşması ne demekmiş: "Kent uzlaşması formülü batı il ve ilçelerdeki Kürtlerin belediyeleri kazanmasalar da desteklenecek adaylar karşılığında belediye meclislerinde belli sayılarda üye elde etmesi ve belediye meclis kararlarında söz sahibi olmaları amacıyla yürütülen stratejidir." Bu suç mu sayın milletvekilleri? Batı illerindeki Kürtler belediye meclislerinde yer almak için uzlaşırlarsa suç mu? Bir parti oylarını artırmak için, oylarını konsolide etmek için veya daha fazla meclis üyesi çıkarmak için bir strateji, bir uzlaşma arayışında bulunsa bu suç mu? Batı illerindeki Kürtler belediye meclislerinde yer alamaz mı? Yani bu Kürtlerin günahı nedir, suçu nedir ki hem savaşırken hem barışırken her halükârda suçlanıyorlar? Şimdi, ben size bir şey soracağım, dikkatinizi rica ediyorum lütfen: Sayın Başkanım, siz nerelisiniz efendim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben aslen Mardinliyim.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Siz nerenin milletvekilisiniz efendim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İstanbul Milletvekiliyim.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Tamam, siz Mardinlisiniz, profesörsünüz, İstanbul AK PARTİ Milletvekilisiniz; gururla Adalet Komisyonu Başkanlığında oturuyorsunuz. Ahmet Özer de profesör, Vanlı, İstanbul'da üçüncü bölgede, sizinle aynı bölgede Belediye Başkanı ve şimdi Silivri'de yatıyor. Siz de Mardinlilerin İstanbul'da oyunu aldınız, hiç almadıysanız sizin kabahatiniz, aldıysanız...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Bu nasıl kıyaslama?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Niye? Siz de Kürtlerin oyunu almadınız mı?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani kıyaslamamızı doğru bulmadım.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Siz Kürtlerin oyunu aldınız mı efendim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Alp, kıyaslamamızı doğru bulmadım.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Tamam, tartışalım, çok iyi. Tamam, buyurun, tartışalım efendim.

İddianame burada, bakın, "Kürtlerin oyu" diyor, kent uzlaşması. "Kürtlerin oyu" diyor bakın, başka bir ibare yok. Buyurun, iddianameye bakın. Bu saate kadar bu iddianameyi incelememişseniz Adalet Komisyonu üyeleri olarak sizin için bir eksiklik. "Kürtlerin oyu" diyor; "örgüt üyelerinin oyu" demiyor, "terörist oyu" demiyor, "anarşist oyu" demiyor.

YUSUF AHLATCI (Çorum) - Bunun Komisyonumuzun gündemiyle ne alakası var?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Hemen anlatacağım.

Burası Adalet Komisyonu. Şimdi, sizin zaten adalet gibi bir kaygınız olsa 200 bin liralık trafik cezalarını öngörmeyecektiniz. Adalet Komisyonunun gündemi her zaman için adalettir.

YUSUF AHLATCI (Çorum) - Bir çocuk ölmesin diye bu kurallar uygulanıyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Ahlatcı, karşılıklı konuşmayalım lütfen.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Efendim, Sayın Ahlatcı ilk imza sahibidir, toplantı bitince geldi, "Niye adalet konuşuluyor?" diye itiraz ediyor. Allah'ım ya Rabb'im! Lütfen efendim, Adalet Komisyonunda adaleti konuşacağız.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Alp, konuşmanıza başlarken dediniz ki: "Yani bu Trafik Kanunu iktidarına muhalefetine bakmadan görüşeceğimiz bir konu." O şekilde başladınız ama sonra konuyu bambaşka bir mecraa getiriyorsunuz.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Efendim, rabitasını kuruyorum. Niye biliyor musunuz? Çünkü Adalet Komisyonu tutanakları, gelecek için, hangi ortamda bu kanunların yapıldığını gösteren birer belge olacaklar. Şimdi, biz hangi atmosferde bu kanunu görüşüyoruz? Bayram arifesinde. Herkesin tahliye ve infaz düzenlemesi beklediği bir ortamda görüşüyoruz. Gelecek nesiller hangi ortamda biz bunu tartıştık, bilmesinler mi? Her şey mi gizli kalsın?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Alp, infaz düzenlemesi geldiğinde Komisyonumuza onu da görüşürüz.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - O zaman yine konuşacağız.

Şimdi konuya dönüyorum: Kent uzlaşısı suç mu? Bugün görülüyor duruşması. Sayın Tipioğlu Kocaeli Milletvekilidir, Karslıdır, Karslıların oyunu alıyor Kocaeli'de, AK PARTİ Milletvekilidir. Sayın Cevizoğlu Karadenizlilerin oyunu alıyor, İstanbul Milletvekilidir de Ahmet Özer Vanlıdır, Kürtlerin oyunu alınca suçlu mudur? Siz de alıyorsunuz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kıymetli vekillerimize cevap hakkı doğuyor.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Efendim, cevap versinler diye konuşuyorum zaten. Size sevaptır, bize günah mıdır?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Böyle bir yöntem yok ama Sayın Alp.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Size helaldir, bize haram mıdır? Bu kent uzlaşısı suçlaması zamanın ruhuna aykırıdır. Sakın ola bir hukukçu olarak bunu savunmayın. Kent uzlaşısı yarın düşecek, bu suçlama düşecek, siz yarın "Kandırıldık." mı diyeceksiniz? "Suç değilmiş." diyeceksiniz? Niye suç değil? Çünkü bakın, bu savcı açıkça toplumu ayırtmıştır. "Kürtlerin oyunu almak için ittifak kurdu." diye cümle kurmuştur. Bugün Resul Emrah Şahan'ın itirazı dinlenilecek. Resul Emrah Şahan'ı ben İstanbul'da cezaevinde ziyaret ettim, tanıdım, hepinizin de tanınmasını isterdim. Ben de ilk defa cezaevinde tanıştım. Şişli Belediye Başkanı olmuş pırıl pırıl bir arkadaşımız. Resul Emrah Şahan'ın belediye meclis üyeleri arasında Kürtler var diye Resul Emrah Şahan'ı tutukluyorsunuz, Kürtlerin oyunu aldı diye. Ben de Kürt'üm. Ben şimdi Adalet Komisyonunun üyesiyim. Bakın, burada bir sürü Kürt var. Suç mudur yani Kürt olmak suç mudur ki Kürtlerin uzlaşıp da strateji geliştirip de meclislerde yer almaları mahkeme konusu ediliyor? Bu cihetten uzlaşma arıyorsak...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Alp, siz söylediklerinize inanıyor musunuz?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Yüzde yüz inanıyorum. Buyurun, siz konuşun. Niye inanmayayım? Kürtlerin oyunu almayacak mısınız?

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Almaya alınır da...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Evet, efendim, bunu tartışalım, buyurun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Konuştuklarınıza yani hakikaten bir hukukçu olarak inanıyor musunuz?

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Buranın konusu...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Beyefendi, iddianameyi okudun mu?

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Okumadım da...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Okumadığın için böyle diyorsun, okusan... Lütfen açın, Google'dan açabilirsiniz efendim. Ya, hepiniz Adalet Komisyonu üyesisiniz, iddianameyi okuyun.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - 10 milyon iddianame var, hangisini okuyalım?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Ya, bir tane var, bir tane, Sayın Alan, bir tane var.

Bakın, biz bunu savunmayız ki, biz demiyoruz ki "Orada suçun maddi unsurunu..." Bakın, burası Adalet Komisyonu, ben suçun maddi unsurunu açıyor muyum? Ama bir halka, bizim milletimize böyle suçlama olabilir mi? Siz de aynı durumdasınız arkadaşlar yani. Kürt oyunu alarak seçilmiş herkes o zaman desin ki: "Ya, bu suçtur." Ben de Kürt oyunu alarak seçildim, Kars'ta aldığım oyların yarısı Kürt'tür, yarısı Kürt değil; hepimiz aldık.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Böyle bir ayırım yani hakikaten...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, bu ayırımı yapan savcıdır efendim. Sayın Başkanım, ben iddianameden size pasaj okuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Alp, yapmayın yani Türkiye'de böyle bir ayırım olmadığını; Türk, Kürt, Arap, Laz; böyle bir ayırım olmadığını hepimiz biliyoruz.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Efendim, iddianameden pasaj okudum ben size. Sayın Başkanım, ben kendi yorumumu aktarmıyorum. Siz de karşı çıkıyorsunuz şu anda savcının yazdığına çünkü vicdanınız kabul etmiyor çünkü hukukçusunuz ama maalesef ki yazmış. Ben bunu kendim mi uyduruyorum? Beyefendi, pasaj okuyorum iddianameden. Bakın, burada kabul eden olmadı, hiç kimsenin vicdanına sığmadı değil mi? Çünkü hepiniz bu memleketin temsilcisi insanlarsınız ama bu savcı bunu yazdı, şimdi de savunmıyor, siz bile savunmadınız, "Doğrudur." diyen yok.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Savunmak ayrı, dosyayı bilmiyorum ben.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Tabii, bakmak lazım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bakın, bakın, iddianamede açık ama bunu yazmış.

YUSUF AHLATCI (Çorum) - Başkanım, gündeme dönebilir miyiz?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Bakın, niye sürekli "Gündeme dönün." diyorsunuz biliyor musunuz Sayın Ahlatcı? Çünkü siz halkın gündeminden kopmuşsunuz. Halkın gündemi bu değil de o zaman niye ilk imza sahibi olarak bunu getirdiniz? Madem çok gündemi önemsiyorsunuz, bayram arifesi, bayramda yola çıkacak vatandaşlarımıza trafik cezası verebilmek için neden 200 bin lira ceza öngören bir kanun öngördünüz?

YUSUF AHLATCI (Çorum) - Eğer Kürt kardeşlerimizle alakalı bir sıkıntınız varsa Cumhuriyet Halk Partisi kendi tarihine baksın!

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Hiçbir sıkıntımız yok, sizin savcınızın sıkıntısı var! Ayırıştırma yapmayın!

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Ahlatcı, ilk imza sahibi olduğun kanun teklifini savunamaz bir duruma geldin! Lütfen...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Savcının sıkıntısı var, savcının!

YUSUF AHLATCI (Çorum) - Bu olaylara bu yaklaşım yanlış!

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Yanlış olan savcının yaklaşımı, onu söylüyor.

YUSUF AHLATCI (Çorum) - Savcının yaklaşımını gider, savcıya söyle!

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Siz söyleyin, siz!

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Efendim, bu, Adalet Komisyonu için tarihî bir itiraftır!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Ahlatcı, bir dakika izin verin. Karşılıklı konuşmayalım lütfen ya!

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Adalet Komisyonunda adaletin konuşulmasını engellemek isteyen AK PARTİ milletvekili olarak tarihe geçeceksiniz.

YUSUF AHLATCI (Çorum) - Çok güzel bir şov!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Az sonra size söz vereceğim Sayın Ahlatcı, sabredin. Tüzüğe uyalım, lütfen...

Buyurun, sözünüzü tamamlayın.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, bakın, bu kanunda ne var? Araçlar arasında yeterli mesafe bırakmadan seyreden sürücülere 5 bin lira ceza. Trafikte gidiyor iki araba, polis çevirdi, "Sen aradaki mesafeye uymadın." dedi. Kim ölçüyor? Kim biliyor? Tamamen subjektif, tamamen soyut, ispatı mümkün olmayan ceza. Bakın, vatandaşa reva görülene bakın: "Seyir hâlinde cep telefonu kullandı." Vallahi, doğru, dikkati dağıtıyor ama buradaki herkesin kullandığına eminim, 5 bin lira ceza.

ÖMER ÖZMEN (Aydın) - Ben ceza bile ödemedim.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Bakın, çok önemli ticari bir ceza var. Güzergâh dışında yolcu taşıyan ticari sürücülere 20 bin lira ceza. Herkes güzergâh belgesi alıyor bu tür sürücülerin fakat işin icabı, hâlin icabı yolcu çıkıyor, bir gün de olsa o güzergâhın dışına çıkmak zorunda kalıyor. Vatandaşımız ekmek parası için bir gün çalışsa bile 20 bin lira ceza ödeyecek. Bu yük taşıyan özellikle çiftçiler, özellikle köylüler, hayvan taşıyan çiftçilerimiz, ben Kars'ın çocuğuyum, siz de Anadolu'nun birçok ilinden seçildiniz, geldiniz, bu hayvan pazarlarına hayvan taşıyan araçların hepsi bu cezayı alabilirler çünkü köyden yanına bir vatandaş binse, hayvan sahibi binse "Amacı dışında yolcu taşıdı." diye bunlara çok yüksek miktarda, aracın bedeli kadar ceza; bu Allah'tan reva değildir, bu cezalar çok ağırdır.

Bayram arifesi milletimiz bizden güzel şeyler duymak istiyor. Bu kadar cezalarla milleti bayrama kavuşturuyorsunuz, bu ağır bir vebal olacaktır. Bu cezaların yeniden düzenlenecek şekilde teklifin geri çekilmesini ve bayramdan sonra alt komisyonlarda-oluştuktan sonra- bunun yeniden değerlendirilmesini talep ediyoruz efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ederim Sayın Alp.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

9.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı'nın Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki konuşması esnasında yaptığı müdahalesindeki bazı ifadelerine ve özür dilemesini beklediklerine ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım -biraz önce- burada bir tartışma yapabiliriz yani savcıcı eleştirebiliriz, savcının burada etnik kimlikle ilgili Türkiye'nin birlik, bütünlüğünü ayrıştırıcı bir iddianame hazırladığı konusunda sözler söyleyebiliriz, bir hukukçu olarak bunu söylemek durumundayız ama hiç kimse çıkıp da Cumhuriyet Halk Partisine "Kendi tarihinden utansın!" diye bir şey söyleyemez burada. Cumhuriyet Halk Partisi kendi tarihinden utanmıyor Sayın Ahlatcı. Gitti galiba! Böyle şey olabilir mi ya? Ne demek Cumhuriyet Halk Partisi... Devlet kuran, cumhuriyeti kuran ve birinci...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bence şimdi kendileri de bu tarih itibarıyla utansınlar.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bir saniye, bir saniye...

Devlet kuran, cumhuriyeti kuran ve Genel Başkanı ilk kurucu liderimiz Mustafa Kemal Atatürk olan parti niçin tarihinden utansın? Sayın Başkan, lütfen, Sayın Ahlatcı bu söylediği sözden dolayı burada özür dilesin. Yok böyle bir şey ya! Hangi ya, ne demek ya?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Tutanaklardan çıkarılsın.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Böyle bir şeyi reddediyoruz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Hukuk konusunda tek rapor yazan parti, hukuk sorunu konusunda.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ya, böyle şey olabilir mi?

Teşekkür ederim.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile 143 Milletvekilinin Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3138) (Devam)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül, genellikle ilgili konuşacaksınız şimdi söz alabilirsiniz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Konuşacağım, arkadaşlar konuşsun, konuşacağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, onlar Komisyon üyesi olmadığı için, ilk önce Komisyon üyesi...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Özür dilerim, acil bir sorunumuz var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Beş dakika diye izni...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yani en fazla altı...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Komisyon üyemizin izni varsa Sibel Hanım ve size söz vereceğim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Mümkünse geçirmeyeceğim beş dakikayı ama istisna bir şekilde teşekkür için bir dakika...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki, buyurun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Hepinize saygı ve hürmetlerimi sunarım.

Şimdi, teknik anlamda hemen şunu söyleyeyim: Evet, yani değerli vekilimizin kaldığı yerden, güzergâh dışı çalışma dedik. Hemen Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfının Türkiye'de her ilde araçları var. Aşağı yukarı İstanbul'da 200'e yakın, Ankara'da nereden bakarsan 100-150'ye yakın; bunların hepsi güzergâh dışı çalışıyor. Peki, bu keşfe giden, hacze giden araçlarla ilgili bu kanuna göre bakarsanız her gün ceza kesilir, bir. Yani kanun dediğiniz toplumun bağrından çıkması lazım.

İki, şimdi, burada, evet arkadaşlarımız dediler ki: "Cezalar caydırıcı değil." Caydırıcı olması açısından bir, Türkiye'de Elektronik Denetleme Sistemi ve MOBESE sistemleri mevcut ancak ülke genelinde yaygınlığı sınırlı, yaygın olmadığı için sıkıntı yaşıyoruz. Denetimler dönemsel kampanyalarla yoğunlaşıyor; yanlış, sürekli olması lazım. Almanya, İngiltere, Japonya trafik kameraları, plaka tanıma sistemleri radarlarla çok yaygın ve anlık çalışır; Türkiye'de çalışmaz, yapılmıyor. İsveç trafik denetiminde teknolojik olduğu kadar sivil denetimle de destekleniyor; Türkiye'de fahri trafik polis müfettişi çıkarıldı, maalesef işlemiyor. Toplumsal algı ve kültürel caydırıcılık açısından da çalışmalar yapılması lazım, Türkiye'de bunlar yapılmıyor yani Türkiye'de kurallara uymamak normalleştirilmiş durumda, ceza sadece bir ödeme olarak görülüyor. Trafik cezaları davranış değişikliği yaratmakta yetersiz kalıyor. Bu İsveç'te, Japonya'da suç işlemenin sosyal karşılığı çok yüksek, toplumsal tepki cezadan daha fazla caydırıcı oluyor; biz toplumsal tepkiyi yaratamıyoruz.

Ve sonuç, Türkiye'de buna yönelik tespit ve önerilerimiz şu: Türkiye'de sorun sadece cezaların düşüklüğü değil, arkadaşlarımızın bahsettiği gibi uygulama ve eğitim yetersizliği, gelirle orantısızlık. Gelirle orantısızlığı girin, internette girin, sahibinden satılık Corsa araca girin, 1998 model araç 248 bin, getirdiğiniz ceza 270 bin; bir ceza getiriyorsunuz 370 bin yani bu olacak iş mi arkadaşlar? Geçmişte asgari ücret yani cumhuriyetin kurulduğu tarihten bugüne kadar asgari ücret ile idari para cezası arasında bazı cezalarda 18 kat var, bazı cezalarda 7 kat var. Tarihten biz bugüne kadar idari para cezaları ile asgari ücret karşılaştırması yaptığımız zaman makas bu kadar açık değildi. Teknolojik denetim eksikliği var, toplumsal bilinç azlığı var.

Öneriler: Gelir bazlı ceza sistemine geçilmeli.

İki, trafik cezaları sadece para değil, zorunlu trafik eğitimiyle desteklenmeli, bu yapılmıyor. EDS sistemleri ülke genelinde yaygınlaştırılmalı. Ehliyet puan sistemi daha etkili hâle getirilmeli, var ama etkisiz. Trafik ihlalleriyle mücadelede kamu spotları ve medya kampanyaları yoğunlaştırılmalı, maalesef bunlar yapıyor ama yetersiz, eksik.

Ve burada fiziki olarak yolların yapılmasıyla ilgili Şanlıurfa-Suruç arasına biz "ölüm yolu" diyoruz, bununla ilgili Cumhuriyet Halk Partisi Suruç'tan yani bu "ölüm yolu" dediğimiz... Hatta tüm Şanlıurfalılar dâhil oldu, parti ayrımı yapılmaksızın Suruç'a kadar biz burada yürüyüş yaptık "ölüm yolu" olarak dikkatleri çekme adına "Yolu yapın." dedik. Akçakale-Şanlıurfa arasında küçük sanayi sitesi var, bakanlığa müracaat ettik, dedik ki: "Buraya ışık koyun, döner kavşak koyun." konulmadığı için sürekli kazalar yapıyor.

Şimdi, gelelim biraz önce arkadaşlarımız dediler ki: "Ya, etki analizinin düzenlenmesiyle ilgili bir düzenleme yok." Arkadaşlar, var; hemen söylüyorum: Cumhurbaşkanlığı Kanun Hazırlama Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik'in 26'ncı maddesinde düzenleyici etki analizinin yapılması gerekiyor. Peki, düzenleyici etki analizi ne işe yarar? Aslında bu kanun teklifinde etki analizini içermemesi yalnız bir eksiklik değil, buna gelirken Sayın Bakan Yardımcımız kalktı, dedi ki: "Efendim, biz bu çakarlarla ilgili cezaları artırdık, düştü." Sadece bir o mu var? Peki, burada mevcut olan kanunla 2023 yılında trafik kazaları azalıyor, ölüm kazaları azalıyor; 2024'te sizin o bahsettiğiniz analiz bende burada yani arkadaşlara dağıtmadınız ama bana geldi. Peki, burada 2023'te bu kadar şey oluyor da kazalar olmuyor, vakalar azalıyor da 2024'te niye fırlıyor? Bana bunun... "Niçin siz etki analizini istiyorsunuz?" İşte, bunun için istiyoruz. Yani en azından bunun...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Tanal, onun cevabını Sayın Bakanımız, bürokratlar verecekler.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Üstadım, ellerinde var. Evet, verecekler ama...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sizin söylediklerinizi, soru olarak varsa onun cevaplarını verecekler.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Burada şunu söylüyorum: Şimdi, etki analizinin... Bu sadece bir teknik eksiklik değil, yasama sürecinin meşruiyetine, anayasal düzene doğrudan bir tehdittir bu etki analizinin yapılmaması veya verilmemesi. Bu Anayasa'nın 2'nci maddesinde Türkiye Cumhuriyeti hukuk devleti olarak tanımlanır. Hukuk devletinde yasalar keyfi değil; hesap verebilir, öngörülebilir şekilde yapılır. Öngörülebilirliğin de amacı etki analiziyle ancak... Etki analizi zaten bu öngörülebilirliğin temelidir. Eğer etki analizini yapmazsak Anayasa'mızdaki hukuk devleti öngörülebilirlik ilkesini göremeyiz, onunla görebiliriz. Anayasa'nın 6'ncı maddesi "Egemenlik milletindir." diyor. Burada temsilcilere, milletvekillerine bu bilgilendirmelerin verilmemesi, eksik bilgi verilmesi; milletvekilleri aldatılmış olur. Yani bu etki analizinin bize verilmemesiyle milletvekilleri, yasama organı üyeleri aldatılmış oluyor. Bu, Anayasa'mızın 87, 88'inci maddelerindeki yasama yetkisinin kullanılmasının bir usule ve bir şekle bağlı olduğunu ifade eder. Etki analizi içermeyen teklifler bu usul kurallarını ihlal eder Anayasa'nın. Burada etki analizi olmaksızın teklif sunmak Meclisin bütçe hakkının dolaylı yoldan bir gaspıdır, siyasi etik ve saydamlık sorunudur aynı zamanda. Etki analizlerini kaçırmak milletin gözünden gerçekleri saklamaktır. Yasaların halkı nasıl etkileyeceği bilinmeden yapılan düzenlemeler halkın değil, belli bir çıkar grubunun çıkarına çalışır. Yani burada etki analizinin amacı ne? Halka etkisi nedir bunun? Bu demokratik rejime değil, teknokratik keyfiliğe, oligarşik manipülasyona işaret eder ve burada denetlemeden, denetimden kaçınmak için bunlar yapılmıyor veya sunulmuyor. Etki analizi, yasaların uygulandıktan sonraki denetimi açısından ve öncesinden... Bu, bir temel araçtır, bunun kullanılması lazım. Bu raporlar olmadığı sürece bu yasanın toplum üzerindeki etkisi izlenemez, hesap sorulamaz, uygulama değerlendirmesi yapılamaz. Bu da halkın Meclis üzerindeki denetim hakkının fiilen ortadan kaldırılmasıdır.

Sonuç ve çağrı; Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan herhangi bir kanun teklifinde etki analizi bulunmuyorsa bu teklif hukuken sakattır, siyasal olarak meşruiyetten yoksundur, toplumsal sorumluluğa aykırıdır. Bu tür eksik teklifler, İç Tüzük'e uygun hâlde getirilmeyen teklifler Meclis komisyonundan geri çekilmelidir. Aksi hâlde, bu eksiklik yalnızca teklif sahibinin sorunu değil, bu eksikliği bile oylayan her milletvekili de hukuken tarih önünde sorumlu olacaktır. Türkiye Cumhuriyeti yasama organı keyfi düzenleme yeri değil, halkın iradesini yansıtan ve hukuka uygun kararlar alınan bir organdır. Bu ilkeye bağlı kalmak sadece anayasal bir zorunluluk değil, vicdani bir görevdir.

Söz verdiğiniz için de teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Tanal.

En azından süreye riayet ettiniz ama Anayasa'nın 87 ve 88'inci maddeleriyle ilgili söylemiş olduğunuz hususlara katılmadığımı da ifade etmek isterim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - O sizin görüşünüz tabii ki.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Az önceki de sizin görüşünüzü dolayısıyla...

Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Suiçmez...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Şimdi, hepinizden özür diliyorum, gitmem gereken bir yer var onun için konuştu, gitti demeyin bana. Özür diliyorum.

ÖMER ÖZMEN (Aydın) - Mahmut Ağabey, biz sabaha kadar buradayız, bekleriz.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Kesin diyeceğiz Sayın Tanal, bunu deriz yani.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - İmkânlar dâhilinde gelmeye çalışacağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Tanal, çok teşekkür ediyoruz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ama oradan beyefendi benim teklifimi sınırlamak için de "Komisyon üyesi olmayanlar konuşamaz." dedi.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, öyle bir şey söylemedi de...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Teknik konuştu, süresinde konuştu, katılmasak da...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Suiçmez, buyurun.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkanım, sizi ve şahsınızda komisyon üyesi olan, olmayan milletvekili arkadaşlarımızı ve değerli bürokratları sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Beş saat bekleyip beş dakikalık konuşma... Ama bize -bazen- isim sırasına veya soyad sırasına göre söz verildiğinde de talihsiz bir isim ve soyad, il sırasına göre verildiğinde baktığımızda "T" harfi de sonda... Komisyon üyesi olmadığımız için de şimdi de geç söz alma durumunda kalıyoruz. Ben de süreye uymaya çalışacağım. Niye geç söz almanın zararından bahsediyorum? Çünkü konuşulacakların çoğunu milletvekili arkadaşlarımız söylediler. Biz avukatlar çokça yaparız, benden önceki meslektaşımın anlatımına katılıyorum deriz; büyük çoğunlukla, hemen hemen hepsine aynen ben de katılıyorum. Ama ben de öncelikle şunu söylemek istiyorum Başkanım: Düzenleyici etki analizi raporu... Kanunlar ve Kararlardan alınmamış, Anayasa'ya uygun olup olmadığına dair bir rapor almadan bunların görüşülmesi doğru bir şey değil. Bu bence de İç Tüzük'ümüze uygun değil ama Anayasa'ya aykırılıklarla ilgili görüşlerini arkadaşlar çok net söyledi. Neresinden bahsedelim? Keyfîlik, ölçülülük, orantılılık, hukuki güvenlik sağlaması vermesi, öngörülebilirlik, geriye yürümezlik gibi hukukun evrensel kurallarından hepsinin çiğnendiği bir yasa teklifi önümüzde. Dolayısıyla bu teklif Anayasa'ya aykırıdır. Yarın öbür gün eğer çekmezseniz, olduğu gibi çıkarsa da Anayasa Mahkemesinden büyük oranda da bu unsurları taşıyan maddelerin iptali gelecektir diye düşünüyorum.

Şimdi, Sayın Başkanım, hepimiz hukukçuyuz, biliyoruz ki bir kanun düzenlemesi bir menfaat içeriyorsa anlam ihtiva eder. Nedir? Sayın Vekilim de burada yakın zamanda bir trafik kazası geçirmiş, ona da geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz. Elbette ki onun bu trafik kazasından dolayı etkilenmesi sadece fiilî de değil, aynı zamanda manevî yönü de var ama etkilerini de vücudundan uzunca süre atamayacaktır. Dolayısıyla bu tür etkileri gösteren maddelerin düzenlenmesi ayrıdır ama az önce diğer vekillerimin verdiği maddelerin düzenlenmesi de farklı farklı olmalıdır. Ama baktığımız zaman hepsinin aynı şekilde değerlendirildiği ve sadece ceza miktarının artırılması suretiyle bunlardan çözüm üreteceği düşünülen bir sistem üzerine yürümüş bir kanun yapıcılık var burada. Biz, şimdi baktığımız zaman, bunun bir görünebilir... Genel gerekçe kısmında, çok haklı bir şekilde buna hepimiz katılıyoruz. Trafik cezalarının azaltılması, ölümlerin, yaralanmaların azaltılması gerekçe yapılmış ama bir de arka planı var, bu arka planda çok net gözüküyor ki bütçe kalemine ek gelir sağlamak üzere hazırlanmıştır. Buna hiç itiraz edilmesi gerekmiyor çünkü artırılan miktarlara bakıldığı zaman bunların hiçbir dayanağı olmadığını, keyfî artırımlar olduğunu görüyoruz.

Diğer bir yönden de baktığımız zaman, mesela 6'ncı madde... Yine, milletvekili arkadaşım dedi, 6'ncı maddeden sonra 33'üncü madde, 27'nci madde, suç ihdası bile var. 6'nci maddeye baktığımız zaman valilikten alınıp İçişleri Bakanlığına bu yetkinin verilmesi, genel zabıta yetkisiyle donatılması, yine 27'nci maddede bunları aktarmanın, yayımlamanın ayrıca cezalandırılıyor olması çok açık, net, arka planda farklı bir ajandayla bu teklifin hazırlandığını ortaya koymaktadır. Ne yazık ki biz burada aslında tekliflerin bile hazırlanmasından önce oturup belki tartışabilseydik çok daha faydalı olabilirdi.

Dün yapılan toplantıyı çok önemsiyorum Sayın Başkanım. Ancak baktığım zaman -belki bugün burada saatlerce süren tartışmalar olacak- Anayasa'ya aykırılık ve yasanın amaca uygun olup olmadığı yönünde burada çok yerinde endişeler, haklı itirazlar dile getiriliyor. Ama ben üzülerek söyleyeyim ki iktidarın son zamanlarda iyice artırdığı hiç kimseyi dinlememeyi, haklı da olsa söylediklerinden geri caymamayı, yaptıklarından geri caymamayı burada bir kez daha yaşayacağız. Burada size sunulan taleplerden, önerilerden hiçbirini, haklı önerilerin hiçbirini yerine getirmeden Mecliste bunu getireceksiniz, yine öyle gözüküyor.

Şimdi, cezalandırmadan önce şunları söyleyelim: Bir kere, öncelikle bu hız sınırlarının doğru dürüst saptanması gerekiyor. Gerçekten hız sınırları uyulabilecek nitelikte değil. Yani bunu teknik anlamda Karayolları ortaya koymadan biz cezalandırma üstüne gidiyoruz. Ya, böyle bir şey olabilir mi? Öyle mekânlardan geçiyoruz ki -hızın azaltılmaması- yürüsek, insek, bıraksak arabayı daha iyi ya da inip yürüsek arkadan araba gelse bizi yakalayacak durumda. Bu durumda bunların ihlal edilmesi kaçınılmazdır.

Yine, ceza hukukundan hepimiz biliyoruz ki eğer cezaları gereğinden fazla artırırsak hâkimler ceza verme yerine vermemeyi seçiyorlar, Cumhurbaşkanım çok güzel bir şekilde bunu da açıkladı. Dolayısıyla tekrara çok düşmemek istiyorum.

Şimdi, biz bunları biliyorsak biz o zaman niye tekrara, tekrara, tekrara gidiyoruz? Bu kadar para cezasının artırılması hiçbir önleyici vasfı taşımayacaktır. Ha, bazılarında mantıklı gelebilir, dediğimiz gibi, bazılarında ise hiç kabul edilebilir nitelikte değildir.

Bir de alkol ölçüm cihazları meselesi var. Ya, böyle bir şey olur mu? Bunlar niye bozuk olmayan şekilde polislerimizin, kolluk güçlerinin eline verilmiyor ki? Bunlarla ilgili de çok açık, net problem yaşanıyor. Çoğu zaman ölçüm cihazlarında yanlış ölçümler yapılıyor.

Şimdi, ben bürokratların bu yasayı niye yaptıklarını anlıyorum: Daha çok ekonomik nedenlerle, birkaç maddede de başka nedenlerle ama siz milletvekillerinin, özellikle Cumhur İttifakı'na mensup milletvekillerinin burada bunu niye itirazsız kabul

edeceğini anlamıyorum. Hangi Türkiye'de yaşıyorsunuz? Ekonomik tablo bu kadar kötüyken bu ortaya koyduğunuz ceza miktarlarını nasıl açıklayacaksınız? Sadece "Trafik kazalarını önleyelim, kimse ölmesin, kimse yaralanmasın."la bunu açıklamanız mümkün değil çünkü içinde alakasız o yönde hükümler var. Yani insanlar "Yarın nasıl karnımı doyuracağım?"ın endişesi içerisindeyken bu kadar ölçüsüz ceza artırımı kabul edilemez; bunu hiçbir şekilde izah edemeyeceksiniz, bunu da böyle kullanacağımızı da açıkça söylemek gerekiyor. Böyle bir şey olabilir mi? Elinizde kanun yapma yetkisi var ama bunu siz halkın aleyhine kullanmayı tercih ediyorsunuz; bu kabul edilebilir değil. O yüzden bu kadar ölçsüz bir şekilde para cezalarının artırımının tekrar gözden geçirilmesi gerekiyor.

Ben buradan Sayın İçişleri Bakan Yardımcısı burada bulmuşken söyleyeyim -yine bir arkadaş dedi- bu Vatan Emniyetindeki durum nedir Sayın Bakanım ya, böyle bir şey olur mu, bize yaklaşıyor mu? İnsan onuruna aykırı bir şekilde masumiyet karinesine sahip insanların orada günlerce o şekilde tutulması... Bırakın hani ben tutulmaların, yakalanmaların, bilmem nelerin hukuksuz olduğundan da bahsetmiyorum. Gidin lütfen görün, böyle bir şey olmaz, bu kabul edilebilir değil.

Bir merakım da... Türkiye'nin her yerini bariyerlerle çevirdiniz. Açıkça bariyerlere ne kadar miktar ödediniz? Ne kadar aldınız, ne kadar ödediniz? Tarihte adliyelerin barikatlarla çevrildiği bir başka ülke var mıdır bilemiyorum,. Varsa söylesin, ben olduğuna inanmıyorum. Şimdi, bir de yetmezmiş gibi mahkemelere de zimmetlemişsiniz bu bariyerleri yani gerçekten bir hukuk devletinde olmaması gereken şeyleri yaşıyoruz. Az önce bazı milletvekilleri "İddianameleri okumadık." dediler ama lütfen okuyun. Hukuk tarihin farklı zamanlarında herkese lazım oluyor. Çok önemli bir süreçte bunu yaşadık. Bugün yine gözaltına alınanların, yakalananların çoğu hukuksuz bir şekilde alınıyor, yakalanıyor ve maalesef açıkçası Türk Ceza Kanunu'na, Ceza Muhakemesi Kanunu'na da aykırı bir şekilde tutuklanıyor. Katalog suçuna girmeyen Cumhurbaşkanlığına hakaret suçuna oradaki sayın savcı soruşturma açabiliyor ve diyor ki: "Katalog suçlar nedeniyle tutuklamaya sevk ediyorum." Bunlar hukuken kabul edilebilir olaylar değil.

Bir başka şeyi söyleyeyim: Soruşturma evresi gizlidir ama biliyorsunuz, Sayın Ekrem İmamoğlu'nun koruma görevini yürüten arkadaşın Giresun'daki yayla evinde yapılan aramanın görüntüleri herkes tarafından görünür oldu. Ya, insan yayla evine değerli bir şey bırakır mı Sayın Başkanım? Artık aylar giriyor, zaten her tarafı kırıyor döküyor oralarda yani böyle komik şey olur mu? Orada kasa bulunmuş. İçinde para varsa veya suça konu bir şey varsa orada bırakır mı şu kadar kasayı? Şimdi, bunları niye anlatıyorum biliyor musunuz? Hepiniz görüyorsunuz, biliyorsunuz ama biz hukukçular sesimizi yükseltmeliyiz her zaman; siyasi olabiliriz ama eğer hukukçusak bizim ışığımız hukuktan yana olmalı. "O parti, bu parti" demeden, aynı şekilde hukuka aykırı her fiilde birlikte hareket etmeliyiz.

Bir başka konuyu söyleyerek de bitiriyorum. Az önce Zülkuf Başkanım, kamu görevlilerine uygulanan cezasızlık politikasını sanki sadece bazı illerde uygulanıyormuş gibi gösterdi ama üzülerek söyleyeyim ki ülkemizde genel bir uygulama bu, sadece belli bölgelerde ya da illerde değil. Baktığınız zaman Bolu'daki yangında da hâlâ kamu görevlilerinin yargılanması sağlanamadı. Çorlu tren kazasında ne kadar uğraşıldığını biliyorsunuz. Yine, bir sürü deprem olayında da bunu gerçekleştiremedik. Dolayısıyla bu hukuka aykırı uygulamaları sadece belirli bir illere yönelikmiş gibi göstermenin de haksızlık olduğunu düşünüyorum. Bu hukuksuzluklar Türkiye'de maalesef herkese ve her bölgeye, her ile uygulanan hukuka aykırılıklar.

Sabırınızı fazla zorlamak istemiyorum ama... Cevdet Bey'i az önce dinledik. Cevdet Bey ekonomik verilerle bu yasanın ne anlama geldiğini, etki analizinin eksikliğinin ne olduğunu ve cezaların artırılmasıyla ceza kesimiyle, tahakkuk ile tahsil edilenin çok farklı olduğunu çok güzel bir şekilde bize anlattı. Eğer bu yasayı geçirirseniz bir, halktan ne kadar kopuk olduğunuzu bir daha göstereceksiniz ama onun yanında, yaşayarak göreceksiniz ki istediğiniz şekilde bütçeyi denkleştirmek için bu parayı, cezaları toplayamayacaksınız, sadece tahakkuk ettirmekle kalacaksınız. O yüzden bir kez daha seslenelim: Gelin, bu Anayasa'yı çiğneyen kanunu geri çekin. Etkili ve yetkili olan öteki komisyonlarda da tartışılın, görüşülsün, etki analizi raporu çıkarılsın ve ona uygun, Anayasa'mıza uygun bir kanunu göğsümüz kabara kabara buradan çıkaralım. Yoksa, yine geleceğiz buraya, yine, Anayasa Mahkemesi tarafından birçok maddesi iptal edilmiş bir yasayı tekrar buradan gözden geçireceğiz.

Hepinize sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Suiçmez.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

5.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in (2/3138) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tekrar şunu hatırlatmak istiyorum: İç Tüzük'müzün 38'inci maddesi Anayasa'ya uygunluğun incelenmesini içeriyor ve biliyorsunuz, Komisyonumuz gündemine hâkimdir. Burada İç Tüzük'ümüze göre de ilk önce Anayasa'ya uygunluk tartışması yapılır ve bu oylanır, neticeye bağlanır ve biz bunu yaptık. Dolayısıyla tekrar tekrar Anayasa'ya aykırılıkla ilgili iddiaların burada gündeme gelmesi gerçekten doğru olmamakla birlikte, tabii, biz bütün vekillerimizin söylediklerini büyük bir dikkatle dinliyoruz. Diğer taraftan da, kanun teklifinin maddelerine geçeceğiz inşallah az sonra, orada da göreceksiniz, burada suçun maddi ve manevi unsurlarıyla ilgili temel düzenlemelere dokunulmuyor, idari para cezaları artırılıyor ve bir tane de suç ihdas ediliyor. Bu da aslında kamunun beklentisi olan bir durum. Dolayısıyla burada iddia edilen -ben tabii, Komisyon Başkanı olarak tarafımı belli etmek durumunda değilim ama- Anayasa'nın 2'nci maddesine ve diğer maddelerine uygunluk açısından bir sıkıntı olmadığını da belirtmek istiyorum.

Çok teşekkür ediyoruz tekrar görüşleriniz için.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile 143 Milletvekilinin Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3138) (Devam)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi Sayın Bülbül'e söz veriyorum.

Herhâlde geneliyle ilgili son konuşma olacak, ondan sonra oylamaya geçeceğiz.

Sayın Bülül, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, burada arkadaşlarımız açıkladı, Türkiye'deki yargının siyasallaşmasından, hukuk devletinden uzaklaşılmasından -bazı arkadaşlar kızıyor ama özellikle söylüyorum- yargının saraya bağlanmasından, nitelsiz bir şekilde yasama faaliyetleri gösterilmesinden, Cumhurbaşkanı adayımız Ekrem İmamoğlu'nun siyasi rakiplik dışına itilmek için haksız, hukuksuz tutuklanmasından, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'ndaki tutuklama nedenlerinden yani Türkiye'de hukukun olmadığından bahsetmeyeceğim çünkü bahsetti arkadaşlar, açıkça bahsetti yani buralara girmeme gerek yok, yaşıyoruz arkadaşlar, yaşıyoruz. Türkiye'de can güvenliği, hukuk güvenliği, trafik güvenliği, hep böyle şeyler yani güvenlik, güvenlik, güvenlik de nerede güvenlik? Milletvekillerinin bile güvenliği yok, şu anda Can Atalay cezaevinde. Nerenin güvenliği? Anayasal hak ve özgürlüklerimizi kullanmaya kalktığımız zaman milletvekillerine hemen felekeler geliyor ama bazı milletvekillerine hiçbir şey gelmiyor. Bazı milletvekilleri altın getiriyor bir yerlerden ve istifa ettiriliyor, haklarında bir tek soruşturma açılmıyor ama ifade özgürlüğünü kullanan, hak, hukuk, adalet için çırpınan ve haksız, hukuksuz yere tutuklanan, siyasetten yargıyla dışlanmak istenenleri savunduğumuz zaman Cumhuriyet Halk Partisi gibi yılların çınarı hakkında mahkeme köşelerinde yok o tarihte, yok bu tarihte diye televizyonlarda ve Cumhuriyet Halk Partisinin liderleri konumunda bulunan kişiler hakkında da şöyledir, böyledir deyip de ifadeler yoluyla, başka yollarla taciz yapılan, yargı tacizi yapılan bu memlekette biz çıkıyoruz hukuku tartışıyoruz ve tartışıyoruz arkadaşlar, tartışıyoruz. Şimdi diyecek ki Başkan: "Benim görüşüm farklı, burada etki değerlendirmesi olayı farklıdır." Başkanım, burada açıkça eylemli İç Tüzük ihlali var, eylemli İç Tüzük ihlali var. Nasıl HSK seçimlerinde eylemli İç Tüzük ihlaliyle beraber, önce 3'üncü tur icat edilip Genel Kurulda 3'üncü turu yapmadan kuraya girdiniz ya, var bu, var; komisyon ayrı, Genel Kurul ayrı. O nedenle, burada arkadaşlar çok iyi açıkladı, anlattı, bir daha o noktalara girmeyeceğim ama önümüzdeki süreçte Türkiye'de hukuk devletini inşa edeceğiz. Demokrasi ve özgürlüklerin, siyasi görüşü ne olursa olsun anayasal hak ve özgürlüklerin kullanımı için artık insanlar can güvenliğini, hukuk güvenliğini düşünmeyecek, bununla birlikte trafik güvenliği de düşünmeyecek.

Bakınız, 36 madde değişiyor. Değiştirilen bu Karayolları Trafik Kanunu'nun 36 maddesinin 32 maddesi ana madde; bunun 2 maddesi yürürlük maddesi, 2 maddesi de ek maddeler. Şimdi, bu maddelerde ne var, bunun ruhunda ne var? Şimdi, Sayın Bakan dün geldi açıklamalarda bulundu, bugün de açıklamalarda bulundu, ruhuna bakmak lazım. Ruh nedir? Ruh şudur: Ruha bakarken ne yapacağız? Anayasa'ya bakacağız ve Karayolları Trafik, Kanunu'nun çıkışındaki gerekçelere bakacağız. Bunlar neler? 2018 sayılı Karayolları Trafik Kanunu Türkiye'deki kara yolu trafik düzenlemelerinin yasal çerçevesini düzenliyor. Kanun, trafik güvenliğini artırmak, kazaları önlemek ve sürücülerin, yolcuların ve yayaların haklarını korumak amacıyla oluşturulan bir kanun. Kanun trafik kurallarını, sürücülerin ve araçların yükümlülüklerini, ceza uygulamalarını ve trafik denetimlerini kapsayan bir örgü ortaya koymak zorunda. Ayrıca, trafik kazalarının önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını da öngören bir kanun. Karayolları Trafik Kanunu motorlu taşıt sürücülerinin sürücü belge alma şartlarını, araçların muayene ve sigorta gerekliliklerini, hız limitlerini ve diğer trafik kurallarını detaylı bir şekilde düzenleyen bir metin. Bu kanun trafik kazalarının azaltılması ve güvenli bir ulaşım ortamının sağlanması için hayati öneme sahip. Trafik güvenliği bir devletin egemenlik alanında yaşayan insanlara sağlayabileceği bir yaşam hakkı, maddi ve manevi varlığın korunması ve gelişimini sağlama hakkı ve sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşam hakkı için en önemli başlıklar arasında yer alır. Nedir bu? Trafik güvenliği. Kara yollarında motorlu bir aracı sevk ve idare etmek kişilerin anayasal hakları arasında yer alan seyahat hürriyetine dayanır, bunun eğitimi yanında ticari bir faaliyet kapsamında yapılması hâlinde de bu, teşebbüs hürriyetidir. Bakınız, trafik güvenliğinden nereye geldik? Seyahat özgürlüğüne geldik, oradan çıktık, ticari bir şekilde yapıldığı takdirde ise teşebbüs hürriyetine geldik. Bu çerçevede, kişilerin motorlu araçlarla bir yerden bir yere intikali hukuka uygun usul ve esaslara trafik güvenliği içinde gerçekleştirilmesi gereken bir olaydır. Ancak her toplumsal faaliyette olduğu gibi kişilerin yaşam düzenindeki işlemlerin bir hukuki rejime tabi tutulması gerektiği açık. Bu düzenlemenin sınırlarını ise Anayasa'mız belirliyor. Çeşitli tercihler arasında bir kamu politikasının oluşturulması ve kamu yararını gözetmek üzerine kural koyma ise devletin egemenlik alanı olan Türkiye Büyük Millet Meclisine ait. Kanun yapmak yani genel, soyut, sürekli, kişilik dışı ve bir defa uygulanmakla tükenmeyecek nitelikte kural koyma yetkisi ise bize ait, Yasama Meclisine ait.

Burada kanun teklifinin genel gerekçesinin üçüncü paragrafını yazmış arkadaşlar, diyor ki: "Bu ihtiyaca istinaden, teklifle öngörülen değişiklikler yapılırken kanunda yer alan tüm cezaların artırımı şeklinde bir yöntem izlenmemiş..." bu çok önemli arkadaşlar, bakın "...sahada trafik güvenliğini tehlikeye düşüren hususlarda caydırıcılığın artırılmasına yönelik bazı yaptırımların kademelendirilmesi ve ağırlaştırılması amaçlanmıştır." Bu ifadeler gerekçe de yer alıyor. Burada her ne kadar "cezaların artırımı yöntemi izlenmemiş" ifadesi kullanılsa da cezaların çok yüksek oranlarda artırıldığı açıkça kanun teklifinde var yani bunu gerekçe ortaya koyuyor ama cezaların çok yüksek oranda artırıldığı açık. Bu durum trafik cezalarının hafife alınması anlamında olmamakla birlikte, ülkemizin toplumsal gerçekliklerini ve içinde bulunduğu ekonomik koşulları da gözetenek adil ceza oranları belirlemek suretiyle düzenleme öngörülmesini gerektiriyor. Yani burada iki nokta var, burada bu kanunu hazırlarken cezalar konusunda ne yapmamız gerekiyor? Adil ceza oranları ve ülkemizin bulunduğu ekonomik durumunu öngörmemiz gerekiyor.

Cezalandırma yetkisi burada çok önemli fakat buna ön gelecek ve olması gereken bir trafik düzeni yok ise vatandaşların verilmeyen kamusal hizmetler karşısında cezalandırılması sorunu kaynağında çözüme engel oluşturuyor. Yani ilk önce vatandaşa ne vereceksin? Kamusal hizmet vereceksin, kamusal hizmetleri verdikten sonra karşılığında cezalandırma yoluna gideceksin. Nitekim, temel eğitim kapsamında nitelikli biçimde verilmeyen, geçirtilen ve süresi kısıtlı trafik eğitimi, sürücü belgelerinin alımında kolaylık, sürücü kurslarının açılmasındaki rahatlık, sürücü belge sahiplerinin belirli periyotlarla denetime tabi tutulmaması ve tehlike arz eden motorlu taşıtların, belgelerin edinimindeki kolaylık binlerce vatandaşımızın meydana gelen kazalar sonucu yaşamını yitirmesine ve sakatlanmasına neden oluyor. Bu açıdan, trafik güvenliği sağlanmadığından ve bilimsel ve mühendislik projelerine uygun olmayan yollar da bunun üzerine eklendiği zaman kazalara yol açan sebebi ortadan kaldırmaksın cezaların artırılması yöntemiyle hareket etmeyi esas alan bir kanun teklifiyle karşı karşıya kalıyoruz. Burada hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşacak şekilde insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesini hedef almamız gerekiyor. Burada kolluk

kuvvetlerinin ve trafik zabıtalılarının yapacakları işlemlerde ve uygulayacakları cezalarda bu hususlara dikkat etmesini ve söz konusu yetkinin kullanımında kanun koyucunun Anayasa hükümlerine aykırı düzenleme yapmaması gerekiyor.

Şimdi, teklifin 1'inci maddesinde trafik zabıtası ve genel zabitanın ayrı ayrı müdahale etmesi nedeniyle zaman, personel ve iş gücü kaybının önlenmesi amacıyla, otoyollardan sorumlu birimlerde görevli trafik zabıtasının sorumluluk sahasıyla sınırlı olmak üzere İçişleri Bakanının uygun görmesi hâlinde genel zabıta olarak görevlendirilmesi yönünde düzenleme yapılıyor. Ancak bu durum kamu hizmetlerinin yürütülmesinde trafik zabıtası kolluğu açısından belirlilik ve hizmetin usulüne uygun ve nitelikli biçimde yürütülmesinde bazı sakıncalara yol açıyor. Otoyollarda trafik zabıtası görevini jandarmaya verdik değil mi Sayın Bakanım?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Yüzde 70.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bu çerçevede, jandarma da özel eğitimden geçirildi, özel eğitim çalışmaları yapıldı, verildi. Bu sıkıntıların giderilmesinde zabıtaya da eğitim olanaklarının daha geniş bir şekilde sağlanması gerekiyor.

10'uncu maddesinde ise "Düğün, asker uğurlama gibi kutlamalar nedeniyle oluşturulan konvoylar aracılığıyla veya münferiden ve keyfi olarak karayolunun kısmen ve tamamen trafiğe kapatılması" ifadesi yer alıyor. Burada "Münferiden ve keyfi olarak karayolunun kısmen ve tamamen trafiğe kapatılması" ifadesi yasal anlamda belirsizlik taşımakta olup toplantı ve gösteri yürüyüşleri bakımından Anayasa'nın 34'üncü maddesinde belirlenen şekilde kamuoyu oluşturmak amacıyla trafiğin aksaması sonucunun doğduğu hâllerde... Bunlar neler? Konya'da domates üreticilerinin Niğde yolunu kapatmaları, diğer alanlarda da çiftçilerin eylemleri gibi. Bu yaptırımın uygulanması durumunda demokratik muhalefet ve kamuoyu oluşumunun önüne engel konulma riskiyle karşılaşılabilmesi mümkün oluyor. Yani bu 10'uncu madde açıkça anayasal toplantı ve gösteri yürüyüş hakkını belirleyen 34'üncü maddenin ve bu çerçevede ifade özgürlüğünü ortaya koyan ve anayasal hak ve özgürlüklerin çiğnenmesine neden olabilecek bir madde. Yani vatandaş çıkıp da "Ben bu iktidarın tarım politikasını protesto ediyorum. Benim portakalın kilosu 1 lira, ben mazotundan tut girdisine kadar bunun maliyetini karşılayamıyorum. Bu bakımdan çıkıyorum yola, döküyorum portakalımı." dediği zaman bu madde onun toplumsal muhalefetini ve anayasal hak ve özgürlüğünü engelleyici madde olacaktır. Bu çok önemlidir, bu maddenin de tamamen çıkarılması gerekiyor.

Diğer bir yan, 23/3/2004 tarih 2001.119 esas, 2004.37 kararıyla Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu bir karar var. Hukuk devletinde ceza hukuku alanında olduğu gibi idari para cezalarına ilişkin düzenlemeler de kuralların önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olması gerektiğini belirtiyor, bu çok önemli -hocalarımız da var burada- nedir? Getirilecek idari para cezalarının ya da trafik idari para cezalarının önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olması gerektiğini belirtiyor. Anayasa Mahkemesinin bununla birlikte birkaç tane kararı var bu konuda. Yani bakıyoruz, burada, AYM kararlarında da vurgulandığı şekilde hukuk devletinde ceza hukuku alanında olduğu gibi idari para cezalarına ilişkin düzenlemelerde kuralların önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olması gerektiği açıklanmakta, idari para cezalarındaki bu artışlar önleme ve iyileştirme amacına uygun düşmemektedir. Neden düşmemektedir? Birincisi, 1 Ocak 2025'te yürürlüğe giren, Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan yüzde 43,93 oranında yeniden değerlendirme oranı var mı? Var. Trafik para cezalarına zaten 2025 yılı için yaklaşık yüzde 44'lük bir zam gelmiş mi? Gelmiş. Söz konusu kanun teklifimiz ise cezalarda yüzde 100 ve yüzde 300 arasında artış öngörüyor. Bunun yanında, takograf ve taksimetre takmayanlara getirilen para cezaları adil ve hakkaniyete uygun değil. Taksici ve yolcu taşıyan esnafların ödeme gücünün üzerinde para cezalarında fahiş artışlar yaparak kolaycılığa kaçılan bir durum var. Kamuda denetim sistemi de kalmadı, şeffaflık ve hesap verilebilir bir ortam da kalmadığı için söz konusu para cezalarının hangi kriterlere göre belirlendiği sayın imzacı vekillerimiz tarafından açıklanmalıdır. Bu kriterler nedir? Yani önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun bir artışın kriteri nedir arkadaşlar Anayasa Mahkemesi kararına göre? Örnek veriyorum: Tescil belgesi ve tescil plakası alınmadan bir aracın trafiğe çıkarılmasında uygulanan idari para cezası 9.267 lira, hurda aracı trafiğe çıkaran sürücülere verilen idari para cezası ise 18.677 lira ancak söz konusu kanun teklifinde bu iki para cezası yüzde 200'e varan artışla aynı miktara getirilerek 46 bin liraya yükseltilmekte. Bu artışı hangi kriterlere göre yaptınız? Yani bunun maksadı nedir? Daha önce her iki ceza arasında yüzde 100 fark vardı. Bu örnekleri kanun teklifinde çoğaltabiliriz. Bu örnekler, açıkça önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olan artışları ortaya koymamaktadır. Neyi ortaya koymaktadır? 19 Mart tarihinde gerçekleştirilen sivil yargı darbesi girişimini finanse etmek için getirilen bir kanun teklifidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Bülbül.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sonuncu ifaden olmadı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın milletvekilleri...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım, bir şey daha söyleyeyim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Biraz önce Sayın Ahlatcı açık ve net "Cumhuriyet Halk Partisi geçmişinden utanmalıdır." dedi. Yani biz burada beraber farklı siyasi partilerden milletvekilleriyiz. Burada kullanılan sözcüklerin daha dikkatli kullanılması gerekir.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Katılıyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Cumhuriyet Halk Partisinin geçmişinden utanılacak...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Siz de son cümlemlerle yanlış yaptınız.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bakın, Sayın Cumhurbaşkanına yönelik burada belirtilen açıklamalarda bu tür konuştuğum konuşmalar yapılmadı, yapıldığını iddia edemezsiniz; arkadaşlarımız ve bizler açıkça siyasi ve hukuki eleştirilerimizi ortaya koyduk. "Cumhuriyet Halk Partisinin tarihinden utanması gerekir." diyen Sayın Vekil burada bu özü ortaya koymazsa ve bu açıklamayı yapmazsa bu açıdan Adalet Komisyonunun yıllardan beri gelen bu güzel havasına, ruhuna uygun bir tavır olmayacaktır diye düşünüyorum ve bu özü de Sayın Milletvekilinden bekliyoruz arkadaşlar.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Bülbül.

Şimdi, değerli arkadaşlar, teklifin tümü üzerindeki konuşmalar tamamlandı.

Tümü üzerinde yapılan yorumlarla ilgili, daha doğrusu sorularla ilgili kısa bir şekilde cevap verebilirsiniz.

Sayın Yurdunuseven, buyurun.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Başkanım, öncelikle teşekkür ediyorum. Katkıda bulunan, fikrini beyan eden tüm milletvekili arkadaşlarıma da teşekkür ederim.

Öncelikle ismini zikrederek bir sataşma olduğu için ona kısa bir cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Vekilim, sataşma değildi yani buradaydı, onu...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Soy ismim yurduseven değil Yurdunuseven.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yurdunuseven olarak telaffuz etti.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Bizim de zaten yurdumuzu ne kadar sevdiğimiz tescilli, orada yazıyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sataşma olarak kabul etmiyorum onu.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Peki, ondan dolayı cevap vermiyorum.

Sayın Başkanım, Süleyman Bülbül Vekilimiz öncelikle kriter sordu. Tabii, burada kriterimiz caydırıcılık yani cezaların yüksekliğinin amacı caydırmak ve insan hayatına değer vermek. Dolayısıyla burada, işte, trafikten çekilmiş plakalarla trafiğe çıkmak, takografi bozuk veya başkasının kartını kullanıp trafiğe çıkmak hukuksuzluk ve kanuna karşı bir hile. Dolayısıyla bunları biz cezalandırmak ve caydırıcılık yapmak için kriterimizi koyduk.

Yine, 10'uncu maddeyle ilgili -zannedirim, Sayın Süleyman Bülbül Bey söyledi- biliyorsunuz, burada, şu cezalandırılıyor: "Araçlarını kol veya grup hâlinde (konvoy şeklinde) veya münferiden sürerken, diğer araçların geçişini zorlaştıracak veya tehlikeye sokacak şekilde keyfi hareketlerle trafiğin akışını kısmen veya tamamen engelleyecek şekilde aracı park etmek." Yani bunu ben bizzat yaşamış biri olarak söylüyorum: İstanbul'dan geldiğim bir tarihte -hangi il olduğu önemli değil- adli bir suçtan dolayı bütün araçlar kara yolu üzerine park edilmiş ve biz yaklaşık 10 kilometrelik bir araç konvoyuyla iki buçuk saat beklemek zorunda kaldık. Tabii, insanların gösteri ve yürüyüş hakkına da saygı duyuyoruz. Peki, orada 10 kilometre boyunca bekleyen insanların seyahat özgürlüğüne; içerisinde ambulans, hasta, anne, çocuk, baba, vesair bunların haklarına niye dikkat etmiyoruz? Bunları da özellikle söylemek istiyorum. Tabii ki 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na göre izin alınmış her türlü yürüyüşler, toplantılar yapılabilir. Niye kara yolunu kapatıyoruz? Gidelim, başka yerde yapalım. Valilikler tarafından önceden ilan ediliyor, izin alınan yerler var, bölgeler var, burada bunu yapalım diye söylüyorum.

2'nci çerçeve maddede mirasla ilgili niye doksan günlük bir süre konulduğu, sürenin kısa olduğuyla ilgili bir soru geldi. Burada bizim amacımız mirasçıları cezalandırmak değil; dikkat ederseniz, doksan gün içerisinde mirasçılardan birinin ya birbirlerine feragat ederek ya da hepsinin adına tescile başvurmalarını istiyoruz. Doksan gün sonunda eğer başvuramazlar da o aracı trafiğe çıkarırlar ve yakalanırlarsa 4 bin lira para cezası ve trafikten tescil edilinceye kadar men. Dolayısıyla araç trafiğe çıkmadığı müddetçe doksan günlük sürenin bir önemi yok, isterse bir sene isterse iki sene o araç trafikten dışarıda kaldığı müddetçe bir problem olmayacaktır.

Kanunun 116'ncı maddesinde araç kiralamada ne amaçlanıyor? Burada araç kiralayan gerçek ve tüzel kişilerin kimliklerin tespiti ve bildirilmesi hususları düzenlenmiştir. Karayolları Kanunu'nun 116'ncı maddesine göre de 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu kapsamında araç kiralayanların trafik kuralları hakkında yapılacak işlemler düzenlendiğinden iki mevzuat arasındaki terminolojiye uydurmak için yapılmıştır.

"FTM sistemi aktif çalışmıyor." Hâlihazırda fahri trafik müfettişleri olarak şu anda 28.085 adet fahri müfettişimiz var ve 28 Mayıs 2025 tarihi itibarıyla 2025 yılı içerisinde fahri müfettişlerimiz tarafından 391.171 adet trafik ihlali tutanağı tutulmuştur.

Yine, alkol kitiyle ilgili bir bilgi istendi. Alkol kitiyle ilgili ülkemizde tip onayı mevcut otomobil ve kamyonet kategorisi yeni imal edilecek araçlar için uygulama tarihi 31/8/2024'te başladı Sayın Başkanım. Tip onayı mevcut minibüs, otobüs, kamyon, çekici kategorisindeki imal edilecek araçlar içinde uygulama 1/1/2025'te başladı. Alkol kilidi kurulum ön hazırlığı motorlu araçlarda satış sonrası alkol kilitleme cihazlarının takılmasını kolaylaştıran standart bir arayüz ifade etmektedir. Bununla ilgili de Motorlu Araçların Tip Onayı Hakkında Yönetmelik Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından AB/2021/1243 sayısıyla belirlenmiştir. Bununla ilgili de bir yönetmelik hazırlama çalışması devam etmektedir.

"Ek 20'de belirtilen durumda kaç ölüm olmuştur?" şeklinde bir soru var. Drift, makas, yarış yapma, motosiklet akrobatik hareketleri, aşırı hız gibi ihlaller neticesinde bu davranışların fazlalığı gözlemlenmiş, bunlara önlem almak amacıyla bu düzenleme gerçekleştirilmiştir.

Sürücü belgelerinin yaş grupları istendi. 16-20 yaş -tabii, 16 yaşı özellikle söylüyoruz, motosiklet ve motorlu araçlar için- 1 milyon 17 bin -yuvarlak söylüyorum rakamları- 21-30 yaş grubunda 8 milyon 47 bin, 31-40 yaş grubunda 8 milyon 835 bin, 41-50 yaş grubunda 8 milyon 189 bin, 51-60 yaş grubunda 5 milyon 570 bin, 61-70 yaş grubunda 3 milyon 323 bin, 71-80 yaş grubunda 1 milyon 324 bin, 81 yaş üzeri 278 bin kişide şu anda ehliyet bulunmaktadır.

"Kanunda düzenlenen 25'inci madde ölçülülük ilkesine aykırı mıdır?" diye bir soru gelmiş. Kanunun 21'inci maddesinde düzenlenen düzenlemeyle tescilli araçların trafikten çekildiği hâlde tescil belgesi ve tescil plakası olmadan veya hurdaya ayrıldığı hâlde kara yolunda kullanımının yapılması cezalandırılmakta. Kanunun 25'inci maddesinde yapılan düzenlemeyle, benzer bir şekilde hiçbir tescil edilmemiş sıfır bir aracın tescil plakası almadan kara yolunda kullanıma çıkılması da aynı oranda cezalandırılmaktadır.

Yine, 2015-24 arasında zırhlı araç kazası... Özellikle -zannediyorum gitti Sayın Vekilimiz- kaza tespit tutanaklarında 2019'dan itibaren zırhlı araç ayrımı yapılmakta; 2019'da 22 adet, 2020 yılında 20 adet, 2021 yılında 12 adet, 2022 yılında 9 adet, 2023 yılında 11 adet, 2024 yılında 18 adet zırhlı araç kazası meydana gelmiş ve yaklaşık bu beş buçuk yıl içerisinde de 2 hayat kaybı vardır, 2 ölüm vardır, 255 de yaralanma vardır. Bunlar resmî istatistiklerimiz.

Bu kanunda yapılan düzenlemeyle "36'ncı maddede yer alan para cezaları orantılılık ilkesine aykırı değil mi?" diye soru geldi. Karayolları Trafik Kanunu'nun amacı kara yollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirtmektir. Kanunda yer alan düzenlemenin ihlal halinde uygulanacak yaptırımlarla sürücü üzerinde olumlu davranış oluşturulması, bu vesileyle güvenli bir trafik ortamının temini hedeflenmektedir.

Sürücülerin kanunda belirtilen kuralı ihlal nedeniyle yaptırım olarak sürücü belgesinin geri alınmasına karar verildiği durumlarda geri alma süresi içerisinde araç kullanmasının önlenmesi hedeflenmektedir. Biraz önceki ilkeleri kriterlerden de söyleyebiliriz.

"2024 yılında sürücü, öğrenci ve vatandaşlara trafik farkındalığı uygulaması yapıldı mı?" sorusunda... 2024 yılında - sadece 2024 yılında- 4 milyon 855 bin sürücüye, 4 milyon 839 bin öğrenciye, 2 milyon 757 bin vatandaşa da trafik farkındalığıyla ilgili eğitimler verilmiştir.

"Kış lastiği kullanımının cezası yüksek mi?" diye bir soru geldi. Şu anda fiilen kış lastiği kullanmamanın cezası 5.856 lira, biz bunu 6 bin lira yapıyoruz.

"Bir kabahati övmenin cezalandırılmasının nedeni nedir?" diye bir soru geldi. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Suçu ve suçluyu övme" başlığındaki 215'inci maddesindeki "İşlenmiş olan bir suçu veya işlemiş olduğu suçtan dolayı bir kişiyi alenen öven kimse, bu nedenle kamu düzeni açısından açık ve yakın bir tehlikenin ortaya çıkması hâlinde, iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." hükmü gereği.

"Genel zabıta tanımını yapar mısınız?" dendi. 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 3'üncü maddesine göre "Umumi zabıta: Silahlı bir kuvvet olan (polis) ve (jandarma) dır." hükmü nedeniyle bunlar genel zabıta tanımı içerisine girmektedirler.

Yine, Sibel Hanım da söylediler, "Trafik cezalarını çok artırmak suçu önlüyor mu?" şeklinde bir soru geldi. 30 Kasım 2024 tarihinde kamuya paylaşılan çakar kullanımında -biraz önce anlatmıştık- yaklaşık yüzde 193 oranında cezalar artırılmış ve bu oranda da suç oranı düşmüştür, yaklaşık yüzde 80'lik bir çakar kullanım azalması var. Uygulanacak yaptırımın ağırlaştırılmasının kural ihlallerini azalttığı kanaatindeyiz.

"2024 yılındaki trafik ceza sayısı nedir?" 2024 yılında uygulanan trafik ceza sayısı 32 milyon 611 bin -yine küsuratları söylemiyorum- ceza tutarı da 67 milyar 631 milyon 700 bin TL'dir.

Model yılına göre araç tescil sayıları istendi. 2000 yılı öncesine ait tescilli araç sayımız 6 milyon 653 bin, 2001-2005 modelli araçlarımız 2 milyon 593 bin, 2006-2010 model tescilli araçlarımız 4 milyon 35 bin, 2011-15 model tescilli araç 6 milyon 338 bin, 2016-20 model araç sayımız 5 milyon 116 bin, 2021-2025 model tescilli araç sayımız 7 milyon 915 bin olmak üzere şu anda toplam 32 milyon 652 bin tescilli aracımız var.

"Film kullanılması yani araçlarda cam filmi kullanımı kanuna aykırı mıdır?" şeklinde bir soru geldi. Mevzuatla taşıtların camlarının görüntüyü değiştirecek şekilde renkli kullanımı veya camların üzerine renkli film tabakaları yapıştırılması yasak, hukuki hüküm şu anda devam ediyor. Bu kurala uymayanlar hakkında Karayolları Trafik Kanunu'nun 30'uncu maddesi gereğince 2.167 lira bir para cezası var. Bunlarda cam filmi bulundurulması hususu araçlar üzerindeki değişiklikler maddesi kapsamına da girmektedir. Bir değişiklik yok, hâlâ 2.167 lira para cezası şu an uygulamaya devam ediyor.

Tescil plakasının okunamaması... Biraz önce Mahmut Bey sormuş sanırım. "Çamur oldu giderken, araç çamurdu, araca plakadan dolayı çok ceza mı kesilecek?" dedi. Tescil plakasının şekli ve içeriği mevzuatta belirtilmiştir. Tescil plakasında yer alan harf ve rakamların üzerinde bir şey yapıştırılması, üzerinin kapatılması veya plakanın delinerek tahrip edilmesi suretiyle plakanın okunamamasının veya yanlış okunmasının sağlandığı durumları içermektedir. Yoksa, çamur olmuş, zaten zahiren gözüküyor. Sayın Başkanım, bununla ilgili maddelere geçtiğimizde izniniz olursa, videolarımız var, bunları da sizlerle paylaşabiliriz.

"Sürücünün yapmış olduğu kural ihlalleri nedeniyle araç işletene ceza yazılması uygun değil." diye bir soru geldi. Araç işletenin yolcuların sağlıklı ve rahat, güvenli bir yolculuk yapmasını sağlayacak tedbirleri almak, yolcu ve eşyayı taahhüt ettiği yere kadar güvenli bir şekilde götürmek yükümlülüğü var. Bu yükümlülük kapsamında uygun bir taşıtı, nitelikli şoför ve hizmetli personeli sefere göndermek, şoförlerin sürücü belgelerinin bulunup bulunmadığını araştırmak, teknik şartlara uymayan taşıtların trafiğe çıkmasına engel olmak, güzergâh mesafesini dikkate alarak yeteri kadar şoför bulundurmak, taşıt kartları olmayan ya da kanunda öngörülen sorumluluk sigortası bulunmayan taşıtları trafiğe çıkarmamak gibi sorumlulukları var. Bundan dolayı taşıt sahibini de sorumlu tutuyoruz. Aynı zamanda, biliyorsunuz, Borçlar Kanunu'na göre de "kusursuz sorumluluk" dediğimiz, araç işletenin kusursuz sorumluluğu var, bu da burada zikredilebilir.

"Kanunda düzenleme yapılan 32'nci madde ölçülülük ilkesine aykırı değil mi?" Yine, burada mevzuata aykırı değişikliğin çevredekileri rahatsız edecek derecede gürültü çıkaracak özellikte olması durumunda yaptırımı caydırıcılık amacıyla gerçekleştiriyoruz, bunu da burada söylemiş olalım.

"Kanunda düzenleme yapılan 31'inci madde ölçülülük ilkesine aykırı değil mi?" Takograf üzerinden çalışma ve dinlenme süreleriyle birlikte aynı zamanda sürücünün hız kurallarına uyup uymadığına ilişkin denetimler yapılıyor. Yorgun, uykusuz bir şekilde, hızlı araç kullanımı trafik kazalarının gerçekleşmesinde önemli bir etken. Sayıları ilk sunumumda söylemiştim, geçen yılki ölümlerin yüzde 55'i, yüzde 60'a yakını aşırı hızdan. Bu kural ihlalinin önlenmesi için takografin belirlenen kurallara uygun şekilde kullanılması gerekmektedir.

Son olarak, "Bazı maddelerde cezalar geriye yürütülüyor mu?" diye -yine Mahmut Bey söyledi zannedirim- "Yürütülmesi yanlıştır." gibi bir şey söylendi. Düzenlemeler aynı kuralı tekraren ihlal edenlere yönelik yaptırımlardır. Burada son ihlal tarihinden geriye doğru bir yıllık sonuca bakacağız. 1, 2, 3, 4, 5, 6'ya kadar bazı yerlerde artırılarak giden cezalandırma var. Buradaki amaç da yine caydırıcılık yani daha çok ihlal edenden, son bir yıl içerisinde, son ihlalden itibaren geriye dönük bir yıl içerisinde daha çok ihlal yapan kişiden daha çok ceza alarak bu yaptırımı ve caydırıcılığı sağlamak istiyoruz.

Teşekkür ederim Başkanım.

Maddelerde de tek tek cevap vermeye devam edebiliriz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum detaylı açıklamalardan dolayı.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Son bir şeyi de EDS'yle ilgili söylemek istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun'un sorusu, evet.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Şu anda Karayolları Kanunu'nun, 2918 sayılı Kanun'un ek 16'ncı maddesi kapsamında belediyeler tarafından EDS kurulumu yapılmakta; mevcut durumda 15 il, 38 ilçe ve 9 belde olmak üzere toplam 62 yerde toplam 1.122 adet sistem trafik denetimlerinde kullanılmakta. PTS ve EDS Projesi kapsamında 54 ilimizde toplam 468 ortalama hız ihlali ve toplam 19.326 kilometre alanda trafik denetimi yapılmakta. Ayrıca Malatya, Elâzığ, Bingöl, Muş, Bitlis,

Ağrı, Van, Sakarya, Adana, Sivas, Mersin ve Antalya ilerimizde kurulum çalışması devam eden 60 Ortalama Hız Tespit Sistemi Karayolu Genel Müdürlüğü tarafından bilgilendirme amaçlı levhalar takılarak trafik denetimlerinde kullanılacaktır. Ayrıca, Karayolu Güvenliği Eylem Planı kapsamında şehir içi noktalara da Ortalama Hız Tespit Sistemi kurulumu çalışmalarına başlanmıştır.

Ödemelerle ilgili bir soru gelmişti, onu da hemen kısaca söyleyeyim: Emniyet Genel Müdürlüğü Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından 28/10/2025 tarihli yazı ekindeki tabloya göre ödemeler tablo Ek 2'de belirtilmiştir. EDS kullanımı hizmet bedeli ödeme talepleri takip eden ayda yetkili personel tarafından düzenlenip harcama yetkilisi tarafından onaylandıktan sonra il birimleri tarafından Stratejik Yönetim Sistemi üzerinden Strateji Geliştirme Daire Başkanlığına gönderilmekte, Emniyet Genel Müdürlüğünün -tarih ve uzun bir numarası var- yazılı yazısı gereği Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca yapılacak olan serbest bırakma oranlarına göre Emniyet Genel Müdürlüğü Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından ödenekler yapılmıştır, burada da ekte sunulmuştur, istiyorsa vekilimize verebiliriz. Sosyal medyada da bunları yayınlıyoruz.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Resmî sitesinde de var, Emniyetin resmî sitesinde, kime ne kadar verildiği de var.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Benim sorumla bir alakası yok bu açıklamanın.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Afyon Çay'da 38 milyon 836 bin lira ödeme yapılmış, Afyon sorulduğu için söylüyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Yurdunuseven, bir saniye...

Sayın Olgun, sorunuzu bir daha sorun, belki Bakan Yardımcımız cevaplar.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Son on iki aydır belediyelerin adına tahakkuk etmiş ve o ay ödenmesi gereken ödemeler on iki aydır yapılmamaktadır. Burada Emniyet Genel Müdürlüğüne hazineden para mı aktarılmıyor? Devletin parası yok ama bunu devlet tahsil ediyor, cezalardan tahsil ediyor kasasına koyuyor ama belediyeye ödemiyor; ben onu soruyorum. Yoksa niye ödediğini ben de biliyorum, yazıyor. On iki aydır alacağı var belediyenin, devletten alacağı var, Çay Belediyesinin de var, Dereçine'nin de var, Afyonkarahisar'ın başka belde ve ilçeleri de var. Ben onu soruyorum efendim. EDS'nin nasıl çalıştığını ben de biliyorum, ne kadar, onlar hep yazıyor sistemde, Emniyetin sitesinde var hepsi bunların.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bakan Yardımcım, buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Değerli Başkanım, değerli milletvekillerimiz; şimdi, EDS'yle ilgili kesilen cezalarda -Sayın Vekilimin de ifade ettiği gibi- illerin icmalleri yapılıyor, Emniyet Genel Müdürlüğüne geliyor, Emniyet Genel Müdürlüğü Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına gönderip oradan tahsilat talep ediyor. Tabii, cezalar kamu alacağı, amme alacağı olduğu için hazineye gidiyor yani Emniyetin bütçesine gelmiyor. Oradan gelen ödenekler, serbest bırakılan ödenekler kapsamında bu belediyelere eşit bir şekilde dağıtılıyor ve biz bunu her ay Emniyetin kendi sitesinde yayınlarız şeffaf bir şekilde, hatta Emniyet Genel Müdürlüğü kendi sosyal medyasından da bunları paylaşır: "Şu ay şu belediye şu kadar, şu belediye de şu kadar..." Afyonkarahisar özelinde, 8 belediyemizde EDS sistemi var Afyonkarahisar'da, 2024 yılı içerisinde belediyelerin bu 8 belediyenin 5'inin ödemeleri yapılmış, 3'ünde alacakları var, biz de ödeyeceğiz onları yani devlette kimsenin alacağı kalmaz. Şu anda, 2025 yılından hiçbir belediyeye bırakılan ödenek serbest ödenek olmadığı için ödeme yapılmadı şu ana kadar, bu Afyon'la ilgili değil, hiçbir belediye için de ödeme yapılmadı şu ana kadar; bu da tamamen devletin bütçe imkânları, nakit imkânlarıyla ilgili bir konu.

Arz ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyoruz Değerli Bakan Yardımcım.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Demek ki hazine parayı ödemiyor, Emniyetin burada bir suçu yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun, cevabı verdi Sayın Bakanımız.

Buyurun Sayın Kunt Ayan.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Soyadıyla ilgili herhangi bir espri yapmadan lütfen...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hayır, bence çok alıngan yani yaşına göre, siyasetçi olmasına göre, bu kadar alınganlığa gerek yok.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Alınganlıkla hiç alakası yok.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ama bunu demeyecektim, ben soruya cevap verecektim, siz hatırlattınız yani hiç aklımda bile değildi, söyledik geçtik yani.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Biraz daha saygı rica ediyorum lütfen.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Keşke benim de soy ismim Yurtsever falan olsaydı, bence güzel yani gayet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Kunt Ayan, "Yurdunuseven."

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Şunu dedim ki: Soy ismi...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Siz de yaşınıza uygun cevap verin. Alıngan olmam sizi ilgilendiren bir konu değil.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Evet, Yurdunuseven, ben de dedim ki Yurdunuseven, kötü bir şey söylemedim orada.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - "Ne kadar yurdunu seviyorsa..." dediniz.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hayır, hayır.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Öyle dediniz.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Zabıtlara bakın, dedim ki "Soy isminiz..."

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - "Sevip sevmediği ne kadar belli." dediniz, açıp bakacağım tutanaklara.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Neyse, oraya girmeyecektim, soruya gelecektim de siz hatırlattınız, hep siz karıştırdınız ortalığı Cüneyt Bey, öyle bir şey demeyecektim.

Şimdi, sizin vermiş olduğunuz verilerde... Siz sadece bir veri verdiniz, dediniz ki, işte, yıllara göre saydınız ve kazalardan bahsettiniz. Oysaki İHD'nin verilerine göre, 7 Haziran 2023'te bu raporunu açıkladı... "Son on beş yılda zırlılı araça 21'i

çocuk 44 kişi yaşamını yitirmiş." dedi. Şimdi, bizim burada sorduğumuz soru şu, diyoruz ki: Zırhlı araçlardan kaynaklı ortaya çıkan bu kazaların çoğunluğunda KYOK kararları verilmiş, bunların sayısı var mı sizde? Yani bu ortaya çıkan kazalarda, zırhlı araç kazalarında ne kadar cezasızlık... Cezasızlık olduğunu iddia ediyoruz ya biz ve sizde varsa bu anlamda veri bu verileri sizden istiyoruz. Kaç olayda KYOK kararı verilmiş? Mesela, bu ortaya çıkan, sizin de az önce saymış olduğunuz... İşte, yıl yıl belirttiniz, "2021'de 22 adet, 20 adet, 12 adet, 9 adet" diye saydınız, onların her birinde kazaya karışan kamu görevlileriyle ilgili yapılan ceza yargılamalarından bahsettik. Bize ulaşan verilere göre çoğunda KYOK kararları verilmiş yani soru bu yöndeydi yoksa veriler konusunda değil, muhtemelen sizdeki resmî verilerdir, bizde daha çok başvurular üzerindedir; o yüzden resmî verileri baz almak isteriz elbette ama aslında sorumuz bu KYOK kararları ve cezasızlığa dairdi; bunun cevabını almak isteriz eğer varsa elinizde.

Teşekkürler.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkürler.

Sayın Bakanım, buyurun

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, biz, hepimiz devletin resmî verilerine itibar etmek durumundayız. İHD bir sivil toplum örgütüdür, o da nihayetinde ya dönüp bizim açık kaynaklardan bu bilgileri alıyor veya... Ki öyle bir şans yoktur, il il kazaları tutma şans yoktur. Bizim bu rakamlar son derece güvenilir rakamlardır. Ben şimdi arkadaşlara şeyi de söyledim, bu zırhlı araçların bulunduğu illerde normal araçların karıştığı kazaları ve can kayıplarını da çıkarın da bir mukayese edelim. Burada bütçe görüşmelerinde de bu zırhlı araçların kazaları gündem oldu, burada da oldu. Sanki bu zırhlı araçlar kasten kazaya karışıyormuş gibi bir algı oluşuyor. Arkadaşlar, bunlar da nihayetinde 4 teker üzerine giden araçlar, bunları da kullanan insanlar, bunlar da zaman zaman hata yapıyorlar, yapacaklar; nihayetinde, devletin... Biz tabii ki idare olarak, personelin idare açısından, disiplin açısından soruşturulmasının tarafındayız. Yargı tarafında, adli boyutuyla ilgili bizim elimizde bir veri olması mümkün değil onu ancak bir özel çalışma yaparsak alabiliriz. Daha sonra yazılı da bu kazaya karışan personelin adli yargılamalarıyla ilgili, disiplin soruşturmalarıyla ilgili bilgi de verebiliriz ama şu anda elimizde öyle bilgi mevcut değil.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 1'inci maddeyi okutacağım ama ondan önce 2 değerli akademisyen hocamız var, onlar kendilerini bir tanıtınsınlar. İleriki zamanda yani maddeler tartışılırken eğer sorularımız olursa, ceza, idare ve Anayasa'yla ilgili sorabiliriz.

Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

1'inci maddeyi okutuyorum:

KARAYOLLARI TRAFİK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin ikinci paragrafına aşağıdaki cümle eklenmiş ve (b) bendinde yer alan "polis; polisin ve trafik teşkilatının görev alanı dışında kalan yerlerde de jandarma, trafik eğitimi almış subay, astsubay ve uzman jandarmalar eliyle yönetmelikte" ibaresi "sorumluluk bölgesine göre genel zabıta ilgili mevzuatta" şeklinde değiştirilmiştir.

"Otoyollardan sorumlu birimlerde görevli trafik zabıtası, sorumluluk sahası ile sınırlı olmak üzere İçişleri Bakanının uygun görmesi hâlinde genel zabıta olarak da görevlendirilebilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok herhâlde, tartıştık epey.

Önerge var mı? Yok.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 2918 sayılı Kanunun 20 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine aşağıdaki cümle ve fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

"22 ncı maddenin ikinci fıkrası kapsamında yetkilendirilen kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerinin satışını yaptığı ve ilk tescili elektronik ortamda gerçekleştirilecek araçlar için bu bentteki üç aylık süre uygulanmadan satış işlemi sonrasında üç iş günü içerisinde tescil işlemi gerçekleştirilir."

"f) Araç sahiplerinin vefat etmesi halinde mirasçılar, gerekli bilgi ve belgeleri sağlayarak vefat tarihinden itibaren doksan gün içerisinde ilgili tescil kuruluşuna müracaat etmek ve adlarına tescil belgesi almak zorundadırlar. Bu bent kapsamında yapılan tescil işlemlerinde, tescil vefat tarihi itibarıyla yapılır. Bu araçların süresi sonunda mirasçılar adına tescil edilmeden karayoluna çıkarıldığının tespiti halinde sürücüyü 3.000 Türk lirası idari para cezası verilir ve mirasçılar adına tescil ettirilinceye kadar araç trafikten men edilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önerge yok.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 2918 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin başlığına "hurdaya ayrılan" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve trafikten çekilen" ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrasında yer alan "1.002 Türk lirası" ibaresi "46.000 Türk lirası" şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve beşinci fıkrasında yer alan "2.018 Türk lirası" ibaresi "46.000 Türk lirası" şeklinde değiştirilmiştir.

"Aykırlığı tespit edilen araç trafikten çekili ise trafikten çekme tarihi itibarıyla trafik tescil kaydı açılır ve ilgili vergi dairesine bildirilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
4'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 2918 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Yönetmelikte belirtilen nitelik veya ölçülere aykırı plaka takan, öngörülen sayıda plaka takmayan sürücülere 4.000 Türk lirası idari para cezası verilir. Bu araçlar plakaları uygun duruma getirilene kadar trafikten men edilir. Tescil plakasının farklı okunmasına veya okunmamasına neden olacak şekilde plakasında değişiklik yapan sürücülere 140.000 Türk lirası idari para cezası verilir ve araç otuz gün süre ile trafikten men edilir. Son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru bir yıl içinde iki veya daha fazla tescil plakasının farklı okunmasına veya okunmamasına neden olacak şekilde plakasında değişiklik yapan sürücülere her seferinde 280.000 Türk lirası idari para cezası verilir ve araç altmış gün süre ile trafikten men edilir.

Tescilli aracı plakasız kullanan sürücülere 46.000 Türk lirası idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri otuz gün süreyle geri alınır ve araç otuz gün süre ile trafikten men edilir. Son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru bir yıl içinde iki veya daha fazla birinci cümlelerin ihlal edilmesi halinde sürücülere her seferinde 140.000 Türk lirası idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri altmış gün süreyle geri alınır ve araç altmış gün süre ile trafikten men edilir.

Başka bir araca ait tescil plakasını/geçici tescil plakasını, plaka basım işlemini gerçekleştiren kuruluş tarafından verilmemiş plakayı, tescil kaydı bulunmayan plakayı veya sahte plakayı takan veya kullananlara 140.000 Türk lirası idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri otuz gün süreyle geri alınır ve araç otuz gün süre ile trafikten men edilir. Son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru bir yıl içinde iki veya daha fazla birinci cümlelerin ihlal edilmesi halinde her seferinde 280.000 Türk lirası idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri altmış gün süreyle geri alınır ve araç altmış gün süre ile trafikten men edilir. Ayrıca bu kişiler Türk Ceza Kanununun 204 üncü maddesi hükmüne göre cezalandırılır."

"Bu madde kapsamında men edilen araçların men süresi sonunda, tescil plakaları uygun duruma getirilmeden araç teslim edilmez.

İşleteni veya sahibi, sürücüsünün kendisi olup olmadığına bakılmaksızın araç tescil belgesi ve tescil plakalarının, araç üzerinde uygun durumda bulundurulması ve aracın bu maddede belirtilen hususlara uygun olarak kullanılması konusunda gerekli tedbirleri almak ve denetimini yapmakla yükümlüdür.

Sürücü belgesi geri alma işlemleri Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır. Bu madde kapsamına alınan sürücü belgelerinin iade edilebilmesi için Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması şarttır."

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkanım, burada videomuz var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Oylamayı yapalım.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Bir söz talebimiz var Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 4'üncü maddede söz talebi mi var? O zaman, bir videoyu izleyelim, sonra söz vereyim size.

(Video gösterimi yapıldı)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Uzun, buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Şimdi, ben aslında bu madde için söz aldım ama konu bu değildi, şimdi plakaları görünce bizde yapılan bir uygulama değil, olabilir mantığıyla mı böyle bir şey...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Biz yakaladık, Türkiye'de yakalandı, Samsun'da yakalandı.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Türkiye'de yakalandı, anladım yani...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Araç yabancı plaka ama Türkiye'de bizim polisimiz tarafından yakalanan bir uygulama.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Tamam, yani...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Türklerde de benzer var, merak etmeyin, çok sayıda mekanizma var.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Var ama yakalayamadık.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Var, var, yakalanıyor, merak etmeyin.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Peki.

Benim söz alma sebebim şu...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın vekillerimiz çok dikkatli bu konularda.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Evet, teşekkür ediyoruz.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Öyle görünüyor.

Şimdi, 140 bin lira para cezasını gerektiren plakayla ilgili konu, mükerrerliği yeni düzenleniyor, daha önceden yok ve burada, bir yıl geriye gitmeyle ilgili bir düzenleme yapmışız. Ceza hukukunun temel prensiplerinden bir tanesidir; eğer lehe bir düzenleme geliyorsa, geçmişteki olaylara da şamil olur ancak yaptırım düzenleniyorsa bu ancak ileriye doğru mümkün olur. O nedenle, bu hükmün yürürlüğe girmesinden sonra mükerrerlik yaratan bir durumla karşılaştığınızda bu bir yıl problem olacaktır. Kişinin geçmişinde eğer bununla ilgili varsa yürürlüğe girdiği yıldan sonra bir yıl geçtikten sonra bu hükümler uygulanabilecektir ama yanlış anlaşılmaya müsait. Yani burada ceza hukukunun temel ilkeleri nedeniyle itiraza, iptallere sebep olabilir. Bunu daha uygun bir düzenlemeye kavuşturmak gerekebilir, açıklama getirilir...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Maddede varmış.

CUMHUR UZUN (Muğla) - O bir açıklanırsa tatmin oluruz, açıklama yeterliyse.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Başkanım, çerçeve 34'üncü madde "Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce 23, 25, 31, 46, 47, 48 inci maddenin on dördüncü fıkrası, 73, 78 ve ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrası kapsamında,

bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki işlemlerin, tekrerr hesaplamalarında dikkate alınmaması amacıyla düzenleme yapılmaktadır." gerekçesini okudum, madde olarak da okuyayım size, diyor ki: "Bu madde kapsamında takograf bulundurma ve kullanma zorunluluğu bulunmayan ancak 31 inci maddede yapılan değişiklik ile zorunluluk getirilen araçlar için; 2021 ve sonrası model araçlarda, 31/12/2026; 2016-2020 model araçlarda, 31/12/2027; 2011-2015 modeller araçlarda, 31/12/2028; 1996-2010 model araçlarda, 31/12/2029; 1985-1995 model araçlarda, 31/12/2030; tarihlerinden sonraki ilk araç muayenesine kadar takograf taktırılması zorunlu. Belediye mücavir..." Onu okumuyorum. "Kanunun 31 inci maddesinin on dördüncü fıkrasında belirtilen yönetmelik yürürlüğe girene kadar..."

CUMHUR UZUN (Muğla) - Plaka, 23'üncü madde.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Evet, 23'üncü madde geçiyor.

"Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce 23, 25, 31, 46, 47, 48'inci maddenin..." Diğer maddeleri saymıyorum. "Sayılan maddelerin yürürlüğe girdiği tarihten önceki işlemler, tekrerr hesaplamalarında dikkate alınmaz."

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Dikkate alınmaz.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Bir yıl yok yani. O buradan itibaren başlıyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Yürürlük şeyi yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Geçici madde için...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, bu çerçeve maddenin üçüncü fıkrasında "...tescil plakasının farklı okunmasına veya okunmamasına neden olacak şekilde plakasında değişiklik yapan..." ibaresi... Biz bunda, buradaki konuşmalarımızda dünden beri izlediğimiz videolarda mutabıkız, herhangi bir mekanizma kullanmak suretiyle plakasını gizlemeye çalışan sürücüler için asıl olarak düzenlemeye çalışıyoruz. Doğru mu söylüyorum efendim?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Sadece mekanizma değil; plaka üzerinde değişiklik, bant yapıştirarak harf ve rakamın yanlış okunmasına vesile olmak.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Evet, bizim tereddüdümüz de uygulamada hani çamurluğu hava şartlarından kaynaklanacak...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Hayır, hayır, kesinlikle öyle bir şey yok.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Bunda mutabıkız, siz de olmadığınızı söylediniz fakat bunu uygulamada uygulayıcıların farklı yorumlanmasına neden olmayacak netlikte "dışarıdan bir müdahale suretiyle" şeklinde bir ibare eklense, ileride bazı cezalar yazılacak, bu, Allah'ın emri.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Zaten değişiklikten kasıt o Sayın Vekilim.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Evet, kasıt o...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Müdahale olmadan değişiklik olmaz ki.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Şimdi, bunu yani hava koşullarından meydana gelen bir okunmama hâlini bile öyle yorumlayabilir uygulayıcı yani.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Ya, o başka şey, hayır, öyle bir şey... Ya, bu mevcut yasada da var yani bu değiştirdiğimiz bir hüküm değil aslında. Daha önce Meclisten geçmiş yasada da var; buradaki kasıt, değiştirmek iradesiyle plakaya müdahale edilmesi yoksa doğal koşullarla olmuş şeyin karşılığı olamaz.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Belki gerekçeye acaba yazılsa... Başkanım, Genel Kurula ininceye kadar yani illa metinde ısrarcı... Belki gerekçeye yazılsa hani ileride uygulayıcılara yol gösterici olması bakımından.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bakan Yardımcım, bir daha açıklamasını yapsın da...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Yaptı, yaptı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam mı?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Yaptı yani dünkü gibi ama yani, neticede biz bunu uygulamadan biliyoruz ki bu, dava konusu olur yani. Birisi çıkar, bu cezayı tatbik eder. Ceza da çok yüksek, 140 bin lira.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, uygulamadaki arkadaşlar burada yani talimatı verecek arkadaşların hepsi burada.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Öyle olacağını onlar da biliyor.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Söyleyeceğiniz bir şey varsa arkadaşlar...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Yani gerekçeye yazılsa "Dışarıdan ekleme suretiyle değişiklik yapanlar amaçlanmıştır." diye, netlik olacak.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika, söz verelim uygulamacı arkadaşlara.

Buyurun, kendinizi tanıtır lütfen.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TRAFİK BAŞKAN YARDIMCISI ÜMİT MUTLU - Ümit Mutlu, Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Başkan Vekili.

Her bir cezanın sistem üzerinde kaydı var aslında ve bunun her birinin alt açıklamaları var. Personel ceza yazacağı zaman kendi tasarrufuna istinaden herhangi bir ceza yazamıyor. Bu, oradaki açıklamalar doğrultusunda tespit ettiği ihlali seçmek suretiyle karşılığını idari para cezasına dönüştürüyor. Buradaki açıklamalar da -Sayın Bakan Yardımcımızın bahsettiği gibi- kişinin bu kasıtlı yapmış olduğu değişiklikleri ifade ediyor. Kesinlikle çamur ya da buna benzer doğal nedenlerden dolayı oluşan görünmeme durumunu kastetmiyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

Şimdi 5'inci maddeyi okutuyorum:

"**MADDE 5-** 2918 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Bu madde hükümlerine uymadan araçları karayolunda kullanan sürücülere 46.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır. Ayrıca, trafik zabıtasınca bu geçici belge ve plakalar iptal edilerek, araçlar otuz gün süre ile trafikten men edilir. Son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru bir yıl içinde iki veya daha fazla bu madde hükmüne uymayan sürücülere her seferinde 140.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır ve araç altmış gün süre ile trafikten men edilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, 5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 2918 sayılı Kanunun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 31- Cinslerine, özelliklerine ve kullanım amaçlarına göre;

a) Araçlarda, nitelik ve nicelikleri yönetmelikte belirtilen gereçlerin,

b) Yük taşımada kullanılan ve azami yüklü ağırlığı 3500 kilogramdan fazla olan motorlu taşıtlar ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu veya 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu kapsamındaki yolcu taşımacılığı faaliyetlerinde kullanılan ve sürücüsü dahil oturma yeri on yediden fazla olan motorlu taşıtlarda takograf,

c) Taksi hizmeti veren otomobillerde taksimetre,

d) Özellikleri, model yılları ve cinsleri yönetmelikte belirtilen araçlarda hız sınırlayıcı bulundurulması, kullanılabilir durumda olması ve kullanılması zorunludur. Ancak, bu madde kapsamına giren ve 2918 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki yıllarda üretilen taşıtlar ile gördükleri hizmet bakımından yönetmelikle muafiyet tanınan taşıtlarda takograf bulundurma ve kullanma zorunluluğu aranmaz.

Taşıtlarda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca belirlenenler dışındaki takograf, taksimetre ve hız sınırlayıcıların kullanılması yasaktır.

Birinci fıkra kapsamına giren araçlardaki takograf, taksimetre ve hız sınırlayıcılara müdahalede bulunarak yanlış veri üretecek duruma getirmek veya bu durumdaki cihazları kullanmak yasaktır.

Birinci fıkra kapsamına giren ve takograf bulundurulması zorunlu olan araçların sürücülerinin takograf sürücü kartı kullanmaması ya da kendisine ait bozuk veya geçersiz bir takograf sürücü kartını veya başka bir sürücüye ait takograf sürücü kartını takograf cihazına takarak araç kullanması yasaktır.

Takograf sürücü kartı sahipleri kendilerine ait takograf sürücü kartını başkalarının kullanmaması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Araç işleteni, sürücüsünün kendisi olup olmadığına bakılmaksızın bu maddede belirtilen gereçler ile takograf, taksimetre ve hız sınırlayıcısının bulundurulması, kullanılabilir durumda olması ve sürücünün bu maddede belirtilen kurallara uyması hususlarında gerekli tedbirleri almak ve denetimini yapmakla yükümlüdür.

Bu maddenin;

a) Birinci fıkrasının (a) bendine uymayan sürücüye 1.000 Türk lirası,

b) Birinci fıkrasının (b) ve (d) bentleri ile ikinci fıkrasına uymayan sürücülere 75.000 Türk lirası,

c) Birinci fıkrasının (c) bendine uymayanlara 46.000 Türk lirası,

d) Üçüncü fıkra hükümlerine uymayanlara 185.000 Türk lirası, son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru bir yıl içerisinde iki veya daha fazla uymayanlara ise her seferinde 370.000 Türk lirası,

e) Dördüncü fıkrasına uymayan sürücülere 75.000 Türk lirası, son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru bir yıl içinde iki veya daha fazla uymayan sürücülere her seferinde 150.000 Türk lirası,

f) Beşinci fıkrasına uymayanlara her seferinde 75.000 Türk lirası,

idari para cezası uygulanır.

Üçüncü fıkraya uymayan sürücünün sürücü belgesi otuz gün süreyle geri alınır. Son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru bir yıl içerisinde iki veya daha fazla üçüncü fıkraya uymayan sürücünün sürücü belgesi her seferinde doksan gün süreyle geri alınır.

Dördüncü fıkraya uymayan sürücünün sürücü belgesi otuz gün süreyle geri alınır. Son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru bir yıl içerisinde iki veya daha fazla dördüncü fıkraya uymayan sürücünün sürücü belgesi her seferinde doksan gün süreyle geri alınır.

Birinci fıkranın (b), (c) ve (d) bentleri ile ikinci ve üçüncü fıkra hükümlerine uygun durumda bulundurulmayan araçlar eksiklikleri giderilinceye kadar trafikten men edilir ve eksikliklerinin giderilmesi için yönetmelikte belirlenen sürelerle izin verilebilir. Dördüncü fıkra hükümlerine uymayan sürücüler gerekli şartlar sağlanıncaya kadar birinci fıkranın (b) bendinde belirtilen araçları sürmekten men edilir.

Birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralar kapsamında işlem yapılan sürücünün aynı zamanda araç işleteni olmaması halinde altıncı fıkradaki sorumluluklarını yerine getirmeyen araç işletenine de tescil plakasına göre sürücü için belirlenen miktarın iki katı tutarında idari para cezası uygulanır.

Trafik zabıtası, taşıtlara ait takograf kayıtlarını bu kayıtların aktarılacağı veri tabanı üzerinden de denetleyebilir ve tespit edilen ihlaller hakkında idari para cezası uygulayabilir.

Sürücü belgesi geri alma işlemleri Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler

tarafından yapılır. Bu madde kapsamında geri alınan sürücü belgelerinin iade edilebilmesi için Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması şarttır.

Bu madde ile 49 uncu maddede belirtilen; takograf bulundurulması ve kullanımı, cihaz ayarları ve kalibrasyonu ile kayıtların saklanması ilişkin ihlaller, takograf kayıtlarını saklama, taşıt kullanma, mola ve dinlenme süreleri, sürücülerin ve işletenlerin sorumlulukları, hangi ihlaller nedeniyle geçici olarak trafiğe çıkışına izin verileceği ve/veya trafikten men işlemi uygulanacağına ilişkin hususlar Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görüşleri alınarak,

İçişleri Bakanlığı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca bu maddenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde müştereken çıkarılan yönetmelikle belirlenir. Usul ve esasları yönetmelikte düzenlenen takograf kullanımına ilişkin belirlenen hususlara uymayanlara 3.000 Türk lirası, cihaz ayarları ve kalibrasyonuna ilişkin belirlenen hususlara uymayanlara 10.000 Türk lirası, kayıtların saklanmasıyla ilişkin belirlenen hususlara uymayanlara 20.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır.

Bu madde kapsamında trafik zabıtasının ve Karayolları Genel Müdürlüğünün karayolundaki denetimine ilişkin görev ve yetkileri saklı kalmak üzere işyerinde saklanması gereken takograf kayıtlarının çalışma ve dinlenme sürelerine ilişkin denetim, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından oluşturulan veri tabanı kullanılarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından veya bağlı ve ilgili kuruluşlarınca yapılabilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Madde üzerinde aynı mahiyette olmak üzere 2 adet önerge vardır, önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3138) esas numaralı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 6'ncı maddesinin (1)'inci fıkrasının (d) bendinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

İdris Şahin
Ankara

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Süleyman Bülbül
Aydın
Gizem Özcan
Muğla

İsmail Atakan Ünver
Karaman
Cumhur Uzun
Muğla

Turan Taşkın Özer
İstanbul
İnan Akgün Alp
Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Uzun, siz mi konuşacaksınız?

CUMHUR UZUN (Muğla) - Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok uzunsa ara vereceğim de eğer kısaysa bitirelim.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Başkanım, siz nasıl isterseniz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - O zaman otuz dakika ara verelim.

Kapanma Saati: 21.01

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 21.37

BAŞKAN: Cüneyt YÜKSEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Orhan KIRCALI (Samsun)

SÖZCÜ: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)

KÂTİP: Oğuzhan KAYA (Çorum)

----- 0 -----

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, değerli milletvekilleri, toplantıya devam ediyoruz.

6'ncı madde üzerinde verilen aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz Sayın Cumhur Uzun'un.

Buyurun Sayın Uzun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Söz konusu yasa teklifine eklenmek istenen "yönetmelikle düzenlenir" ifadesini, münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken konuları idarenin tasarrufuna bırakıp hukuku zorlayarak keyfî düzenleme yapmaya alan açma çabası şeklinde değerlendiriyoruz.

Diğer yandan, kime verildiği ve sınırlarının ne olduğu belli olmayan bir yetkinin muğlak biçimde tanımlanması hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamakta; bu durum, Anayasa'nın 2, 7, 88 ve 123'üncü maddelerine aykırılık oluşturmaktadır. Bildiğiniz gibi Değerli Komisyon üyeleri, suç ve cezada kanunilik ilkesi esastır. O nedenle, burada yapacak olduğumuz düzenleme yönetmeliğe bir suç ve bunun cezasını uygulama yetkisinin idareye bırakılması anlamına geliyor. Bu da suç ve cezanın kanuniliği ilkesine,

Anayasa'nın suç ve cezanın kanuniliği ilkesine aykırılık oluşturmakta. Bu nedenle, (d) bendinin ilk cümlesinin teklif metninden çıkarılmasını arzu ediyoruz. Ayrıca, burada kamu kurumlarındaki bu nitelikteki araçlara da takograf zorunluluğu getiriliyor. Oysa ihlallerin yoğun olarak özel araçlarda meydana geldiği, kamu araçlarının kendi içindeki iç denetimleri nedeniyle bu sistemi zorunlu kılacak bir hâlin dışında bulunduğu dikkate alındığında kamu araçlarının da buna zorunlu kılınması hem kamu idarelerine yükleyeceği mali yükler açısından hem de kendi iç denetimleriyle bunun sağlanabilecek olması nedeniyle zaten var olan bir denetim yetkisinin yeniden idare tarafından 2'nci bir denetime tabi tutulması gibi bir hâl yaratıyor. (d) bendinin ilk cümlesinin teklif metninden çıkarılması önerimize bu nedenle destek talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Bu 6'ncı maddeyle ilgili bir video da vardı, onu da bir gösterelim isterseniz.

(Video gösterimi yapıldı)

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Evet, değerli Başkanım, şimdi, eskiden bizim belediye sınırları, özellikle büyükşehirlerde metropol ilçelerle sınırlıydı. İşte, Antalya'da, Antalya merkezdeki 3 ilçeyle sınırlıydı, bu da 20-25 kilometrelik bir alanı kapsıyordu. Şimdi, Antalya'da şehrin bir başından diğer başına 480 kilometre, Konya'da bir uçtan diğer uca 345 kilometre. Şimdi, bu kadar geniş coğrafyada belediye sınırları olduğunda bu belediye sınırları içerisinde takograf zorunluluğu olmaması az önce görmüş olduğumuz Mardin'deki kazaya benzer çok sayıda otobüs, kamyon, çekici, işte mikser gibi araçların sebep olduğu kazalarla karşılaşılıyor ve çok sayıda ölümler oluyor. Hafriyat kamyonları mesela... Şimdi, bizim buradaki esas muradımız ne kamu araçları ne de bu toplu taşıma yapan minibüsler. Zaten "yönetmelikle belirlenir" dedikimiz... Mesela, kısa hatlarda çalışan minibüsler ve halk otobüsleri bunun dışında tutulacak, bunlar yönetmelikle çok detay çalışılacak. Bu kadar detayın kanuna konulması zaten mümkün değil. Biz "yönetmelikle düzenlenir" şeklinde bu detayları yönetmelikle düzenleyelim diye bir yetki alıyoruz. Yoksa burada kamunun, işte belediyenin toplu taşıma yapan araçları veya kısa mesafede... Ama bir araç Alanya ile Antalya arasında toplu taşıma yapıyorsa -140 kilometre- elbette ki orada takograf olsun, onu da denetleyelim ama Antalya'da Kepez'den Antalya merkeze gidip gelen 5 kilometrelik mesafedeki araca da "Buna ihtiyaç yok." diyeceğiz ama ona nereden diyeceğiz? Sektörle beraber oturup çalışacağız, bunu yönetmelikle belirleyeceğiz; maksadımız budur.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Anayasa'ya aykırılık...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani Anayasa'nın 7'nci maddesine aykırılık asla teşkil etmiyor çünkü burada, biliyorsunuz, Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihatları var yani açıkça çerçevesi çizilen esasları, sınırları belirlenip alanlarında yürütmeye düzenleyici işlem yapma yetkisi verilebiliyor yani burada da böyle bir husus söz konusu.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bizim görüşümüz o.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tabii, sizin görüşünüz ayrı yani Anayasa'ya aykırılık şeyini yaptık zaten, bir daha dönmeyelim yani.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Başkanım, yaptık, bu dediğiniz kararları hatırlıyorum ancak burada münhasıran buna ilişkin bir kanuni düzenleme yapsak ve onun detaylarını bırakıyor olsaydık çerçeve kısmını halletmiş olurduk ancak burada tamamen konu yönetmeliğe bırakılıyor gibi bir hâl var.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Tamamen yetki bırakma yok yani belediye sınırlarında mecburi getiriyoruz işte kamyonu, otobüse, çekiciye ama bahsettiğiniz mahzurları ortadan kaldıracak detay düzenlemeler sadece yönetmeliğe bırakılıyor yoksa bütün çerçeve yönetmeliğe bırakılmıyor. Mesela, belediye sınırları içerisinde de eskiden takograf zorunluluğu yokken bunu yasayla getiriyoruz zaten, çerçeveyi orası koyuyor. Biz çerçevenin içini doldurmak için... Zaten yönetmelik dediğiniz alt norm koymak için çıkarılır. Biz bir alt norm çıkaracağız yönetmelikle, ana çerçeve yine kanun olacak.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

TÜRKİYE ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ ERCAN SOYDAŞ - Ercan Soydaş, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu Yönetim Kurulu Üyesi.

Türkiye'de 700 esnaf odasının, 583 bin esnafın kayıtlı olduğu, bütün ticari araçların bağlı olduğu bir federasyonuz efendim.

Takograf konusunu taslakta görünce biraz endişe etmiştik çünkü belediye sınırları içerisinde özel halk otobüsleri ve servis araçlarını, 17 oturak sayısından fazla olan araçları -bildiğim kadarıyla- ilgilendiriyor ancak Bakan Yardımcımızın açıklamasıyla bunun uzak ilçeleri kapsayacağını anladık, yanlış anlamadıysak. Bir de esnafa ilave yük gelmesinden endişe ediyorduk efendim. Bakan Yardımcımız aydınlattı, inşallah bu yönetmelik çalışmasını da birlikte yaparız.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Beraber çalışacağız.

TÜRKİYE ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ ERCAN SOYDAŞ - Bu konuda söylemek istediğim bunlar.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Başkanım, bir de geçici maddeyle bu takografa geçişleri de kademeli yapacağız yani araç modeline göre 2030'a kadar bir süresi var bunun yani hemen yarın herkes geçecek diye bir şey yok. Düzenlemeyi bugün yapıyoruz, zaman içerisinde geçirmiş olacağız. Esnafımızı da o konuda düşündük açıkçası.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İnşallah uygulamada düşünürsünüz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler.... Önergeler kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

Şimdi 7'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 2918 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin başlığı aşağıdaki şekilde, birinci fıkrasında yer alan "tescil belgesine" ibaresi "tescil belgesine/kayıtlarına" şeklinde, "108 Türk lirası idari para cezası verilir" ibaresi "1.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır" şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasına "Üzerinde" ibaresinden sonra gelmek üzere "mevzuata uygun olarak" ibaresi eklenmiş, fıkra da yer alan "tescil belgesine" ibaresi "tescil belgesine/kayıtlarına" şeklinde, üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Araç üzerindeki teknik değişiklikler ve bildirim zorunluluğu:"

"Araç üzerinde ilgili mevzuata aykırı şekilde değişiklik yapılması yasaktır. Mevzuata aykırı şekilde değişiklik yapılması halinde işletene 5.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır ve araç mevzuata uygun duruma getirilinceye kadar trafikten men edilir. Yapılan bu değişikliğin çevredekileri rahatsız edecek derecede gürültü çıkaracak özellikte olması durumunda aracı kullanan sürücüye ayrıca 16.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır. Üçüncü cümle kapsamında işlem yapılan araç otuz gün süreyle trafikten men edilir ve men süresi sonunda araç mevzuata uygun duruma getirilmeden teslim edilmez."

"İlgili mevzuatı gereğince arkadan çarpmaya karşı koruma çerçevesi/yan koruma çerçevesi/devrilmeye karşı koruyucu yapı bulunması zorunlu olan araçlarda bu teçhizatın bulunmaması veya teknik şartlara uygun olmaması halinde işletene 16.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır ve araç mevzuata uygun duruma getirilinceye kadar trafikten men edilir."

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Başkanım, videomuz vardı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun.

(Video gösterimi yapıldı)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8 - 2918 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin başlığına "yükler" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile trafiğe çıkışları özel izne bağlı araçlar" ibaresi, birinci fıkrasına "yüklerin taşınması" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile trafiğe çıkışları özel izne bağlı araçlar" ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Özel yüklerin taşınması ile trafiğe çıkışları özel izne bağlı araçlardan yolun yapım, bakım ve işletilmesinden sorumlu kurum/kuruluşça karayolu kullanım bedeli alınır. Karayolu kullanım bedeli; dingil başına tonaj miktarı, dingil sayısı, taşıma mesafesi ve karayolunun proje ömrünün azaltılmasına karşılık olan bedel dikkate alınarak her takvim yılı için Karayolları Genel Müdürlüğünce belirlenerek ilan edilir.

Özel yüklerin taşınması ile trafiğe çıkışları özel izne bağlı araçlara verilecek iznin usul ve esasları İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca yönetmelikle belirlenir.

Özel yüklerin taşınmasında trafik zabıtası desteğinin alınması halinde destek verilecek her gün için 16.000 Türk lirası hizmet bedeli alınır ve bu bedel her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu hizmet bedeli genel bütçeye gelir kaydedilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, 8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9 - 2918 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "Buna göre;

- a) Sürücü belgesi sahibi olmadan motorlu araçları kullananlara 40.000 Türk lirası,
- b) Mahkemelerce veya Cumhuriyet savcılıklarınca ya da bu Kanunda belirtilen yetkililerce sürücü belgesi geçici olarak ya da tedbiren geri alındığı halde motorlu araçları kullananlara 200.000 Türk lirası,
- c) Sürücü belgesi iptal edildiği halde motorlu araçları kullananlara 200.000 Türk lirası, idari para cezası verilir. Ayrıca, bu fıkra kapsamında motorlu araçların sürülmesine izin veren işletene de tescil plakası üzerinden 40.000 Türk lirası idari para cezası verilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Ehliyetsiz araç kullanma yetkisinden bir de ayrı bir suç var, onunla bağdaşması nasıl olacak?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Onu teklif sahiplerine soralım ya da Bakan Yardımcımıza.

Buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Bu idari para cezası düzenlenen ehliyetsiz araç sürümüne izin verilmesine ilişkin hüküm, ehliyetsiz araç sürmekle ilgili ayrı bir suç düzenlemesi var.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Bu maddede var o işte, okuduğumuz maddede var, (a) bendi o, ehliyetsiz araç sürme.

CUMHUR UZUN (Muğla) - O, hayır, kullandırmayla ilgili.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - O da son fıkra, evet.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Tamam.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 10'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10 - 2918 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiş, fıkra da yer alan "Zorundadırlar" ibaresi "zorundadırlar" şeklinde değiştirilmiş, maddeye üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"e) Motosiklet, otomobil, kamyonet, panelvan, minibüs ve otobüs dışındaki araçları kullanırken aynı yönde;

1) İki şeridi bulunan yollarda geçme ve dönme dışında soldaki şeridi kullanmamak,

2) İkidenden fazla şeridi bulunan yollarda geçme dışında sağdan ikinci şeridi kullanmamak,

3) İki den fazla şeridi bulunan yollarda sola dđnme dışında en sağdaki iki şerit dışındaki şerit/şeritleri kullanmamak,"
"i) Yerleşim yeri içerisinde bđlđnmüş karayollarında araçlarını ters istikamette sürmemek,
j) Otoyollarda veya yerleşim yeri dışındaki bđlđnmüş karayollarında araçlarını ters istikamette sürmemek,
k) Yaya yollarında araç sürmemek,
l) Bisiklet yolu ve bisiklet şeridinde bisiklet ve elektrikli skuter dışındaki taşıtları sürmemek,
m) Taşıt trafiğine kapalı veya belirli taşıtlar için ayrılmış yollarda izin verilenler dışındaki araçları sürmemek,
n) Araçlarını, kol veya grup halinde (konvoy şeklinde) veya münferiden sürerken, diğer araçların geçişini zorlaştıracak veya tehlikeye sokacak şekilde keyfi hareketlerle trafiğin akışını kısmen veya tamamen engelleyecek şekilde araçlarını karayolu üzerinde durdurmamak,"

"Trafikte saldırı amacıyla başka bir aracı ısrarla takip etmek veya bu amaçla araçtan inmek yasaktır." "Bu maddenin;

a) İkinci fıkrasının (a), (b), (d), (k), (l) ve (m) bentlerine uymayan sürücülere 5.000 Türk lirası,

b) İkinci fıkrasının (c), (e) ve (h) bentlerine uymayan sürücülere 10.000 Türk lirası,

c) İkinci fıkrasının (f) ve (i) bentlerine uymayan sürücülere 20.000 Türk lirası,

d) İkinci fıkrasının (g), (j) ve (n) bentlerine uymayanlara 90.000 Türk lirası,

e) Üçüncü fıkrasına uymayanlara 3.000 Türk lirası,

f) Dördüncü fıkrasına uymayanlara 180.000 Türk lirası, idari para cezası uygulanır. İkinci fıkranın (g), (j) ve (n) bentleri ile dördüncü fıkraya hükümlerine uymayan sürücülerin sürücü belgeleri altmış gün süreyle geri alınır ve araçları altmış gün süre ile trafikten men edilir. İkinci fıkranın (n) bendinin otoyol, köprü, viyadük veya tünelde ihlal edilmesi halinde verilecek idari para cezası ile sürücü belgesi geri alma ve araç trafikten men süreleri iki kat olarak uygulanır."

"Bu madde kapsamında geri alınan sürücü belgelerinin iade edilebilmesi için Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması şarttır. Ayrıca ikinci fıkranın (j) bendi ile dördüncü fıkraya hükümlerinin ihlali nedeniyle geri alınan sürücü belgeleri, geri alma süresi sonunda sürücünün psiko-teknik değerlendirmeden geçirilerek sürücü belgesi almasına mâni hâli olmadığının anlaşılması şartıyla iade edilir.

Son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru beş yıl içinde bu madde kapsamında sürücü belgesi ikinci defa geri alınanların sürücü belgeleri iptal edilir. Sürücü belgesi iptal edilenlerin tekrar sürücü belgesi alabilmeleri için; sürücü kurslarına devam etmeleri ve yapılan sınavlarda başarılı olarak motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almaları gerekir. Bu kişilerin sürücü kurslarında eğitime başlayabilmeleri için; sürücü belgesinin iptal edildiği tarihten itibaren iptal nedenlerinde yer alan geri alma süreleri kadar zamanın geçmiş olması, Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması ve tabi tutulacakları psiko-teknik değerlendirme sonucunda sürücülüğe engel hâli bulunmadığını gösterir belgenin sürücü kursuna ibrazı zorunludur.

Sürücü belgesi geri alma ve iptal işlemleri Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır."

BAşKAN CÜNEYT YÜKSEL - 10'uncu madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşölmekte olan (2/3138) esas no.lu Karayolları Trafik Kanununda Değeriklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin (n) bendinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülböl

Aydın

Gizem Özcan

Muğla

İsmail Atakan Ünver

Karaman

Cumhur Uzun

Muğla

Turan Taşkın Özer

İstanbul

İnan Akgün Alp

Kars

BAşKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, Sayın Ünver, buyurun.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Başkanım, önergemizden de anlaşılacağı üzere, biz, bu teklif maddesindeki (n) bendinin tekliften çıkarılmasını öneriyoruz. şöyle ki: Bir defa "konvoy" şeklinde ifade edilen bu düzenleme, yasak, ölkemizin sosyal gerçekliğiyle bağdaşmamaktadır. Mesela düğün konvoyları bizim ölkemizde yaygın bir şekilde yapılan geleneksel bir kutlama biçimidir. Ayrıca, asker uğurlama konvoyları vardır.

BAşKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, havaya da ateş ediliyor ama o da yaygın biliyorsunuz.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Yani mesela ama onlar böyle değil, ortaya çıkardığı zararlar farklı Başkanım, aynı nitelikte değil.

şimdi, yine aynı şekilde siyasi konvoylar vardır, siyasi partilerin seçim sırasında yaptığı konvoylu çalışmalar vardır. Siyasi parti başkanlarının geldiği törenlerde, bakanların geldiği törenlerde oluşturulmuş konvoylar vardır. şimdi, tüm bunlar varken böyle bir düzenleme yapmak ortaya çıkan zararlar ve ortaya çıkması muhtemel zararlar getirilen düzenlemenin orantılılığı ve ölçölölüğü açısından da sıkıntılıdır.

Aynı zamanda Anayasa'nın 2'nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve 13'üncü maddesinde temel hak ve hürriyetlerin kısıtlanmasıyla ilgili, sınırlanmasıyla ilgili düzenlemeye de aykırıdır.

Sayın teklif sahiplerinden Yurdunuseven "Toplantı ve gösteri izin alınan yerde yapılsın." diye bir yaklaşımda bulundu açıklama yaparken. Tabii, toplantı ve gösterilerin bazılarının da izinsiz yapılabildiğini de bilmek lazım bu anlamda. Dolayısıyla, demokratik olarak yapılabilecek bazı faaliyetlerin veya geleneksel olarak yapılabilecek bazı faaliyetlerin böyle 90 bin lira gibi bir cezayla, her araca ayrıca 90'ar bin lira cezayla cezalandırılacak şekilde bir sınırlamaya tabi tutulması doğru değil. Zaten bu konuda ceza kesmeye engel bir durum yok. Bunun örneklerini daha önce yaşadık. şimdi, bunu birden bire 900 liradan, bin liradan 90 bin liraya yükseltmek ölçölölük açısından uygun değil, aynı zamanda siyasi bir mahiyet taşıyor.

İlk baştaki geneli üzerine yaptığım konuşmada da ifade ettiğim gibi, Yozgat'ta kaç traktör vardı? Bu traktörlerin hepsine, 60-70 tane traktöre 90'ar bin lira ceza keseceksiniz. Yani bu, kabul edilebilir bir şey değil. Yozgat'ta olmaz Konya'da olur, Konya'da

olmaz bir başka yerde olur. Yani bunları bu şekilde sınırlamak demokratik bir ülkede, hukuk devleti olan bir ülkede doğru değil diyorum. Teklifin çıkarılmasını talep ediyoruz, öneriyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ederim.

Buyurun.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Başkanım, konvoydan ne anlayacağız, kaç araç konvoydur, belli midir? Değil, belirsizlik içeriyor. AK PARTİ milletvekilleri -Allah var etsin- bir ilçeye gittiği zaman 20-30 arabayla gidiyorlar. Bu, konvoyda dâhil midir? Bunlara ceza kesilecek mi mesela?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Trafiki tehlikeye düşürüyorsa...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Tamam da yani zaten AK PARTİ düşünsün bunu. Bu konvoyu tanımlamamız lazım.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - "AK PARTİ milletvekilleri gidiyor." dediniz, hangi milletvekili gidiyor, bir isim verin.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Bütün doğu milletvekilleri vallahi, maşallah 50 arabayla geziyorlar.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Öyle şey olabilir mi ya? Kayda girdirmek için söylüyorsunuz bunları.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Ben de doğu milletvekiliyim, konvoyla gitmiyorum.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Bakanım, sen mütevazısın.

Sayın Başkanım, muradımız anlaşıldı galiba. Biz hepimiz seçime gireceğiz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sorular anlaşıldı.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Kaç araç konvoydur, bunu netleştirelim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Değerli Başkanım, değerli milletvekillerimiz; biz konvoy yapılmasını yasaklamıyoruz, tekrar ediyorum, konvoy yapılmasına bir itirazımız yok. Konvoy yaparak keyfi olarak trafiği durduruyor -iç yaşamadınız mı- adam düşün konvoyunu durduruyor, davulu zurnayı otoyolun ortasında çalmaya başlıyor, konvoydakilerin hepsi iniyor, orada halay çekmeye başlıyorlar. İnsanlar dakikalarca, saatlerce trafikte bekliyor. Asker uğurlamalarında köprü'nün üzerinde, boğaz köprü'sünün üzerinde duruyorlar, boğaz köprü'sünü kapatıyorlar, tünellerin içinde durup tünelleri kapatıyorlar. Burada konvoy yasaklanma söz konusu değil, ister siyasi olsun ister düşün olsun ister asker uğurlama olsun, konvoyla trafiği engelleme burada cezalandırılan.

Başka bir şey, 2911 sayılı Yasa'mıza göre her isteyen protesto maksadıyla da konvoy düzenleyebilir ama düzenlediği konvoyla gelip de Ankara-İstanbul Otoyolu'nu trafiğe kapatamaz, kapatırsa bu uygulanır o zaman. Bu da siyasi olmaz. Bunları, bu kavramları kesinlikle birbirinden ayırmamız lazım. Bizim maksadımız konvoyu yasaklamak değil, konvoyların trafiği engellemesinin, vatandaşın seyahat özgürlüğünün engellenmesinin önüne geçmektir.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

Açıklamalar gayet sarıh aslında.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Biz itiraz noktalarımızı belirttik.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani hem trafiği engellemek hem belki de başkasının can güvenliğini engellemek kabul edilemez yani geleneksel bile olsa işte o zaman silah satışını da serbest bırakalım, başka şeyleri de serbest bırakalım.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Biz serbest bırakılsın demiyoruz ama burada hâliyle 50-100 aracın bulunduğu bir konvoyda trafik engellenir. Yani dolayısıyla konvoy yapmak bu anlamda zaten amacın oluşmasına, cezalandırmaya sebep olabilir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ama engelleme niyeti ayrı.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Köy yolunda düşün demek konvoyunda gelinin arabasını durdurup da tavuk ya da rakı almayı bilmek lazım; bu, geleneklerden gelen bir şey.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Onu da siz gayet iyi biliyorsunuz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bu memleketin, bu Türk milletinin gelenekleri var, görenekleri var arkadaşlar yani.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hayır, Sayın Bülbül'ün başına gelmiş, onu yaşadığı için onu söylüyor.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Biz yaşıyoruz bunu, biz Ege'de yaşıyoruz ha.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Başkanım, Tekirdağ'da falan yapıyorlar.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, biliyorum onu, şimdi, az önce anlattılar.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Geçen hafta yaşadım ben; bir tavuk aldık, bir de rakı aldık.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Arabayla konvoy yapana niye 90 bin lira?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - 90 bin lira neden?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Caydırıcı olması için.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Kriter ne, kriter?

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - O zaman 90 binin altındaki diğer cezalar caydırıcı değil.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, bu ceza için yani suç ve ceza oranı açısından.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hocalarımıza soralım, niye 90 bin? Diğerleri hep 25 bin, 30 bin. Niye 90 bin?

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Niye 90 bin lira o zaman? Niye 46 bin lira değil, 40 bin lira değil, 90 bin lira?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Caydırıcı olması için.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Vallahi, sayı olarak biz daha fazlayız gibi geldi.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yo, isterseniz sayalım.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Burada 6 kişisiniz Süleyman ağabey.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10'uncu madde kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11- 2918 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Bu maddenin birinci fıkrasının; (a) bendine uymayan sürücüler 3.000 Türk lirası, (b) bendine uymayan sürücüler 5.000 Türk lirası, (c) ve (d) bentlerine uymayan sürücüler 1.000 Türk lirası idari para cezası ile cezalandırılırlar.

Işıklı trafik işaretlerinden kırmızı renkli olanına uyma kuralının son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru bir yıl içinde;

- a) İkinci defa ihlal edilmesi halinde sürücüler 10.000 Türk lirası,
 - b) Üçüncü defa ihlal edilmesi halinde sürücüler 15.000 Türk lirası,
 - c) Dördüncü defa ihlal edilmesi halinde sürücüler 20.000 Türk lirası,
 - d) Beşinci defa ihlal edilmesi halinde sürücüler 30.000 Türk lirası,
 - e) Altıncı defa ihlal edilmesi halinde sürücüler 80.000 Türk lirası,
- idari para cezası ile cezalandırılırlar."

"Sabit veya seyir halinde yürütülen denetimlerde zabıtanın uyarı ve işaretlerine rağmen dur ikazına uymayarak kaçanlara 200.000 Türk lirası idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri altmış gün süreyle geri alınır ve araç altmış gün süreyle trafikten men edilir.

Işıklı trafik işaretlerinden kırmızı renkli olanına uyma kuralını ihlal ederek trafik kazasına sebebiyet veren sürücülerin sürücü belgeleri altmış gün süre ile geri alınır. Son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru bir yıl içinde ışıklı trafik işaretlerinden kırmızı renkli olanına uyma kuralını; üç defa ihlal ettiği tespit edilenlerin sürücü belgeleri otuz gün, dört defa ihlal ettiği tespit edilenlerin sürücü belgeleri altmış gün, beş defa ihlal ettiği tespit edilenlerin sürücü belgeleri doksan gün süreyle geri alınır. Bu kapsamda geri alınan sürücü belgeleri geri alma süresi sonunda sürücünün psiko-teknik değerlendirmeden geçirilerek sürücü belgesi almasına mâni hâli olmadığının anlaşılması şartıyla iade edilir.

Son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru bir yıl içinde ışıklı trafik işaretlerinden kırmızı renkli olanına uyma kuralını altı defa ihlal ettiği tespit edilenlerin sürücü belgeleri iptal edilir. Bu madde kapsamında sürücü belgesi iptal edilenlerin tekrar sürücü belgesi alabilmeleri için; sürücü kurslarına devam etmeleri ve yapılan sınavlarda başarılı olarak motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almaları gerekir. Bu kişilerin sürücü kurslarında eğitime başlayabilmeleri için; Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması, sürücü belgesinin iptal tarihinden itibaren en az bir yıl geçmiş olması ve tabi tutulacakları psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzman muayenesi sonucunda sürücülüğe engel hâli bulunmadığını gösterir belgenin sürücü kursuna ibrazı zorunludur.

Sürücü belgesi geri alma ve iptal işlemleri Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır. Bu madde kapsamında geri alınan sürücü belgeleri Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması şartıyla iade edilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, 11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11'inci madde kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 2918 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "teknik cihazlar" ibaresi "teknik cihazlar/test kitleri" şeklinde, beşinci fıkrasında yer alan "700 Türk Lirası" ibaresi "25.000 Türk lirası" şeklinde, "877 Türk Lirası" ibaresi "50.000 Türk lirası" şeklinde, "1.407 Türk Lirası" ibaresi "150.000 Türk lirası" şeklinde, sekizinci, dokuzuncu, on ikinci ve on üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye on üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut on dördüncü fıkrasında yer alan "teknik cihazların" ibaresi "teknik cihazların/test kitlerinin" şeklinde değiştirilmiştir.

"Uyuşturucu veya uyarıcı madde aldığı tespit edilen sürücülere 150.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır ve sürücü belgesi iptal edilir. Bu kişiler hakkında ayrıca Türk Ceza Kanunu hükümleri uygulanır. Bu fıkra kapsamında sürücü belgesi iptal edilenlerin tekrar sürücü belgesi alabilmeleri için; sürücü kurslarına devam etmeleri ve yapılan sınavlarda başarılı olarak motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almaları gerekir. Bu kişilerin sürücü kurslarında eğitime başlayabilmeleri için; belgenin iptal edildiği tarihten itibaren en az beş yıl geçmiş olması, Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması, sürücülerin psiko-teknik değerlendirmeden geçmesi ve resmî sağlık kurumlarından sürücülüğe engel hâli bulunmadığını gösteren sağlık kurulu raporunun sürücü kursuna ibrazı zorunludur.

Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılıp kullanılmadığının ya da alkolün kandaki miktarının kolluk tarafından tespit edilmesi için ölçüm yaptırmayan sürücülere 150.000 Türk lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi beş yıl süreyle geri alınır."

"Sürücü belgelerinin geçici geri alma ve iptal işlemleri Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır. Bu madde hükümlerine göre geçici olarak geri alınan sürücü belgelerinin iade edilebilmesi için; ilgili kişi hakkında bu Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması şarttır."

"Beşinci veya dokuzuncu fıkraların sürücülerce; 4925 sayılı Kanun, 5216 sayılı Kanun ve 5393 sayılı Kanun kapsamında yük ve yolcu taşımacılığı yapılan araçları kullanırken son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde toplamda üç defa ihlal edilmesi halinde sürücünün sürücü belgesi iptal edilir.

Bu fıkra kapsamında sürücü belgesi iptal edilenlerin tekrar sürücü belgesi alabilmeleri için sürücü kurslarına devam etmeleri ve yapılan sınavlarda başarılı olarak motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almaları gerekir. Bu kişilerin sürücü kurslarında eğitime başlayabilmeleri için; belgenin iptal edildiği tarihten itibaren iptal nedenlerinde yer alan geri alma süreleri kadar zamanın geçmiş olması, Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması, sürücülerin psiko-teknik değerlendirmeden geçmesi ve resmî sağlık kurumlarından sürücülüğe engel hâli bulunmadığını gösteren sağlık kurulu raporunun sürücü kursuna ibrazı zorunludur."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Oylamaya geçmeden evvel videolar vardı ya, onu bir gösterelim.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - 12'de videomuz var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Aslında 10, 11, 12; hızlı, arka arkaya bir gösterelim.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Arka arkaya gösterelim.

(Video gösterimi yapıldı)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- 2918 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 49- Takograf cihazı bulundurulması ve kullanılması zorunlu olan taşıtların, taşıt kullanma sürelerine aykırı olarak kullanılması ve kullanılması yasaktır. İşleten, sürücünün kendisi olup olmadığına bakılmaksızın aracın bu maddede ve yönetmelikte belirtilen hükümlere aykırı olarak kullanılmaması hususunda gerekli tedbirleri almak ve denetimini yapmakla yükümlüdür.

Bu taşıtları kullanacakların taşıt kullanma, mola ve dinlenme süreleri ile taşıtta birden fazla sürücü görevlendirilmesi gereken haller, sürücülerin taşıtta bulunmaları gereken zaman aralığı, işletenlerin sorumlulukları ile denetimlerde uygulanacak usul ve esaslar yönetmelikte belirtilir.

Yönetmelikte belirtilen;

a) Günlük sürekli taşıt kullanma süresinin bir saate kadar aşılması halinde sürücüye 1.000 Türk lirası, günlük sürekli taşıt kullanma süresinin bir saatten fazla aşılması halinde sürücüye 3.000 Türk lirası,

b) Günlük toplam taşıt kullanma süresinin;

1) Bir saate kadar aşılması halinde sürücüye 3.000 Türk lirası,

2) Bir saatten üç saate kadar aşılması halinde sürücüye 5.000 Türk lirası.

3) Üç saat ve daha fazla süre ile aşılması halinde ise sürücüye 10.000 Türk lirası,

c) Haftalık veya birleşik iki haftalık taşıt kullanma süresinin;

1) Dört saate kadar aşılması halinde sürücüye 10.000 Türk lirası,

2) Dört saatten on beş saate kadar aşılması halinde sürücüye 15.000 Türk lirası,

3) On beş saat ve daha fazla aşılması halinde sürücüye 20.000 Türk lirası,

d) Günlük dinlenme sürelerinin ihlal edilmesi halinde sürücüye 3.000 Türk lirası,

e) Haftalık dinlenme sürelerinin ihlal edilmesi halinde sürücüye 5.000 Türk lirası

idari para cezası uygulanır. Sürücünün aynı zamanda işleten olması durumunda idari para cezaları iki kat olarak uygulanır. Sürücünün aynı zamanda işleten olmaması halinde, birinci fıkradaki sorumluluklarını yerine getirmeyen işletene de bu fıkra da yer alan idari para cezaları tescil plakası üzerinden iki kat olarak uygulanır.

Sürücülerin çalışma veya dinlenme sürelerine uymamaları nedeniyle dinlenme süresini aşmamak üzere ne kadar süreyle araçları kullanmaktan menedileceği ile izin işlemlerine ilişkin hususlar yönetmelikte belirlenir.

Araç kullanmak üzere birden fazla sürücünün görevlendirilmesinin zorunlu olduğu hallerde araçta bulunması gereken sürücülere ilişkin yönetmelikte belirtilen hususlara uymayan işletene 10.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

TÜRKİYE ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ ERCAN SOYDAŞ - Efendim, bu maddede bir...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Söz talebi mi var?

TÜRKİYE ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ ERCAN SOYDAŞ - Evet efendim, müsaadenizle.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Oylamaya başlamıştım ama neyse.

TÜRKİYE ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ ERCAN SOYDAŞ - Takdir sizin.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

TÜRKİYE ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ ERCAN SOYDAŞ - Efendim, burada şöyle bir sorunumuz var: Şimdi bu özellikle tır kullanan, eşya...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir daha kendinizi tanıttın da kayıt için...

TÜRKİYE ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ ERCAN SOYDAŞ - Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu Yönetim Kurulu Üyesi Ercan Soydaş.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun.

TÜRKİYE ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ ERCAN SOYDAŞ - Şimdi, burada, özellikle tır ve kamyon sürücülerimiz günlük dokuz saat araç kullanabiliyorlar; dört buçuk saat aralıksız kullanıp kırk beş dakika istirahatle devam edebiliyorlar. Şöyle bir sorunumuz var: Birçok yol güzergâhında tır parklarımız kapatıldı efendim. Araçların yani tırların park edeceği alan sıkıntısı var.

Şimdi, bu cezalar da çok ağır, yönetmelikte de yeniden düzenleneceği yani "Aracın menedileceği falan düzenlenecek." deniyor ama çalışmadan da bu cezaları ödemek mümkün değil.

Bu maddenin tekrar gözden geçirilmesini talep ediyoruz efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakan Yardımcım veya kanun teklifi sahibimizden var mı cevap olarak?

Buyurun.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkanım, burada süre, Başkanımın da söylediği gibi, dört buçuk saat maksimum yani bu arada, dört buçuk saate kadar tır parkı olan yerlere girebilme imkânı var. Yani illa dört buçuk saat gidip de tam dört buçuk saatte yer yok diye bir şey söz konusu değil. Dolayısıyla...

TÜRKİYE ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ ERCAN SOYDAŞ - Bazı otoyollarda kapatıldı efendim, onu dile getiriyorum.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Ama dört buçuk saatlık bir yer demeniz sizin en az 500 kilometre yol yapmanız, tırla diyelim hadi 350 kilometre en az. Dolayısıyla o arada bulunabilir kanaatindeyiz. Tabii, Sayın Bakanımızın...

TÜRKİYE ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ ERCAN SOYDAŞ - Cezalar da...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Tabii, sayın amirimiz, daire başkanımız da bir şey söyleyecek.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Çakarlı araba, o yapıyor 500 kilometre.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Mercedesler filan 500 kilometre yapıyor.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Başkanım, daire başkanımıza bir söz verebilirseniz...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TRAFİK BAŞKAN YARDIMCISI ÜMİT MUTLU - Sayın Başkanım, Ümit Mutlu, Trafik Başkan Vekili.

Şimdi, devamlı kullanma süresi dört buçuk saat, kırk beş dakika mola verilmesi gerekiyor. Yirmi dört saatlik sürede dokuz saat araç kullanılması gerekiyor. Bu, uluslararası bir kriter, sadece ülkemize has olan bir şey değil. Kaldı ki, haftada iki gün, birer saat fazla olmak şartıyla bu dokuz saati on saat olarak da kullanılabiliyor aslında.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Tüfenkci, buyurun.

TÜRKİYE ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ ERCAN SOYDAŞ - Cezalar biraz fazla geldi, onu söylemek istedim.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Ya, ihlal edene ceza var, etmeyene ceza yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye arkadaşlar.

Evet, buyurun Sayın Tüfenkci.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Sayın Başkanım, esasında baktığımız zaman, reelde, arkadaşlarımız biraz doğru söylüyor. Bu cezalardan yeni park yerleri ihdas etmemiz lazım. Yani özellikle otoyollardaki benzinlikler, çoğu benzinlikler tır şoförlerini almıyor çünkü yerleri yok. Söyledikleri, müdürlerimin söyledikleri doğru, uluslararası bir standart ama uluslararası standartlarda belli alanların da tır parkı olarak ayrılması gerekiyor. Biz belki bütçe ayırarak -bunu bir sorumluluk olarak söylüyorum, kayıtlara geçsin diye söylüyorum, belki bu Komisyonun işi değil ama- bizim bir yer ayırmamız lazım. Doğru bir şey yapıyoruz -şoförlerin sağlıklı bir şekilde- trafik kazalarını azaltmak için doğru bir şey yapıyoruz ama bununla beraber bizim tırları park edecekleri alanları da otoyollarda ya zorunlu hâle getirmemiz lazım ya da oluşturmamız lazım. Bunu da kayda geçsin diye söylüyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan Yardımcım, buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Efendim, biz bunu, Sayın Bakanımın ifade ettiği şeyi not aldık. Biz bunun üzerinde Ulaştırma Bakanlığıyla çalışalım izin verirsiniz. Sadece bizim çözebileceğimiz bir sorun değil ama bu tır parkı veya dinlenme alanlarını da oluşturmak lazım, doğru.

Benim İsviçre'de ağabeyim yaşıyor, geçenlerde benimle görüntülü konuşurken yolun kenarında tek sıra tırlar var, hepsi Türkiye plakalı. Ya, hayırdır dedim, dedi ki: "Bunların süreleri bitti, trafiğe devam edemezler, hepsi çekmiş kenara, dinleniyorlar. Bu mecburi dokuz saati doldurdukları için." Bildiğiniz yol kenarında. Oralarda da benzer sorunlar var. Türkiye'de de işte Sarp Sınır Kapısı'na giderseniz yolun iki tarafında tek sıra tırlar, orada valiliğin aldığı kararlarla. Aslında böyle zaruret olan yerlerde valilikler palyatif tedbirler de alabiliyorlar ama biz o sorunu anladık, çalışacağız onu Ulaştırma Bakanlığımızla.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki, teşekkür ediyoruz.

Var mı başka söz isteyen? Yok.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

14'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 14- 2918 sayılı Kanunun 51 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 51- Sürücüler, aksine bir karar alınıp işaretlenmemişse yönetmelikte belirtilen hız sınırlarını aşmamak zorundadırlar.

Hız ölçen teknik cihaz veya çeşitli teknik usullerle yapılan tespit sonucu Yönetmelikte belirlenen hız sınırlarını;

a) Yerleşim yeri içinde;

- 1) 6-10 km/s aşanlara 2.000 Türk lirası,
- 2) 11-15 km/s aşanlara 4.000 Türk lirası,
- 3) 16-20 km/s aşanlara 6.000 Türk lirası,
- 4) 21-25 km/s aşanlara 8.000 Türk lirası,
- 5) 26-35 km/s aşanlara 12.000 Türk lirası,
- 6) 36-45 km/s aşanlara 15.000 Türk lirası,
- 7) 46-55 km/s aşanlara 20.000 Türk lirası,
- 8) 56-65 km/s aşanlara 25.000 Türk lirası,
- 9) 66 km/s'ten fazla aşanlara 30.000 Türk lirası,

b) Yerleşim yeri dışında;

- 1) 11-15 km/s aşanlara 2.000 Türk lirası,
- 2) 16-20 km/s aşanlara 4.000 Türk lirası,
- 3) 21-25 km/s aşanlara 6.000 Türk lirası,
- 4) 26-30 km/s aşanlara 8.000 Türk lirası,

- 5) 31-40 km/s aşanlara 12.000 Türk lirası,
- 6) 41-50 km/s aşanlara 15.000 Türk lirası,
- 7) 51-60 km/s aşanlara 20.000 Türk lirası,
- 8) 61-70 km/s aşanlara 25.000 Türk lirası,
- 9) 71 km/s'ten fazla aşanlara 30.000 Türk lirası,

idari para cezası verilir.

Sürücüler tarafından bu maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinin;

- a) (7) numaralı alt bendinin ihlali halinde her seferinde 30 gün,
 - b) (8) numaralı alt bendinin ihlali halinde her seferinde 60 gün,
 - c) (9) numaralı alt bendinin ihlali halinde ise her seferinde 90 gün,
- süre ile sürücülerin sürücü belgeleri geri alınır.

Sürücüler tarafından bu maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinin;

- a) (7) numaralı alt bendinin ihlali halinde her seferinde 30 gün,
 - b) (8) numaralı alt bendinin ihlali halinde her seferinde 60 gün,
 - c) (9) numaralı alt bendinin ihlali halinde ise her seferinde 90 gün,
- süre ile sürücülerin sürücü belgeleri geri alınır.

Bu madde kapsamında geri alınan sürücü belgelerinin iade edilebilmesi için Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması şarttır. Ayrıca bu madde kapsamında son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru bir yıl içerisinde beşinci kez geri alınan sürücü belgeleri, geri alma süresi sonunda sürücünün psiko-teknik değerlendirmeden ve psikiyatri uzmanının muayenesinden geçirilerek sürücü belgesi almasına mâni hâli olmadığının anlaşılması şartıyla iade edilir.

Sürücü belgesi geri alma işlemleri Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından gerçekleştirilir.

Hız sınırlarının aşılp aşılmadığını, tespit etmekte kullanılan cihazların yerini tespit veya sürücüyü ikaz eden her türlü cihazın imali, ithali ve araçlarda bulundurulması yasaktır.

Bu cihazları imal ve ithal edenlere fiil başka bir suç oluştursa bile ayrıca 370.000 Türk lirası, cihazları araçlarında bulunduran işletene ise 185.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır. Ayrıca bu cihazlara mülki amir tarafından el konulur ve mülki amir tarafından mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir."

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkanım, burada bir düzeltme talep edeceğiz, yazımdan sonra fark ettik: Yerleşim yerlerinde "56-65 km/s 25.000 lira" "66 km/s'ten fazla..." diyenlere sanki "66 km/s" arada boşluk gibi kalıyor "66 km/s ve daha fazla" diğeri de, 9'uncu maddede yine "71 km/s ve daha fazla" diye oraya bir "ve daha" eklersek yazım hatasını düzeltilmiş olacağız. Oradaki o 1 kilometre farkı da orada bitirmiş oluyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Vekilim, oraya geleceğim, redaksiyon yetkisi isteyeceğiz ama ondan önce bir önerge var, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3138) esas no.lu Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın
Gizem Özcan
Muğla

İsmail Atakan Ünver
Karaman
Cumhur Uzun
Muğla

Turan Taşkın Özer
İstanbul
İnan Akgün Alp
Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Özcan.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; 14'üncü madde hız ihlallerine yönelik cezaların yeniden düzenlenmesi ve trafik güvenliğiyle gerekçelendiriliyor ancak getirilen yeni ceza sisteminin içerdiği orantısız para cezaları bu getirilen düzenlemenin yalnızca kamu düzenini sağlama amacı taşımadığını, aynı zamanda bütçe gelirini artırmaya yönelik mali bir araç olarak da tasarlandığını düşündürüyor. Bu çerçevede kamusal yarar ile mali çıkar arasındaki anayasal sınırın bulanıklaştırıldığını biz burada tespit ediyoruz.

Devletin anayasal görevlerinden biri yurttaşların yaşam güvenliğini korumak. Bu görev onlara ceza yoluyla bir yük bindirmek değil, onları hak temelli politikalarla korumaktır ancak hız cezalarının tutarlarının keskin biçimde artırılması, ceza rejiminin hem yatay hem de dikey anlamda genişletilmesi trafik güvenliği gerekçesiyle devletin mali gerekçelerle yurttaşlarını gelir kalemine dönüştürdüğü izlenimini yaratmakta. Bu yaklaşım da sosyal devlet ilkesinin ve hukuk devletinin özüne açıkça aykırı. Hukuk devleti keyfilikten uzak, öngörülebilir ve ölçülü bir ceza politikasıyla mümkündür. Bu nedenle hız sınırını düşük oranda aşanlara yönelik yüksek paralar ne caydırıcılık ilkesine ne de kamu vicdanına uygunluk taşımaktadır. Örneğin maddede geçen yeni hız limiti aşımaları ve karşılaşıldığında kesilecek ceza tutarının gözden geçirilmesinde bu noktada yarar olduğunu düşünüyoruz. Şöyle ki teklifteki kilometre aşım aralıkları birbirine çok yakın ve sürücünün gaza en ufak temasıyla, dokunuşuyla dahi 2 bin ile 5 bin TL arasında daha yüksek bir dilimden ceza ödemesi de an meselesi hâline geliyor. Maddenin trafikteki olağan akışa, pratiğe uygun tasarlanması için de hız dilimindeki kilometre aralıklarının arttırılmasında ve ceza tutarının gözden geçirilmesinde yarar vardır. Kişi 5 kilometre hızlandığında, bakın, sadece 5 kilometre hızlandığına 5 bin TL fazla ceza ödeyecek buna göre. Bu nedenle, bu cezaların bütçeye gelir yaratma aracı hâline gelmesi ceza hukukunun araçsallaştırılması anlamını taşıyacak. Bu da anayasal rejimin cezalandırıcı değil, düzenleyici karakterine gölge düşürecek. Bu bağlamda kamu gücünün mali kaygılarla değil anayasal ilkeler doğrultusunda kullanılmasını biz savunuyoruz. Trafik güvenliği elbette sağlanmalı ama bu, yurttaş potansiyel bir bütçe kalemi hâline getirilmeden, kamusal bilinç, eğitim ve ölçülü yaptırımlar temelinde gerçekleştirilmeli. Unutmamalıyız ki devlet ile yurttaş arasındaki ilişki ceza makbuzuyla değil, güven duygusuyla kurulmalıdır.

Bir de özellikle "Hız sınırının aşıllıp aşılmadığını tespit etmekte kullanılan cihazların yerini tespit veya sürücüyü ikaz eden her türlü cihazın imali, ithali ve araçlarda bulundurulması yasaktır." maddesinde de "Bu cihazları imal ve ithal edenlere fiil başka bir suç oluştursa bile ayrıca 370.000 Türk lirası, cihazları araçlarında bulunan işletene ise 185.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır." hükmü getiriliyor. Daha önce, biliyorsunuz, burada alanlarla ilgili, işletenlerle ilgili yine cezalar vardı önceki hükümde fakat burada ayrıca "Bu cihazlara mülki amir tarafından el konulur ve mülki amir tarafından mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir." diyor. Burada bir müsadere işlemi var ve bunun için de mahkeme kararının olması gerekiyor.

Bu konuların tekrar değiştirilmesi ve bu konudaki itirazlarımızın değerlendirilmesi için yüce Komisyonumuzun bilgisi ve takdirine sunuyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Özcan.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkan, benim de söz talebim var.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Benim de...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu konuyla mı ilgili?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İlk önce Sayın Alp'e, sonra Sayın Uzun'a söz vereceğim.

Buyurun.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hız limitini aşan sürücülere uygulanacak para cezalarını düzenleyen teklif maddesini görüşüyoruz. Ben Kars Milletvekiliyim, Kars için şöyle bir önemi var bu hız limitlerini düzenleyen maddelerin: Kars'ta insanlar artık araçla sokağa çıkamaz hâle geldiler Sayın Bakanım. Bazen esnafın araçlarına, aynı araca günde 2, 3 ceza yazıldığı oluyor. Şehir içinde ciddi bir park sıkıntısı var, ana arterlerde ticaret hacmi yoğunlaşmış durumda, ister istemez araçlar duraklamak zorunda kalıyor. Dükkânların önünde duraklayan, mal indiren esnafın arabasına beş dakika içinde hemen ceza yazılıyor. Ana yollarda okullar var, şehrin çevre yollarında, bağlantı yollarında hastane ve okul var. Hız limiti uygulamaları bu nedenle o yollarda yapılıyor. Çevre yoluna çıkmak zorunda kalan sürücüler hızını eğer o koşullara uyduramazlarsa muhakkak surette radara takılıyorlar. Küçük şehirler sıkışmış durumda, bütün Anadolu şehirleri aynı durumda, biz de aynı durumdayız, park ve hız limitleri konusunda aşırı cezalar alıyoruz. Bu nedenle, bu yüksek miktarlardaki trafik cezaları çok can yakıcı olacak, bizim için de öyle olacak.

Az önce Sayın Bakan bazı görüntüler izletti, çok etkileyiciydi. Ben de şimdi Sayın Bakana bir görüntü izletmek istiyorum. Görüntüyü Kars'ın Sarıkamış ilçesinde Harun Emre Yıldırım adlı bir vatandaş gönderdi "Muhakkak surette adımı da söyle ve benim bu görüntümü muhakkak izlet." dedi. Sayın Bakanım Sarıkamış'tan Kars'a giden Harun Emre Yıldırım aracını 88 kilometre hız limitine, hız sabitleyicisine ayarlıyor, radara takılınca "96'yla geçtin." diyorlar. Adam isyan ediyor, "Ben 88'e ayarlamıştım." diyor. Üşenmiyor, geri gidiyor. Bu sefer kendi arabasını kendisi kamerayı alıyor. Devam ediyor, radara kadar geliyor, 88'e sabitliyor, radara gelince 96'yla tekrar 2'nci kez ceza yiyor. Bu sefer polisler diyor ki: "Ben sizi yakaladım, ben her şeyi kayda aldım." diyor. Bir umut bunu bize gönderdi. Burası da trafik cezalarını düzenleyen komisyon. Bu hususları, lütfen Kars da böyle uygulamalar var...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Hemen alalım, inceleyelim Sayın Vekilim.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Çok rica ediyorum, buna bir tedbir alırsanız çok memnun olurum.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Yanlışımız varsa da düzeltiriz onu.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Muhakkak; hem plakasını verdi hem ismini verdi hem görüntüsünü verdi. Artık Meclis bunu...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Bize atarsanız biz bakarız.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Çok rica ediyorum, vatandaşımız adına teşekkür ediyorum ilginize.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum.

Bizim de bir videomuz var herhâlde, onu bir izleyelim.

(Video gösterimi yapıldı)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Uzun, buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Benim söz alma sebebim "radar" diye bilinen, hız tespit eden cihazlarla ilgili, bu cihazların varlığını tespit eden cihazların yasaklanması ve müsadereyle ilgili. Sayın Vekilimizin müsadereyle ilgili konunun mahkeme kararı gerektirdiği hususundaki tespiti son derece doğru, hukukçuyuz, onu bir değerlendirmek gerekir. O cihazların müsaderesinin mahkeme kanalıyla yapılması gerekcek ama ondan önce "Müsadere etmeye gerek var mı?"yı bir değerlendirmek isterim. Şöyle ki: Hız limitlerine uyulmasının hassasiyet gerektirdiği yerlerde radarla hız tespiti yapıyoruz. O yerlerde sürücünün böyle bir tespitin yapıldığını bilmesi ve böyle bir tespit yapılmakta olduğu için hızını düşürmesi aslında Avrupa'da, Amerika'da uygulanan bir yöntem çünkü ulvi amaç hız hassasiyeti gerektiren noktalarda sürücülerin o hassasiyete uygun araç sevk ve idaresi, öyle bakılıyor. O nedenle, üretilmesi, bulunması ve bulundurulmasına hatta araçların bazılarında bu donanımın özellikle araç imal edilirken içine katılmasına, donanım olarak katılmasına çalışıyor dünya. Oysa bizde bu iş biraz tuzak gibi uygulanıyor. Nerede aracınızın hızının uzun süre düşük tutulduğu yer var ise tam düzlüğü bulduğunuz yerde radar işareti ya da radar uyarısıyla karşılaşıyorsunuz. Bir kere devlet kendi vatandaşına tuzak kurmaz. Bu, uygulamadan kaynaklanan bir problem. Veleve ki böyle uygulanmaya devam edecek oradaki hız hassasiyetini sürücünün bilebilmesi için radar varlığını tespit ederek hızını o bölgedeki hassasiyete uygun olarak sevk ve idaresinin kime, ne zararı var? Bizim amacımız koyduğumuz trafik kurallarıyla hız hassasiyeti gereken bölgelerdeki olayları engellemek, kazaları engellemek ve insanlarımızın can güvenliğini daha güvenli kılmak ise tespit etsin ve tespit edilen noktada da yavaş geçsin, hız limitlerine hassasiyetini gösterebilir. Biz bunun tam tersi bir uygulama içindeyiz şu anda. Biraz önce sürücülerimize dünya standardı olan dört buçuk saatte kırk beş dakikalık istirahati öngörürken, dokuz saat maksimum sürüş izni verirken, ondan sonraki saatlerde sürücülerimizi ve trafik güvenliğini ne kadar dikkate aldığımız ve gelişmeye yönelik bir düzenleme yaptığımız

ortadayken, radar konusunda, radarı tespit eden cihazlar konusunda farklı bir anlayışta, hani tam bize uygun bir anlayış içinde hareket ediyoruz ama bununla da dünyadaki gelişmelerden uzak kalıyoruz. Oysa, kanunlar yol gösterici, yönlendirici ve elbette günümüz teknolojilerine uygun olmak durumunda. O nedenle, buradaki felsefeyi bir kez daha gözden geçirmekte yarar yok mu diye hatırlatmak istedim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Zülcüf Bey, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Öncelikle ben bir süre ayrılmak zorunda kaldım, Genel Kurulda bir konuşmam vardı. Bu maddeyle ilgili dün de kısmen belirtmiştik, aynı zamanda genel değerlendirme yaparken de Avrupa örneklerinden bir kısım değerlendirmede bulunmuştum. Bu Avrupa örneklerini biraz detaylandıracağım ama tekrar ediyorum: Mesele caydırıcılıksa caydırıcılık trafik cezalarının had safhada arttırarak olmaz, had safhanın çok daha ötesinde olmaz. Bunun ekonomik, sosyal, altyapısal, psikolojik birçok yönü vardır, bu yönlerle yaklaşmak lazım. Aynı zamanda, biz vergi konuştuğumuz zaman yıllardır şunu savunuyoruz, az kazanandan az, çok kazanandan çok vergi alınması yönünde biz bir teoride bulunuyoruz. Aynı zamanda bunun trafik cezaları için de uygulanması gerektiğini söylüyoruz.

Şimdi, Avrupa örneklerinden mesela Finlandiya'da, Almanya'da, İsviçre'de uygulanan bir sistem var, Avrupa'nın birçok ülkesinde uygulanan bir sistem var. Mesela, Finlandiya'da "günlük gelir temelli ceza" diye yani "day fine" diye bir sistem uygulanıyor. Bu, kişinin günlük kazandığı miktarın bir kısmına orantılı olarak hesap edilen bir miktar. Örneğin çok kazanan bir iş insanı bir trafik cezası, hız ihlalinin kaynaklı bir trafik cezası yediğinde 6 bin-10 bin euro gibi bir ceza alabiliyorken asgari ücretli bir çalışan 150-300 euro civarında bir cezayla karşı karşıya kalabiliyor. Yani burada aslında doğrudan kişilerin gelir durumuna göre, ekonomik durumuna göre, sosyal durumuna göre bir hesaplama söz ediyoruz. Bunu niye söylüyoruz? Çünkü ekonomik durumu çok çok iyi olan biri için hız sınırını, limiti, ceza miktarını ne kadar belirlerseniz belirleyin bir önemi yok çünkü o kendince bunu da satın alabileceği bir husus olarak görebiliyor yani satın alınabilecek bir ceza olarak görüyor; bu algıyı değiştirmek lazım. Dolayısıyla, kişilerin "Ben 200'le de giderim, gerekirse -atıyorum- 30 bin de öderim, 200 bin de öderim, umurumda değil." yaklaşımını kırabilecek, kişilerin ekonomik ve sosyal durumunu esas alabilecek bir yaklaşımla cezaların yeniden belirlenmesi gerekiyor. Tekrar ediyoruz: Bu miktarlar belirlenirken bir önceki uygulamadan, kanuni düzenlemeden daha farklı bir yöntemle gidilmiş ama miktarlar belirlenirken aşırı yüksek, toplumun, Türkiye toplumunun önemli bir kesimin yoksul olduğu, hele hele önemli bir kriz sürecinden geçtiği bir süreçte...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Hep yoksullar niye cezaya düşüyor, onu anlamıyoruz ya! Yoksullar belki hiç cezaya düşmeyecekler, kurallara çok uyacaklar. Niye hep yoksullar düşüyor?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Adamın arabası 100 bin lira ne yapacak?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Dikkat edecek o zaman, ödeyecek işte onu.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Mikrofonunuzu açtım Sayın Bakanım, eğer hepsine cevap verecekseniz buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Şimdi, efendim, söz almışken ben şunu söyleyeyim...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Yani son cümlem söylüyorum Sayın Bakan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Vekilimiz, tamamlasın, bitirsin Sayın Bakanım.

Sayın Uçar, bitirin, Sayın Bakanımız cevap versin.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Bakanım, özetle, az kazanandan az vergi alabiliyorsak aynı şekilde ekonomik ve sosyal durumuna göre yeni bir hesaplama...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Ya, bu vergi değil, bu suç ve suçun karşılığı.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Bu vergi değil, evet, suç ve suçun karşılığı ama "Cezayı satın alabilirim." mantığından çıkarmak lazım.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Suç ve cezada eşitlik olması lazım yani ceza hukuku açısından diyorum.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Bence bu kanuni düzenlemeyle toplum fahiş miktarlarla resmen cezalandırılıyor. Yeni bir vergisel kazanca da yol açmamak gerekiyor.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Şimdi, efendim, soruların bir kısmına ben cevap vereyim, bir kısmına Sayın Vekilimiz cevap versin.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, olur.

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Şimdi, radar tespit cihazlarının yasaklanması meselesi. Değerli Başkanım, sayın milletvekillerim; biz şu anda bir aplikasyon üzerinde çalışıyoruz, bitmek üzere. Biz vatandaşla şunu yapacağız: "Siz Ankara'dan Konya'ya seyahate niyetlendiğinizde o aplikasyona girdiğinizde aplikasyon size şunu söyleyecek, diyecek ki: "Ey vatandaş! Ankara ile Konya arasında 10-12 noktada radar var; lütfen hızınızı düşürün, radara düşmeyin!" Ama noktasal olarak radar, işte, Kulu'nun girişinde, 2 kilometre kala demeyecek." Bizim yasakladığımız şey: Noktasal tespit. O zaman hiçbir manası olmaz. Adam noktasal olarak oraya geldiğinde hızını limitin altına düşürür, geçince yine diğer istediği hıza çıkar. Burada biz "caydırıcılık" dedik ya, bu yasanın getirilmesinin en büyük özelliği caydırıcılık. Biz vatandaşımıza zinhar tuzak kurmuyoruz, zinhar. Şu anda zaten kursak, mahkemeler iptal etmek için bekliyor, birçokunuz avukatsınız. Tuzak yok, şu anda zaten ilan etmek zorundayız ama biz bunu daha ileri ileriye taşıyoruz. Aplikasyonda vatandaşımıza kesinlikle diyeceğiz ki: "İstanbul ve Ankara arasında 80 noktada radar var, aman dikkat, aman dikkat!" Ama "Bolu'ya 1 kilometre kala radar var." demeyeceğiz. Vatandaş her an bir korku içerisinde ama her an da bir ümitle yaşayacak. Böyle bir sistem üzerinde çalışıyoruz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Korku iklimi, vatandaş korkutacaksınız ama...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Ama hayır, korkutmayacağız, korkutmayacağız.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ya sanki korkudan öldürecek bizi yani.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Buna ne deniyormuş Albayım? Siz söyleyin.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Korku iklimine mi devam edeceksiniz Sayın Bakan?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Hayır, hayır; zinhar, zinhar Sayın Vekilim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun, mikrofonunuzu açtım.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI TRAFİK DAİRE BAŞKANI ALBAY TOLGA ÇEMREK - Sayın Vekilim, Sayın Bakanımızın söylemiş olduğu "Algılanan yakalanma risk duygusu." dediğimiz bu şey, uluslararası literatürde de geçen, vatandaşla karşılaşabileceği bir durumla ilgili öncesinde haber vermek. Yapmak istediğimiz şey de bu aplikasyon. Bu aplikasyonla da biz vatandaşlarımıza gidecekleri güzergâh üzerindeki radar sayısını vereceğiz ama yerlerini vermeyeceğiz. Bu zaten dünya genelinde...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Bu da uluslararası standartlara uygun Sayın Vekilim, hiç merak etmeyin.

Efendim, bir de esprili bir konu var, onu da anlatayım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Geçen sene bayramda Düzce'ye yakın bir noktada şoförler birbirini uyardılar işte...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ama trafik ceza yazdı uyarana.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Efendim, şimdi onu anlatacağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İptal ettiniz değil mi Sayın Bakanım?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - "Aman dikkat et, radar var!" diye uyardı, polisimiz de orada ceza yazdı vatandaşa. Biz Bakanlıkta Sayın Bakanın Başkanlığında toplandık, bunu değerlendirdik "Ya, vatandaşa teşekkür etmek lazım. Hızını düşürmüş, niye ceza yazıyoruz?" dedik. Cezaları kaldırdık efendim, o cezalar daha sonra silindi, vatandaşa da teşekkür ettik. Yani birbirinizi uyarın yeter ki kaza olmasın; bizim anlayışımız, bakış açımız o.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Basına da yansımıştı.

Teşekkür ediyoruz.

ÖMER ÖZMEN (Aydın) - Uzunları yakmak suç değil mi? Selektör yapabilir yani.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Evet.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Algılanan riskle ilgili çalışma son derece takdire şayan fakat bakın, bir süre sonra, gelişmelere göre "Algılanan riskin doğru aydınlatılmaması." şeklindeki bir projeyle karşılaşacaksınız. Algılanan ise...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Ona da çözüm üretiriz Sayın Vekilim.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Şimdiden aslında çözmek lazım, radar noktalarını da işaretleyeceksiniz, doğru bilgilendirmiş olacaksınız sürücüyü. "Rağmen" ihlal ederse cezayı hak etmiştir. "Rağmen" ihlal etmezse...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - O zaman radar koymaya da gerek yok, orada radar var diye adam orada düşürecek hızını.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Bakın "Radarı koymanın amacı ihlali tespit edip cezalandırmak." diye bakarsanız Sayın Bakanım, koymaya gerek kalmaz. Hâlbuki "Radarı yol güvenliği için gerekli noktalara koyduk, koyduğumuz yerlere uyulup uyulmadığını kontrol ediyoruz." dersiniz, hem radarı koyacaksınız hem yol güvenliğini sağlayacaksınız. Dünya buraya gidiyor, buraya gidişten bizim...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Dünya öyle bir yere gitmiyor Sayın Vekilim.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Yok, yok gidiyor Sayın Bakanım, gidiyor.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Hayır, hayır öyle bir yere gitmiyor.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Gidiyor. Yani bundan dolayı ihlal olsun diye değil...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - O zaman araçlara biz otomatik ceza kesme şeyi koyarız, radara gerek yok. Belirli limiti geçince araba otomatik ceza yazar size o zaman, ona doğru gideriz günün birinde. O zaman radara da ihtiyaç kalmaz.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Yani belki olabilir o da çünkü, bazı araçlar şu anda radarın olduğu yeri gösteriyor, aracın orijinalinde, imalatında.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Aydın) - Sayın Başkanım, şimdi, Cumhur Bey'in söylediğinden, hukukçu arkadaşlar anlayacaktır, mefhumu muhalifinden sanki "Radar olduğu yerde yavaşla, ceza yeme, sonra hız serbest." gibi mantık çıkar çünkü o, öyle olacak. Şimdi, bu, yol üzerinde bütün şoförler, sürücüler aynı yasal hızı kullanmak zorunda, aynı yasal hızla gitmek zorunda ama radar var diye yavaşlayıp sonrasında serbestmiş mantığına girmek bizim amacımızın dışına çıkıyor.

Ben burada şunu özellikle belirtmek istiyorum, Gizem Hanım da söyledi - çıkıyor ama- önce isterseniz dinleyin, ben size izah edeyim: Sayın Başkanım, bizim şimdiki uygulamamızda yüzde 10 ile yüzde 30 arasında 2.167 lira, yani hız sınırını yüzde 10 ila yüzde 30 aşarsa 2.160 lira; yüzde 30 ila yüzde 50 aşarsa 4.500 lira ama yüzde 50'den fazla aşarsa 9.200 lira para cezası, şu anda uygulanan. Ama biz bu getirdiğimiz şeyle, Gizem Hanım dedi ya "Bütçeyi mi tamamlamak istiyorsunuz?" diye, tam tersine, biz burada para cezasını azaltıyoruz. Örneğin, 30 kilometre olan hastane ve okul gibi yerlerde eğer siz 6 kilometre aşarsanız 2 bin lira veriyorsunuz, eskiye göre daha düşük. Yüzde 11-15 aşarsanız 4 bin lira ödüyorsunuz, eskiye göre daha az, hatta "yüzde 50" dediğimiz yani 45'i geçtiğinizde 9 bin lira vermeniz gerekirken şimdi 6 bin lira veriyorsunuz, 9 bin lira değil, 6 bin lira. Burada maksat şu: 30'la gidilecek olan yeri 45'le geçmek istediğinizde 9.200 lira alıyordu -bugünkü para cezası- 85'le, 95'le, 150'yle de geçse 9.200 lira alıyordu. Bizim amacımız burada yüksek hız yapana daha çok para cezası vermek ki kademeli artırıyoruz.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Kademeli ceza vermek.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Yani bütçeyi tamamlama gibi bir derdimiz yok. Öyle olsa oralarda da artırdık. Bunu da belirtmek istiyorum özellikle.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Ben de ona sadece şu eki yapmak istiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Ben de şöyle söylemek istiyorum: Özellikle 2023 yılından bu yana olan beklenen bütçelerle ilgili hadise: 2023 yılı bütçesinde bu kalemdeki gelir tahmini 15 milyar 462 milyon, 2024 yılında 72 milyar 17 milyon TL trafik para cezası tahakkuk etmiş. Bunun 43 milyar 596 milyon 349 bin TL'si yani yüzde 60,5 kısmı tahsil edilmiş.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Gizem Hanım, bu tahmini, 62 milyar geçen sene gerçekleşen.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Durun, tahsil edilenleri de ifade ediyorum.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - 62 milyar.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Olur mu? 2015...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - 2024...

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Şimdi, bir saniye. 2024'te 72 milyar tahmin edilmiş ama tahsil edilen 43 milyar...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Tahakkuksa 60 küsur orada.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Tamam, onunla beraber o şekilde. Dolayısıyla 2024 Bütçesi Kanunu'nda trafik para cezalarından gelir tahmini 20 milyar 528 milyon TL olduğundan bütçe hedefinin üzerinde yüzde 212,4'ü kadar trafik para cezası tahsilatı gerçekleşmiş. Ve yine geliyoruz, 2025 yılı bütçesinde ise trafik cezaları geliri 2026 yıl gelir tahmini 98 milyar 560 milyon TL, 2027 gelir tahmini 128 milyar 45 milyon TL olmuş. Yine 2025 yılı Bütçe Kanunu'na göre tüm para cezalarından beklenen tahmini gelir toplamı 261 milyar 778 milyon TL iken cezalardan tahsili beklenen gelir toplamı ise 55 milyar 42 milyon 427 bin TL'dir. Yani baktığımız zaman bir de biraz önce ifade ettiğim somut örnek var, aradaki kademe yani mesafe çok... 5 kilometre hızlandığında 2 bin ile 5 bin TL arasında... Yani, siz az gibi ifade ediyorsunuz şu an, hani daha az bir ceza uygulanıyor gibi ama sonuçta bunlar bir sene sonra da çıktığında, görüştüğümüzde ortaya çıkacak gelen gelir kalemleri, yine tahsil edilenler...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Sayın Vekilim, bu madde 31/12/2025'te yürürlüğe girecek.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Hayır, şunu ifade etmek istiyorum: Yani, sadece 5 kilometre... Yani, refleksel olarak ufak bir gaza temas anında bile 2 bin ile 5 bin TL arasında ceza ödeyecek, ben onu ifade etmek istedim.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - 5 kilometrede ceza yok, 6 kilometrede var.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Hayır, 5 kilometre baremde hızlandığında... Ben anlatamıyorum muyum, bilemedim ama siz... Yani, 5 kilometrelik bir farkla bile aradaki ceza farkı...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - İlk 5 kilometreye ödemiyor Sayın Vekilim, 6 ile 10 arasında 2 bin lira ödüyor.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Şöyle: Onunla ilgili değil, ilk 5 kilometre olmasıyla ilgili değil, hızın 5 kilometre daha hızlanması...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Şehir içindesiniz ama...

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Ama şehir içi hız limitleri de belli zaten; 41 kilometre, 61 kilometre, onunla ilgili. Yani ben cezayla orantılı olmamasını ifade etmek istedim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Bakanım.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Şimdi, Sayın Başkanım, Kars Milletvekilimiz "Kars'ta artık trafikte gitmek mümkün değil." diye arada da bize şikâyetlerini bildirdi.

Şimdi, Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre trafikteki ölümlü trafik kazalarının yüzde 79'u şehir içlerinde gerçekleşiyor. Bizdeki verileri sizinle paylaşacağım. 2019 ile 2024 arasında 30 kilometre hızı olan, bizim şehir içlerinde... Neresi buralar? Okul önleri ve hastane civarı. Hızı 30 kilometre olan yerlerde beş yılda 1.356 vatandaşımız hayatını kaybetmiş ve bunun 723'ü yaya; 30 kilometre hız sınırı var. 50 kilometre hız sınırı olan yerlerde 7.689 kişi hayatını kaybetmiş, bunun 3.791'i yaya arkadaşlar. Bu işin şakası yok. Yani şehir içlerinde sizin o 5 kilometre dediğiniz hız... Yine Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre, trafikte 1 kilometre/saat hızın artması ölüm riskini yüzde 4 artırıyor. Bunların hepsi bilimsel verilere göre. Yani, biz akşam yatıp, sabah kalkıp "İşte, 5 kilometrede şunu koyalım..." Sayın Vekilim öyle bir şey yapmamıştır herhâlde?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Yok, estağfurullah.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Yani, bunların hepsinin bilimsel...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Anayasa 88 Sayın Bakanım, gene başladık.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Nasıl Sayın Vekilim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Anayasa tartışmalarına dönmeyelim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yasa tekliflerini milletvekilleri yapar.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Ha, milletvekilimiz yaptı, biz destek verdik sadece, teknik destek verdik.

Yani, biz bu şehir içindeki...

Bir de arkadaşlar, şu anda, dünyada 27 Avrupa Birliği ülkesinin 26'sında bizim yeni getirdiğimiz sistem var. Bizim daha önceki bu yüzdelik oranlardan, 27 Avrupa Birliği ülkesinin 26'sı bu maktu rakamlar üzerinden cezaları belirliyor; aslında Avrupa Birliği'ne bir uyum diye de bakabiliriz bu yeni düzenlemeye. Çağdaş, dünyanın kabul ettiği, dünyanın uyguladığı yeni bir sisteme geçiyoruz; bence bu yasanın en önemli maddelerinden bir tanesi bu. Arkadaşlar, özellikle şehir içlerinde çok can kaybımız var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bakanım, anlaşıldı durum.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gizem Hanım, anlaşıldı aslında ama...

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Yok, sadece tek bir şeyi soracağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın vekilim biraz önce şöyle bir ifadede bulundu: "Biz, aksine, artırmıyoruz, azaltıyoruz." Ben de ilk imzacısıysanız, daha azaldıysa o zaman neden böyle bir teklifte bulunuyoruz diye sormak istedim.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisa - Siz, bütçe için yapıldığını iddia ediyorsunuz ama biz hızın daha çok olmasında daha çok cezayı ve caydırıcılığı artırmak istiyoruz.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Biraz önce "Aksine, biz daha azaltıyoruz." dediniz de o açıdan dedim, onu sormak için söyledim.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Düşük hızlarda azalttık, yüksek hızlarda çoğalttık.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Evet, evet.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Yani, orada caydırıcılık...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Konu anlaşıldı değerli vekillerim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Değerli milletvekilleri, bir redaksiyon konusu vardı, onun şimdi kayıtlara geçmesi açısından da hem yetki alınması için de şöyle bir açıklama yapmak durumundayım: 2918 sayılı Kanun'un 51'inci maddesinde değişiklik yapan teklifin 14'üncü maddesinde teknik bir düzenleme ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, uygulamada bir sorun ortaya çıkmaması için maddenin işlenecek hükmünün ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "66 km/s'ten" ibaresinin "66 km/s ve daha fazla" şeklinde, (b) bendinde yer alan "71 km/s" ten ibaresinin "71 km/s ve daha fazla" şeklinde değiştirilmesi için Komisyonumuza redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gerekli düzenleme, verilen bu redaksiyon yetkisi kapsamında Komisyonumuz tarafından yapılacaktır.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 14'üncü madde kabul edilmiştir.

Şimdi, 15'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 15- 2918 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"71 inci maddenin birinci fıkrasının (c), (d), (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen araçlara bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendi ve ikinci fıkrası hükümleri kapsamında geçiş hakkı vermeyen sürücülere 15.000 Türk lirası idari para cezası verilir. Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile ikinci fıkrasına uymayanlara 1.000 Türk lirası idari para cezası verilir."

"71 inci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen araçlara bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendi ile ikinci fıkrası hükümleri kapsamında geçiş hakkı vermeyen sürücülere 46.000 Türk lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri otuz gün süreyle geri alınır. Ayrıca, araç otuz gün süre ile trafikten men edilir. Bu şekilde geri alınan sürücü belgelerinin iade edilebilmesi için Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması şarttır.

Son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru beş yıl içinde bu madde kapsamında sürücü belgesi ikinci defa geri alınanların sürücü belgeleri iptal edilir. Sürücü belgesi iptal edilenlerin tekrar sürücü belgesi alabilmeleri için; sürücü kurslarına devam etmeleri ve yapılan sınavlarda başarılı olarak motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almaları gerekir. Bu kişilerin sürücü kurslarında eğitime başlayabilmeleri için; sürücü belgesinin iptal edildiği tarihten itibaren iptal nedenlerinde yer alan geri alma süreleri kadar zamanın geçmiş olması, Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması ve tabi tutulacakları psiko-teknik değerlendirme sonucunda sürücülüğe engel hâli bulunmadığı gösterir belgenin sürücü kursuna ibrazı zorunludur.

Sürücü belgesi geri alma ve iptal işlemleri Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından gerçekleştirilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 15'inci madde kabul edilmiştir.

Şimdi 16'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16- 2918 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendi hükmüne uymayan sürücüler 5.000 Türk lirası, diğer hükümlerine uymayan sürücüler ise 1.000 Türk lirası idari para cezası ile cezalandırılırlar."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir video var, onu da seyredeyim.

(Video gösterimi yapıldı)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 16'ncı madde kabul edilmiştir.

Şimdi 17'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 17- 2918 sayılı Kanunun 57 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu maddenin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerine uymayan sürücüler 1.000 Türk lirası, diğer hükümlerine uymayan sürücüler ise 5.000 Türk lirası idari para cezası ile cezalandırılırlar."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 17'nci madde kabul edilmiştir.

18'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 18- 2918 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin başlığı aşağıdaki şekilde, birinci fıkrasında yer alan "Araçların yüklenmesinde" ibaresi "Yüklü ve yüksüz araçlarda" şeklinde, fıkranın (f) bendinde yer alan "eşyanın izin alınmadan yüklenmesi," ibaresi "yükün izin alınmadan ya da izin belgesinde belirtilen şartlar sağlanmadan" şeklinde, (h) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki (l) bendi eklenmiş, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde, altıncı fıkrasında yer alan "idari para cezaları tahsil olunmadan alınan araçların yola devam" ibaresi "idari para cezaları tahsil olunmadan alınan araçların ülkeyi terk" şeklinde değiştirilmiş, yedinci fıkrasında yer alan "işleten ve gönderen için uygulanacak idari para cezalarının toplamı" ibaresi "işletene idari para cezası" şeklinde değiştirilmiş, sekizinci fıkrasında yer alan "veya tespit edilememesi" ibaresi madde metninden çıkarılmış, dokuzuncu fıkrasında yer alan "ağırlık ve boyut kontrolü" ibaresi "ağırlık, boyut ve yükleme kontrolü" şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya "Ulaştırma" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Altyapı" ibaresi eklenmiştir.

"Yüklü ve yüksüz araçlar:"

"h) Yüklün uygun bağlama ve sabitleme yapılmayarak karayoluna düşecek, düşecek, dökülecek, saçılacak, sızacak, akacak, kayacak, gürültü çıkaracak, devrilecek veya aracın dengesini bozacak şekilde yüklenmesi,"

l) Ağırlık ve boyutları bakımından karayolunda sürülmesi özel izne bağlı olan araçların izin alınmadan ya da izin belgesinde belirtilen şartlar sağlanmadan kara yoluna çıkarılması,"

"Birinci fıkranın (a) bendi hükümlerine uymayanlara, 1.000 Türk lirası; (d), (h), (l), (j) ve (k) bentleri hükümlerine uymayanlara 3.000 Türk lirası; (e) bendi hükümlerine uymayanlara 20.000 Türk lirası, (f) bendi hükümlerine uymayanlara 60.000 Türk lirası, (l) bendi hükümlerine uymayanlara 30.000 Türk lirası, (c) ve (g) bentleri hükümlerine uymayan işletenleri 10.000 Türk lirası, (g) bendine aykırı yük gönderenlere 20.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır. Birinci fıkranın (h) bendinin tehlikeli madde taşımacılığında kullanılan araçlar ile konteyner taşıyan araçlar tarafından ihlali halinde idari para cezası 20.000 Türk lirası olarak uygulanır. Ayrıca, bütün sorumluluk ve giderler araç işletenine ait olmak üzere, fazla yolcular en yakın yerleşim biriminde indirilir, birinci fıkranın (d), (e), (f), (g), (h), (i), (j), (k) ve (l) bentlerinde şartlara uymadan kullanılan taşıtların, gerekli şartlar sağlanıncaya kadar yola devam etmelerine izin verilmez.

Birinci fıkranın (b) bendine uymayarak;

a) %10 fazlasına kadar yüklemelerde 10.000 Türk lirası,

b) %15 fazlasına kadar yüklemelerde 20.000 Türk lirası,

c) %20 fazlasına kadar yüklemelerde 30.000 Türk lirası,

d) %25 fazlasına kadar yüklemelerde 40.000 Türk lirası,

e) %25'in üzerinde fazla yüklemelerde 60.000 Türk lirası,

işleten ve gönderene ayrı ayrı idari para cezası uygulanır.

Ağırlık ve boyut denetimlerinin yapıldığı kontrol mahallerinde işaretlere uymadan veya işaret, ışık, ses veya görevlilerin dur ikazına rağmen tartı, ölçü veya belge kontrolüne girmeden seyrine devam eden araçlara tescil plakalarına göre, yetkililerce yapılacak ağırlık ve boyut denetimlerini engelleyen araçların sürücüsüne ve işletenine 60.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 18'inci madde kabul edilmiştir.

19'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 19- 2918 sayılı Kanunun 65/A maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**MADDE 65/A-** Araçlarda kış lastiği kullanımı, illerin hava ve iklim şartlarına göre Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından araç cinslerine göre yılın belirli dönemi için zorunlu tutulur. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bu yetkisini valiliklere devredebilir. Bu madde hükümleri çerçevesinde araçları denetlemeye Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının yetkilendirdiği Bakanlık personeli ile Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Ticaret Bakanlığının sınır kapılarındaki birimleri ve belediyelerin denetim birimleri yetkilidir. Bu maddede düzenlenen yükümlülüğe uymayan aracın işletenine bu maddede belirtilen görevlilerce 6.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır ve bu araçların lastiklerini uygun hâle getirebilecekleri en yakın yerleşim birimine kadar gitmelerine denetimle görevli olanlar tarafından izin verilir. Bu maddede belirtilen idari para cezasının tutarını azaltmaya ve iki katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.

Bu maddeye ilişkin usul ve esaslar Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığınca müştereken belirlenir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, 19'uncu maddede 1 önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3138) esas no.lu Karayolları Trafik Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

Aydın

Gizem Özcan

Muğla

İsmail Atakan Ünver

Karaman

Cumhur Uzun

Muğla

Turan Taşkın Özer

İstanbul

İnan Akgün Alp

Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Var mı önerge üzerine...

Buyurun Sayın Uzun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Biz önergemizle 19'uncu maddenin teklif metninden çıkarılmasını öneriyoruz, sebebi de şu: Söz konusu 19'uncu maddede belirtilen idari para cezalarının tutarlarını azaltmaya ya da 2 katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanı yani yürütme yetkili kılınıyor. Söz konusu teklifle cezaların artırılması ve eksiltilmesi cezaların kanuniliği ilkesine aykırılığı nedeniyle Anayasa'ya aykırılık oluşturuyor. Bu, teknik gerekçemiz, o nedenle metinden çıkarılmasını talep ediyoruz.

Diğer bir sosyolojik gerekçemiz var. O sosyolojik gerekçemiz de şu: Bugüne kadar kış lastiğini belirli bölgelerde ve ticari araçlarda uyguluyorduk. Bunda ne tür aksaklıklar yaşandığı ve o aksaklıklar mevcut düzenlemenin neye yetmediği noktasında bir açıklamaya ihtiyacımız var.

Bunun ötesinde bir diğer gerçek de şu: Bizim şehirler arası kullanılmayan, sadece kısa mesafede kişilerin kullandığı araçlar var. Zorunluluk yaptığınız zaman çok geniş bir çerçeveyi esas alıyorsunuz. Örneğin, ilim Muğla'da kış lastiğiyle ilgili bir sorun yaşamayacak, şehirler arası da gidişi olmayacak bir sürü yurttaşımız var. Bunlarla ilgili valiliğin yetkilendirildiğinin farkındayım, onu bilerek söylüyorum. Oldu, aracıyla şehirler arası gitmeyi gerektiren bir durumla karşı karşıya kaldı ve hangi illerin bu kapsamda olduğunu bilemeyecek kadar gününbirlik gidip geleceği, iyi havayı seçtiği bir seyahat söz konusu olacak. Daha farklı bir şey söyleyeyim: Afyon muhtemelen bizim kullandığımız soğuk illerimizden bir tanesi. Biz Ankara'ya gelip giderken kara yolunda

Afyon'da kar olur diye biz hiçbir zorunluluk olmasa bile takıyoruz kendi güvenliğimiz açısından, sürücüler bununla ilgili kendi güvenliklerini zaten belirli ölçüde alıyorlar. Ancak Afyon'da tarlası ile evi arasında gidip gelen giderken de 1 kilometre kara yolundan geçen bir çiftçi yurttaşımızın olduğunu düşünelim aracıyla. Kara yoluna çıktığında denetime takıldığında kar lastiği o ilde zorunlu, o ilde zorunlu olduğu için kar lastiği almak durumunda. Zaten aracı Toros, ona "4 tane lastik al." demek bugün için 40 bin lira para harca demek. Belki hiç çıkmayacağı bir dönem için kış lastiği zorunluluğu gelmiş olacak çünkü çerçeveyi bütün araçlar şeklinde çizdiğimizde sosyolojik açıdan gerçekten büyük problemler yaşanabilir. O nedenle ben bilmiyorum ama bu traktörlerin kış lastiği, yaz lastiği varsa eğer onlarda da aranacak...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Onlarda yok, onların hepsi kışlık zaten.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Onlarda yok, tamam, onu düzeltiyorum.

Bir de akla gelen sosyolojik gerçeklerden bir tanesi, hafriyat kamyonları var. Bunların ayağında 10 tane lastik var ama bunların kara yolunu gördüğü sadece çalışma alanlarına giderken. Hafriyat kamyonları çalışma alanına giderken 1 kilometre içinde bir trafik denetimine rastlarsa, 10 tane lastik, bilmiyorum ama 20'şerden herhâlde 100 milyon liranın üzerinde gereksiz, kullanmayacağı, trafik güvenliğine de etki etmeyecek bir yük yüklüyoruz yurttaşlarımıza. Ben kış lastiğinin trafik güvenliği açısından faydasına inanan arkadaşlarınızdan birisi olarak bunu söylüyorum ama sınırını bu denli geniş çizersek, gerçekten lastikçilere çalışmış oluruz, niyetinizin o olmadığını biliyorum ama gerçekten o hâle gelir ve bize "Ben bu arabanın yakıtını bile karşılamakta zorlanıyorum." diyen yurttaşlarımız lastik parası konusunda hiç sevimli bakmazlar, doğru da yapmamış oluruz diye düşünüyorum. O nedenle, konunun bir değerlendirilmesine ihtiyaç var diye düşünüyorum.

CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Şimdi arkadaşlar bir cevap versinler de çünkü bahsettiğiniz konular teknik. Ben mesela düşünmemiştim 10 tane lastik vesaire falan...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Başkanım cevaplayabilirim.

CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Siz mi cevaplayacaksınız?

Buyurun

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, bu maddede belirtilen para cezalarının 2 katına artırılması, Cumhurbaşkanına verilen yetki bu kanunda var zaten, biz oraya bir ek yapmıyoruz yani olan, şu anda uygulanan kanunda bu yetki var, bunu söylemiş olalım.

İkincisi, otobüs gibi içerisinde 50'ye yakın can taşıyan bir araçta kar lastiğinin önemi herhâlde ortadadır.

Artı "10 tane lastik" dediğiniz kamyonlarda hepsinde yok bildiğimiz kadarıyla, Federasyon Başkanımız daha iyi bilir. 10 tanesinin tamamında kar lastiği diye bir şey söz konusu değil.

Yine "1 kilometre mesafe" demiştiniz. Yine, ben aynı şeyi söyleyeceğim: Mefhumu muhalifinden yola çıktığımızda, 1 kilometre yolda kaza olmaz, 10 metre yolda kaza olur, 100 kilometre gidersek kaza olur gibi sonuçlara varamayız. Kara yoluna çıkan her aracın kaza riski vardır, 1 kilometre gitse de vardır, 10 metre gitse de vardır, 100 kilometre gitse de vardır. Dolayısıyla bunu "1 kilometre gidecek, ne olur?" gibi kısıtlamak biraz mantığa aykırı geliyor çünkü kaza her an olabilecek bir şey.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Kışlar da eskisi kadar ağır geçmiyor, bir de ona bakmak lazım.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Tam anlamadım, pardon.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Kışlar da eskisi kadar ağır geçmiyor.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Bir de o var tabii. Zaten valilik kış yoksa vermeyecek kış lastiği zorunluluğunu.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Bu sene mayıs ayında bile kış lastiğine ihtiyacımız oldu.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Uluay, buyurun.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, bu maliyetle ilgili dile getirilen meseleyle ilgili bir cümle kullanmak istiyorum: Şimdi, sürekli yaz lastiği kullandığını düşünelim. Kış lastiği almak zorunda kalmadığı takdirde iki yılda eskiyecektir araba, değiştirecektir. Yarısını yaz ve kış ayrı ayrı kullandığı zaman o dört yıla çıkacaktır. Dolayısıyla bir kaybı olmayacaktır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI TRAFİK DAİRE BAŞKANI ALBAY TOLGA ÇEMREK - Sayın Vekilim, müsaade ederseniz ben bu sene karşılaştığımız bir tabloyu arz etmek istiyorum.

Anadolu Otoyolu'nda ani bastıran bir kar yağışı oldu, akşam saat on civarı. Özellikle hususi araçların kayması neticesinde ve yine otobüslerin kayması neticesinde yol tamamen kapandı ve biz sabah saat yediye kadar 15 kilometrelik kuyruğu açmak zorunda kaldık. Yani bunlar takdir edersiniz ki hem kesintisiz trafik akışının olması gereken güzergâhlarda vatandaşımız açısından sıkıntılı bir süreç hem de Allah korusun, kaza veya belaya de sebebiyet verebilecek olan olaylardan dolayı ülke genelinde Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına, yetki verildiği takdirde de il valilerimize biz bu takdir yetkisinin verilmesini uygun değerlendirdik.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Haklısınız. Bir kere trafiğe engel olacak bir durum yaratan bir araç olduğunda bu olur. Bu şehirler arası kara yolunda zorunlu hâle getirilebilir.

Bakın, siz burada düzenlemeyle her yerde her araca zorunluluk getiriyorsunuz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Vekilim, aynı problem şehir içinde de oluyor.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Hayır, orada olmaz.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Olabilir yani biraz önce de söyledik, 10 metrede de kaza olur, bin metrede de kaza olur.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Orada olmaz ya da orada böyle bir problem doğurmaz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yolu da tıkıyor İstanbul'da ya, sabaha kadar...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Fren mesafesi de önemli Cumhurbaşkanımız burada, fren mesafesini düşürüyor kar lastiği, kar lastiği azaltıyor.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Bakın, şu anda verilen örnek, şehirler arası bir yolda meydana gelen ani bir durumla ilgili ama sonuç itibarıyla bütün yurttaşlarımıza, aracını sadece şehir içinde, tarlasından evine giderken kullanan insanlara da zorunlu kılıyoruz. Bu dikkate alınmak zorunda.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Bakan Yardımcım.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Sayın Vekilim, Antalya'da Akseki'de 50 santim kar olduğunda millet Kundu'da denize giriyor.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Doğru.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Biz gerçekten çok farklı iklimlerin aynı zaman diliminde yaşandığı bir ülkede yaşıyoruz. Yani "şehir içi" diyorsunuz ya, Antalya ile Akseki arasındaki yolculuk şu anda şehir içi yolculuk.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Sayın Bakanım...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - İline göre zaten yerel koşulları, yerel iklim koşullarını, ilin yerel şartlarını da dikkate alınarak valiler bunu belirlesin; onun için vali konu zaten. Yani Ankara'dan oturup bütün Türkiye'ye bir deli gömleği giydirmeyelim. Her ilin kendi koşullarına göre o ilin valisi...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Konu anlaşıldı bence.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Teşekkür ediyorum.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Sayın Bakan Yardımcımın söylediği mevsim haziran. Yasağın olmadığıda Antalya'da denize girip tepede karla nasıl aşacaksınız? Hangi ayda kar lastiği zorunluluğu?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, o zaman da zincir taksın ya.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Benim dediğim nisanda da olabiliyor, eylülde de olabilir; erken kış, geç kalmış bir bahar...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - İlçe ilçe de yetki verebilir valilik.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Tabii ki.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Valilik "Akseki'de mecbur ama Kundu'da mecbur değil." diyebilir yani. İlçe ilçe de ayırabilir şartlara göre.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Bence lastikçilere çalışıyoruz. Bakın, oraya varacak iş.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - İnsan sağlığı önemli.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Bakın, oraya varacak.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - O aracı değil, karşıdan gelen kişiyi düşünmemiz lazım, şoförü ve sürücüyü düşünmemiz lazım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 19'uncu madde kabul edilmiştir.

20'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 20- 2918 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (f) bendi, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş, mevcut ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, mevcut üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve mevcut dördüncü fıkrasında yer alan "ve Şehircilik" ibaresi ", Şehircilik ve İklim Değişikliği" şeklinde değiştirilmiştir.

"f) Motorlu bisiklet ve motosiklet cinsi araçların, izin alınarak yapılan gösteriler dışında tek tekerlek üzerinde, sele üzerine yatarak, sele üzerinde ayağa kalkarak, kendi etrafında döndürülerek, tekerleği kaydırılarak, sürüş güvenliğini olumsuz yönde etkileyecek benzeri akrobatik hareketler yapılarak sürülmesi yasaktır."

"Bu maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (d) ve (e) bentleri ile beşinci fıkrası hükümlerine uymayan sürücülere 3.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır. Birinci fıkranın (f) bendi hükümlerine uymayan sürücülere 46.000 Türk lirası idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri altmış gün süreyle geri alınır ve araç altmış gün süre ile trafikten men edilir. Bu şekilde geri alınan sürücü belgeleri, geri alma süresi sonunda sürücünün psiko-teknik değerlendirmeden geçirilerek sürücü belgesi almasına mâni hâli olmadığının anlaşılması ve Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması şartıyla iade edilir.

Son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru beş yıl içinde bu madde kapsamında sürücü belgesi ikinci defa geri alınanların sürücü belgeleri iptal edilir. Sürücü belgesi iptal edilenlerin tekrar sürücü belgesi alabilmeleri için; sürücü kurslarına devam etmeleri ve yapılan sınavlarda başarılı olarak motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almaları gerekir. Bu kişilerin sürücü kurslarında eğitime başlayabilmeleri için; sürücü belgesinin iptal edildiği tarihten itibaren iptal nedenlerinde yer alan geri alma süreleri kadar zamanın geçmiş olması, Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması ve tabi tutulacakları psiko-teknik değerlendirme sonucunda sürücülüğe engel hâli bulunmadığını gösterir belgenin sürücü kursuna ibrazı zorunludur.

Sürücü belgesi geri alma ve iptal işlemleri Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır."

"Sürücü arkasında ayrı oturma yeri olan bisiklet, motorlu bisiklet ve sepetsiz motosikletlerle tescil kayıtlarında belirtilen kişiden fazlası taşınmaz. Bütün sorumluluk ve giderler araç sürücüsüne ait olmak üzere fazla yolcular en yakın yerleşim biriminde indirilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 20'nci madde kabul edilmiştir.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Kayda geçsin diye söylemiyorum ama Anayasa, belirlilik falan diyoruz ya, çok belirgin bir madde olmuş "tekerlek üzerinde, sele üzerine yatarak, sele üzerinde ayağa kalkarak..." tek tek ayrıntılı...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Video var Başkanım, isterseniz seyredebiliriz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 20'nci maddede mi?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Evet, 20'nci maddede videomuz var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Motosiklet akrobasisi... Seyredelim.

(Video gösterimi yapıldı)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 21'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 21- 2918 sayılı Kanunun 67 nci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "5.010 Türk lirası" ibaresi "140.000 Türk lirası" şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan "Belgesi iptal edilenlerin" ibaresi "Sürücü belgesi iptal edilenlerin" şeklinde değiştirilmiş, fıkraya "eğitime başlayabilmeleri için" ibaresinden sonra gelmek üzere "sürücü belgesinin iptal edildiği tarihten itibaren iptal nedenlerinde yer alan geri alma süreleri kadar zamanın geçmiş olması, Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması ve" ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Sürücü belgesi geri alma ve iptal işlemleri Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından gerçekleştirilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 21'inci madde kabul edilmiştir.

22'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 22- 2918 sayılı Kanunun 70 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Bayındırlık" ibaresi "Ulaştırma ve Altyapı" şeklinde, dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"İzin alınmadan yapılan yarış ve koşuları düzenleyen ilgililer hakkında 16.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır."

"Yarış yapan motorlu araç sürücülerine 46.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır ve sürücü belgeleri iki yıl süreyle geri alınır. Yarış yapılan araçlar altmış gün süreyle trafikten men edilir.

Bu madde kapsamında geri alınan sürücü belgelerinin iade edilebilmesi için, geri alma süresi sonunda psiko-teknik değerlendirme sonucunda sürücülüğe engel hâli bulunmadığını gösterir belgenin ibrazı ve Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması zorunludur.

Son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru beş yıl içinde bu madde kapsamında sürücü belgesi ikinci defa geri alınanların sürücü belgeleri iptal edilir. Sürücü belgesi iptal edilenlerin tekrar sürücü belgesi alabilmeleri için; sürücü kurslarına devam etmeleri ve yapılan sınavlarda başarılı olarak motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almaları gerekir. Bu kişilerin sürücü kurslarında eğitime başlayabilmeleri için sürücü belgesinin iptal edildiği tarihten itibaren en az iki yıl geçmiş olması, Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması ve tabi tutulacakları psiko-teknik değerlendirme sonucunda sürücülüğe engel hâli bulunmadığını gösterir belgenin sürücü kursuna ibrazı zorunludur.

Sürücü belgesi geri alma ve iptal işlemleri Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından gerçekleştirilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 22'nci madde kabul edilmiştir.

23'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 23- 2918 sayılı Kanunun 71 inci maddesinin yedinci fıkrasında yer alan "gereksiz geçiş üstünlüğü hakkını kullanan sürücüler 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar" ibaresi "geçiş üstünlüğü hakkını kullanan sürücülere 46.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 23'üncü madde kabul edilmiştir.

24'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 24- 2918 sayılı Kanunun 72 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu fıkra bükümlerine uymayanlara 3.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır."

"Araçlarda Kanun ve yönetmelikte belirtilen şartlara uymayan ses, müzik, görüntü ve haberleşme cihazları ile sürücünün izleme ve kullanma sahası içinde kalan görüntü cihazlarını bulundurmak veya kullanmak yasaktır. Bu fıkra bükümlerine uymayanlara 21.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır. Ayrıca bu araçlar otuz gün süreyle trafikten men edilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 24'üncü madde kabul edilmiştir.

25'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 25- 2918 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Seyir hâlinde cep ve araç telefonu ile benzer haberleşme cihazlarını kullanan sürücülere 5.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır. Son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru bir yıl içinde bu kuralın ikinci defa ihlal edilmesi halinde sürücülere 10.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır. Son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru bir yıl içinde bu kuralın üç veya daha fazla ihlal edilmesi halinde sürücülere her seferinde 20.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır ve sürücü belgeleri her seferinde otuz gün süreyle geri alınır. Bu maddenin diğer hükümlerine uymayanlara 1.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır."

"Sürücü belgesi geri alma işlemleri Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır. Bu madde kapsamında geri alınan sürücü belgelerinin iade edilebilmesi için Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması şarttır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 25'inci madde kabul edilmiştir.

26'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 26- 2918 sayılı Kanunun 78 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sürücülerin ve yolcuların koruyucu sistemleri kullanma zorunluluğu:

MADDE 78- Araçların sürülmesi sırasında sürücü ve yolcuların güvenliğine ilişkin olarak;

- a) Emniyet kemerinin,
- b) Koruma başlığı ve koruma gözlüğünün,
- c) Çocuk bağlama sisteminin,
- d) Yönetmelikte belirlenen diğer koruyucu sistemlerin,

usulüne uygun olarak kullanılması zorunludur. Koruyucu sistemleri usulüne uygun olarak kullanmayanlar da koruyucu sistem kullanmamış sayılırlar. Koruyucu sistemlerinin nitelikleri ve nicelikleri ile hangi araçlarda ve hangi tarihten itibaren hangi şartlarda bulundurulacağı ve kullanılacağı yönetmelikte belirtilir.

Yönetmelikte cins ve sınıfları belirtilen araçlarda seyahat eden yolcuların, araç hareket etmeden önce ve seyahat sırasında emniyet kemerlerini bağlamaları konusunda uyarılmaları zorunludur.

Birinci fıkranın (a) bendi hükmünü ihlal eden sürücülere/yolculara 2.500 Türk lirası idari para cezası uygulanır. Sürücüler tarafından son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru bir yıl içinde bu kuralın dört veya daha fazla ihlal edilmesi halinde sürücü belgeleri her seferinde otuz gün süreyle geri alınır.

Sürücü belgesi geri alma işlemleri Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır. Bu madde kapsamında geri alınan sürücü belgelerinin iade edilebilmesi için Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması şarttır.

Birinci fıkranın (b) bendi hükmünü ihlal eden sürücülere/yolculara 2.500 Türk lirası idari para cezası uygulanır. Son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru bir yıl içinde bu kuralın ikinci defa ihlal edilmesi halinde 5.000 Türk lirası, üçüncü ve daha fazla ihlal edilmesi halinde her seferinde 10.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır.

Birinci fıkranın (d) bendi ile ikinci fıkra hükümlerini ihlal edenlere 1.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır.

Birinci fıkra kapsamında işlem yapılan araçlarda bulunan sürücü ve yolcular gerekli koruyucu sistemleri takmadan/kullanmadan aracın karayolunda seyrine izin verilmez.

Sürücüler, on beş yaşını doldurmamış çocukların birinci fıkrada belirtilen koruyucu sistemleri kullanmalarını sağlamak zorundadırlar. On beş yaşını doldurmamış çocukların koruyucu sistemleri kullanmadan veya usulüne uygun olarak kullanılmasını sağlamadan seyahatine izin veren araç sürücüsüne 5.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 26'ncı madde kabul edilmiştir.

Şimdi 27'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 27- 2918 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Anlaşma hali dışında maddi hasarlı, ölümlü veya yaralanmalı trafik kazalarında, zabitanın iznini almadan zaruret dışında olay yerinden ayrılan birinci fıkranın (b) bendi hükümlerine uymayan sürücüler 46.000 Türk lirası idari para cezası ile cezalandırılır. Ölümlü veya yaralanmalı trafik kazalarında, zabitanın iznini almadan zaruret dışında olay yerinden ayrılan sürücülere bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir. Bu fıkranın ikinci cümlesi kapsamında olay yerinden ayrılan sürücülerin sürücü belgesi Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından iki yıl süreyle geri alınır. Bu şekilde geri alınan sürücü belgelerinin iade edilebilmesi için Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması şarttır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 27'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkanım, bununla ilgili dün söylemiştim ama...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Neyi?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - "Maddi hasar ile ölüm ve şeyi ayırılım." demişti Zülküf Bey.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Değerlendirme yapıldı mı?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şöyle değerlendirildi Sayın Vekilim: Yani orada hapis cezası aslında yeterli, bir yıl ile üç yıl. Aslında ceza hukuku hocamız da burada, bir açıklama yaparsa... Gerekirse diğer hocamız da idare hukuku, anayasa hukuku hocamız da burada.

Evet, buyurun Hocam.

PROF. DR. ALİ RIZA TÖNGÜR - Sayın Başkanım, buradaki düzenleme aslında Ceza Kanunu'muzun 83'üncü ve 88'inci maddesindeki hükümlerin daha özelleştirilmiş hâli diyebiliriz. Burada Türk Ceza Kanunu'nun 83'üncü maddesinde ihmal suretiyle kasten öldürme, diğeri de ihmal suretiyle kasten yaralama suçlarını düzenliyor, çok benzer düzenleme aslında. Buradaki bir düzenleme de madde metnine bakıldığında, burada kendi kusuru nedeniyle tehlikeli bir duruma sebebiyet veren kişinin daha sonra meydana gelecek olaylardan sorumlu olacağını belirtiyor. Benzer şekilde daha özel bir düzenleme burada yapılıyor ve ceza hukuku açısından ve suç teorisi açısından bir sıkıntısı yok efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Burada Sayın Vekilimizin "Para cezası az, bunu artıralım." şeklinde bir açıklaması vardı ama şöyle...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Gerekçelendireyim isterseniz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir daha gerekçelendirin, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Değerli Hocam, öncelikle teşekkür ederim.

Ben bunu dün söylerken aslında bu bizim genel olarak cezaların artırılmasına karşı çıkmamızın tersi bir süreç. Bunu niye söylüyorum? Dün ben kısmen anlatmıştım. Şimdi, diğer maddelerde yapılan cezaların artırılmasında, mesela ehliyetin ikinci kez alınması, uyuşturucu ya da bir uyarıcı madde etkisinden kaynaklı alınmasından kaynaklı ceza miktarı 200 bin TL iken burada çarpıp üstüne bir de kaçan vatandaşlar var. Orada ölümlü ve...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Hapis cezası var.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Evet, hapis cezası var ama yani o ayrı bir boyut zaten. Yani hapis cezası var ama hani onu da zaten sabah anlattım, hapis cezaları nasıl işliyor, HAGB nasıl dönüyor, bunu da söyledim ama netice itibarıyla biz diğer tarafta bir ehliyete el konulmasından, alkolden dolayı ikinci kez el konulmasından kaynaklı 200 bin TL gibi bir miktarı artırıyorsak -ki biz buna

karşı çıkıyoruz yani bu kadar fahiş olmasına- diğer tarafta bir vatandaşa kazada vurup yaralanmasına ya da ölümüne sebep olmasından kaynaklı. Burada ayrımı yapıyorum, maddi hasar değil, yaralanmalı ve ölümlü olmayı ayırıyorum. Eğer biz orada o bakışı ortaya koyuyorsak burada da vurup kaçan -yani tabiri caizse, toplumdaki anlatımıyla söylüyorum- kişiye verilecek olan para cezasının da hapis cezasının haricinde diğer cezalarla birlikte artırılması daha iyi olurdu anlamında söylüyorum. Yoksa genel olarak tabii ki bütün miktarların artırılmasına karşıyız, ben oradaki beklentiyi söylüyorum.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Yalnız, 46 bin lira ceza ona da var Sayın Vekilim, 46 bin lira, artı, bir ile üç yıl.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Ben oradaki riskten bahsediyorum.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Yine, artı, yaralamadan veya ölümden dolayı da zaten birçok hükümden ceza alacak; üç ceza var orada.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Birinde direkt ölüme sebep olup ya da yaralanmaya sebep olup üstüne kaçmadan söz ediyoruz yani kastım bu.

PROF. DR. ALİ RIZA TÖNGÜR - Yani o kısımda ceza miktarının belirlenmesi tabii, siyasi idarenin vereceği karar efendim, ben şimdi, onda...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Ben derdimi anlatabildim mi?

PROF. DR. ALİ RIZA TÖNGÜR - Tabii, tabii; anlaşıldı efendim ama tabii, o konuda takdir siyasi makamın.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Bir şey sorabilir miyim? TCK 83'e göre daha mı az cezayı öngörüyor?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Ölü, yaralı sayısına göre değişiyor ya, taksirle yaralama birden fazla olursa ağır cezalı... Pardon, hocamız daha iyi bilir.

PROF. DR. ALİ RIZA TÖNGÜR - Estağfurullah Sayın Başkanım.

Şimdi, Ceza Kanun'un 83'üncü maddesine baktığımızda orada ihmal suretiyle kasten öldürmeyi düzenliyor, burada üç farklı durum söz konusu; biri kanun gereği yükümlülük yüklenen kişilerden bahsediyor, diğeri sözleşmeden kaynaklanan, üçüncüsü de kendi fiiliyle meydana gelen bir tehlike neticesinde gereken tedbirleri almayıp ölüme neden olan ya da yaralanmaya neden olan kişiden bahsediliyor. Burada Türk Ceza Kanunu'nda belirlenmiş cezalar kasten öldürmeyi düzenlediği için daha ağır diye düşünüyorum. Yani şeye bakmadım henüz ama indirilerek veriliyor, kasten öldürmeden daha az ceza veriliyor ama kasten öldürme sayılıyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli Vekilim, şimdi, burada zaten bir yıl ile üç yıl hapis cezası öngörülüyor. Dolayısıyla bu, suç-ceza açısından uygun bir düzenleme diye değerlendiriyorum ben açıkçası.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Başkanım, özel kanunda genel kanundaki cezadan daha az mı olmuş oluyor TCK'ye göre?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, yeni bir suç ihdas ediliyor burada.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Ama 3'üncü madde...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Şöyle: Şengül Hanım, burada hatırlarsanız ölü ve yaralı sayısına göre verilecek ceza da değişiyor yani bir yaralı, bir ölü, birden fazla yaralı şeklinde ceza artıyor ama bir yaralı varsa, bir ölü varsa ceza daha az. Tabii, makas var orada, makasın istediğini hâkim takdir edebiliyor ama burası daha az bir ceza tayin ediyor yani burası sadece kaçmak, yaralamaya veya ölüme bakmıyoruz; burada bırakıp gitmesini cezalandırıyoruz. Eylem tek, ceza iki; evet, iki tane suç var ama eylem tek. Aslında eylem de iki, bir kaza var, bir de kaçmak var; eylem de iki tane; bir kaza var, bir de kaçmak var Halil Bey; iki tane eylem var orada.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Tamam, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

27'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 27'nci madde kabul edilmiştir.

28'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 28- 2018 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinin başlığında yer alan "motorlu bisiklet" ibaresi "elektrikli skuter" şeklinde ve birinci fıkrasında yer alan "taşıtlar ile motorlu bisiklet" ibaresi "taşıt ve elektrikli skuter" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 28'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 28'inci madde kabul edilmiştir.

29'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 29- 2018 sayılı Kanunun 114 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Ulaştırma Bakanlığının" ibaresi "Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının" şeklinde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut onuncu fıkrasında yer alan "Maliye Bakanlığınca" ibaresi "Hazine ve Maliye Bakanlığınca" şeklinde değiştirilmiştir.

"Bu Kanun kapsamında düzenlenen idari para cezası karar tutanakları ile diğer tutanaklara, görevli ve yetkili personelin açık kimliği yerine personel tanıtım numarası yazılır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 29'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 29'uncu madde kabul edilmiştir.

30'uncu maddeyi okuyorum:

MADDE 30- 2018 sayılı Kanunun 115 inci maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan "Bu fıkra" ibaresi "Bu fıkra ve dokuzuncu fıkra" şeklinde, "Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı ile Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca" ibaresi "İçişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığınca" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen trafik kurallarına aykırılık nedeniyle; yabancı uyruklu kişiye uygulanan ve ülkemizden çıkışına kadar tahsil edilemeyen idari para cezaları bu kişinin tekrar yurda girişi sırasında tahsil edilir. Bu şekilde tahsil edilememesi halinde yabancının yurda girişine izin verilmez."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 30'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 30'uncu madde kabul edilmiştir.

31'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 31- 2918 sayılı Kanunun 116 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Trafik kural ihlalinin yapıldığı aracın ihlal tarihinde kiralandığının, 26/6/1973 tarihli ve 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun ek 3 üncü maddesi kapsamında genel kolluk kuvvetlerinin denetimine hazır bulundurulmuş veriler üzerinden tespit edilmesi ve tebligata uygun bir adresinin bulunması halinde idari para cezası karar tutanağı kiralayan adına düzenlenerek tebliğ edilir ve ceza kiralayandan tahsil edilir. Ancak bu kiralama 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu kapsamında bulunan yetki belgesi sahibi taşımacının sorumluluk ve yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, 31'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 31'inci madde kabul edilmiştir.

32'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 32- 2918 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "5.010" ibaresi "100.000" şeklinde, "2.018" ibaresi "46.000" şeklinde, "1.002" ibaresi "20.000" şeklinde, fıkranın üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

"Ayrıca (a) bendi kapsamında işlem yapılan sürücülerin sürücü belgeleri otuz gün süreyle geri alınır."

"Son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru bir yıl içerisinde bu fıkranın tekrar ihlal edilmesi hâlinde idari para cezaları iki kat olarak uygulanır. Sürücü belgesi geri alma işlemleri Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır. Bu şekilde geri alınan sürücü belgelerinin iade edilebilmesi için Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması şarttır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 32'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 32'nci madde kabul edilmiştir.

33'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 33- 2918 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 20- Bu Kanunun idari yaptırıma bağlayarak yasakladığı bir eylemi basın, yayın, internet, sosyal ve dijital medya veya diğer elektronik cihazlar yoluyla paylaşarak trafik kural ihlali yapmaya özendirilen görüntüleri alenen yaymak ve övmek yasaktır. Bu madde hükümlerine uymayanlara 25.000 Türk lirası idari para cezası verilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 33'üncü maddede 2 adet önerge vardır, önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3138) esas numaralı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 33'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

İdris Şahin
Ankara

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Süleyman Bülbül
Aydın
Gizem Özcan
Muğla

İsmail Atakan Ünver
Karaman
Cumhur Uzun
Muğla

Turan Taşkın Özer
İstanbul
İnan Akgün Alp
Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, şimdi, söz vereceğim ama şu 33'üncü maddeyi kanun teklifi sahibi bir açıklasın, bir de Bakan Yardımcımız da bir açıklasın. Bir açıklar mısınız 33'üncü maddeyi?

Evet, buyurun.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Başkanım, bu maddenin ihdasındaki amacımız, bu madde metninde kanunen idari yaptırıma bağlanan ve yasakladıkları eylemleri basın, yayın, internet, sosyal ve dijital medyada veya diğer elektronik aletler vasıtasıyla paylaşarak... Mesela, drift atmak veya makas atmak veya işte, aşırı hız yapıp önünde 220, 240, 300'e kadar göstergiyi gösterip bunları yaymak -"Ben 300 kilometre hız yaptım." diye yaymak- ve bu yayınları da övmek yani "Bak, gördünüz mü, arkadaşım 300 kilometre hız yapıyor." deyip paylaşmayı -yani hem yaymak hem övmek- suç hâline, yasak hâle getiriyoruz; buna da 25 bin lira para cezası veriyoruz.

Sayın Bakanımız da bir ek yapacak.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; şimdi, bu çok ciddi bir risk yani sosyal medya altında yaşıyoruz artık. Yani suçun övülmesi de yayılması da çok kolay hâle geldi. Şimdi, az önce bir trafik kazası görüntüsü vardı gişelerde, Pendik'teki gişelerde. Bir milletvekilimiz dedi ki: "Ya, bunun gerekçesi ne, bu kadar hızla kamyonun altına nasıl girer bir araç?" Bunlar -Allah rahmet etsin- 4'ü de öldüğü için bilemiyoruz maksatlarını ama orada şöyle bir şey var: Gişelerden en hızlı geçme yarışı yapıyorlar ve bunu sosyal medyada paylaşıyorlar yani gişelerden 120'yle, 130'la -o dar koridordan- geçip bu konuda sosyal medyada iddialaşan insanlar var. Şimdi, bunlar bizim trafikteki riskimizi artırıyor, adam motosikletiyle akrobasi yapıyor 240'la, 260'la, 280'le giderken. Şimdi, burada iki unsurun beraber olması yani sadece yaymak suç değil. Şimdi, arkadaşlar size "basın yayın" falan diye söylüyorlar, yaymak tek başına suç değil, yaymak ve övmek; yaymak veya övmek değil, ikisinin birlikte olması gerekiyor, hem yayacak hem de suçu övecek.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir somut örnek verir misiniz? Yaymak ve övmekle ilgili somut örnek yani mesela sosyal medyada, internette...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Kural ihlali yapıyor, sosyal medyada kendi hız göstergesini gösteriyor. 140'la gitmesi gereken yerde 290'la gidiyor ve bunu da övüyor, diyor ki: "Ben nasıl geçtim?" Yani teşvik ediyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İki birliktedir bu şekilde olacak...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - İkinin beraber olması lazım efendim, sadece yaymak suç değil, yaymak ve övmenin beraber olması gerekir. Drift yapıyor mesela trafiğe açık bir yolda...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, tamam, anladım yani yaptığı eylemi anladım da yaymak için de sosyal medyasına koydu, onu da anladım.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Koydu ve övdü.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sadece sosyal medyasına koyarsa suç olmuyor mu?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - O ihlalin suçu var, onu polis zaten şu anda... Başkanım, şu anda bizim sosyal medya trafik polislerimiz de var, adam drift attı, bunu sosyal medyasında paylaştı, driftin cezasını alıyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki, birisi yaydı, birisi övdü?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Sadece suç işleyen, drift yapan.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Hayır, burada suçun unsurlarında yaymak ve övmenin beraber olması lazım.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Suçun faili kim? Yapan mı, paylaşan mı?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Yapan zaten cezasını ayrı alıyor, bu başka bir suç arkadaşlar, bu başka bir suç.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Ama şimdi, nasıl görüyor yani sizin verdiğiniz örneğe göre kendisini övdü.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Kendisini övmedi, başkasının yaptığını da övmüş olabilir. Tek başına yaymak ihbar olarak kabul edilebilir Değerli Başkanım yani yaydı, bizim sosyal medya polislerimiz, devriye polislerimiz var, yakaladı, onun cezasını verir. Siber devriyelerimiz var bizim. Yani yaymak ve övmenin beraber olması lazım.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Şimdi, kast öyle ama uygulama öyle olacak mı?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İşte, uygulamayı zaten özellikle sorduk.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Ama işte, uygulamayı şekillendirmek lazım.

Bu kullanılan kavramlar, "övmek" ve "özendirme" kavramları yeterince açık ifade edilemedi zaten. Kimin övdüğü, nasıl övdüğü falan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yo, yaymak ve övmek.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - "Özendiren görüntüleri alenen yaymak ve övmek." Kimin övdüğü, nasıl yaydığı, bunlar biraz karıştı ama...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - "Övmek"ten kastı da sözlü övmek değil, altına bir şeyler yazmak, yorum yapmak...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Zaten sosyal medyada ya yazacak veya videosunu söyleyecek.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Emojilerle desteklemek.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Yani bu kadar... Şimdi birisi böyle bir paylaşım yaptı, "Ben şu kadar hız yaptım." diye paylaşım yaptı, altına birisi yorum yaptım. O da mı ceza alacak?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - O yaymıyor, o yayınlayan olması için...

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Öyle dediniz, "Yorum yazdı." dediniz.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Hayır, hayır; "birlikte" diyoruz Sayın Vekilim. Suçun unsuru için ikisinin aynı anda olması lazım.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Şimdi o zaman şuna bakalım: Az önce...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Somutlaştıralım: Siz drift yaptınız, siz cezanızı ayrı alacaksınız drift yapmaktan Siber Suçlar yakalayınca. Ben de onu aldım, dedim ki: Milletvekilimiz çok güzel drift yapıyor, çok güzel akrobasi yapıyor. Bakın, işte yayınıyorum." Hem yaydım, hem övdüm. Bu suç. 25 bin lira bana sadece ama size drift yapmaktan ceza vereceğiz.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Şu suç mu: Yozgat'ta traktörler çıktı kara yoluna, trafiği engelledi diye 10'uncu maddenin (n) bendine göre ceza yazdık, durdular, ettiler diye. Gazeteciler de haber yaptı...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, çok zorluyorsun...

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Zorlamıyorum, Sayın Vekilim, olacak işler bunlar.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - O övmüyor, o haber yapıyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Niyet o değil ama yalnız.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Yapılan işler ama.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, niyet o değil ama.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Tamam, söylesinler, "Niyet o değil." diye söylesinler.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - O övmüyor onu, o haber veriyor.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Sayın Vekilim, yaymak tek başına suç değil, bakın, suçun unsuru birlikte olması.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Tamam, Sayın Bakanım ben anlatayım, şöyle: Şimdi, çıktı, övücü haber yaptı "Bak, ne güzel, demokratik tepkisini gösterdi, şunu yaptı, bunu yaptı." diye haber yaptı.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Bu Yozgat bizi çok yordu bugün.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Yoracak tabii ki biz de göreceğiz bunları.

Şimdi, "Yozgat değil meramımız, öyle bir ceza kesilmesi..." deyin, rahatlayalım.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - O yorum yapmayacak, haber verecek.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sıf kendinizi şey yapıyorsunuz.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Ya, şimdi, "O olmaz." desinler, biz de kurtulalım yani.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Vekilim, o zaman her haberde, yayınlanan... Haberlerde de yayınlanıyor, "Drift attı." diye mesela haber yayınlanıyor, ona da ceza vermemiz gerekiyor sizin mantığınızla; biz vermiyoruz. Haberlerde "Bu şoför çok güzel akrobasi hareket yapıyor. Bakın, bunu örnek alın, bunun gibi yapın." gibi övücü sözler söylerse ama diğeri haber yayınlanıyor, "Driften ceza aldı." diyor, bu kadar, övme yok.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Konvoyu yasaklıyor işte.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, konvoy ayrı yani sıf bir traktör çıktı diye suç olmayacak ki.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Konvoyu izah ettik, konvoy ayrı bir şey.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Gerekçede zaten sizin şeyleriniz var Sayın Vekilim, gerekçede konmuş zaten; haber maksatlı, ihbar amaçlı yapılanların bu kapsama girmediği gerekçede var zaten Sayın Vekilimizin ifade ettiği gibi. Biraz gerekçeyle beraber bakmak lazım.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Başkanım, yanlış anlaşılmayı engellemek için "överek yaymak" diyelim, "övmek ve yaymak" demek yerine "överek yaymak" diyelim.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Aynı anlama gelmiyor mu? "Övmek ve yaymak", "ve" olduğu için tereddüt yok, "veya" demiyor, "ve" diyor, birleştiriyor yani, "İkisi birlikte olacak." diyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Uzun, ne değişecek?

CUMHUR UZUN (Muğla) - "'Ve' miydi, 'veya' mıydı, değil miydi, iki unsur var mıydı?" Bunları tek bir kalıp içinde...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu hâliyle...

Bitti, var mı?

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Tek cümle, uzatmayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Bence de bu madde daha belirli bir hâle getirilebilir, farklı bir yerden yaklaşıyor, daha belirli bir hâle getirilebilir. Daha keyfi bir uygulamaya sebep vermemesi için... Mesela, demin başka bir maddede eylemin her türlü... Mesela, o bisikletle kullanım şeyinin her türlü yazılmıştı; akrobasi, yana yatma, sola yatma ama bunda da daha belirli... Mesela, burada bile, gerçekten, fail kim, kimden bahsediyoruz yani daha somut, daha belirli hâle getirilebilir diye düşünüyorum.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Aslında çok net Zülküf Bey, diyor ki... "Överek yayan" burada, "överek yayan", yaymak ve övmek aynı anda.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Uluay, buyurun.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Şöyle düşünelim: İşte, sokakta drift yapan birisini pencereden başka birisi çekiyor, "Gecenin Kralları" yazıyor. Şimdi, drift yapan yakalanıp drift yapmaktan ceza alacak "Gecenin Kralları" olarak paylaşılan da bu hükümden ceza alacak.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Çok doğru bir örnek, teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Gecenin sözü oldu.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Konu anlaşıldı.

Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önergeler reddedilmiştir.

Şimdi, 33'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 33'üncü madde kabul edilmiştir.

34'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 34- 2918 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 27- Bu maddenin yayımı tarihinden önce takograf bulundurma ve kullanma zorunluğu bulunmayan, ancak bu maddeyi ihdas eden Kanunla 31 inci maddede yapılan değişiklik ile zorunluluk getirilen araçlar için;

a) 2021 ve sonrası model araçlarda, 31/12/2026,

b) 2016-2020 model araçlarda, 31/12/2027,

c) 2011-2015 model araçlarda, 31/12/2028,

d) 1996-2010 model araçlarda, 31/12/2029,

e) 1985-1995 model araçlarda, 31/12/2030,

tarihlerinden sonraki ilk araç muayenesine kadar takograf taktırılması ve kullanılması zorunluluğu aranmaz. Belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunu kapsamında yolcu taşımacılığı yapılan ticari araçlar ile yük ve yolcu taşımacılığında kullanılan resmî araçlar için takograf bulundurma ve kullanma zorunluluğu, ilk defa tescil edilecek araçlar için bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl süreyle aranmaz.

Kanunun 31 inci maddesinin on dördüncü fıkrasında belirtilen yönetmelik yürürlüğe girene kadar 18/7/1997 tarihli ve 23053 Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce 23, 25, 31, 46, 47, 48 inci maddenin on dördüncü fıkrası, 73, 78 ve ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrası kapsamında, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki işlemler, tekerrür hesaplamalarında dikkate alınmaz."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 34'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 34'üncü madde kabul edilmiştir.

Yeni madde ihdasına ilişkin bir adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Görüşülmekte olan (2/3138) esas no.lu Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"GEÇİCİ MADDE 1- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, 51 inci, 67 nci ve 118 inci maddelere göre sürücü belgeleri iptal edilmiş olanlara ve 47 nci, 48 inci, 51 inci, 67 nci ve 118 inci maddelere göre belirlenmiş süreler zarfında ehliyeti geçici olarak alınanlara, ölümle ve yaralanma ile sonuçlanan trafik kazalarına asli kusurlu olarak sebebiyet verenler ile uyuşturucu ve uyarıcı madde aldığı tespit edilenler hariç olmak üzere, bir defaya mahsus olmak üzere sürücü belgeleri geri verilir. Sürücü belgesi bu kapsamda kendisine iade edilen sürücüler, bu tarihten sonra aynı mahiyette yapılacak bir düzenlemeden faydalanamaz."

Süleyman Bülbül
Aydın
Turan Taşkın Özer
İstanbul

İsmail Atakan Ünver
Karaman
İnan Akgün Alp
Kars

Cumhur Uzun
Muğla
Gizem Özcan
Muğla

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, önergeyi açıklamak için Sayın Bülbül'e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bülbül.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, teşekkür ediyoruz.

Bugün böyle bir teklifte bulunuyoruz, çıkarsa hayırlı olur diye düşünüyoruz. En azından, ehliyeti alınan vatandaşlara bir nebze olsun işlerini görebilmeleri ve yeni bir hayata adapte olmalarını sağlamış oluruz. Şimdi "öngörülebilirlik" ve "ölçülülük" ilkesi, her türlü devlet müdahalesinin amaç ve hedefe uygun olarak orantılı olması gerektiğini ifade eder, Anayasa'nın 13'üncü maddesinde de bu açıklanmıştır. Bu ilke devletin vatandaşlarına karşı uyguladığı cezaların aşırı ve keyfi olmamasını ve ceza ile suç arasında makul bir denge kurulmasını zorunlu tutar. Ehliyet affı, "ölçülülük" ilkesi çerçevesinde değerlendirildiğinde toplumun genel güvenliği ve adalet anlayışı açısından önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu affın gerekliliği bir yandan hatalı sürücülere düzeltme ve yeniden başlama fırsatı sunmasıyla, diğer yandan ceza sisteminin dengesini korumasıyla açıklanabilir. İlk olarak, ehliyet affı hatalı sürücülere bir düzeltme hakkı ve ikinci bir şans sunmaktadır; ikinci olarak, ceza sisteminin dengesi ve adaleti göz önünde bulundurulmalıdır. Trafik cezaları genellikle ceza alınan davranışın ciddiyetine göre belirlenmelidir ancak bazı durumlarda cezalar söz konusu ihlali oranına orantısız biçimde ağır olabilmekte veya sürücüler için çalışma hakkı ve hürriyetini ortadan kaldırıcı etkiye sahip olabilmektedir. Ehliyet affı bu tür durumlarda adaleti ve dengeli bir ceza sistemini sağlamak için önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerçekleştirdikleri trafik kuralı ihlalleri nedeniyle altı ay, iki yıl, beş yıl gibi sürelerle Karayolları Trafik Kanunu'na göre sürücü belgesine el konulan yurttaşların sayısı azımsanmayacak düzeye ulaşmıştır. Ülkemizde 1 milyonu aşkın sürücünün çeşitli trafik kuralı ihlalleri sebebiyle sürücü belgelerine el konulmuş durumdadır. Bu kişiler arasında mesleği şoförlük olan yurttaşlarımız da mevcuttur. Trafik cezalarının ve sürücü belgeleri üzerinden alınan kararların toplum üzerinde büyük etkileri olduğu açıktır ancak trafik kuralı ihlali neticesinde sürücü belgesi geri alınan birçok vatandaş mesleği şoförlük olduğu için işsiz kalmakta, aile hayatında büyük sorunlar yaşamakta, geçim sıkıntısı çekmekte, sosyal yaşantısı büyük oranda etkilenmektedir. Bu durum ülkemizde yaşanan ekonomik buhranın da etkisiyle büyük mağduriyetler yaratmaktadır. Bu çerçevede, ehliyet affı "ölçülülük" ilkesi çerçevesinde değerlendirildiğinde hatalı sürücülere ikinci bir şans verilmesi ve ceza sisteminin dengesinin korunması açısından gereklidir ancak affın uygulanması sürecinde adaletin sağlanması ve toplumun adalet güveninin korunması da önemlidir. Bu sebeple, ölümle ve yaralanmayla sonuçlanan trafik kazalarına asli kusurlu olarak sebebiyet veren sürücüler ile uyuşturucu ve uyarıcı madde aldığı tespit edilen sürücülerin ehliyet affının kapsamı dışında bırakılması toplumsal adaletin tecelli etmesi bakımından gerekli görülmektedir. Bu gerekçeler doğrultusunda ölümle ve yaralanmayla sonuçlanan trafik kazalarına asli kusurlu olarak sebebiyet veren sürücüler ile uyuşturucu ve uyarıcı madde aldığı tespit edilen sürücülerin ehliyet affının kapsamı dışında bırakılmak suretiyle sürücü belgeleri geri alınan tüm vatandaşların bir defaya mahsus olarak affedilmesi ve sürücü belgelerinin kendilerine iade edilmesi amacıyla işbu kanun teklifini sunma zorunluluğu hasıl olmuştur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; şu anda bizim ehliyet iptali olan toplam sayımız 689.946 Türkiye genelinde. Yalnız, bunun alkol, alkol cihazına üfleme... Alkolden dolayı 406 bin iptal var, geri alma var, cihazı reddetmeden dolayı 42 bin ehliyet var, uyuşturucudan da 20 bin, bunların toplamı 499 bin yani 689 binin 499 bini alkol ve uyuşturucu kaynaklı. Bunun dışında 100 puanı geçtiği için iki aylık süreyle ehliyetine el konan 21 bin kişi var ki bunlara iki ay dolunca iade ediyoruz zaten ehliyetini, uzun süreli değil. Yine, drift atan, "gecenin kralları" demişti sayın vekilimiz, 5.872 ehliyet var drift atmaktan ehliyetine el konulan, kırmızı ışıkta geçen 323, usulsüz çakar kullanmaktan 273, hız ihlali 123. Şimdi, biz 2023'te bir af çıkarmışız, ehliyet affı, 31 bin ehliyeti iade etmişiz ama bu 2023'te trafikten ölümleri artırmış sadece. 2021'de Sayın Cumhurbaşkanı Karayolları Trafik Strateji Belgesi'ni yayınlıyor, 2021, 2022 ile 2023 arasında, 2023 ile 2024 arasında çok ciddi bir can kaybında artış var, sonra 2024'te tekrar düşürmeye başladık yani biz zinhar bu ehliyet affının bir alışkanlık hâline gelmemesini uygulayıcılar olarak arzu ediyoruz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım, şimdi, bizim Bakanımız ne diyor; diyor ki: "Biz 2022'de af çıkardık ve ölüm artışlı kazalar oldu." Ve o zaman biz yargı reformunu, infaz indirimini niye getiriyoruz arkadaşlar?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Ona da karşıyız Sayın Vekilim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Karşı mısınız?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Bakın, şöyle...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Şimdi oldu, şimdi oldu.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Arkadaşlar, Sayın Vekilim...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yani infaz sisteminde yani yargı strateji belgesinde böyle bir mantık olabilir mi?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Sayın Vekilim, onu da bu sabah hep etki analiz raporu dediniz ya, isterseniz bir gün özel bir toplantıda bu aflardan sonra suç oranlarının nasıl arttığıyla ilgili bir etki analizini konuşalım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İçişleri Bakanlığından görünen nokta bu değil, biz adalet açısından bakıyoruz.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Ya, adalet başka bir şey.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Adil yargılanma hakkının olmadığı ve yargının siyasallaştığı ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde adil yargılanma hakkı, güvenlik ve ifade özgürlüğünden en fazla açılan davaların, ihlallerin ve cezaların olduğu bir ülkede "Biz zaten affı düşünmüyoruz." Af isteyen yok ki, af isteyen var mı burada, siz düşünmeseniz dahi Türkiye'de yeniden yargılanma talepleri, Türkiye'de muhaliflere yönelik yapılan tutuklamalar, kararlar, siyasallaşan yargı yani bunları tartışmamız lazım. İçişleri Bakanlığının bakış açısı farklı oluyor, bizim bakış açımız farklı oluyor; ne demek şimdi Sayın Başkanım? Yani "Biz zaten af düşünmüyoruz." siz kimin adına konuşuyorsunuz?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Ya, ben kendi görüşümü söyledim Sayın Vekilim, siz de kendi görüşünüzü söylüyorsunuz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Böyle bir mantık yok efendim.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Olmaz mı yani ben başka bir şey söylüyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Değerli arkadaşlar...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Ya, ben başka bir şey söylüyorum, Sayın Vekilim, diyorum ki: Aflardan sonra Türkiye'de suç işleme temayülünün nasıl değiştiğinin etki analizini oturalım bir gün özel konuşalım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ya, özel konuşacak bir şey yok, getirin, koyalım buraya; bunun özeli yok ki?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Nasıl toplumsal barış sağlanacak Sayın Bakanım, onu anlatın.

OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Başkanım, konumuz af değil burada.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Bu af değil konumuz, aynen öyle.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ya, önerge konumuz, önerge konumuz yani özel konuları konuşmuyoruz burada.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Bakanlık karşı olduğunu söyledi.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MÜNİR KARALOĞLU - Evet, ehliyet affıyla ilgili olumsuz düşündüğümüzü ifade edeyim tekrar.

Arz ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

Evet, bir söz daha var.

Sayın Tüfenkci, buyurun.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Teşekkür ederim Başkanım.

Çok uzatmak istemiyorum ama istatistiklere baktığımız zaman eğer ehliyetlerin büyük bir kısmı uyuşturucudan, alkolden ve diğer nedenlerle, daha doğrusu insan hareketlerini kısıtlayan nedenlerle alınıyorsa biz burada o ehliyetleri tekrar iade ederek, trafiğe çıkartarak birçok canın daha hayatına mal olacak bir şeye imza atma gibi bir durum ortaya çıkabilir. Bir tane can bile bu nedenle gitse ki verilen istatistiklere baktığımızda...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 499 bin alkol ve uyuşturucu...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Uyuşturucu ve uyarıcı var, ölümlü kazaya sebebiyet vermek kapsam dışı.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Zaten alınan ehliyetlerin büyük bir bölümü o kısımda, diğerlerinin zaten...

İSMAİL ATAĞÜN ÜNVER (Karaman) - Azını affedelim.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Zaten diğerleri bir, mahkemeler tarafından alınmıştır, onların belli bir prosedürü var, belli bir süre geçtikten sonra mahkemeler de iade ediyor. İki, idari...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Burada var Sayın Bakanım. Adli anlamda 162 bin, bizim sözünü ettiğimiz 100 puan, drift, kırmızı ışık, usulsüz çakar, hız 28 bin kişi, ondan bahsediyoruz; 28 bin kişi.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Yani burada o öneriyle belki 10 bin kişiyi memnun ederiz ama yani tekrardan bir kargaşaya vesile olmamak da gerekir.

Çok da sözü uzatmadan teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, konu anlaşıldı.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi, 35'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 35- (1) Bu Kanunun;

a) 14 üncü maddesi 31/12/2025 tarihinde,

b) 28 inci maddesi yayımı tarihinden itibaren üç ay sonra,

c) Diğer maddeleri yayımı tarihinden itibaren iki ay sonra,

yürürlüğe girer.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 35'inci madde kabul edilmiştir.

Şimdi, 36'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 36- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 36'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 36'ncı madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, teklif üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin tümünün oylamasından önce iki hususu oylarınıza sunmak istiyorum: İlk olarak, kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller çerçevesinde teklifin kanun tekniğine uygunluğunun sağlanması amacıyla Komisyon Başkanlığına redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci olarak, İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca, Aydın Milletvekili Ömer Özmen'in, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın, İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın, Karaman Milletvekili Selman Oğuzhan Eser'in, Kastamonu Milletvekili Halil Uluay'ın, Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci'nin, Tokat Milletvekili Mustafa Arslan'ın, Uşak Milletvekili Fahrettin Tuğrul'un, Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt'un teklifin Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüler olarak seçilmelerini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Başkanım, bu konuda konuşmak istiyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Değerli Başkanım, şimdi, yarın büyük ihtimalle infaz indirimiyle ilgili yargı paketi geliyor. Bu cumartesi günü Komisyon olarak çalışacağız. Ondan sonra salı günü Meclis Başkanı seçimi var, çarşamba günü de gelecek, Genel Kurula gelecek. Şimdi, onun için bir çalışma yapmamız lazım bizim, hazırlık yapmamız gerekiyor ama bu hazırlığı yaparken tabii biz TGRT gibi, yandaş kanallar gibi bilemiyoruz içeriğini. Bir saatten beri yayınlanıyor, ayrıntılı yayınlanıyor yani ayrıntılı yayınlanıyor. Bizim çalışma yapmamız gerekiyor.

Şimdi, bu kanun da bugün bitti, muhalefet şerhi hazırlayacağız. Bu muhalefet şerhinin... Beş gün içerisinde hem o kanun teklifine hazırlık yap hem muhalefet şerhi hazırla hem bunu hazırla yani bu iş biraz yorar, muhalefeti yormaz ama sizi de yorar çünkü cumartesi günü hemen bitmez İnfaz Kanunu, buraya geliriz, pazar günü de bitiririz yani bu iş böyle gider; bunu yanlış anlamayın. Onun için, bu kanun gelmeyecek büyük bir ihtimalle önümüzdeki hafta. Bayramdan sonra pazartesi tatil, dördüncü gün, salı günü on ikiye kadar olmaz, çarşamba on ikiye kadar bunun muhalefet şerhini hazırlayalım çünkü cumartesi günü gelecek olan yargı paketinin muhalefet şerhini bizim pazartesi günü hazırlamamız lazım. Bu çerçevede, biz, muhalefet şerhini, bu kanunun bayramdan sonra çarşamba on ikiye kadar... Diğer kanun zaten gelince de görüşürüz.

Teşekkür ederiz.

(Uğultular)

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, biz de aynı şekilde muhalefet şerhi için sürenin uzun verilmesi gerektiği noktasındayız çünkü yoğun bir süreç içinde olacağız.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Aslında normal hani şey olarak baktığınızda...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Yani haftaya gelecek olsa tamam ama gelmeyecek, bayramdan sonraya kalacak her türlü bu Genel Kurul...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bayramdan sonraya kalacak da bayramda çalışmamamız için bayram öncesine teklif etmiştik ama...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Ama şöyle Başkan: Komisyona gelecek, Komisyonda zaten cumartesi muhtemelen çalışacağız. Pazar, pazartesi bizim parti olarak toplantılarımız var, salı günü Meclis Başkanlığı seçimi var; vassalam bayram sonrası olması hakikaten sağlıklı olacaktır, en azından biz de katkı sunmuş oluruz.

(Uğultular)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Şimdi biraz sonra gidip TGRT'yi izleyip bakacağız ne geliyor diye yani o kadar ayrıntılı vermişler ki yaşlarına kadar hepsini vermişler.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, bayram sonrası Meclis salı günü mü başlıyor, çarşamba günü mü?

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Salı başlıyor.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Salı günü başlıyor, pazartesi günü tatil.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli Komisyon üyeleri, görüşleri aldık. Komisyon Başkanının yetkisinde bu yani uygun bir zaman verme konusu. Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 11 Haziran Çarşamba saat 12.00'ye kadar muhalefet şerhlerini Başkanlığımıza iletmelerini istirham ediyorum.

Şimdi teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklifimiz kabul edilmiştir.

Saygıdeğer milletvekilleri, değerli katılımcılar; Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik, Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne ilişkin Komisyon görüşmelerimizi tamamlamış bulunuyoruz.

Trafik güvenliğinin artırılmasına yönelik önemli düzenlemeler içeren bu teklif Komisyonumuz tarafından kabul edilmiştir.

Görüşmeler süresince katkı sunan tüm milletvekillerimize ve Komisyon üyelerimize, yapıcı eleştiri ve önerileriyle süreçte değer katan tüm katılımcılara içten teşekkür ediyorum.

Teklifin hazırlanmasına öncülük eden ilk imza sahibi milletvekillerimiz Sayın İbrahim Yurdunuseven ve Sayın Yusuf Ahlatcı'ya, ayrıca bizleri bilgilendiren ve destek sunan başta Sayın Bakan Yardımcımız olmak üzere İçişleri ve Adalet Bakanlıkları ile diğer tüm kurum ve kuruluşların temsilcilerine de şükranlarımı sunuyorum.

Bu teklifin yalnızca teknik bir düzenlemeler bütünü olmadığını, doğrudan toplumsal hayatı ilgilendiren, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliğini korumaya ve yaşam kalitesini artırmaya yönelik önemli hükümler içerdiğini bugün bir kez daha gördük. Trafik kazalarının azaltılması, caydırıcılığın sağlanması ve teknolojik gelişmelere hukuki zemin hazırlanması açısından teklifin taşıdığı önem ortada.

Komisyonumuzda kabul edilen bu teklifin yasama yılı sona ermeden Genel Kurul gündemine gelmesini öngörüyoruz. Bugün burada dile getirilen görüş ve önerilerin teklif sahibi milletvekili arkadaşlarımız tarafından değerlendirileceğini ve gerekli görülecek değişikliklerin Genel Kurul aşamasında yapılacağını düşünüyorum.

Katkı sunan tüm milletvekillerimize ve emeği geçen herkese görüşmeler sürecinde göstermiş olduğu anlayış ve sabır için bir kez daha teşekkür ediyor, önümüzdeki çalışmalarda da aynı sorumluluk ve ortak akılla hareket edeceğimize olan inancımı yineleyerek, hepinizi saygı, sevgi ve muhabbetle selamlıyorum.

Teklifin ÷lkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyorum ve toplantıyı kapatıyorum.
Hepinize hayırlı geceler diliyorum.

Kapanma Saati: 00.12